

Tingsryds
kommun

Översiktsplan för Tingsryds kommun

Antagen av Kommunfullmäktige 2026-06-15 § 77

Laga kraft 2026-07-09

Diarienummer. MBN-2021-484

Förord

Tingsryds kommun – Där livet är härligt! Tingsryds kommun är en fantastisk kommun att bo och verka i. En hållbar och levande landsbygdskommun med närhet till vatten, natur och kultur. Det finns mycket att se och uppleva. Fiskesjöar, cykel- och vandringsleder och naturreservat för att nämna några exempel. Här finns ett rikt och aktivt föreningsliv och ett framgångsrikt näringsliv.

Översiktsplanen ska bidra till en tydlig politisk viljeinriktning och grund för fortsatt arbete inom frågor som berör mark- och vattenanvändning. Planen ska även bidra till en tydlighet bland invånare och företagare. Inte minst i samband med förfrågningar om nyetableringar och bostadsutveckling. Målet är att ha en hållbar bebyggelseutveckling där vi tar hänsyn till både ekologiska, sociala och ekonomiska aspekter. Genom att fortsätta främja en flerkärnig struktur där tätorterna kompletterar varandra och prioritera utveckling längs kommunens kommunikationsstråk kan tätorterna och landsbygden utvecklas i samspel med varandra. Det skapar förutsättningar för att hela kommunen utvecklas utifrån sina unika förutsättningar. Med översiktsplanens intentioner kan vi säkerställa en levande landsbygd med tillgång till rent vatten, fin natur och goda livsvillkor för djur och människor, vilket skapar förutsättningar för en attraktiv livsmiljö. Det bidrar även till att fler människor och företagare väljer att etablera sig och flytta till kommunen.

För Tingsryds kommun är det viktigt med delaktighet. Därför har vi inhämtat synpunkter från medborgare, företag och föreningar. Vi hoppas och tror att vi har lyckats fånga allt det som vi som bor i Tingsryds kommun vill få fram i en översiktsplan. Vi har även arbetat med att förstå vad de som ännu inte bor och verkar här vill ha för att de ska vilja att göra det i framtiden.

Den översiktliga planeringen är en kontinuerlig process som ständigt utvecklas. Vi vet inte idag vad framtiden kommer att ställa för krav på oss, vilka behov vi kommer att ha och hur vi ska lösa dem. Detta är givetvis en mycket stor utmaning, där mycket kan hända på vägen. Men det är nu vi lägger grunden och banar vägen för framtiden. Den här översiktsplanen ska vara en grund i en föränderlig framtid och är öppen för nya utmaningar. För att översiktsplanen ständigt ska hållas aktuell och uppnå sitt syfte behöver den fortsatt utvecklas och uppdateras.

Åke Nyberg

Kommunstyrelsens ordförande

Innehållsförteckning

Inledning	4	Tätorter	32
Vad är en översiktsplan	5	Tingsryd	34
Kommunala beslut	5	Väckelsång	37
Process	6	Ryd	39
Uppföljning	7	Rävemåla	41
Digital översiktsplan	7	Urshult	43
Innehåll	7	Linneryd	45
		Konga	47
Utgångspunkter	8	Riksintressen och andra värden	49
Globala utgångspunkter	9	Riksintressen	50
Nationella utgångspunkter	9	Naturmiljö	58
Regionala utgångspunkter	10	Kulturvärden	67
Kommunala utgångspunkter	11	Skogs- och jordbruk	73
Förutsättningar	12		
Utvecklingsinriktning	14	Kommunala hänsynsområden	76
Övergripande principer	15	Teknisk försörjning	77
Bebyggelse	17	Miljö kvalitetsnormer	83
Natur och friluftsliv	18	Hälsa och säkerhet	86
Kommunikationer	19	Klimat	93
		Mellankommunala frågor	95
Mark- och vattenanvändning	20	Konsekvenser	97
Bebyggelse	23	Hållbarhetsbedömning	98
Transportinfrastruktur	25	Barnkonsekvenser	98
Grön- och blåstruktur	27		
Landsbygd	29		

DÄR
LIVET ÄR
HÄRLIGT

Inledning

I det inledande kapitlet beskrivs vad en översiktsplan är, hur översiktsplanen är uppbyggd och hur översiktsplanen har tagits fram.

Vad är en översiktsplan

Översiktsplanen är ett strategiskt styrdokument som visar den långsiktiga viljeinriktningen av kommunens mark- och vattenanvändning. Alla kommuner ska enligt plan- och bygglagen ha en aktuell kommuntäckande översiktsplan. Syftet är att ge vägledning i hur kommunen ska användas, utvecklas och bevaras för att uppnå en attraktiv och hållbar kommun. Med översiktsplanen skapas en helhetsbild för hur funktioner hänger samman och strukturen för bebyggelse, trafiksystem och grönska. Översiktsplanen ska spegla kommunens viljeinriktning och lägga grunden för hur den fysiska miljön ska utvecklas framöver.

Översiktsplanen fungerar även som dialogverktyg mellan stat och kommun. I översiktsplanen redovisas avvägningar mellan olika allmänna intressen, hur riksintressen ska tillgodoses, hur miljö kvalitetsnormer ska följas samt en redovisning av konsekvenser som förslaget kan ge upphov till.

Översiktsplanen är kommunövergripande och berör i vissa fall även mellankommunala och regionala frågor. I översiktsplanen görs avvägningar mellan allmänna intressen och det beskrivs vad som behöver tas hänsyn till i den kommande planeringen. I Tingsryds kommuns översiktsplan är både kommunägd och privatägd mark inkluderad. Syftet är att visa på en långsiktigt hållbar markanvändning och en användning av marken som den är mest lämpad för. Även om en yta är utpekad som utvecklad markanvändning krävs initiativ från markägaren och efterföljande beslut från kommunen för att förverkliga utvecklingen.

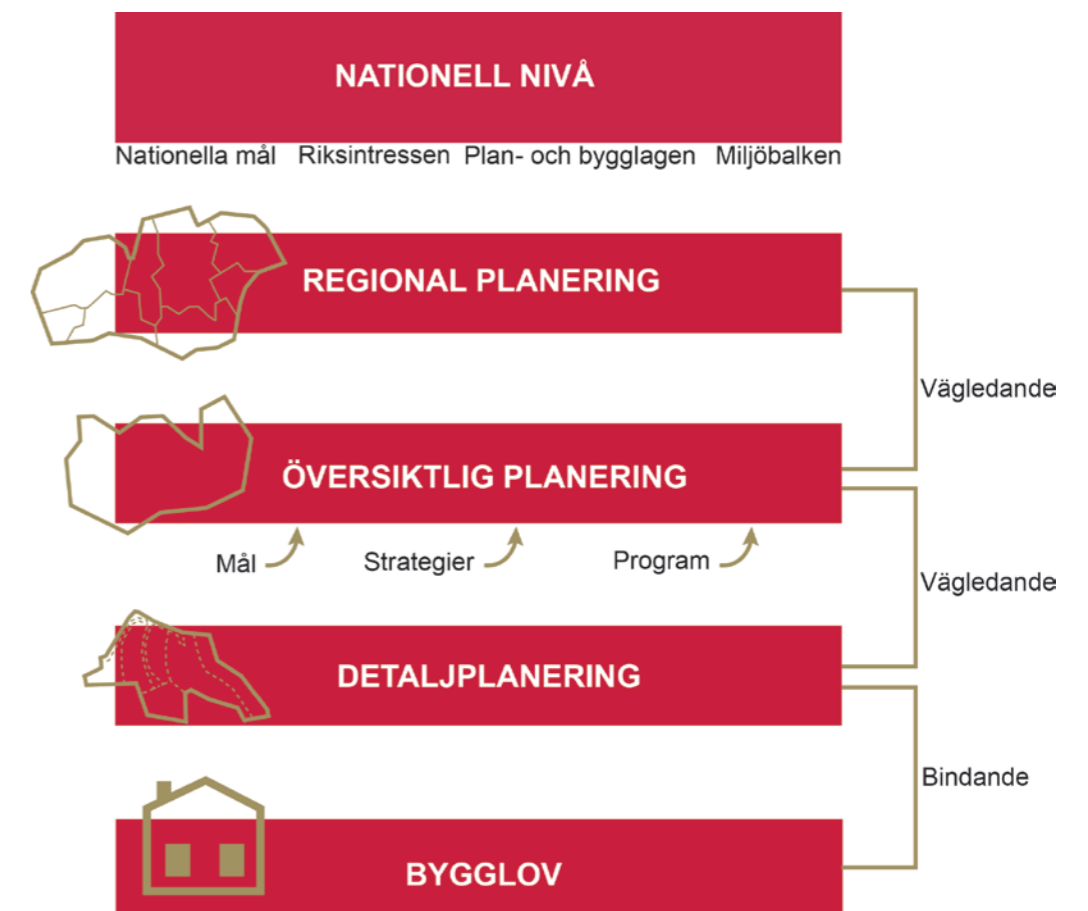
Översiktsplanen är inte juridiskt bindande men vägledande för efterföljande planering och beslut. Översiktsplanen ska ge stöd för kommunens arbete med detaljplanering och bygglov i enlighet med plan- och bygglagen. Planen ska även vara vägledande för regional och statlig planering, samt vägledande när kommunen eller andra myndigheter fattar beslut som rör mark- och vattenanvändningen i kommunen. En översiktsplan har därmed inte en direkt genomförandefas, utan det är genom kommande planering och projekt som förslaget blir genomfört.

I bilden till höger kan du se hur planeringssystemet hänger samman och förhåller sig till varandra. På den nationella nivån ges ramar för den fysiska planeringen genom nationella mål och genom riksintressen. På den regionala nivån är den regionala utvecklingsstrategin vägledande för översiktsplanens utformning. Detaljplanen utgör det juridiskt bindande dokumentet som reglerar markanvändning, byggrätter och utformningskrav inom ett eller flera kvarter. Den anger ramarna för vad som får byggas och hur marken får användas. Bygglov är den prövning som sker när någon vill bygga, riva eller ändra en byggnad. För att få ett bygglov på ett planlagt område måste detaljplanen följas.

Kommunala beslut

År 2021 tog kommunfullmäktige beslut om att ta fram en ny översiktsplan. För att göra översiktsplanen mer lättillgänglig och användbar för efterföljande processer togs det beslut om att ta fram en digital översiktsplan. En digital översiktsplan effektiviserar framtida översiktsplanering och förenklar arbetet med kontinuerlig översiktlig planering där den digitala översiktsplanen i större utsträckning kan utvecklas och hållas aktuell.

I den nya översiktsplanen arbetas de fördjupade översiktsplanerna för Tingsryds tätort och Ryds tätort in i den digitala översiktsplanen. Det bidrar till ett sammanhängande dokument som är mer lättöverskådligt. Det innebär att de fördjupade översiktsplanerna för Tingsryd och Ryd upphävs i samband med att förslag till ny översiktsplan antagits och vunnit laga kraft.

Process

Arbetet med att ta fram en översiktsplan styrs av plan- och bygglagen. Processen ska följa olika steg som består av samråd, granskning och antagande.

Arbetet med att ta fram översiktsplanen har bedrivits av Planavdelningen i samverkan med kommunala förvaltningar och bolag. Den centrala chefsgruppen har utgjort referensgrupp och har löpande fått ta del av information om processen och översiktsplanens innehåll. Kommunstyrelsen har varit politisk styrgrupp och varit delaktiga vid utformningen av samtliga delar av översiktsplanen. Dialog är en viktig del av processen och därför har vi bjudit in invånare, näringsliv, angränsande kommuner, organisationer och statliga myndigheter att lämna synpunkter på förslaget.

De gällande fördjupade översiktsplanerna för Tingsryd (2013) och Ryd (2014) har till stor del implementerats i förslaget. I samband med att dessa togs fram har även dialog skett med ovanstående parter.

Samråd

Planförslaget var utställt på samråd mellan den 4 november 2024 till och med den 9 februari 2025. Under samrådet fanns förslaget till ny översiktsplan tillgängligt på kommunens hemsida, i medborgarkontoret samt på kommunens bibliotek. Kungörelse om granskning gjordes genom annonsering i ortstidningarna, annonsering på lokala anslagstavlor, genom inlägg i sociala medier samt på kommunens digitala anslagstavla.

Tre fysiska samrådsmöten genomfördes i Tingsryd, Rävemåla och Ryd. Vid dessa möten presenterades förslaget till ny översiktsplan, och deltagarna gavs möjlighet att ställa frågor och framföra sina synpunkter. Deltagarantalet var något högre i Rävemåla och Ryd, men givande diskussioner fördes på samtliga orter. En övervägande andel av deltagarna bestod av äldre personer.

Ett samrådsmöte har också hållits med elever i årskurs 9 på Dackeskolan för att få in synpunkter från barn och ungdomar. Förslaget har även presenterats för organisationen Vi företagare i Tingsryds kommun för att få in synpunkter från kommunens företagare.

Sammanfattning av inkomna yttranden

Totalt inkom det 23 yttranden från olika myndigheter, grannkommuner, föreningar, kommunala förvaltningar och privatpersoner under samrådet.

Från myndigheter har bland annat synpunkter framförts gällande riksintresse för totalförsvarets civila del. Kommunen måste redovisa hur detta riksintresse ska tillgodoses. Kommunen bör för Åsnenområdet redovisa sitt ställningstagande till turism med tanke på Nationalparken och behovet av tydlig vägledning inför nyetableringar. Områden i behov av åtgärder för att minska näringsläckage och spridning av miljögifter, för att miljö kvalitetsnormerna ska kunna uppnås, bör även redovisas. En särskild redovisning av de

mellankommunala och regionala intressena skulle underlätta läsningen av översiktsplanen.

En privatperson har lyft fram önskemål att anpassa utvecklingsområde för verksamheter- och industri i östra industriområdet i Tingsryd med hänsyn till befintlig bostad. Vidare framkom önskemål om att koppla samman gång- och cykelnätet i området. I Konga har det inkommit önskemål om att peka ut ett grönområde intill Skyttelokalerna.

Samtliga inkomna yttranden finns sammanställda och besvarade i en samrådsredogörelse. Du kan ta del av samrådsredogörelsen genom att klicka på länken [Samrådsredogörelse](#).

Granskning

Planförslaget var utställt på granskning mellan den 1 november till och med den 31 december 2025. Under granskningen fanns förslaget till ny översiktsplan tillgängligt på kommunens hemsida, i medborgarkontoret samt på kommunens bibliotek. Kungörelse om granskning gjordes genom annonsering i ortstidningarna, annonsering på lokala anslagstavlor, genom inlägg i sociala medier samt på kommunens digitala anslagstavla. För att tillgängliggöra planförslaget ytterligare har planförslaget presenterats i filmer som funnits tillgängliga på kommunens hemsida och i sociala medier.

Sammanfattning av inkomna yttranden

Totalt inkom det 26 yttranden från olika myndigheter, grannkommuner, föreningar, kommunala förvaltningar och privatpersoner under granskningen. Nedan presenteras kortfattat huvuddragen.

Från myndigheter har bland annat synpunkter framförts gällande riksintresse

för totalförsvarets civila del. Kartunderlag och ställningstagande behöver förtydligas för att säkerställa att tillkomsten eller utnyttjandet av riksintresseanspråken inte försvåras.

En privatperson har lyft att klimatförändringarna och den förändrade kustlinjen i Blekinge kommer att få betydande konsekvenser för Tingsryds kommun.

Samtliga inkomna yttranden från granskningen finns sammanställda och besvarade i ett granskningsutlåtande. Du kan ta del av granskningsutlåtandet genom att klicka länken [Granskningsutlåtande](#).

Regional och mellankommunal dialog

Dialogen med Länsstyrelsen har skett löpande under hela processens gång. Inledningsvis fördes samtal i samband med framtagandet av planeringsstrategin i början av mandatperioden. Därefter genomfördes även ett avgränsningssamråd inför arbetet med miljökonsekvensbeskrivningen.

När översiktsplaneförslaget ställdes ut på samråd och granskning deltog kommunen vid planberedning hos Länsstyrelsen. Vid dessa tillfällen presenterades planförslaget mer ingående och Länsstyrelsen gavs möjlighet att ställa frågor samt lyfta synpunkter och funderingar kring innehållet. Dialog har även skett med Trafikverket gällande specifika sakfrågor.

Intern dialog

Intern dialog inom kommunorganisationen har skett löpande genom arbetsgrupper, möten och dialoger med olika förvaltningar, den centrala chefsgruppen, den politiska styrgruppen, kommunala bolag med flera.

Bild 2. Planprocess

Uppföljning

När översiktsplanen är antagen fortsätter arbetet med att genomföra uppsatta mål och strategier i översiktsplanen. I takt med att olika utvecklingsprojekt genomförs och planeringsförutsättningar förändras finns också behov av att följa upp och utveckla översiktsplanen.

Som ett sätt att arbeta kontinuerligt med den översiktliga planeringen ska kommunen ta fram en planeringsstrategi. En planeringsstrategi ska enligt plan- och bygglagen antas av kommunfullmäktige senast 24 månader efter ett ordinarie val. I planeringsstrategin ska kommunen

redogöra för om det har skett förändringar när det gäller planeringsförutsättningar av betydelse för översiktsplanens aktualitet.

Planeringsstrategin i sig innebär ingen ändring av översiktsplanen utan ska enbart tala om vad kommunen ska fokusera på i översiktsplaneringen och om det finns delar av planen som behöver ändras. Om kommunen inte antar en planeringsstrategi inom avsett tidsintervall anses översiktsplanen i sin helhet vara inaktuell, även tillägg avseende ett visst allmänt intresse.

Digital översiktsplan

Den ursprungliga översiktsplanen är framtagen i ett digitalt format. Den tryckta versionen av översiktsplanen har en annan struktur än den digitala. För att kunna använda interaktiva kartor och pop-up-funktioner behöver man ta del av den digitala versionen.

Klicka här för att ta del av den [digitala översiktsplanen](#).

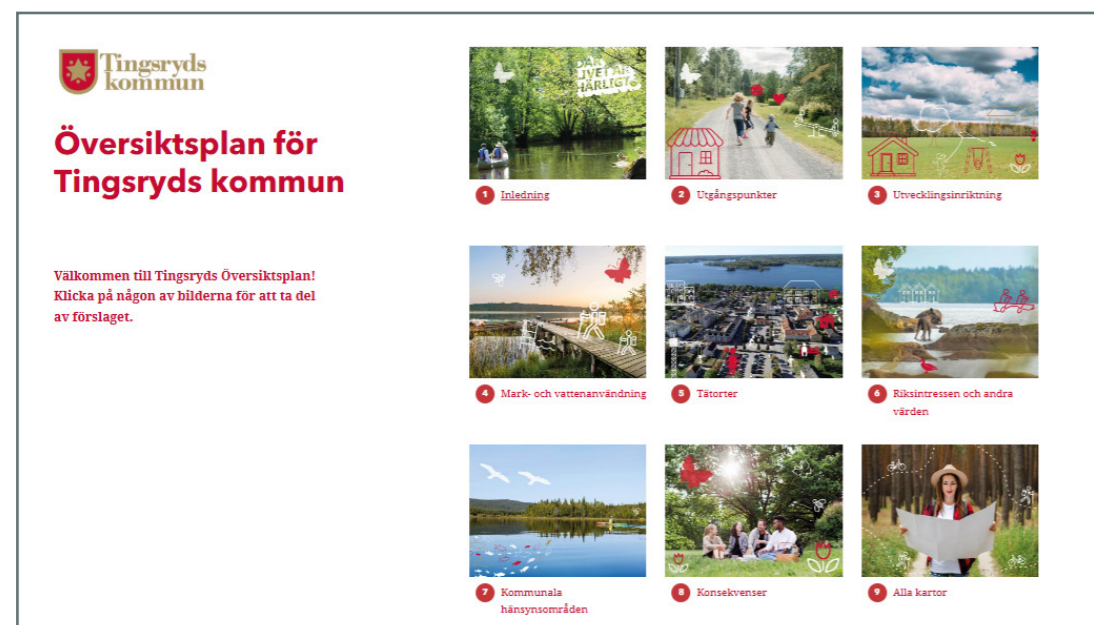

Bild 3. Digitala översiktsplanen

Innehåll

Översiktsplanen är indelad i olika kapitel. Här kan du läsa vad de olika kapitlen innehåller.

1. Inledning

Här kan du ta del av vad en översiktsplan är samt hur processen med att ta fram en översiktsplan går till. Du kan även få en inblick i hur översiktsplanen är uppbyggd.

2. Utgångspunkter

Här kan du ta del av hur översiktsplanen förhåller sig till kommunens vision och mål samt nationella och regionala mål, planer och program.

3. Utvecklingsinriktning

Här kan du ta del av kommunens övergripande utvecklingsinriktning vad gäller bebyggelse, grön- och blåstruktur samt kommunikationer.

4. Mark- och vattenanvändning

Här kan du ta del av hur kommunen tänker kring den framtida mark- och vattenanvändningen avseende bebyggelse, transportinfrastruktur, grön- och blåstruktur samt landsbygd på en mer detaljerad nivå.

5. Tätorter

Här kan du ta del av hur kommunen tänker kring den framtida mark- och vattenanvändningen i respektive tätort. I kartan kan du ta del av ställningstagande kopplat till specifika geografiska områden. Där framgår också vad vi behöver ta hänsyn till i den fortsatta planeringen.

6. Riksintressen och andra värden

Här kan du ta del av olika statliga hänsynsfrågor som måste beaktas i planeringen, så som riksintressen, natur- och kulturmiljö. Inom de olika hänsynsområdena finns ställningstaganden som ska beaktas i den fortsatta planeringen. De flesta av områdena redovisas även i kartan. Kartmaterialet är inhämtat februari 2026. För uppdaterat kartmaterial hänvisa till respektive myndighet.

7. Kommunala hänsynsområden

Här kan du ta del av kommunala hänsynsfrågor som måste beaktas i planeringen, så som vatten- och spillvatten, energiproduktion och ett förändrat klimat. Inom de olika hänsynsområdena finns ställningstaganden som ska beaktas i den fortsatta planeringen. De flesta av områdena redovisas även i kartan. Kartmaterialet är inhämtat februari 2026. För uppdaterat kartmaterial hänvisa till respektive myndighet.

8. Konsekvenser

Här kan du ta del av de övergripande ekologiska, ekonomiska och sociala konsekvenserna som uppstår av översiktsplanens genomförande liksom de konsekvenser som skulle uppstå om vi inte väljer att genomföra översiktsplanen.

Utgångspunkter

Här redovisas hur översiktsplanen förhåller sig till kommunens vision och mål samt nationella och regionala mål, planer och program.

2

Globala utgångspunkter

Globala målen

Agenda 2030 med 17 globala mål för hållbar utveckling syftar till att utrota fattigdom och hunger, förverkliga de mänskliga rättigheterna för alla, uppnå jämställdhet och egenmakt för alla kvinnor och flickor samt säkerställa ett varaktigt skydd för planeten och dess naturresurser. De globala målen är integrerade och odelbara och balanserar de tre dimensionerna av hållbar utveckling: den ekonomiska, den sociala och den miljömässiga. De globala målen har i sin tur 169 delmål och drygt 230 globala indikatorer för hur arbetet ska genomföras och följas upp.

Bild 4. Globala Målen

Nationella utgångspunkter

Nationella miljökvalitetsmål

Miljömålssystemet består av ett generationsmål, 16 miljökvalitetsmål samt ett antal etappmål inom områdena avfall, biologisk mångfald, farliga ämnen, hållbar stadsutveckling, luftföroreningar och klimat. Sveriges miljömål är det nationella genomförandet av den miljömässiga dimensionen av de globala hållbarhetsmålen.

Bild 5. Nationella miljökvalitetsmål

1. Begränsad klimatpåverkan	9. Grundvatten av god kvalitet
2. Frisk luft	10. Hav i balans samt levande kust och skärgård
3. Bara naturlig försurning	11. Myllrande våtmarker
4. Giffri miljö	12. Levande skogar
5. Skyddande ozonskikt	13. Ett rikt odlingslandskap
6. Säker strålmiljö	14. Storslagen fjällmiljö
7. Ingen övergödning	15. God bebyggd miljö
8. Levande sjöar och vattendrag	16. Ett rikt växt- och djurliv

Regionala utgångspunkter

Regionala mål

Länsstyrelsen i Kronoberg har fastställt regionala miljömål för år 2021-2030. Miljömålen är indelade i fyra temaområden: Landskap, Livsmiljöer, Klimat och energi samt Konsumtion.

Regionala styrdokument

Nedan listas de regionala program och strategier mm som ligger till grund för översiktsplanen.

- Cykla i Gröna Kronoberg, 2018
- Framtidens Kronoberg i Världen, 2024 (Regional utvecklingsstrategi)
- Förvaltningsplan för Södra Östersjöns vattendistrikt, 2022-2027
- Klimat- och sårbarhetsanalys Länsstyrelsen Kronoberg län 2022-2026
- Kronobergs miljömål 2021-2030
- Länstransportplan för Region Kronoberg län 2026-2037
- Länstransportplan för Region Kronoberg län 2022-2033
- Regional klimatanpassningsplan Kronoberg län 2024-2028, 2024
- Regional handlingsplan för grön infrastruktur, 2018
- Regionalt kulturmiljöprogram, 2012
- Regional risk- och sårbarhetsanalys, Krisberedskap i Kronoberg län 2018
- Regionalt serviceprogram för Kronoberg, 2025-2030
- Regional skogsstrategi för Småland, 2018
- Regional vattenförsörjningsplan för Kronoberg län 2025-2030
- Strategi för Smart specialisering i Kronoberg 2021 - 2027
- Klimat- och energistrategi för Kronoberg 2025 - 2030
- Kronobergs livsmedelsstrategi, 2016
- Kronobergs natur, 1989 (Naturvårdsprogram)
- Trafikförsörjningsprogram Region Kronoberg 2021- 2030
- Vägen framåt – Åtgärdsprogram för miljömålen 2019-2025
- Vägen till levande kulturmiljöer 2021-2025, Kulturmiljöstrategi för Kronoberg län

Bild 6. Regionala Mål

Utvecklingsstrategi

Framtidens Kronoberg i Världen är Kronoberg läns regionala utvecklingsstrategi. Målbilden handlar om att säkerställa ett gott liv i ett livskraftigt Kronoberg till 2035. Målbilden är uppdelad i fyra strategiska långsiktiga prioriteringar:

- Bygder och samhällen som ökar Kronobergs välmående och attraktivitet
- Kompetensförsörjning som främjar utveckling och omställning
- Den kronobergska handlingskraften och entreprenörskapet växlas upp
- Infrastruktur som stärker Kronobergs position i Sydsverige

Till varje prioritering finns en målbild för området, önskade förflyttningar och punkter som beskriver hur vi aktörer i länet behöver agera för att uppnå områdets målbild.

Utforskande kraftsamlingar kompletterar de fyra långsiktiga prioriteringarna. De belyser frågor där vi behöver gå samman på nya sätt och över gränser och ska ge lärdomar till de långsiktiga prioriteringarna. Kraftsamlingarna handlar om att stärka närheten till Europa, stärka bygdernas boendeattraktivitet, skapa världens första fossilfria skogsvarukedja samt skapa förutsättningar för barn och unga att möta sin framtid.

Bild 7. Utvecklingsstrategi

Kommunala utgångspunkter

Tingsryds kommun har 2021 antagit en vision:

”Tingsryds kommun är en attraktiv, hållbar och levande landsbygds kommun. Vi är engagerade och stolta, har ett framgångsrikt näringsliv och ett aktivt förenings- och idrottsliv. Här lever vi tillsammans med god livskvalitet och bidrar gemensamt till en plats där barn och unga utvecklas.”

Kommunala mål

Kommunfullmäktige har formulerat ett antal övergripande mål för mandatperioden 2022-2026:

- Tingsryds kommuns skolor erbjuder inkluderande och likvärdig utbildning av god kvalitet.
- Tingsryds kommun tillgodoser och säkerställer god tillgång till rent vatten.
- Tingsryds kommun tar sitt klimatansvar och möjliggör god tillgång till hållbar och modern energi.
- Tingsryds kommun skapar förutsättningar för hälsosamma liv och främjar god livskvalitet för alla åldrar.
- Tingsryds kommun möjliggör genom innovativa lösningar en välfungerande infrastruktur och ett framgångsrikt näringsliv.

Kommunala styrdokument

Nedan listas de kommunala program och strategier mm som ligger till grund för översiktsplanen

- Belysningsstrategi, 2025
- Bostadsförsörjningsprogram, 2021
- Bostadsförsörjningsstrategi, 2021

- Cykelplan 2022-2026
- Föreskrifter för vattenskyddsområden
- Handlingsplan för invasiva främmande arter Tingsryds kommun, 2024
- Handlingsplan för förorenade områden i Tingsryds kommun, 2022
- Handlingsplan skogsstrategi, 2025
- Klimatanpassningsplan, 2025-2032
- Kulturhistorisk inventering av Tingsryds centrum, 2013
- Kulturmiljöprogram för Tingsryds kommun, 1992
- Kulturplan, 2022-2024
- Miljöprogram, 2022-2027
- Nödvattenplan, 2024
- Planprogram för Mårslycke, 2021
- Potential för restaurering av våtmarker i Tingsryds kommun, 2024
- Påväg mot ett Småland utan avfall, 2020-2025
- Skogspolicy, 2024
- Strategi för näringslivets utveckling i Tingsryds kommun, 2025
- Strategi för utveckling av laddinfrastruktur, 2022
- Tematiskt tillägg landsbygdsutveckling i strandnära läge (LIS), 2012
- Tematiskt tillägg vindkraft i Tingsryd, 2011
- Tillgänglighetsplan, 2006
- Trafiksäkerhetsprogram, 2007
- Trafikutredning Tingsryd, 2021
- VA-plan, 2020
- Vattenförsörjningsplan, 2020

Aktuella tillägg till översiktsplanen

Följande tematiska tillägg till översiktsplaner är en del av den kommunomfattande översiktsplanen och gäller parallellt med denna. Vissa delar tas upp i översiktsplanen, men för hela innehållet hänvisas till de tematiska planerna. Några konflikter mellan dessa dokument och den nya översiktsplanen finns och presenteras under respektive avsnitt i översiktsplanen.

När kommunfullmäktige har antagit den nya översiktsplanen så kommer den att ersätta vår gällande översiktsplan, Översiktsplan 2030, samt de fördjupade översiktsplanerna för Tingsryd och Ryd. Översiktsplanen kommer att fungera som ett övergripande och samlande dokument för övriga gällande översiktsplaner inom kommunens yta som du kan se nedan.

LIS-plan

LIS-områden i Tingsryd är ett tematiskt tillägg till översiktsplanen som antogs år 2011. LIS-planen redovisar två typer av utvecklingsområden i strandnära lägen, dels för bebyggelse och dels för det rörliga friluftslivet.

Det finns behov av att revidera LIS-planen eftersom kommunen har som mål att underlätta byggnation på landbygden. Det har även framkommit att enstaka områden som redovisas i LIS-planen behöver anpassas eller tas bort med anledning av att marken är olämplig för utbyggnad.

Framöver kan även lagstiftningen kring strandskydd förändras. Förändras lagstiftningen behöver även det beaktas.

När LIS-planen reviderats ska det nya förslaget implementeras i översiktsplanen.

Vindkraftsplan

Vindkraft i Tingsryd är ett tematiskt tillägg till översiktsplanen som antogs år 2011. Planens syfte är att utgöra underlag för en strukturerad utbyggnad av vindkraften i Tingsryd kommun.

Kommunen har tagit beslut om att ta fram en ny vindkraftsplan för Tingsryds kommun. Då dagens verk avviker betydligt i höjd från angivelser i vindkraftsplanen behöver kartan över olämpliga, lämpliga och prioriterade områden för vindkraft ses över. Arbetet är dock vilande i avvaktan på en pågående statlig utredning. Vindkraftsplanen gäller därmed tills vidare.

När vindkraftsplanen reviderats ska det nya förslaget implementeras i översiktsplanen.

Förutsättningar

Befolkningsutveckling

Invånarna i Kronobergs län har sedan 1968 ökat med 25 % vilket är i nivå med genomsnittet i riket. I Tingsryds kommun har invånarantalet sedan 2016 legat stabilt på ca 12 300 invånare. Historiskt sett har det varit en tydlig minskning i antalet invånare.

Cirka 38 procent av kommunens invånare bor på landsbygden (Statistiska centralbyrån). Tingsryds tätort är den största tätorten i kommunen, därefter följer Ryd, Urshult, Väckelsång, Linneryd, Konga och Rävemåla.

De tydligaste trenderna avseende befolkningsutveckling i kommunen är:

- Negativt födelseöverskott, då färre personer föds än vad som avlider.
- Inflyttning av EU-medborgare till villor i tätort och på landsbygd.
- Nettoutflyttning inom länet till i huvudsak Växjö. Det handlar främst om utlandsfödda samt ungdomar som flyttar vidare för arbete eller studier.
- Liksom riket i helhet har Tingsryds kommun en ökad andel åldrande befolkning.

Bostadsförsörjningsbehov

I Tingsryds kommuns bostadsförsörjningsprogram anges kommunens demografiska förutsättningar samt riktlinjer för bostadsförsörjning. Med utgångspunkt i den nya lagstiftningen ska en handlingsplan för bostadsförsörjning tas fram.

Kommunen står inför en stor andel åldrande befolkning. Den äldre befolkningen bor till stor del fortfarande i småhus, och det kan under de kommande åren finnas ett behov för dem att ändra sin boendesituation till lättskötta lägenheter eller trygghetsboende. Det innebär att kommunen särskilt behöver utveckla

denna typ av boende samt främja privata utvecklingsinitiativ. På så sätt kan småhus i större utsträckning frigöras för barnfamiljer.

Det finns planlagd mark för bostäder, i olika utsträckning, i samtliga tätorter. I dagsläget bedöms tillgången till kommunala lägenheter motsvara efterfrågan.

Pandemin har sannolikt medfört ändrade boendepreferenser när många delvis kan arbeta hemifrån. Fler förväntas acceptera längre pendlingsresor för att få hög livskvalitet med god boendemiljö i en mindre ort eller på landsbygden samtidigt som en större stads utbud av arbetsplatser, utbildning och kultur finns inom räckhåll.

Efterfrågan på bostäder i en mindre ort eller på landsbygden något längre ifrån de större städerna kommer därför sannolikt att öka.

Klimatförändringarna och de ökade oroligheterna i världen kommer troligtvis också medföra att landsbygden blir mer attraktiv som boendeort, med tanke på att det innebär ett mindre utsatt läge och att det finns möjlighet till självförsörjning, djurhållning samt bättre tillgänglighet till livsmedel och naturmaterial.

Kommunikationer

Flera viktiga regionala transportstråk sträcker sig genom Tingsryds kommun. Inte minst riksväg 27 och 29 samt väg 120 och 122. Dessa regionala transportstråk är viktiga och skapar förutsättningar för invånarna att bo och verka i olika delar av kommunen och regionen.

Inom en timmes radie bor nästan 300 000 människor och på två timmar nås Öresundsregionen. Linnéuniversitetet och Blekinge Tekniska Högskola finns inom pendlingsavstånd. Närhet till flera flygplatser, hamnar och tågstationer gör Tingsryds kommun attraktivt.

Kommunen trafikeras av ett flertal regionala busslinjer. I kommunen erbjuds även glesbygdstrafik för att ge en ökad trygghet och flexibilitet för dem som bor på landsbygden.

Med anledning av att merparten av invånarna bor på landsbygden så är bilberoendet stort. Kommunen ser överlag en sämre tillgänglighet i den östra delen av kommunen. Vägarna håller en lägre standard, kollektivtrafiken är begränsad och den glesbygdstrafik som finns tillgänglig utnyttjas inte fullt ut.

Avstånden till samhällsservice inom kommunens större tätorter är korta, vilket gör det enkelt att ta sig fram till fots eller med cykel. Trots detta väljer de flesta invånarna bil.

Näringsliv

Tingsryd bildar gemensam arbetsmarknadsregion med Växjö, Alvesta och Lessebo men har även tillgång till flera starka arbetsmarknader med olika inriktning. Däribland Kalmar, Karlskrona, Kristianstad-Hässleholm och Älmhult-Osby.

Växjö är den så kallade tillväxtmotorn i länet, vilket är till fördel för Tingsryd som ligger inom nära avstånd. Sambandet till övriga omkringliggande tillväxtmotorer (Karlskrona, Kalmar) och regionala kärnor (Älmhult, Karlshamn) är svagare med anledning av längre avstånd samt sämre infrastruktur och kollektivtrafikförbindelser.

Tingsryd ingår i Baltic-Link som omfattar riksväg 27, Kust till kustbanan Göteborg–Kalmar/Karlskrona och färjelinjen mellan Karlskrona och Gdynia. Stråket, med väg, järnväg och färjelinje, knyter ihop Skandinavien med Öst- och Centraleuropa och ger därmed företag i södra Sverige tillgång till en kraftigt växande marknad.

Sydosttriangeln är ett samarbete mellan de tre största tillväxtmotorerna i sydöstra Sverige - Karlskrona, Kalmar och Växjö kommun samt berörda regioner. Genom samverkan ska kommunerna utveckla en gemensam geografi för arbete, studier och kultur.

Tingsryds kommun är en av de kommuner som har högst företagsamhet i länet. Anledningen kan vara att anställningsalternativen är lägre i denna kommun liksom att avståndet till större arbetsmarknader är längre. Merparten av företagen är småföretagare, men även större företag finns. Många av företagen är exportföretag med kunder i hela världen. Jord- och skogsbrukssektorerna är stora näringar, framför allt i den östra delen av kommunen, samtidigt är det en stor bredd av branscher och inriktningar. Besöksnäringen är den snabbast växande och många av industri- och tillverkningsföretagen är långt

framme i teknikutvecklingen. Att attrahera kompetens är en utmaning flera av företagen står inför.

När det gäller arbetspendling är kommunens in- och utpendling relativt jämn. Något fler personer pendlar in än ut för arbete i kommunen. Cirka 28 procent av befolkningen pendlade till arbete utanför kommungränsen 2023. Utpendling sker i huvudsak till Växjö medan inpendling sker främst från Växjö men också i stor omfattning från Ronneby, Karlshamn och Olofströms kommuner i Blekinge.

Det finns planlagd mark för verksamheter i alla tätorter, i olika stor utsträckning. Efterfrågan på mark är dock större i centralorten Tingsryd. En anledning är det goda kommunikationsläget utmed Riksväg 27 vilket underlättar för transporter och arbetspendling.

En förutsättning för att stärka Tingsryd som boende- och arbetsort är utbyggnad av bredband i hela kommunen och goda kommunikationer.

Utvecklingsinriktning

Utvecklingsinriktningen redovisar kommunens långsiktiga intentioner för mark- och vattenanvändningen på en övergripande nivå.

3

Övergripande principer

LÄSANVISNING

Översiktsplanens utvecklingsinriktning visar övergripande funktionella strukturer för bebyggelse, natur och friluftsliv samt kommunikationer med ställningstaganden om hur dessa strukturer bör utvecklas i ett mellankommunalt och regionalt sammanhang. Utvecklingsinriktningen går hand i hand med den regionala utvecklingsstrategin och belyser de utvecklingsinsatser som är särskilt viktiga för kommunens utveckling till 2050. Utvecklingsinriktningen är vägledande i det fortsatta arbetet med översiktsplanen och ligger till grund för ställningstaganden om mark- och vattenanvändning.

Tingsryds kommun vill se en stabil befolkningsstruktur som är jämn och planeringsbar, för att säkerställa en bostadsförsörjning i balans. Kommunens befolkning har långsamt minskat under lång tid tillbaka. Från nästan 18 000 invånare 1950 till drygt 12 000 invånare 2020. Kommunen räknar med att den negativa befolkningstrenden kommer

att vända så att antalet invånare uppgår till cirka 13 000 invånare 2050. Det finns goda förutsättningar för att vända den negativa befolkningsutvecklingen genom att satsa på transportinfrastruktur, boendeattraktivitet, näringsliv samt barn och unga.

Översiktsplanen tar höjd för att det ska kunna tillkomma drygt 700 nya bostäder till 2050. Det motsvarar cirka 30 bostäder per år. Nya bostäder behöver tillkomma även utan befolkningsökning. Särskilt bostäder för äldre och andra grupper som behöver någon form av särskilt boende. Exempelvis trygghetsbostäder, gruppboende och servicebostäder för personer med funktionsnedsättning samt vanliga lägenheter för att stimulera flyttkedjor. Kommunen har även under vikande befolkningstrend haft ett stadigt flöde av bygglovsansökningar för småhus på landsbygden.

Tingsryds kommun ska främja ett resurseffektivt markutnyttjande och växa på ett strategiskt och hållbart sätt. Som landsbygdskommun är det dock viktigt att bibehålla en viss flexibilitet inför framtida utmaningar och möjligheter.

**KARTA
UTVECKLINGSSINRIKTNING**

Bebyggelse

- Centralort
- Tillväxtort
- Serviceort
- By
- Angränsade noder

Kommunikation

- Starka stråk
- Tillväxtstråk
- Övriga stråk

Natur och friluftsliv

- Sammanhängande område för natur och friluftsliv

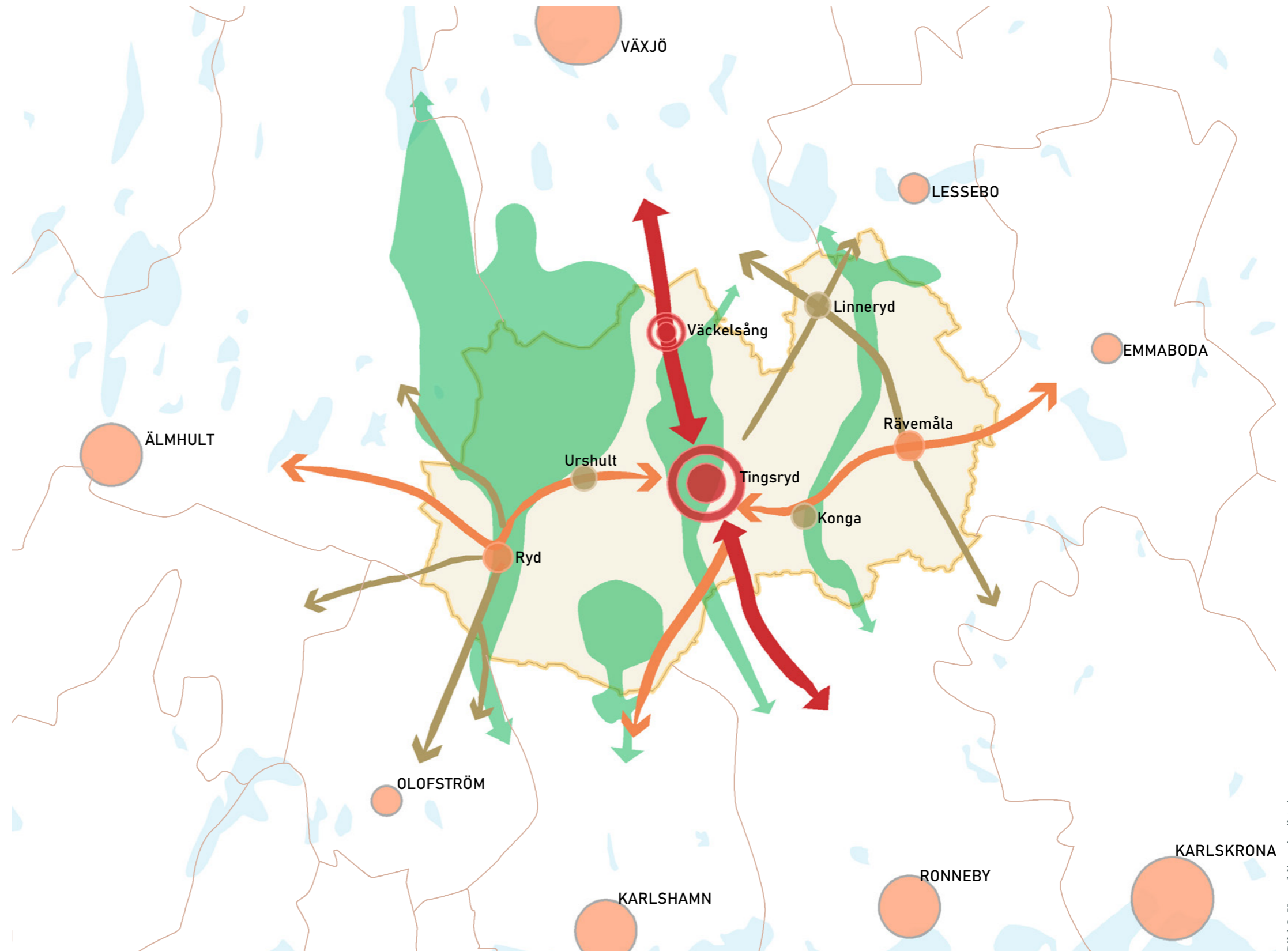

Bild 8. Utvecklingsinriktning

Bebyggelse

Utvecklingsinriktning för bebyggelse beskriver utbyggnadsriktningar samt orters funktioner och samband på en övergripande nivå där kommunen vill prioritera utvecklingsinsatser. Det handlar om långsiktiga intentioner för bebyggelsen i grova drag.

Den långsiktiga utvecklingen i Tingsryds kommun bygger på en flerkärnig struktur där kommunens olika byar kompletterar varandra – byarna är kommunens själ. Alla byar ska leva och utvecklas utifrån sina egna förutsättningar så att platsens unika kvalitet förstärks. Det skapar god tillgänglighet till service, attraktiva boendemiljöer och förutsättningar för en levande och modern landsbygd. I flera byar finns befintliga lokaler som kan användas för nya ändamål. Gestaltning och utformning av våra byamiljöer ska prioriteras. Att besöka våra byar ska kännas som att komma hem. Byarna ska präglas av levande, gröna och trygga miljöer.

Viktiga åtgärder för att vända den negativa befolkningsutvecklingen är att skapa förutsättningar för en variation av attraktiva boendemiljöer, såväl i byarna som på landsbygden. Det ska finnas tillgång till grundskola med god kvalitet samt ett rikt kultur- och fritidsliv. Det kan bidra till att fler väljer att flytta tillbaka till kommunen samt att fritidshusägare väljer att bosätta sig i här permanent. Idag görs såväl regionala som kommunala satsningar i syfte att integrera invånarna i kommunens utveckling i större utsträckning. Det anses viktigt att fortsätta involvera invånarna i olika processer och forum för att främja lokalt engagemang.

Näringslivet i Tingsryds kommun är motorn och en förutsättning för att kommunen ska leva och växa. I kommunen finns företag inom flera olika sektorer bland annat besöksnäring, industri, jord- och skogsbruk. Kommunen ska arbeta med att säkerställa att det finns god planberedskap, planlagd mark

och varierade lokaliseringmöjligheter, så att olika typer av företag kan etableras och utvecklas. Inom skogsbruket finns möjlighet att bli en internationell föregångare i klimatomställningen med tanke på branschens engagemang, specialistkunskap och den forskning som bedrivs inom länet.

Flera befintliga industrier konsumerar mycket vatten. Tillgången till dricksvatten kan utgöra en begränsande faktor för framtida tillväxt och bör beaktas vid planering.

Tillväxtstråk

Riksväg 27 utgör kommunens övergripande transportstråk för såväl person- som godstrafik och det finns därmed goda förutsättningar för fortsatt bebyggelseutveckling. Merparten av kommunens bebyggelseutveckling ska ske längs detta tillväxtstråk, såväl bostäder som anläggningar för näringslivets behov. Ny bebyggelse ska främst tillkomma i Tingsryd och Väckelsång som ligger vid kommunens tillväxtstråk.

Centralort

Tingsryd ska fortsätta utgöra centralort för kommunen med ett varierat utbud av service, handel, näringsliv samt bostäder i olika boende- och upplåtelseformer. Tingsryd ligger strategiskt placerat i den centrala delen av kommunen och korsas av flera starka och prioriterade kommunikationsstråk. Orten utgör därför en viktig kollektivtrafiknod för omkringliggande byar och landsbygd. Här finns ett fullgott utbud av service och ett stort utvecklingstryck. Genom att stärka centralorten kan den fungera som en tillväxtmotor för hela kommunen. Övriga byar och landsbygd gynnas av att centralorten får ett ökat utbud av arbete, utbildning, service och handel.

I Tingsryd finns möjlighet till förtätning bland befintlig bostadsbebyggelse och utbyggnad av nya bostadsområden. Det behövs en god planberedskap för att möta efterfrågan på bostäder. Offentliga miljöer i centrum ska utformas med omsorg så att det blir en trivsam miljö att vistas i. Det behöver även finnas planberedskap för större verksamheter som kan vara störande för den närmaste omgivningen. Flera befintliga industrier har blivit kringbyggda av tätortsbebyggelse och kan därför behöva ny lokalisering för att kunna utvecklas. Nya platser för verksamheter ska företrädesvis ligga i anslutning till Tingsryd för att utgöra en del av centralorten med sammanhängande stråk så att det är enkelt att gå och cykla till arbetsplatserna, men ändå med tillräckliga avstånd till bostadsbebyggelse för att verksamheterna ska kunna utvecklas.

Tillväxtort

Väckelsång utgör kommunens tillväxtort som med läget längs med Riksväg 27 har goda förutsättningar att växa. Närheten och de goda kommunikationerna till Växjö, gör att Växjö utveckling så småningom kan spilla över på Väckelsång. Det gör att det finns ett utvecklingstryck och goda förutsättningar för ny bebyggelse. Det krävs dock fortsatta åtgärder i den offentliga miljön och marknadsföring av orten för att möta denna utveckling.

I Väckelsång finns möjlighet till förtätning bland befintlig bostadsbebyggelse och utbyggnad av nya bostadsområden.

Genom att förbättra tillgängligheten till Åsnen finns möjlighet att öka tätortens attraktivitet som boendeort. I den södra delen av Väckelsång finns planlagd mark för industri utmed Riksväg 27, som ännu inte bebyggs. Det finns goda förutsättningar för fortsatt verksamhetsutveckling här.

Serviceort

Ryd och Rävemåla utgör serviceorter som bidrar till en levande landsbygd genom att olika former av service blir tillgängliga för boende i omgivande landsbygd. Så långt som möjligt ska här finnas livsmedelshandel, paketutlämning, drivmedelsstation, kollektivtrafik med mera.

I serviceorterna ska finnas en variation av boendeformer för att underlätta att bo kvar under livets olika skeden. Offentliga miljöer i centrum ska utformas med omsorg så att de utgör trivsamma miljöer att vistas i. Ny sammanhängande bebyggelse kan tillkomma i den mån det finns efterfrågan.

Ryd är kommunens näst största tätort efter Tingsryd och korsas av flera viktiga stråk. Ryd saknar utvecklingstryck idag, men det finns ett brett utbud av service och goda förutsättningar för ny bebyggelse. Det krävs dock förbättrade kommunikationer, marknadsföring av byn och fortsatta åtgärder i den offentliga miljön. Närbelägna byar och omgivande landsbygd gynnas av Ryds serviceutbud.

Natur och friluftsliv

Rävemåla korsas av flera viktiga kommunikationsstråk och byn har mycket service i förhållande till sin storlek. Tätorten fyller därför en viktig funktion för omgivande landsbygd. Rävemåla saknar utvecklingstryck idag, men bör ges förutsättningar för utveckling på de sätt som är möjliga, exempelvis genom lokala initiativ och engagemang hos invånarna.

By

Urshult, Linneryd och Konga utgör byar där inriktningen är att förtäta och utveckla befintlig bebyggelse så långt det är möjligt. Genom att vårda och ta hand om det som finns ökar attraktiviteten. Så långt som möjligt ska byarna erbjuda service för omgivande landsbygd.

Urshult har ett större utvecklingstryck med anledning av attraktiv natur- och kulturmiljö intill sjön Åsnen samt att byn ligger relativt väl till avseende kommunikationer. Här finns intresse för både permanentbostäder, fritidsbostäder och verksamheter kopplat till turism. Fler detaljplaner kan behöva tas fram för att möta efterfrågan. Det finns dock redan planlagd mark som ännu inte har tagits i anspråk.

Linneryd saknar utvecklingstryck idag, men på sikt kan Växjös utveckling spilla över på Linneryd. Linneryd bör ges förutsättningar för utveckling på de sätt som är möjliga, exempelvis genom lokala initiativ och engagemang hos invånarna. Boende i Linneryd och dess omgivande landsbygd har närhet till både Tingsryd, Växjö, Lessebo och Rävemåla för service utöver det som finns i den egna byn.

Konga saknar utvecklingstryck idag, men bör ges förutsättningar för utveckling på de sätt som är möjliga, exempelvis genom lokala initiativ och engagemang hos invånarna och företagen. Boende i Konga och dess omgivande landsbygd har närhet till både Tingsryd och Rävemåla

för service utöver det som finns i den egna byn.

Landsbygd

Tingsryds kommun har en levande och modern landsbygd. Här bor en stor andel av kommunens invånare i natur- och sjönära lägen. Landsbygden ska utvecklas genom tillskott av ny bebyggelse genom förhandsbesked och bygglov där platsens förutsättningar så medger. Företrädesvis i anslutning till befintlig bebyggelse. Viktiga faktorer för att det ska vara attraktivt att bosätta sig på landsbygden är goda kommunikationer, god service inom rimligt avstånd samt att natur- och kulturmiljöer värnas.

Jord- och skogsbruk är viktiga näringar i kommunen. Jordbruksmarken ska värnas för att bibehålla dess produktionsförmåga samt för att bevara ett öppet landskap. Skogsmarken ska utvecklas i balans mellan skogen som resurs för produktion och rekreation. Den tätortsnära skogen är särskilt viktig för rekreation.

Besöksnäringen är kommunens snabbaste växande näring. För att få till en levande landsbygd är det viktigt att kommunens näringslivsarbete särskilt prioriteras här.

Angränsande noder

Växjö och Karlskrona är av stor vikt för utvecklingen av Tingsryds kommun i sin roll som tillväxtmotorer för regionen med brett utbud av arbetstillfällen, utbildning, handel och service. Växjö har särskilt stort värde som en närliggande nod för kollektivtrafik.

Ronneby, Karlshamn och Älmhult har också betydelse för Tingsryds kommun med utbud av arbetstillfällen, utbildning, handel och service. Emmaboda, Olofström och Lessebo är mindre tätorter men har av samma anledning betydelse för Tingsryds kommun.

Utvecklingsinriktning för natur och friluftsliv beskriver övergripande samband för grön- och blåstruktur. Det handlar om viktiga funktioner och områden som är av värde för såväl rekreation och folkhälsa som för natur- och kulturmiljö, biologisk mångfald och flera andra ekosystemtjänster.

Det småländska landskapet med skogar, mosaikartat odlingslandskap, sjöar och vattendrag är en tillgång som lockar både boende och besökare. Utpekade övergripande och sammanhängande natur- och rekreationsområden ska tillgängliggöras och utvecklas för fortsatt friluftsliv och rekreation och så att de höga naturvärdena bibehålls. Det är viktigt att de gröna och blå strukturerna samt besöksnäringen utvecklas i samspel med varandra.

Kommunens många sjöar och vattendrag ska värnas för en mångfald av värden såsom dricksvattentäkter, grundvatten, myrar, våtmarker, värdefulla fågellokaler samt reproduktionsområden och vandringsvägar för fisk och andra vattenlevande organismer. Sjöar och vattendrag utgör även attraktiva boendemiljöer.

Kommunen vill främja utveckling av besöksnäringen i hela kommunen men styra besökare till utvalda platser för att minimera påverkan på natur- och kulturvärden.

Natur och friluftslivet i och i anslutning till byarna är särskilt angelägna att värna, tillgängliggöra och utveckla för att bidra till attraktiva boendemiljöer. Skogsmark, grönområden, sjöar och odlingslandskap som sträcker sig från landsbygden till byarna – och i vissa fall ända in mot byarnas centrala delar – skapar förutsättningar för god folkhälsa, friluftsliv samt möter klimatförändringarna och stärker biologisk mångfald.

Åsnenområdet, Bräkneåns och Mörrumsåns dalgång, Mien, Korrö och Ronnebyån ska utvecklas som besöksmål för friluftsliv och rekreation samtidigt som de höga naturvärdena, den biologiska mångfalden och vattenkvaliteten ska värnas. Exempelvis genom vandrings- och cykelleder, paddling och fiske.

Åsnenområdet har en unik insjöskärgård med mer än tusen öar och värdefulla naturtyper såsom stora klarvattenytor med särskilt värdefullt vatten, gammal ädellövskog och barrskog, slättbygd och småskaligt kulturlandskap, men också myrar, höjder, vassbälten och äppel- och ängsfruktsodlingar. I området återfinns även Blidingsholm med sina kulturhistoriskt värdefulla broar och andra lämningar.

Åsnenområdet skyddas som nationalpark och är utpekad som riksintresse för både naturvård, kulturmiljö, friluftsliv och Natura 2000.

Bräkneån och Mörrumsån med tillhörande käll- och biflöden är utpekade som riksintresse för både naturvård, friluftsliv, Natura 2000 och som skyddade vattendrag. Stora delar av dalgångarna skyddas som naturreservat. Även Mien är utpekad som riksintresse för naturvård och friluftsliv.

Korrö är beläget utefter Ronnebyån och består av en kulturhistoriskt intressant hantverksby och ett angränsande naturreservat. Odlingslandskapet är representativt med flera olika naturtyper inom ett litet område och hyser stor artrikedom. Området är utpekad som riksintresse för naturvård, kulturmiljö och Natura 2000.

Kommunikationer

Utvecklingsinriktningen för kommunikationer redovisar prioritering och långsiktig utveckling av infrastruktur och kommunikationer på en övergripande nivå.

Utpekade stråk är särskilt viktiga för persontransporter och godstransporter både inom kommunen och till angränsande kommuner. Intill stråken ligger kommunens tätorter, större besöksmål och det är goda kopplingar vidare till angränsande noder.

Investeringar i transportinfrastrukturen ska prioriteras till utpekade stråk med hänsyn till stråkens prioritering i utvecklingsinriktningen.

Tingsryd ligger strategiskt placerat i mitten av kommunen och korsas av flera starka och prioriterade kommunikationsstråk. Tätorten utgör därigenom en viktig kollektivtrafiknod för omkringliggande byar och landsbygd. Det krävs dock förbättrade kollektivtrafikförbindelser till angränsande kommuner och regioner för att Tingsryd ska ha god funktion som kollektivtrafiknod. Det krävs även förbättrade kollektivtrafikförbindelser till övriga byar för att de ska fungera som en lokal kollektivtrafiknod för omgivande landsbygd. För att underlätta långväga resor krävs dessutom åtgärder för att skapa tillförlitligare järnvägsförbindelser i angränsande kommuner.

Trafikverket har pekat ut ett funktionellt prioriterat vägnät som bedöms vara av särskild vikt för nationell och regional tillgänglighet. Riksväg 27 och riksväg 29 ingår som regionalt viktig väg samt väg 120, väg 126 och väg 116 som kompletterande regionalt viktiga vägar.

Det funktionellt prioriterade vägnätet utgör ett underlag för planering och prioriteringar av åtgärder. I det utpekade vägnätet är Trafikverket restriktiva till åtgärder som påverkar framkomligheten, tillgängligheten eller säkerheten negativt.

Tillväxtstråk

Riksväg 27 mot Växjö och Ronneby utgör stommen i kommunens övergripande transportstruktur. Här transporteras stora mängder gods och det finns goda förutsättningar för arbetspendling. Riksväg 27 är en del av Baltic Link och utgör en koppling till hamnarna i Karlskrona och Karlshamn. Dessa hamnar har färjelinjer som ingår i det transeuropeiska transportnätet. Sydosttriangeln är ett samarbete mellan de tre största tillväxtmotorerna i sydöstra Sverige - Karlskrona, Kalmar och Växjö kommun samt berörda regioner. Genom samverkan ska kommunerna utveckla en gemensam geografi för arbete, studier och kultur. Utbyggnad av Riksväg 27 är en central komponent för projektets utveckling.

Riksväg 27 är i behov av omfattande åtgärder för ökad framkomlighet och säkerhet för såväl godstransporter som persontrafik. Den bör utformas som en mötesfri väg mellan Växjö och Blekinge. Det skulle innebära att vi förbättrar tillgängligheten till Europa vilket skapar mervärde för såväl invånare som företagare i hela länet.

Genom åtgärder på riksväg 27 kan belastningen på väg 122 minska. Idag går mycket tung trafik till Karlskrona via väg 122, vilket den inte är byggd för. Detta skulle medföra en tryggare och säkrare miljö för de som bor och rör sig runt väg 122 i kommunens östra delar.

Starka stråk

Riksväg 29 mot Karlshamn är ett viktigt stråk för gods- och persontrafik. Vägen ingår i transportstråket Baltic-Link och utgör en mötesfri väg med god standard. Sträckan bör dock förses med utökad kollektivtrafik för att underlätta arbetspendling mellan Tingsryd och Karlshamn.

Väg 120 är en viktig transportled för arbetspendling mellan kommuner såsom Älmhult, Olofström, Tingsryd och Emmaboda och vidare till Nybro och Kalmar. Ca 10 000 personer bor i nära anslutning till vägen, endast i Tingsryds kommun. Sommartid har sträckan mellan Urshult och Ryd en tydligt förhöjd trafik kopplad till det stora antalet sommargäster. Vägen mellan Älmhult och Emmaboda är i behov av omfattande åtgärder för ökad framkomlighet och säkerhet för såväl godstransporter som persontrafik. Vissa delsträckor har undermålig standard mot bakgrund av trafikmängderna. Vägen är smal och innehåller svåra horisontal- och vertikalkurvor. Utan åtgärder riskeras sänkt tillåten hastighet vilket i sin tur påverkar restiderna negativt.

Övriga stråk

Väg 126 söder om Ryd och vidare längst väg 116 mot Olofström utgör ett övrigt stråk. Likaså väg 122 mellan Rävemåla mot Växjö. Dessa stråk är viktiga för kommunen och det finns behov av att utveckla kollektivtrafiken. De utgör även rekommenderade vägar för farligt gods.

Väg 126 söder om Fridafors mot Svängsta, Väg 126 norr om Ryd mot Alvesta, Väg 119 mellan Ryd och Osby, Väg 797 och 831 mellan Tingsryd och Lessebo samt väg 122 söder om Rävemåla mot Eringsboda utgör övriga stråk. Dessa stråk fyller viktiga funktioner då de utgör kopplingar mellan tätorter eller till kollektivtrafik. Några vägar utgör rekommenderade vägar för farligt gods. I dagsläget saknas underlag för kollektivtrafik på dessa sträckor.

Mark- och vattenanvändning **4**

Här presenteras de mark- och vattenanvändningsbegrepp som används liksom generella ställningstaganden kopplat till respektive användning.

Läsanvisning

Med utgångspunkt i kommunens förutsättningar och de ställningstaganden som gjorts i utvecklingsinriktningen har en kommunövergripande mark- och vattenanvändningskarta tagits fram. I kartan har områden för olika typer av bebyggelse, transportinfrastruktur och grönområden med mera pekats ut. Områdena är schematiskt utritade och gränserna ska därmed inte ses som exakta. Mer preciserad gränsdragning kommer att studeras i efterföljande planering.

FÖRKLARING AV MARKANVÄNDNINGSKARTOR

I kartan anges användningsområdena som pågående eller utvecklad markanvändning.

Pågående användning

Med pågående användning avses att områdets pågående användning i huvudsak ska fortlöpa, men med möjlighet till att utveckla området utifrån den pågående användningen.

Utbyggnad kan ske genom förtätning bland befintlig bebyggelse. Förtätning innebär att vi ska bygga tätare på mark som redan är ianspråktagen. Det kan vara genom att bygga till, bygga på eller att utveckla mark som inte används på ett resurseffektivt sätt. Hur mycket det är möjligt att bygga ut styrs av lokala förutsättningar, bland annat om det finns byggbar mark, efterfrågan, viktiga naturvärden eller kapaciteten i befintlig infrastruktur.

Utvecklad användning

Med utvecklad användning avses att området föreslås för ny exploatering eller omvandling av ett bebyggt område. Det handlar t.ex. om utbyggnad av befintliga detaljplaner som ännu inte byggts ut eller omvandling från verksamheter till bostadsbebyggelse.

MÅNGFUNKTIONELL BEBYGGELSE

 Pågående

Mångfunktionell bebyggelse är områden som i huvudsak används för bostäder, servicefunktioner, kontor, handel eller annan verksamhet som är förenlig med bostäder. Här finns således en blandning mellan bostäder och andra användningar. Ändamålet med mångfunktionell bebyggelse är att skapa ett variationsrikt bebyggelseområde med många olika funktioner. Inom områden som är utpekade för mångfunktionell bebyggelse ryms även trafik- och parkeringsytor samt grönområden. Tekniska anläggningar som är grundläggande funktioner för ett fungerande samhälle kan även ingå i denna användning.

SAMMANHÄNGANDE BEBYGGELSE

 Pågående

 Utvecklad

Sammanhängande bebyggelse är bostadsområden som huvudsakligen består av bostadsbebyggelse. Servicefunktioner som exempelvis skola, kontor, camping, restaurang, dagligvarubutiker kan även förekomma. Ytor för trafik, parkering och grönområde ingår också. Tekniska anläggningar som är grundläggande funktioner för ett fungerande samhälle kan även ingå i denna användning.

VERKSAMHET & INDUSTRI

 Pågående

 Utvecklad

Verksamhet och industri är områden som är störande för omgivningen på något sätt och utgör användning som inte bör blandas med bostäder. Det kan till exempel vara verksamheter som är ytkrävande, genererar tung trafik eller påverkar omgivningen med buller eller lukt. Här ingår såväl

traditionella industriområden större handelsverksamheter, snabbmatskedjor eller sällanköpsvaror och är då ofta lokaliserade utanför kommunens centrumkärna. Inom områden som är utpekade för verksamhet och industri ryms även trafik- och parkeringsytor samt grönområden. Tekniska anläggningar som är grundläggande funktioner för ett fungerande samhälle kan även ingå i denna användning.

LANDSBYGD

 Pågående

Landsbygd är markområden som är möjliga för flera användningar men där det inte alltid är nödvändigt eller möjligt att ange vilka markområden som bör användas för vad. I stället har markområden med användningen landsbygd övergripande ställningstaganden. Till landsbygden hör även mindre orter som i vissa fall omfattas av detaljplaner, som reglerar mark- och vattenanvändningen.

HUVUDVÄG

 Pågående

Inom den här användningen pekar kommunen ut huvudvägar för motorfordon som har särskild betydelse för trafikförsörjningen. Det gäller både kopplingar inom tätorter, mellan tätorter och till områden utanför kommungränsen. Vissa vägar är även prioriterade stråk för kollektivtrafik där kollektivtrafiken ska säkerställas lång tid framöver.

HUVUDGATA

 Pågående

Inom den här användningen pekar kommunen ut huvudgator för motorfordon som har särskild betydelse för trafikförsörjningen. Det gäller kopplingar inom tätorter för att binda ihop olika tätortsdelar och viktiga målpunkter.

GÅNG- & CYKELVÄG

 Pågående

 Utvecklad

Gång- och cykelvägar inom den här användningen utgör en del av det övergripande gång- och cykelvägnätet med betydelse för trafikförsörjningen. I gång- och cykelväg ingår både det övergripande gång- och cykelnätet inom tätorterna och mellan tätorterna.

KOLLEKTIVTRAFIK

 Pågående

Inom den här användningen pekas de regionala busslinjerna inom kommunen ut.

GRÖNOMRÅDE

 Pågående

I användningen grönområde ingår större parker, idrottsplatser, badplatser och elljusspår i eller i nära anslutning till tätorter. Det kan både vara iordningsställda parker som kräver skötsel och rekreationsområden med viss skötsel. I användningen kan också delar av vattendrag ingå, områden som är viktiga för biologisk mångfald och ekosystemtjänster eller grönområden vars syfte är att utgöra en barriär mellan bostadsbebyggelse samt verksamheter och industri. Ytor för trafik och parkering kan även ingå i användningen.

VATTENOMRÅDE

 Pågående

Inom användningen vatten avses såväl sjöar som vattendrag. Användningen anges för vattenområden som är lämpliga för olika användningar men där det inte är nödvändigt eller möjligt att avgöra den exakta platsen.

**KARTA
MARK- OCH VATTENANVÄNDNING**

Gång- och cykelväg

— Pågående Gång- och cykelväg

- - - Utvecklad Gång- och cykelväg

Vägar och Gator

— Pågående Huvudväg

— Pågående Huvudgata

Mångfunktionell bebyggelse

— Pågående Mångfunktionell bebyggelse

Sammanhängande bebyggelse

— Pågående Sammanhängande bebyggelse

— Utvecklad Sammanhängande bebyggelse

Verksamheter och industri

— Pågående Verksamhet och industri

— Utvecklad Verksamhet och industri

Grönområde

— Pågående Grönområde

Vattenområde

— Pågående vattenområde

Landsbygd

— Pågående landsbygd

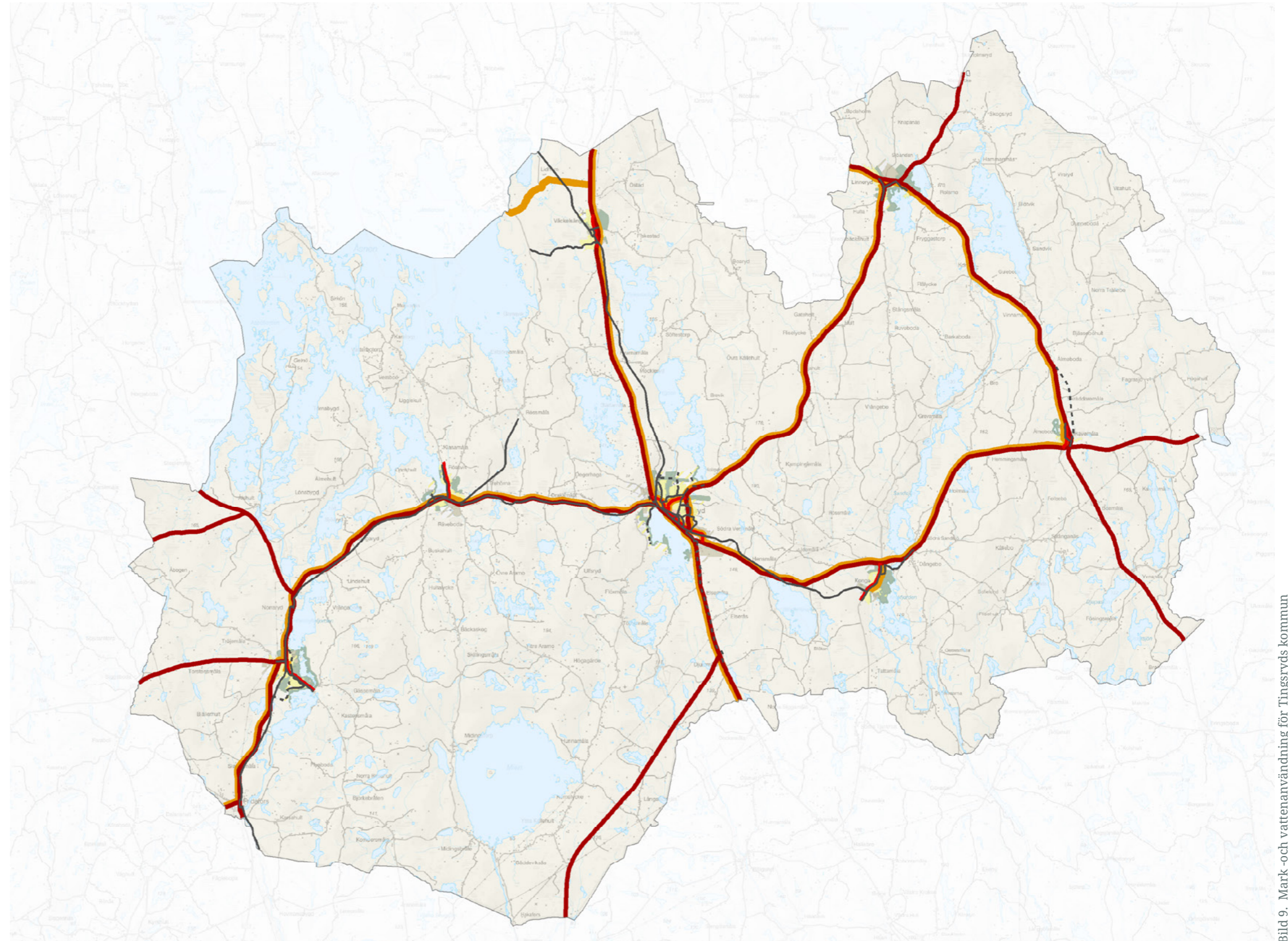

Bild 9. Mark- och vattenanvändning för Tingsryds kommun

Bebyggelse

Mångfunktionell bebyggelse

Mångfunktionell bebyggelse är områden som i huvudsak används för bostäder, servicefunktioner, kontor, handel eller annan verksamhet som är förenlig med bostäder. Här finns således en blandning mellan bostäder och andra användningar. Ändamålet med mångfunktionell bebyggelse är att skapa ett variationsrikt bebyggelseområde med många olika funktioner. Inom områden som är utpekade för mångfunktionell bebyggelse ryms även trafik- och parkeringsytor samt grönområden. Tekniska anläggningar som är grundläggande funktioner för ett fungerande samhälle kan även ingå i denna användning.

Handel och service är i dag främst koncentrerad till Tingsryds tätort. I övriga tätorter förekommer enstaka etableringar av exempelvis livsmedelsbutiker, industrier och hantverksföretag. I översiktsplanen pekas mångfunktionell bebyggelse ut i Tingsryds tätort för att stärka Tingsryd som centralort. För att skapa levande centrum ska kommunen eftersträva en centralisering av småskaliga service- och handelsverksamheter här. I den centrala delen tillåts en högre täthet där det finns en blandning mellan olika funktioner.

I övriga tätorter ska det även finnas servicefunktioner, kontor och handel men det inryms under användningen för sammanhängande bebyggelse.

Ställningstagande:

- Kommunen ska främja förtätning bland befintlig bebyggelse.
- Kommunen ska verka för en blandning av bebyggelse genom en variation av bostäder, kontor, handel, service och lättare verksamhet.
- Kommunen ska främja möten mellan människor i olika åldrar och med olika förutsättningar och bakgrund genom att bevara, tillgängliggöra och utveckla offentliga miljöer.
- Bebyggelsen ska utformas med hänsyn till platsens karaktär, natur-och kulturvärden samt befintlig bebyggelse.
- Grönområden och grönstråk ska integreras i bebyggelsemiljön för att främja biologisk mångfald och ekosystemtjänster

Sammanhängande bebyggelse

Sammanhängande bebyggelse är bostadsområden som huvudsakligen består av bostadsbebyggelse, men ett fåtal servicefunktioner kan förekomma. Ytor för trafik, parkering och grönområde ingår också. Tekniska anläggningar som är grundläggande funktioner för ett fungerande samhälle kan även ingå i denna användning.

Tingsryd ska vara en attraktiv boendekommun där bostadsutbudet ska motsvara efterfrågan på bostäder. Kommunen ska planera för en hållbar bebyggelseutveckling genom att bostäder byggs ut i strategiska lägen intill områden med befintlig service, kollektivtrafik och anslutningsmöjlighet till kommunalt dricksvatten och spillvatten. I översiktsplanen pekas sammanhängande bebyggelse, både pågående och utvecklad ut i samtliga tätorter.

I tätorterna ska kommunen främja en blandning av bostadstyper och upplåtelseformer. Stort fokus ska ligga på att utveckla attraktiva boendemiljöer som både uppmuntrar nuvarande invånare att stanna kvar och gör kommunen till ett attraktivt val för nya invånare.

Det finns krav på att kommunen ska ta fram en handlingsplan för bostadsförsörjning, med syfte att tydliggöra kommunens ansvar att planera för och ge förutsättningar för att alla som bor i kommunen har tillgång till bra bostäder och goda boendemiljöer. Det handlar dels om att använda och utveckla det befintliga bostadsbeståndet på ett resurseffektivt sätt och dels om att bygga nytt genom att förtäta befintlig bebyggelse med nya bostäder eller etablera nya områden.

För att skapa levande centrum ska kommunen eftersträva en centralisering av småskaliga service- och handelsverksamheter. Handel- och serviceverksamheter kan även med fördel etableras i strategiska lägen, exempelvis intill busshållplatser, viktiga vägstråk eller andra verksamheter. På dessa platser vistas folk dagligen vilket skapar förutsättningar för ett större kundunderlag.

Ställningstagande:

- Kommunen ska ha en god planberedskap för sammanhängande bebyggelse.
- Kommunen ska främja förtätning bland befintlig bebyggelse.
- Kommunen ska främja ett resurseffektivt markutnyttjande och växa på ett strategiskt och hållbart sätt.
- Kommunen ska verka för ett varierat utbud av bostäder som motsvarar invånarnas behov och önskemål.
- Kommunen ska främja möten mellan människor i olika åldrar och med olika förutsättningar och bakgrund genom att bevara, tillgängliggöra och utveckla offentliga miljöer.
- Bebyggelsen ska utformas med hänsyn till platsens karaktär, natur-och kulturvärden samt befintlig bebyggelse.
- Grönområden och grönstråk ska integreras i bebyggelsemiljön för att främja biologisk mångfald och ekosystemtjänster.

Verksamheter och industri

Verksamhet och industri är områden som är störande för omgivningen på något sätt och utgör användning som inte bör blandas med bostäder. Det kan till exempel vara verksamheter som är ytkrävande, genererar tung trafik eller påverkar omgivningen med buller eller lukt. Här ingår såväl traditionella industriområden större handelsverksamheter, snabbmatskedjor eller sällanköpsvaror och är då ofta lokaliserade utanför kommunens centrumkärna. Inom områden som är utpekade för verksamhet och industri ryms även trafik- och parkeringsytor samt grönområden. Tekniska anläggningar som är grundläggande funktioner för ett fungerande samhälle kan även ingå i denna användning.

I kommunen är entreprenörsandan hög. Det finns några större företag och ett flertal småföretagare. Ett välfungerande och växande näringsliv är en viktig faktor för tillväxt i kommunen. För att skapa förutsättningar för näringslivet att utvecklas måste kommunen säkerställa att det finns varierade lokaliseringmöjligheter, så att olika typer av företag kan etableras och utvecklas. I översiktsplanen pekas område för verksamheter och industri, både pågående och utvecklade användning ut i samtliga tätorter.

Ytkrävande, bullrande eller andra verksamheter som på något sätt är störande för människors hälsa bör lokaliseras i tätorternas utkant för att minimera påverkan på människor. Vid placering av verksamheter ska hänsyn tas

till verksamhetens storlek och behovet av framtida expansionsmöjligheter. Det är viktigt att vi tänker långsiktigt så att vi inte omringar tätorterna med verksamheter när det finns ett behov för tätorterna att expandera. Transportintensiva verksamheter och verksamheter i behov av skyltläge kan med fördel förläggas i närheten till viktiga transportstråk som redan är föremål för tung trafik och buller.

Ställningstagande:

- Kommunen ska ha en god planberedskap för verksamheter och industri.
- Kommunen uppmuntrar förtätning av befintliga verksamhetsområden.
- Kommunen ska främja ett resurseffektivt markutnyttjande och uppmuntra verksamhetsutveckling i strategiska lägen.
- Verksamheter av liknade karaktär kan med fördel ligga samlade och vid behov kan det bli aktuellt att flytta befintliga verksamheter.
- Kommunen ska verka för ett varierat utbud av verksamheter som motsvarar näringslivets behov och önskemål.
- Bebyggelsen ska utformas med hänsyn till platsens karaktär, natur-och kulturvärden samt befintlig bebyggelse.
- Grönområden och grönstråk ska integreras i bebyggelsemiljön för att främja biologisk mångfald och ekosystemtjänster.

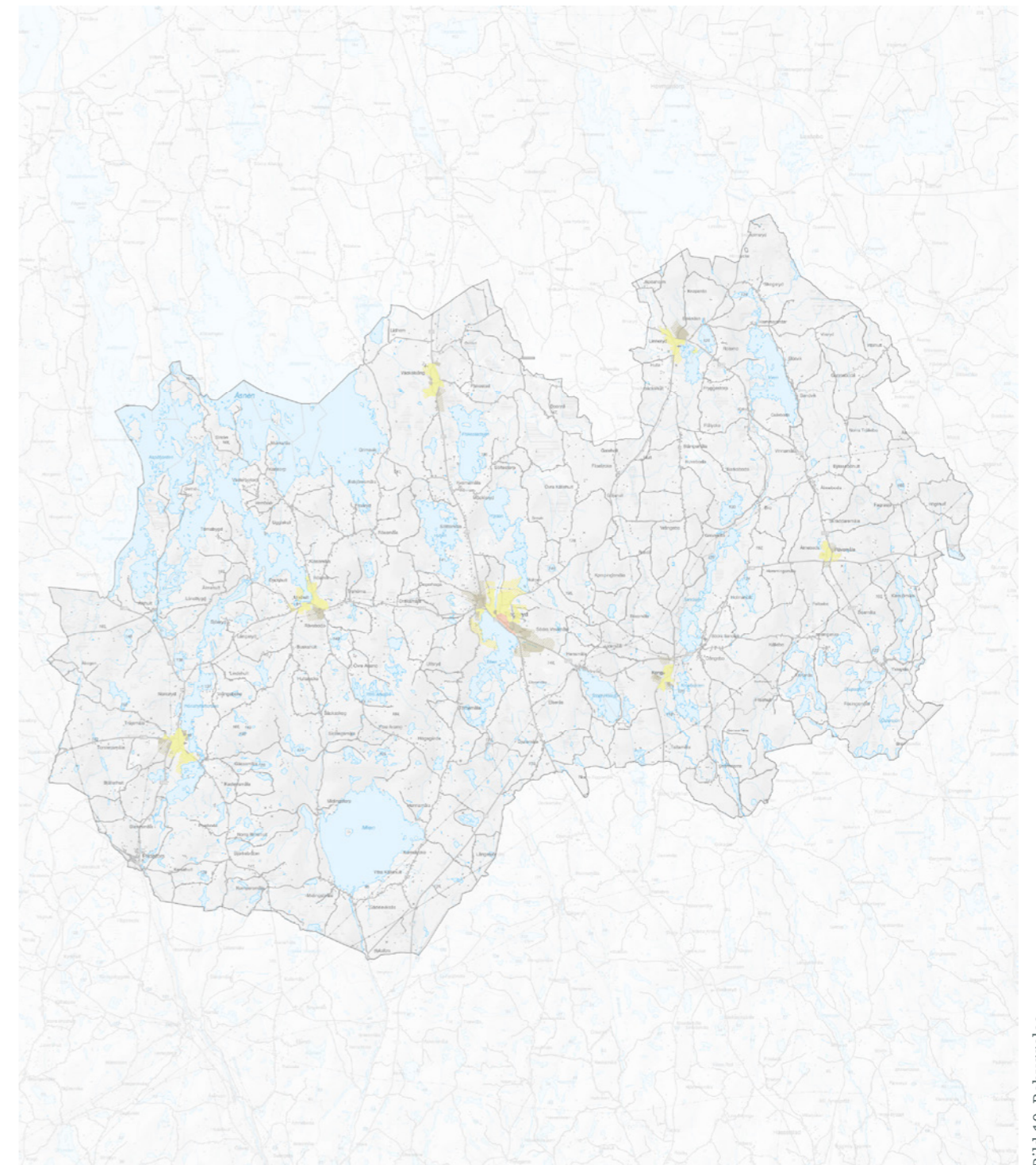

Bild 10. Bebyggelse

Mångfunktionell bebyggelse

■ Pågående Mångfunktionell bebyggelse

■ Sammanhängande bebyggelse

■ Pågående Sammanhängande bebyggelse

■ Utvecklad Sammanhängande bebyggelse

Verksamheter och industri

■ Pågående Verksamhet och industri

■ Utvecklad Verksamhet och industri

Transportinfrastruktur

Huvudväg

Inom den här användningen pekar kommunen ut huvudvägar för motorfordon som har särskild betydelse för trafikförsörjningen. Det gäller kopplingar mellan tätorter och till områden utanför kommungränsen.

Kommunens mål är att skapa ett trafiksäkert, hållbart och effektivt transportsystem som ger god tillgänglighet och möjliggör klimatsmart resande. Olika transportslag i tätorterna behöver ofta samsas på en begränsad yta vilket ställer krav på samordning och prioritering mellan transportsystemets olika transportslag. Infrastrukturen inom tätorterna behöver även bemöta ekologiska, sociala och klimatrelaterade behov. I takt med det förändrade klimatet kan vägar behöva klimatsäkras för att minimera riskerna för skador och störningar vid extremväder som översvämningar, ras och skred. Det kan vara åtgärder i form av förbättrad dränering, höjning av vägar och skyddsåtgärder.

Huvudvägarna omfattar riksvägar och allmänna landsvägar vilka är avsedda för stora transportvolymmer och godstransporter, främst mellan och genom tätorterna. Riksväg 27 och 29 är två av kommunens viktigaste regionala transportstråk. Här transporteras stora mängder gods och det finns goda förutsättningar för arbetspendling.

Med anledning av att merparten av kommunens invånare bor på landsbygden så är bilberoendet stort. Kommunen ser över lag en sämre tillgänglighet i den östra delen av kommunen, då vägarna inte uppfyller lika god standard.

I de fall kommunens planer påverkar Riksväg 27 och Riksväg 29 samt väg 120, väg 126 och väg 116, som ingår i det funktionellt prioriterade vägnätet, är det

av särskild vikt att planeringen grundas på aktuellt underlag, vilket kan innebära behov av fördjupningar av översiktsplanen eller trafikutredningar som belyser flöden, kapacitet och belastning samt eventuella åtgärdsbehov. Eventuella åtgärder på statligt vägnät måste efterleva reglerna enligt "Vägar och gators utformning" (VGU) och ska, om de behöver tillkomma till följd av kommunal exploatering, finansieras av kommunen.

För allmänna vägar som inte ligger inom detaljplan och som inte kräver bygglov gäller generellt ett byggnadsfritt avstånd på 12 meter från vägområdet. Länsstyrelsen har för vissa större vägar beslutat om utökat byggnadsfritt avstånd. Med hänsyn till risk för olycka med farligt gods och buller kan ytterligare säkerhetsavstånd krävas.

Ställningstagande:

- Huvudvägarna ska uppnå god standard.
- Kommunen ska verka för att biltrafiken tillsammans med andra transportslag samverkar med varandra.
- Framkomlighet för den långväga trafiken ska prioriteras.
- Kommunen ska verka för ökad framkomlighet och trafiksäkerhet längst Riksväg 27.
- I tätorter som trafikeras av huvudvägar kan det krävas åtgärder för att minimera barriäreffekten, negativ påverkan och risken för olyckor.
- Huvudvägarna ska klimatsäkras för att kunna erbjuda god framkomlighet, med särskilt fokus på utryckningsfordon.
- Vid detaljplanering och bygglovsprövning ska kommunen samråda med Trafikverket så att tillräcklig hänsyn till trafiksäkerheten tas inom den tillståndspliktiga zonen.

Huvudgata

Inom den här användningen pekar kommunen ut huvudgator för motorfordon som har särskild betydelse för trafikförsörjningen. Det gäller kopplingar inom tätorter för att binda ihop olika tätortsdelar och viktiga målpunkter.

Huvudgatorna omfattas av lokalgator inom tätorterna där huvuddelen av biltrafiken samt lokala logistik- och godstransporter transporteras. Det handlar om strategiska gator som är viktiga för att binda samman målpunkter inom tätorterna och med god tillgänglighet till huvudvägarna.

Längst huvudgatorna ska framkomligheten för oskyddade trafikanter säkerställas och gatorna kan med fördel utvecklas som välkomnande gator och entréer med gröna inslag.

För allmänna vägar som inte ligger inom detaljplan och som inte kräver bygglov gäller generellt ett byggnadsfritt avstånd på 12 meter från vägområdet. Länsstyrelsen har för vissa större vägar beslutat om utökat byggnadsfritt avstånd. Med hänsyn till risk för olycka med farligt gods och buller kan ytterligare säkerhetsavstånd krävas.

Tingsryds kommun har också ett omfattande enskilt vägnät med stor betydelse för landsbygdernas möjlighet till verksamhet och boende. Kommunen har sedan kommunsammanslagningen ansvaret för drift och underhåll av enskilda vägar. Tingsryds kommun är en av de få kommuner i landet som påtagit sig långtgående åtaganden då det gäller det enskilda vägunderhållet.

Ställningstagande:

- Större bilflöden inom tätorterna leds till huvudgatorna för att minska de negativa effekterna av biltrafiken exempelvis vad gäller buller och olycksrisk för oskyddade trafikanter.
- Huvudgatorna ska uppnå god standard.
- Kommunen ska verka för att minska barriäreffekten av genomfartsgator.
- Kommunen ska verka för att biltrafiken tillsammans med andra transportslag samverkar med varandra.
- Vid exploatering av utvecklingsområden kan det finnas behov av att utveckla nya huvudgator. Kommunen ska i första hand satsa på att öka kvalitén i befintligt nät. Om inte det är möjligt kan det vara aktuellt att bygga nytt.
- Vid detaljplanering och bygglovsprövning ska kommunen samråda med Trafikverket så att tillräcklig hänsyn till trafiksäkerheten tas inom den tillståndspliktiga zonen.

Gång- och cykelväg

Gång- och cykelvägar inom den här användningen utgör en del av det övergripande gång- och cykelvägnätet med betydelse för trafikförsörjningen. I gång- och cykelväg ingår både det övergripande gång- och cykelnätet inom tätorterna och mellan tätorterna.

Tingsryds kommun vill att gång- och cykel ska vara det mest självklara färdmedlet i tätorterna. Avstånden till samhällsservice inom kommunens större tätorter är korta, vilket gör det enkelt att ta sig fram till fots eller med cykel. Trots detta väljer de flesta invånarna idag bil.

I översiktsplanen pekas strategiskt viktiga gång- och cykelvägar ut mellan viktiga målpunkter inom tätorterna och mellan tätorter med god framkomlighet. Gång- och cykelvägar pekas även ut till närliggande grön- eller rekreationsområden i syfte att tillgängliggöra dessa områden för invånarna.

Utpekade gång- och cykelvägar ska vara säkra, trygga, tillgängliga och ha en god standard. En satsning på en ökad tillgänglighet till dessa transportmedel skapar en ökad rörelsefrihet för olika grupper, såsom barn, äldre, funktionsnedsatta och de som inte äger en bil.

För att underlätta för fler invånare att använda gång och cykel i vardagen krävs det att befintliga gång- och cykelvägar förbättras och att nya gång- och cykelvägar byggs ut i takt med att tätorterna utvecklas. Förutom själva gång- och cykelvägarna är det även av vikt att tillhandahålla cykelparkeringar, stationer för självservice och underhållsarbete.

Ställningstagande:

- Kommunen ska verka för ett sammanhängande gång- och cykelvägnät mellan bostadsområden och viktiga målpunkter. Målbilden är

att fler kommuninvånare ska cykla till arbete, skola och fritidsaktiviteter samt göra kommunen mer attraktiv för cykelturism.

- Kommunen ska verka för säkra, trygga och tillgängliga gång- och cykelvägar med god standard.

- Kommunen ska i första hand satsa på att öka kvalitén i befintligt nät. Om inte det är möjligt kan det vara aktuellt att bygga nytt.

- Kommunen ska sträva efter att det övergripande gång- och cykelvägnätet ska ha god koppling till busshållplatser för att möjliggöra trafiksäkra och trygga resor.

- Möjligheterna att gå och cykla säkert i tätorterna ska vara en självklarhet men behöver inte nödvändigtvis innebära att särskilda gång- och cykelvägar anläggs. På flera ställen kan cykeltrafik med fördel integreras med biltrafik med relativt enkla medel. Det kan t.ex. handla om hastighetsdämpande åtgärder, avsmalnade gator eller grönstruktur.

- Cykelparkeringar ska placeras i strategiska lägen för att underlätta för fler att välja cykeln som färdmedel.

- Gång- och cykeltrafik ska prioriteras i planeringen där särskilt fokus ska läggas på att barn- och ungdomar, äldre och personer med funktionsnedsättning har möjlighet att ta sig till skola, arbete och fritidsaktiviteter. Sett till cykelåtgärder är även turister en prioriterad målgrupp i Tingsryds kommun.

- Planering och utbyggnad av cykelvägar ska följa gällande cykelplan.

- En tillgänglighetsplan ska tas fram och vara vägledande vid åtgärder eller planering som berör gång- och cykelvägar.

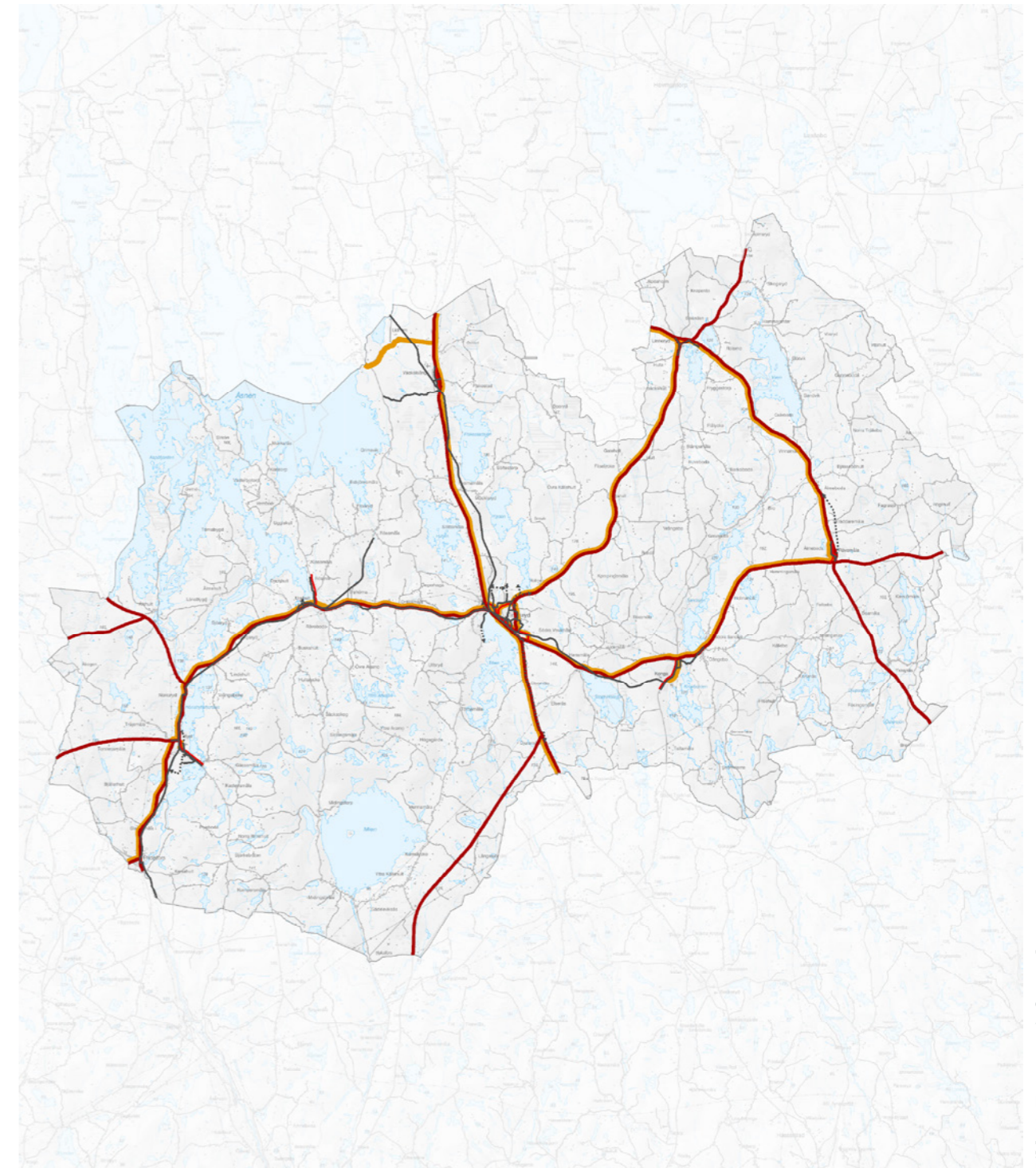

Bild 11. Transportinfrastruktur

- Gång- och cykelväg**
- Pågående Gång- och cykelväg
 - - - Utvecklad Gång- och cykelväg
- Vägar och Gator**
- Pågående Huvudväg
 - Pågående Huvudgata

Grön- och blåstruktur

Kollektivtrafik

Inom den här användningen pekas de regionala busslinjerna inom kommunen ut.

Kommunen har som ambition att fler ska välja kollektivtrafik som färdmedel. För att göra kollektivtrafiken mer attraktiv krävs att det finns kollektivtrafiksträckningar som möjliggör pendling. Ett bättre underlag för kollektivtrafiken skapas genom att främja bebyggelseutveckling längst med befintliga kollektivtrafikssträckningar.

För att underlätta för fler invånare att åka kollektiv behöver kommunen ha hela resan i åtanke. Det behöver finnas sammanhängande och trygga gång- och cykelvägar till hållplatserna, smidiga bytesmöjligheter samt pendlingsparkeringar för såväl bilar som cyklar.

Kommunen trafikeras av ett flertal regionala busslinjer. Busstrafikens utbredning upplevs över lag som tillfredsställande. Däremot är turtätheten inte frekvent till alla områden och under dygnets alla timmar. Det bidrar till att kollektivtrafiken inte blir lika attraktiv och att fler väljer bilen som transportmedel.

Tingsryds kommun trafikeras av busslinjer på följande sträckor:

Växjö - Rävemåla - Tingsryd

Växjö - Ingelstad - Tingsryd

Växjö - Tävelsås - Jät/Vederslöv - Tingsryd

Växjö - Tingsryd - Ronneby

Tingsryd - Karlshamn

Tingsryd - Linneryd

Tingsryd - Ryd - Fridafors

Ryd - Olofström

Tingsryds tätort trafikeras även av Snälltågsbussen som tar resenärer vidare till Alvesta för tåg vidare mot Stockholm. Utöver detta erbjuds glesbygdstrafik för att ge en ökad trygghet och flexibilitet för dem som bor på landsbygden. Om invånarna har mer än 1 kilometer (fågelvägen) till närmaste vanliga busshållplats finns möjlighet att resa med glesbygdstrafiken. En vanlig busshållplats räknas som en hållplats med minst två avgångar i vardera riktning. Resan går till eller från en valfri adress inom Kronobergs län och till eller från en utpekad hållplats för glesbygdstrafik.

Ställningstagande:

- Kommunen ska arbeta för att kollektivtrafiken ska blir ett attraktivare transportsmedel och att fler väljer att pendla med kollektivtrafik till arbete och skola.
- Kommunen ska verka för att kollektivtrafikutbudet motsvarar den efterfrågan som finns.
- Kommunen ska verka för förbättrad kollektivtrafikförbindelse mellan Karlshamn och Tingsryd.
- I samband med utbyggnad av nya utvecklingsområden behöver frågan kring kollektivtrafik studeras närmre. Nya hållplatser kan tillkomma där det finns underlag.
- Kommunen ska planera för smidiga bytespunkter mellan bil eller cykel och kollektivtrafik. Bil- och cykelparkeringar ska placeras i strategiska lägen för att underlätta byte mellan färdmedel.

Grönområde

I användningen grönområde ingår större parker, idrottsplatser, anlagda områden för camping, badplatser och elljusspår i eller i nära anslutning till tätorter. Det kan både vara iordningsställda parker som kräver skötsel och rekreativområden med viss skötsel. I användningen kan också delar av vattendrag ingå, områden som är viktiga för biologisk mångfald och ekosystemtjänster eller grönområden vars syfte är att utgöra en barriär mellan bostadsbebyggelse samt verksamheter och industri. Ytor för trafik och parkering kan även ingå i användningen.

Det är viktigt att poängtera att de utpekade områdena kompletteras med gröna och blå miljöer som finns integrerade i bebyggelsemiljön.

Kommunens ambition är att det ska finnas tillgång till tätortsnära grönområden i samtliga tätorter. Grönområden inom eller i anslutning till kommunens tätorter erbjuder lättillgängliga platser för motion, avkoppling och friluftaktiviteter.

Tätortsnära grönområden hjälper till att reglera den bebyggda miljös mikroklimat genom att tillhandahålla skugga, kyla luften och förbättra luftkvaliteten genom fotosyntes. Grönområden kan även fungera som buffertzoner för att minska störningar i form av buller. Genom att bevara och utveckla grönområden och binda samman dem med omgivande natur kan fler arter av växter och djur leva och förflytta sig. Fler arter ger en högre biologisk mångfald vilket skapar ett robustare system som bättre kan stå emot framtida klimatförändringar. Närhet till grönområden bidrar dessutom till att

öka det estetiska värdet av den bebyggda miljön, vilket kan förbättra livskvaliteten för invånarna och öka fastighetsvärden.

När nya utvecklingsområden byggs ut är det viktigt att säkerställa att det finns tillgång till grönområden i närområdet. I översiktsplanen pekas strandområden, områden med höga naturvärden och tätortsnära områden ut som är viktiga i friluft- och rekreationssyfte. För att utveckla och tillgängliggöra områdena kan det finnas behov av att bygga ut gång- och cykelvägar, anlägga grillplatser, vindskydd och belysning.

Ställningstagande:

- Grönområden ska värnas, skötas och utvecklas utifrån sina specifika behov och förutsättningar.
- Sammanhängande grönstråk ska värnas och utvecklas för att främja biologisk mångfald och ekosystemtjänster.
- Eventuell bebyggelse i grönområden ska utformas med hänsyn till naturvärden.
- Grönområden som nyttjas i rekreativt syfte ska tillgängliggöras. Kommunen strävar efter att områdena ska vara tillgängliga oavsett ålder, funktionsnedsättning eller socioekonomisk bakgrund.
- Kommunen ska ta fram en grönstrukturplan som ska vara vägledande vid exploatering.

Vattenområde

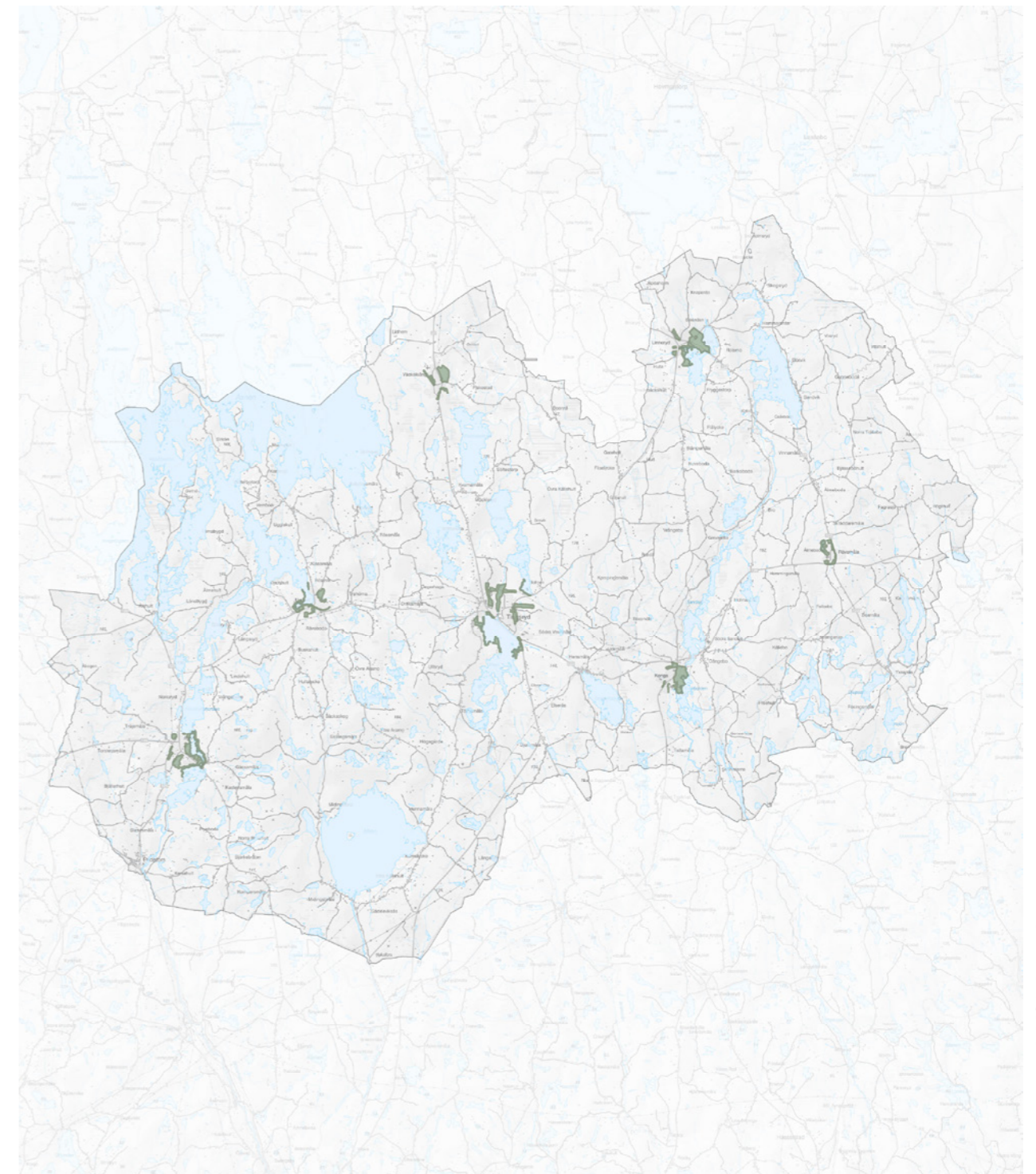
Inom användningen vatten avses såväl sjöar som vattendrag. Användningen anges för vattenområden som är lämpliga för olika användningar men där det inte är nödvändigt eller möjligt att avgöra den exakta platsen.

Kommunen har stort utbud av vatten, både i form av sjöar och vattendrag. Det finns närmare 200 sjöar i kommunen som är större än en hektar. Dessa sjöar berörs i huvudsak av fem vattensystem, Mörrumsån, Mieån, Bräkneån, Ronnebyån och Nättrabyån. De många sjöarna och vattendragen har ett stort värde genom att det ger möjlighet till rika upplevelser, friluftsliv och besöksnäring. Vattentillgången har även stor betydelse som vattentäkter för dricksvatten.

I takt med att vi exploaterar och klimatet förändras så förändras vår tillgång till vatten med god kvalitet. Ett långsiktigt vattenvårdsarbete säkrar ekosystemen och en god dricksvattenförsörjning samt gynnar växt- och djurliv.

Ställningstagande:

- Kommunen ska värna om vattenkvaliteten och arbeta för att minska utsläpp till recipienten.
- Kommunen ska arbeta för att trygga allmänhetens tillgång till strandområden och att bevara goda livsvillkor för djur- och växtlivet.
- Friluftslivet och besöksnäringen ska utvecklas med hänsyn till de värden som är knutna till vattnet och strandområdet.
- Bebyggelsen ska utvecklas med särskild hänsyn till vattenmiljöerna och strandområdena, så att deras ekologiska, landskapsmässiga och rekreativa värden bevaras.
- Se vidare ställningstagande under avsnitten miljö kvalitetsnormer, strandskydd samt kommunalt dricksvatten och spillvatten.

Grönområde

■ Pågående Grönområde

Vattenområde

■ Pågående vattenområde

Landsbygd

Landsbygdsområde

Landsbygd är markområden som är möjliga för flera användningar men där det inte alltid är nödvändigt eller möjligt att ange vilka markområden som bör användas för vad. I stället har markområden med användningen landsbygd övergripande ställningstaganden. Till landsbygden hör även mindre orter som i vissa fall omfattas av detaljplaner, som reglerar mark- och vattenanvändningen.

Bebyggelse

Landsbygden med sina natur- och kulturlandskap utgör en betydande del av kommunens identitet. En stor del av kommunen utgörs av landsbygd med varierande karaktär från öppna landskap till större skogsområden. Landsbygden erbjuder möjlighet till lantliga och naturnära boende med bebyggelse som främst består av småhus, fritidshus och gårdar. Cirka 38 procent av Tingsryds befolkning bor idag på landsbygden (Statistiska centralbyrån) och fler väljer att bosätta sig på landsbygden. Främst är det barnfamiljer som väljer att flytta ut på landsbygden men idag är det stor andel åldrande befolkning som är bosatta där. Det finns ett behov av att möjliggöra boende som är anpassade för äldre för att skapa en rotation på bostadsmarknaden.

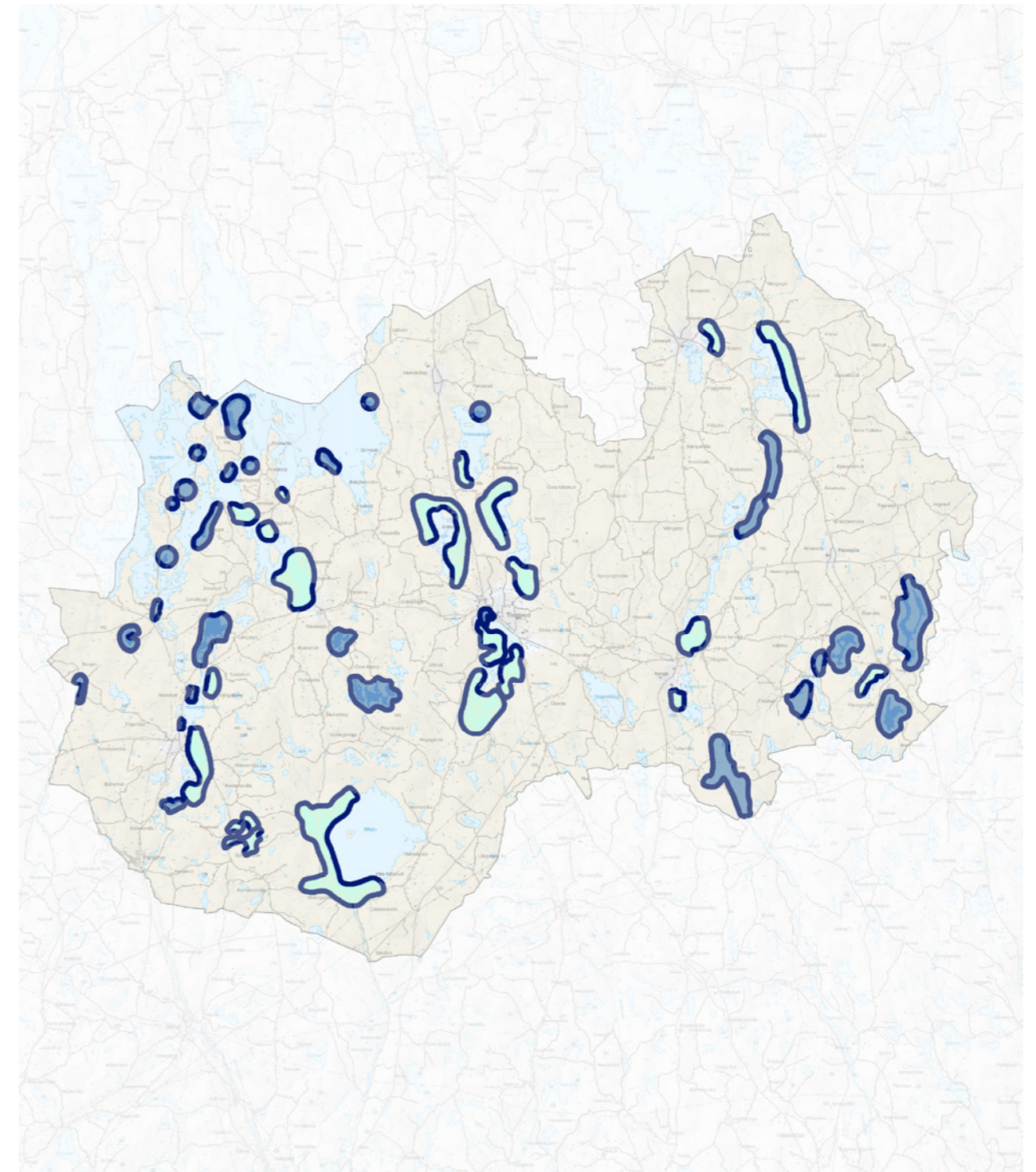
Genom lokalt engagemang och gemenskap kan en levande landsbygd bibehållas och utvecklas. Det krävs samverkan mellan olika aktörer men där lokalsamhället är centralt. För att stärka landsbygden är det viktigt att stödja ett lokalt förenings- och näringsliv. De areella näringarna med jord- och skogsbruket utgör även en stor del av landsbygdens företagande och är en viktig del av en levande landsbygd.

Hela kommunen ska leva och kommunen ska ge förutsättningar för att landsbygden ska kunna utvecklas och växa. I första

hand förespråkas landsbygdsutveckling omkring befintliga orter i lägen där det finns befintlig bebyggelse och infrastruktur för att inte påverka de areella näringarna, landskapsbild, natur- och kulturvärden negativt. Oavsett om man bor i en tätort eller på landsbygden finns behov av tillgång till service, skola, arbete, aktiviteter och kommunikationer. Landsbygden har däremot en glesare struktur som gör att förutsättningarna ser olika ut. Genom att lokalisera ny bebyggelse i anslutning till befintliga områden skapas bättre förutsättningar för att stärka kundunderlaget för befintlig service och möjligheter till utökade kommunikationer. För att utveckla landsbygden och få fler att välja hållbara transporter vill kommunen möjliggöra fler pendlarparkeringar och cykelvägar till busshållplatser.

Ställningstagande:

- Kommunen ställer sig positiv till byggnation på långsiktigt hållbara områden på landsbygden, där förutsättningarna så medger. Företrädesvis i anslutning till kommunens tillväxtstråk och starka stråk.
- Ny bebyggelse bör främst lokaliseras intill befintliga bebyggelsestrukturer, till exempel i anslutning till byar eller andra bebyggelsegrupper, eller där vi redan har infrastruktur som till exempel vägar, kollektivtrafik och bredband.
- Bebyggelsen ska utformas med hänsyn till platsens karaktär, natur- och kulturvärden samt befintlig bebyggelse.
- Den areella näringen ska värnas om och få möjlighet att utvecklas för att främja en levande landsbygd och bevara ett öppet landskap.

- Landsbygd
- Pågående landsbygd
- LIS-områden
- LIS bebyggelse
 - LIS rörligt friluftsliv

Natur och friluftsliv

Kommunen innehar ett varierande landskap med många sjöar, omväxlande natur samt odlingslandskap som skapar goda möjligheter för rekreation och friluftsliv. Inom kommunen finns bland annat kanotleder, vandringsleder, badsjöar och fiskemöjligheter. Åsnens nationalpark och Korrö är viktiga värdekärnor för friluftslivet i kommunen. Friluftslivet kan påverka naturen och det är viktigt att flödet av människor hanteras på ett sätt som gör att det blir hållbart över tid. Åsnentillsynen som delvis finansieras via Länsstyrelsen, Tingsryds- Växjö och Alvesta kommuner är ett bra exempel på denna typ av förebyggande informationsarbete för att förhindra skador på naturen. Det är viktigt att fortsätta arbeta med informationsspridning och aktiviteter från både privata och offentliga aktörer för att bidra till ett hållbart friluftsliv.

Det är viktigt att bevara och skapa sammanhängande gröna och blåa miljöer. Det bidrar till större rekreationsområden för människor att röra sig i. Sammanhängande gröna korridorer bidrar även till den biologiska mångfalden och ekosystemtjänster.

Ställningstagande:

- Kommunen ska verka för att bevara och utveckla artrika naturmiljöer samt säkerställa sammanhängande gröna korridorer för att möjliggöra spridningsvägar för växter och djur.
- Kommunen ska verka för att bevara och utveckla naturområden som är värdefulla för friluftsliv och rekreation.
- Kommunen ska verka för sammanhängande stråk för friluftsliv och rekreation både inom kommunen och till angränsande kommuner.
- Kommunen vill främja friluftslivets utveckling i hela kommunen men kommunala åtgärder ska i första hand

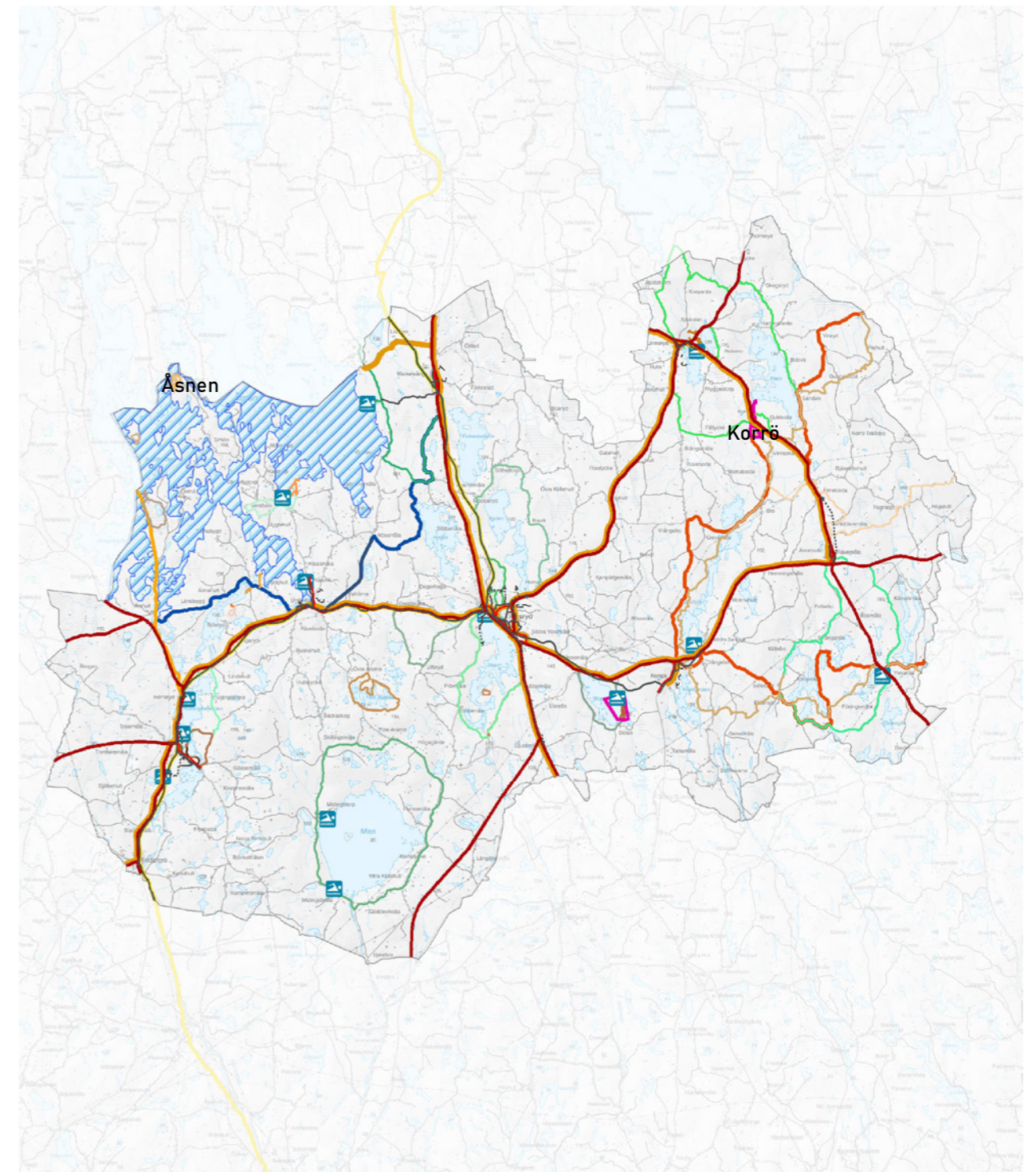
ske intill Sydostleden, Banvallsleden, Åsnen runt och Utvandralleden, kommunala badplatser samt kommunalt skötta naturreservat.

- För att utveckla värdefulla frilufts- och rekreationsområden föreslås åtgärder i form av grillplatser och vindskydd samt service i form av toaletter, sophantering och skyltning.

Besöksnäring och turism

Turismen ses som ett viktigt verktyg för samhällsutveckling i Tingsryds kommun och är en prioriterad näringsgren i kommunens näringslivsstrategi. Turismen som fenomen, att människor besöker Tingsryds kommun under en tillfällig period, är positivt för den lokala ekonomin, lokala arbetstillfällena och framför allt för bilden av Tingsryds kommun. Många turister blir återkommande och vissa köper efter några år fritids- eller permanentus i kommunen. På så vis är ett främjande av besöksnäringen i kommunen idag en satsning för att långsiktigt motverka det vikande befolkningsunderlaget som står i stark korrelation till kvaliteten på offentlig och kommersiell service samt näringslivets möjligheter till kompetensförsörjning.

Camping och ställplatser är viktiga i kommunen med besökare både nationellt och internationellt. Det finns efterfrågan på fler campingplatser och ställplatser för att bemöta kundunderlaget. Kommunen eftersträvar att utveckla besöksnäringen på ett hållbart sätt ur både ekologisk, ekonomisk och social synpunkt. Med ett ökat antal besökare till värdefulla platser för natur- och kulturmiljön kan landskapsvärdena påverkas. Att utveckla tillgängligheten till och inom besöksmålen är en viktig faktor för en hållbar besöksnäring. Det är även fördelaktigt om besökare kan styras till utpekade områden där det finns tillgång till service. Destination Åsnen är exempel på en förening som har skapats i syfte att

Banvallsleden	Åsnen
Sydostleden	Korrö
Utvandrarleden	Kommunala Badplatser
Åsnen runt	Kommunala Naturreservat
Övriga vandringsleder	Elljusspår
Övriga cykelleder	

arbeta för utveckling av besöksnäringen i Åsnenområdet. Åsnentillsynen arbetar förebyggande för att förhindra skador på naturen samt hjälper och informerar besökare om vad man behöver tänka på vid vistelse på och omkring sjön, vilket bidrar till att begränsa besöksnäringens inverkan på naturmiljön.

För en långsiktigt hållbar besöksnäring behöver fler aktörer gå från säsongsbetonad till året runt öppet. Besöksnäringen kan exempelvis utvecklas genom att hitta fler aktiviteter och evenemang som fungerar året om. I kommunen finns bland annat potential att utveckla olika former av ekoturism. Det finns en stor efterfrågan på fritidsaktiviteter i form av fiske, ridning, jakt mm. En kritisk del i den utvecklingen handlar om att stå på flera ben, och i praktiken betyder det att en traditionell camping också behöver kunna utveckla hotell/stugor/annat för att åstadkomma den eftersträvarvärda förflyttningen. Både större och mindre besöksnäringens verksamheter behövs och kompletterar varandra för att skapa den totala turistiska produkten i kommunen.

Ställningstagande:

- Kommunen ska verka för ett balanserat årshjul med förlängd säsong för besöksnäringen.
- Kommunen ska värna om områden som har betydelse för besöksnäringen samt främja utvecklingen av besöksmål av olika slag.
- Kommunen ska utvecklas till en besöksnäringdestination såväl lokalt, nationellt som internationellt.
- Kommunen vill fortsätta att erbjuda ett varierat utbud av boenden för besökare samt verka för att de som är bosatta i kommunen under en kortare tid av året flyttar hit permanent.

- Kommunen vill främja utveckling av besöksnäringen i hela kommunen men styra besökare till utvalda platser för att minimera påverkan på natur- och kulturvärden.

Landsbygdsutveckling i strandnära lägen

Kommuner kan i sin översiktsplan peka ut områden för landsbygdsutveckling i strandnära lägen, så kallade LIS-områden. Syftet är att långsiktigt stimulera den lokala och regionala utvecklingen på landsbygden. Redovisningen i översiktsplanen är vägledande när man prövar ansökningar om dispenser från strandskyddet och upphävande av strandskyddet i detaljplaner.

LIS-områden kan framförallt pekas ut i områden som har god tillgång till strandområden och där man kan bygga i viss utsträckning utan att allmänhetens tillgång till stränder hämmas och utan att djurlivet och växtlivet påverkas negativt.

Inom ett LIS-område kan det särskilda skälet för landsbygdsutveckling användas vid dispens och upphävande av strandskyddet. Oavsett om LIS-områden är utpekade i LIS-planen så behöver kommunen i varje enskilt ärende bedöma huruvida utpekade LIS-områden uppfyller villkoren för landsbygdsutveckling i strandnära läge. Åtgärden ska till exempel bidra till att skapa långsiktiga arbetstillfällen eller till att det fortsatt ska kunna finnas butiker och offentlig service på landsbygden. Kommunen ska även säkerställa att motstående intressen inte väger tyngre än föreslagen utveckling.

Exempel på åtgärder som kan få dispens:

- En turistanläggning där tillgång till stränder och vatten är en förutsättning, eller åtminstone en avsevärd fördel.
- Livsmedelsförädling som behöver ligga

vid vatten, till exempel fiskodling och fiskförädling.

- Verksamheter som behöver kombineras för att täcka upp säsongen och få bättre lönsamhet.

- Nya bostäder för att ge tillräckligt många boende i området så att kommersiell och offentlig service ska kunna finnas kvar.

Om dispensen gäller enstaka en- eller tvåbostadshus inom ett LIS-område är kravet i stället att huset ska byggas i anslutning till ett befintligt bostadshus.

Landsbygdsutveckling i strandnära läge är ett tematiskt tillägg till översiktsplanen som togs fram under år 2010-2011. I planen pekar kommunen ut lämpliga platser för utveckling i strandnära lägen. LIS-områden har pekats ut inom följande områden:

- Sjölandskapet kring Yxnanäs
- Linneryd
- Dångebo och Konga
- Tingsryd
- Sjöarna kring Kvarnamåla
- Urshult
- Norreryd och Ryd
- Mindre sjöområde kring Södra och Norra Rimshult
- Mienområdet
- Sjöarna kring övre Aramo
- Områden vid sjön Åsnen
- Ronnebyån (södra och norra)

Kommunen har valt att dela in redovisningen av LIS-områden i två typer av områden – bebyggelse samt det rörliga friluftslivet. Lämpliga bebyggelsestrukturer inom de olika utvecklingsområdena varierar beroende på vilken grad av påverkan de medför. I LIS-planen framgår det vilka värden man måste ta hänsyn

till vid planering och lovgivning. Det är hur bebyggelseåtgärden samt den aktuella platsen ser ut och förenas, liksom möjligheten till hänsynstagande till övriga värden, som ska ligga till grund för såväl det slutgiltiga beslutet i enskilda ärenden som vid urvalet av lämpliga LIS-områden.

Oavsett om LIS-områden är utpekade i LIS-planen så behöver kommunen i varje enskilt ärende bedöma huruvida utpekade LIS-områden fortfarande uppfyller villkoren för landsbygdsutveckling i strandnära läge och säkerställa att motstående intressen inte väger tyngre än föreslagen utveckling.

Det finns behov av att revidera LIS-planen eftersom kommunen har som mål att underlätta byggnation på landsbygden. I översiktsplanen finns några utvecklingsområden som inte är utpekade i LIS-planen. T.ex. området utmed Rävsjön i Rävemåla och området söder om Stora Ryd. Vid revidering av LIS-planen gör kommunen en bedömning om dessa områden bör ingå eller om det är möjligt att använda andra särskilda skäl för att få dispens.

Enstaka områden som redovisas i LIS-planen behöver även tas bort eller anpassas med anledning av att marken kan vara olämplig för utbyggnad. Det handlar om områden som ligger inom stora opåverkade områden och inom Åsnens nationalpark samt områden som omfattas av sankmark och skyddsavstånd till reningsverk. Det behöver även analyseras huruvida områden utpekade som särskilt värdefullt vatten är lämpliga för landsbygdsutveckling i strandnära läge. Framöver kan även lagstiftningen kring strandskydd förändras. Förändras lagstiftningen behöver även det beaktas.

När LIS-planen reviderats ska det nya förslaget implementeras i översiktsplanen.

I avsnittet Riksintressen och andra värden kan du läsa mer om strandskydd.

Tätorter

I detta kapitel kan man läsa mer om föreslagen mark- och vattenanvändning i respektive tätort utifrån deras unika förutsättningar.

5

LÄSANVISNING

I detta kapitel kan man läsa mer om föreslagen mark- och vattenanvändning i respektive tätort utifrån deras unika förutsättningar.

Texten gällande Tingsryd och Ryd är mer omfattande än för övriga tätorter med anledning av att det 2013 och 2014 tagits fram fördjupade översiktsplaner för dessa tätorter. Till följd av ett mer kontinuerligt arbete med översiktsplanen kommer övriga texter att utvecklas efterhand.

I kartbilagan kan man få upp information om de olika områdena som pekats ut i kartan, exempelvis specifika ställningstaganden kring den fortsatta utvecklingen samt vilka hänsynsfrågor som måste beaktas i detaljplanering samt vid prövning av bygglov och andra tillståndsärenden som rör mark- och vattenanvändning.

Kartan redogör även för om det är en pågående eller utvecklad användning. Med pågående användning avses att områdets pågående användning i huvudsak ska fortlöpa, men med möjlighet till att utveckla området utifrån den pågående användningen. Med utvecklad användning avses att området föreslås för ny exploatering eller omvandling av ett bebyggt område.

Tingsryd

Tingsryds tätort utgör kommunens största tätort med ca 3150 invånare och fungerar som tillväxtmotor för hela kommunen. Tätorten är centralt belägen i kommunen och korsas av viktiga kommunikationsstråk, riksväg 27 och väg 120. Det finns goda lokala och regionala kollektivtrafiksförbindelser, inte minst till Växjö där det även finns goda trafikförbindelser för att ta sig vidare nationellt eller internationellt.

Tätorten är kommunens centralort med den huvudsakliga offentliga och kommersiella servicen samlad. Här finns äldreboende, bibliotek, polis, apotek med mera. Det finns även drivmedelsförsäljning och ett relativt varierat utbud av butiker och restauranger. I tätorten finns förskola, grundskola, gymnasieskola och vuxenutbildning. Möjligheterna till en värdefull fritid för alla är goda i Tingsryd. Flera kommunala och privata idrottsanläggningar finns etablerade i tätorten. Däribland en idrottsplats, ishall, simhall, bowlinghall, ridanläggning och travbana.

Bebyggelse

Mångfunktionell och sammanhängande bebyggelse

Bebyggelsestrukturen i Tingsryd bildar i och med Bräkneåns förlängning av sjön Tiken en tydlig nord-sydlig struktur där merparten av bostadsbebyggelsen finns lokaliserad. Bebyggelsen har en väl bevarad tidstypisk karaktär från olika epoker med viss komplettering i form av nyare inslag. Tätorten har en tätare bebyggelsestruktur närmast centrum med en blandning av servicefunktioner, flerbostadshus och småhus. Längre bort från centrum dominerar bebyggelsen av småhus. I västra och östra delen av tätorten ligger två större industriområden som hindrar bostadsbebyggelsen att växa i dessa riktningar. I Mårslyckeområdet, strax söder om väg 27 och väg 120, är

bebyggelsestrukturen av en helt annan karaktär. Här är bebyggelsen glesare och inslagen av rekreationsområden och mindre gårdar blir vanligare.

Tätorten är omgiven av sjöarna; Tiken och Ygden samt ån Bräkneån. Här finns goda förutsättningar för att skapa trevliga bostadsmiljöer i strandnära lägen men i dagsläget är det förhållandevis få bostäder som har kontakt med vattnet. De centrala delarna sluttar söderut ner mot sjön Tiken. Höjdskillnaderna medför goda utblicksmöjligheter över sjön vilket är viktigt att ta till vara vid all form av exploatering eller annan förändring i området.

Det finns planlagd mark för flerbostadshus i de centrala delarna av tätorten. Utbudet av tomter för enbostadshus är dock mer begränsat till några fåtal lucktomter utspridda i olika delar av tätorten. Utöver de kommunalt lediga tomterna finns ett mindre antal privata lediga tomter. Nya områden för sammanhängande bebyggelse föreslås på ett antal platser i Tingsryds tätort. Huvuddelen av den nya bebyggelsen ska tillkomma norr om Tingsryds samhälle samt i Mårslyckeområdet vid Tiken. I Mårslyckeområdet är det många olika intressen som samsas, camping, ridanläggning, hästgårdar, bostäder och fortsatt bostadsutveckling, vilket medför risk för konflikter. I området finns dessutom höga natur- och kulturvärden, vilka kommunen måste ta hänsyn till i den fortsatta planeringen.

Mångfunktionell bebyggelse med en blandning av bostäder och servicefunktioner föreslås i de centrala delarna av Tingsryd. Inom de bebyggda områdena pekas inga specifika förtätningsområden ut, utan möjlighet till förtätning ska ske med hänsyn till den befintliga bebyggelsestrukturen.

Under år 2013 genomfördes en kulturmiljöinventering över de centrala kvarteren i Tingsryds tätort som visade

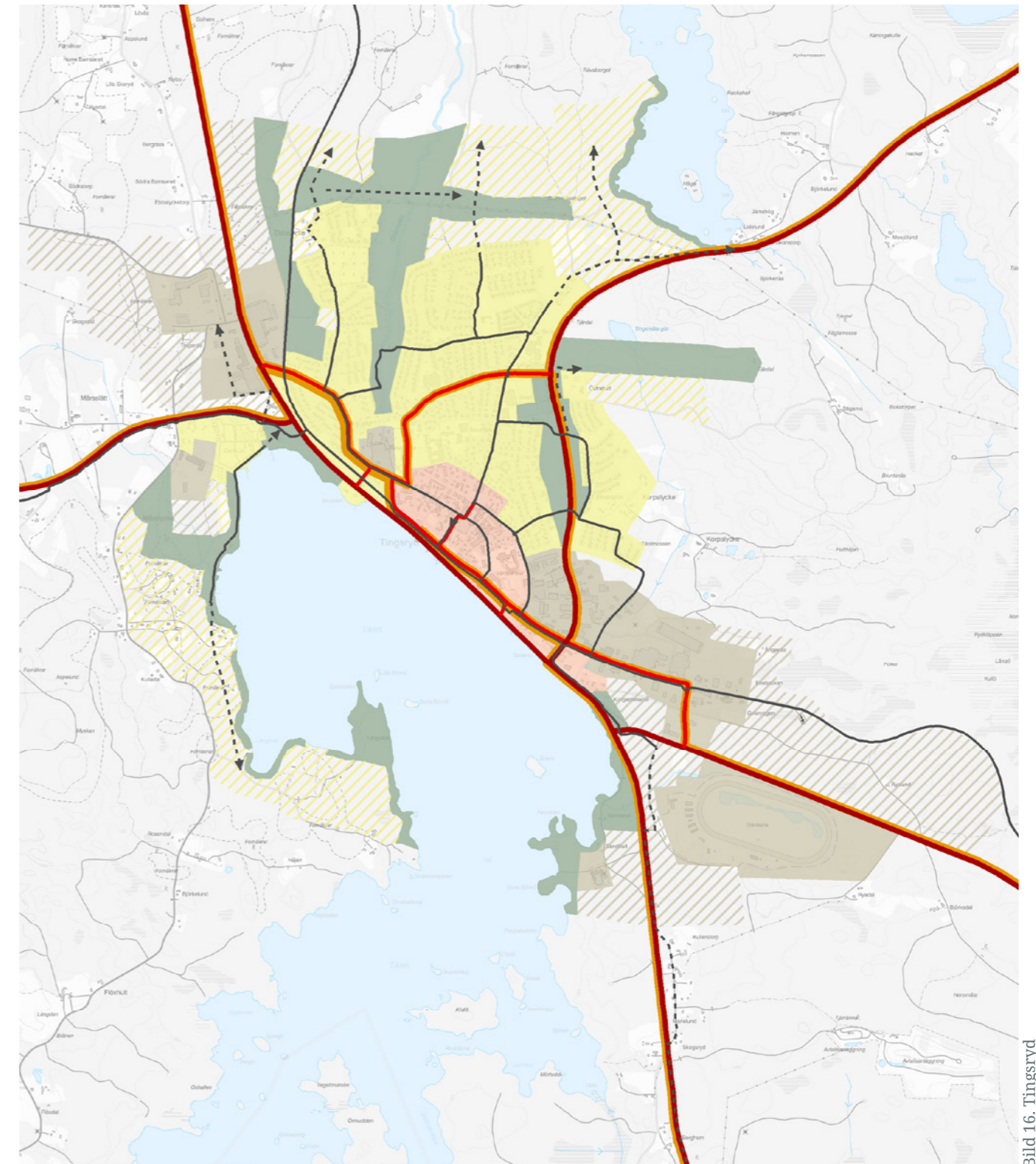

Bild 16. Tingsryd

Mångfunktionell bebyggelse	Grönområde	Vägar och Gator
Pågående Mångfunktionell bebyggelse	Pågående Grönområde	Pågående Huvudväg
Sammanhängande bebyggelse	Vattenområde	Pågående Huvudgata
Pågående Sammanhängande bebyggelse	Pågående vattenområde	Kollektivtrafikstråk
Utvecklad Sammanhängande bebyggelse	Gång- och cykelväg	Pågående Kollektivtrafikstråk
Verksamheter och industri	Pågående Gång- och cykelväg	
Pågående Verksamhet och industri	Utvecklad Gång- och cykelväg	
Utvecklad Verksamhet och industri		

på att det finns många byggnader av kulturhistoriskt värde. Genom att ta hänsyn till den kulturhistoriskt värdefulla bebyggelsen vid planering, bygglov och övriga åtgärder kan Tingsryds centrumidentitet stärkas.

Verksamheter och industri

Det strategiska läget utmed riksväg 27 samt väg 120 skapar goda förutsättningar för arbetspendling och etablering av transportintensiva verksamheter. Det medför att efterfrågan på mark för att utöka och etablera nya verksamheter är stor.

I Tingsryds tätort finns flera verksamheter med varierad karaktär och storlek. Verksamheterna är i huvudsak samlade i två stora industriområden i östra och nordvästra Tingsryd, där det finns möjlighet till förtätning. Båda industriområdena har bra skyltläge nära riksväg 27 och väg 120. Etablering och utveckling av verksamheter föreslås inom dessa områden.

Tillgången till planlagd mark för nya verksamheter är idag begränsad. En utmaning är att många verksamheter är etablerade i eller i utkanten av tätorten. Det bidrar till att bostadsutvecklingen liksom verksamheternas utvecklingsmöjligheter begränsas. För att möjliggöra för dessa företag att expandera kan det vara aktuellt att identifiera nya områden för verksamheter och industri.

Transportinfrastruktur

Huvudväg och huvudgata

Riksväg 27, väg 120 och väg 797 är viktiga vägar för både personbilstrafik och transporter. Samtidigt utgör de fysiska barriärer och delar upp tätorten. Trafikbelastningen är relativt hög vilket kan medföra en del problem i form av bullerstörningar och säkerhetsrisker. Väg 27 och 120 är även primär transportväg för farligt gods.

Infarten till Tingsryds centrum från riksväg 27 upplevs otydlig och saknar tydlig skyltning, vilket gör att besökare som saknar lokalkännedom har svårt att hitta in till Tingsryds centrum. En tydligare infart behöver ses över och åtgärder för att leda trafiken till utpekade huvudgator behöver komma till.

Lokalnätet i de centrala delarna av Tingsryds tätort präglas av småskalighet och traditionellt lokaliserad handel och service. Gatorna är i vissa fall överdimensionerade, vilket resulterar i oklarheter och säkerhetsrisker för samtliga trafikslag. Längs vissa gator saknas trottoar samtidigt som spontanparkering längs båda sidor förekommer, ibland i direkt anslutning till utfarter och korsningar.

I dagsläget förekommer varuleveranser till butiker i centrum alla möjliga tider på dygnet. Detta bidrar till en ibland stökig trafiksituation längs centrala gator då många trafikslag ska samsas på trånga utrymmen. För att undvika tung trafik i centrum under de tidpunkter då affärer håller öppet och då många människor rör sig i centrum föreslås en begränsning av tillåten tid för varuleveranser. Lastbilschaufförer stannar ofta i Tingsryd för dygnsvila. I dag saknas särskild parkering för detta ändamål och felparkeringar är mycket vanligt.

För bostadslägenheter i den centrala delarna av tätorten finns en antagen parkeringsnorm som bör följas vid planering och bygglovsprövning.

Gång- och cykelväg

Gång- och cykelvägnätet är relativt väl utbyggt i Tingsryds tätort men i de centrala delarna finns behov av ytterligare utbyggnad. Längs flera gator saknas gång- och cykelvägar, och där sådana finns är kopplingen från de gemensamma gatorna ofta otydlig, med bristande framkomlighet och höga säkerhetsrisker.

Det är inte rimligt att bygga ut separata cykelvägar överallt, utan ibland är det acceptabelt med blandtrafik. Åtgärder kan dock krävas för att cykeltrafikanter ska kunna ta sig fram på ett enkelt och trafiksäkert sätt. Storgatan som sträcker sig genom centrum har utvecklats för att få till stånd en mer stadsmässig karaktär och ökad trafiksäkerhet för oskyddade trafikanter. En separat gång- och cykelväg behöver komma till på Centralgatan för att binda ihop stationsområdet med torget.

Tillgängligheten till områdena söder och väster om väg 27 är begränsad. Planskild korsning i form av gång- och cykeltunnel finns i den västra delen, vid Tingsryds Resort men belyst gång- och cykelväg söderut till Mårslyckeområdet saknas. Det finns även behov av en planskild under väg 120 för att tillgängliggöra det västra industriområdet.

Bräkneån bildar en nord-sydlig barriär som delar Tingsryds tätort i två delar med bostadsområden på respektive sida och centrumfunktionerna öster om ån. Trots att man kan röra sig längs med ån och ta sig över den på flera platser upplevs den ändå som en barriär. Vid utveckling av ett nytt bostadsområde i Ebbalycke finns behov av en till passage över ån för att minimera barriären.

Vid exploatering av nya bebyggelseområden söderut och norrut krävs en utveckling av det sammanhängande gång- och cykelvägnätet, för att säkerställa en fortsatt god tillgänglighet till viktiga målpunkter.

Genom Tingsryds tätort sträcker sig Sydostleden som är en nästan 30 mil lång cykelled mellan Simrishamn och Växjö. Cykelleden bidrar såväl till en god cykelturism som arbetspendling.

Kollektivtrafik

Tingsryds tätort trafikeras av flera busslinjer tillhörande regiontrafikens landsbygdstrafik. Dessa busslinjer går mot Växjö, Ronneby, Karlshamn, Olofström. Tätorten trafikeras även av Snälltågsbussen som tar resenärer till Alvesta för tåg vidare mot Stockholm.

Stationsområdet och del av Centralgatan i Tingsryd var under år 2023 föremål för ombyggnad. Platsen utgör idag en mer välkomnande och attraktiv mötesplats. Här finns tillgång till pendel- och cykelparkeringar.

Busstrafikens utbredning upplevs idag som tillfredsställande. Däremot är turtätheten inte frekvent till alla områden och under dygnets alla timmar. Det bidrar till att kollektivtrafiken inte blir lika attraktiv och att fler väljer bilen som transportmedel. Det finns ett särskilt behov av utökad turtäthet mellan Tingsryds tätort och Karlshamn för att underlätta arbetspendling mellan dessa tätorter.

I samband med utbyggnad av nya utvecklingsområden i tätortens utkant behöver frågan kring kollektivtrafik studeras närmre. Gena och säkra gång- och cykelvägar till närmsta busshållplats bör finnas. Alternativt kan nya busshållplatser behöva anläggas.

Grön- och blåstruktur

Naturlandskapet i Tingsryds tätort utgörs av Bräkneån, de två sjöarna Tiken och Ygden, samt en natur med varierande vegetation som även sträcker sig in i de centrala delarna av tätorten. I övrigt finns ett flertal centrala grönområden och lekplatser som utgör en viktig resurs för möjligheten till samvaro, rekreation och lek i bostadsmiljö. Dessa avses viktiga att bevara och stärka.

Bräkneån sträcker sig genom tätorten och skapar med omgivande natur ett tydligt stråk genom bebyggelsen. Stråket är viktigt att bevara som spridningskorridor och rekreationsområde. Omgivningarna kring ån föreslås tillgängliggöras bättre för att kunna ges ökad betydelse och för att kunna nyttjas fullt ut.

Området kring Korpalycke och sjön Tiken med dess omgivningar har båda stort värde för landskapsbild, biologi och friluftsliv. Korpalycke har stor variation av naturvärden som måste skötas med naturhänsyn och har med närhet till tätorten blivit ett frekvent strövområde. Området kring Tiken är mycket känslig för omdanande ingrepp på öar, näs och i lövskogar vilket måste beaktas i planeringen. Området är viktigt för friluftslivet och där finns badplats, grillplats och rekreationsspår. Längs med den befintliga gång- och cykelvägen vid sjön Tikens västra strand föreslås åtgärder för ökad tillgänglighet och trygghet, exempelvis belysning. I takt med att området byggs ut kan en förlängning av gång- och cykelväg söderut blir aktuell.

Tillgängligheten till omgivande grönområde är god för rekreations- och motionsändamål men tillgängligheten till sjöarna är däremot i dagsläget begränsad, främst på grund av barriäreffekter i form av vågar och bebyggelse. Det är av stor vikt att tillgängliggöra dessa. För att öka rekreationsmöjligheterna vid vatten föreslås att bryggor, grillplatser, rastplatser med mera anordnas i större utsträckning.

Transportinfrastruktur

Huvudväg och huvudgata

Genom tätorten sträcker sig riksväg 27 vilket skapar goda förutsättningar för transportintensiva företag och arbetspendling. Det kan medföra nackdelar med buller och för trafiksäkerheten. Vägen upplevs som en barriär genom samhället och delar av bebyggelsen i en östlig och västlig del. Det är viktigt att minska vägens barriäreffekt. Vid utveckling av nya bostadsområden är det betydelsefullt att skapa kopplingar mellan de befintliga bostadsområdena och olika servicefunktioner i Väckelsång. Många upplever att hastighetsbegränsningen inte följs, vilket skapar en otrygg trafikmiljö. Hastighetsdämpande åtgärder kan behöva komma till.

Till samhället finns två infarter, en från norr och en från söder. Från båda riktningar finns skyltning som anger att man kör in i ett tätbebyggt område och hastigheten är begränsad till 40 km/h. Däremot framgår det inte av skyltningen att det rör sig om Väckelsånga tätort, då ortsnamn saknas på skyltarna.

Vägvisning mot centrum finns både från norr och söder, där skyltar visar riktning mot centrum via Centrumgatan. Trafiken, vars målpunkten är Väckelsång ska ledas in i tätorten via Centrumgatan och vidare på genomfartsleden Gamla vägen, som går igenom samhällets västra del parallellt med väg 27. Det bidrar till ett tydligare trafikflöde och säkrare miljö för oskyddade trafikanter.

Gång- och cykelväg

I delar av Väckelsång är gång- och cykelvägarna väl utbyggda. Det finns däremot anslutningar som saknar kopplingar. För att få ett sammanhängande gång- och cykelnät är det viktigt att dessa kopplingar åtgärdas. Genomfartsleden, Gamla vägen är en osäker led för gående och cyklister eftersom det bitvis saknas

separat gång- och cykelväg. Vägen är en viktig färdväg för barn att ta sig till skolan och därför är det av stor vikt att vägen är säker. Cykelleden Sydostleden går rakt igenom samhället och leden är asfalterad från Lidhem och söderut vilket ger en bekväm och säker cykeltur till Tingsryd utan konkurrerande biltrafik. Skolgatan kan med fördel länkas samman med Sydostleden för att stärka tillgängligheten ytterligare. För att tillgängliggöra Åsnenområdet för invånarna har en gång- och cykelväg anlagts till Ursöbadet. Det anses inte motiverat att denna gång- och cykelväg upprätthåller lika hög standard som cykelvägarna i tätorten.

Kollektivtrafik

Vid väg 27 finns bussförbindelse mellan Ronneby och Växjö. Det möjliggör för pendling till både skola och arbete. Busstrafikens utbredning upplevs idag som tillfredsställande. Däremot är turtätheten inte frekvent till alla områden och under dygnets alla timmar. Det bidrar till att kollektivtrafiken inte blir lika attraktiv och att fler väljer bilen som transportmedel.

Grön- och blåstruktur

Väckelsång är beläget i en miljö omringat av öppna fält och skogsmiljöer. Dessa ger möjlighet till rekreation men de är även värdefulla ur landskapsmässig synpunkt. I samhället finns mindre grönområden, lekplatser och i den östra delen av samhället finns en idrottsplats samt motionsspår.

Sjön Åsnen ligger ca 3 km väster om Väckelsång. Trots att sjön ligger relativt nära är tillgängligheten till sjön begränsad. Kopplingen till sjön har förstärkts genom utbyggnad av en gång- och cykelväg till Ursöbadet. Fiskestadsjön ligger ca 1 km söder om Väckelsång och kopplingen dit kan med fördel också förstärkas. På så sätt finns möjlighet att få till en mer attraktiv boendemiljö.

Ryd

Ryds tätort är kommunens näst största tätort sett till befolkning, här bor ca 1300 invånare. Tätorten är belägen i den västra delen av kommunen intill Hönshyltefjorden. Tätorten har en viktig funktion som serviceort till den omgivande landsbygden i den västra delen av kommunen. I tätorten finns ett förhållandevis brett utbud av offentlig och kommersiell service. Här finns förskola, skola årskurs F-6, äldreboende, vårdcentral, bibliotek. Det finns även dagligvarubutik, apotek, restaurang med mera. I Ryd finns möjligheter till rekreation och fritidssysselsättningar i form av bland annat idrottsplats, lekplatser, ungdomsgård, hembygdsgård och minigolfbana.

Bebyggelse

Sammanhängande bebyggelse

Ryd har i dag karaktären av ett litet samhälle med till viss del väl bevarade tidstypisk bebyggelse från olika epoker med komplettering i form av nyare inslag. Bebyggelsestrukturen har byggts utifrån den sedan länge nedlagda järnvägen. Idag har i stället de trafikintensiva stråken för biltrafik (väg 126, väg 119, väg 645) en dominerande roll. Dess placering och funktion är inte anpassade till övriga förutsättningar varför de till viss del upplevs som barriärer. Bostadsbebyggelsen består till största del av enfamiljshus i de yttre delarna av tätorten och flerbostadshus och servicefunktioner närmre centrum.

Trots tätortens läge vid vattnet finns det få platser där man har visuell vattenkontakt men läget skapar goda förutsättningar för en attraktiv boendemiljö. Om dessa kvalitéer lyfts fram finns ytterligare potential för Ryd att växa som boendeort och för att företag ska se möjligheterna med att etablera sig just här. Det är viktigt att få till stånd mer välkomnande entréer, en attraktiv boendemiljö och fler mötesplatser.

Översiktsplanen föreslår möjlighet att bygga ut ett varierat bestånd av bostäder med en blandning av enbostadshus och flerbostadshus. Huvuddelen av ny bebyggelse föreslås i Stora Ryd intill Hönshyltefjorden. I centrala lägen samt ner mot Hönshyltefjorden möjliggörs förtätningar bland befintlig bebyggelse. Här kan flerbostadshus i form av högre byggnader vara aktuellt för att skapa spännande kontraster i miljön. Markförutsättningarna kan hindra bebyggelse med direkt vattenkontakt men detta kan kompenseras genom att bygga på höjden för visuell vattenkontakt.

Verksamheter och industri

Utbudet i Ryd präglas av en blandning av olika verksamheter och industrier med varierande storlek och karaktär. De större verksamhetsområdena är i huvudsak lokaliserade i Tröjemåla samt vid gamla Brunnsområdet. Verksamhetsområdet vid gamla Brunnsområdet utgör hinder för omkringliggande bostadsbebyggelse och har på grund av sitt läge svårt att expandera, men verksamheterna är samtidigt viktiga för Ryds utveckling. Verksamhetsområdet i Tröjemåla exponeras väl mot de större vägarna väg 119 och 126. Kommunen har som ambition att samla den tyngre industrin samt verksamheter som alstrar mycket tung trafik här. Området är inte fullt utbyggt och kommunen pekar även ut nya områden för möjlig utveckling här.

Transportinfrastruktur

Huvudväg och huvudgata

Ett flertal större vägar har sin sträckning genom Ryds tätort. Dessa vägar förbinder Tingsryds kommun med närliggande kommuner och vidare. De större vägarna, väg 126, väg 119 samt väg 648 leder alla genom centrala Ryd vilket gör att dessa stråk även är en del av det sammanhållande nätet inom samhället. Att Ryd korsas av flera viktiga

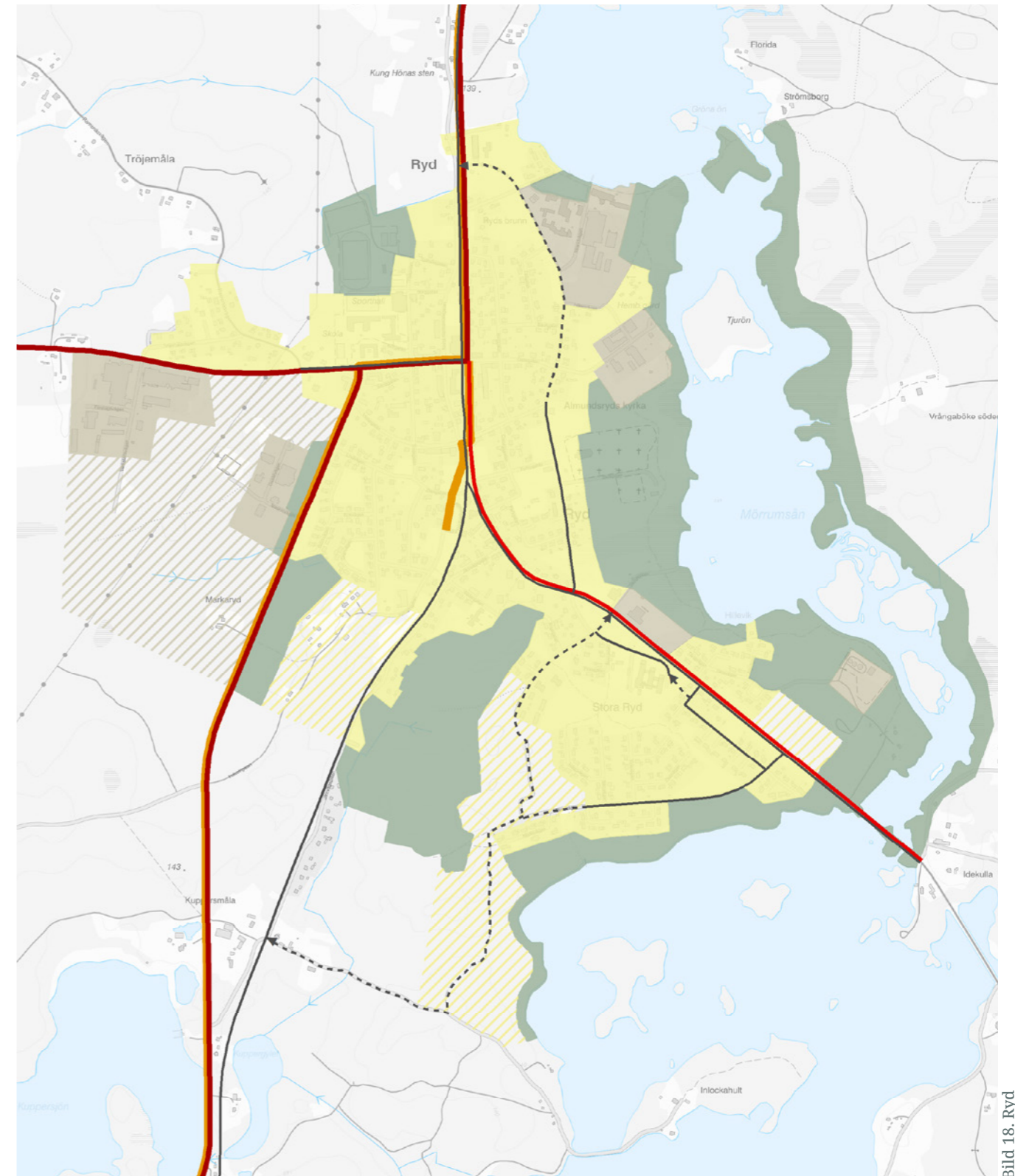

Bild 18. Ryd

Sammanhängande bebyggelse	Grönområde	Vägar och Gator
Pågående Sammanhängande bebyggelse	Pågående Grönområde	Pågående Huvudväg
Utvecklad Sammanhängande bebyggelse	Vattenområde	Pågående Huvudgata
Verksamheter och industri	Pågående vattenområde	Kollektivtrafikstråk
Pågående Verksamhet och industri	Gång- och cykelväg	Pågående Kollektivtrafikstråk
Utvecklad Verksamhet och industri	Pågående Gång- och cykelväg	
	Utvecklad Gång- och cykelväg	

kommunikationsstråk är positivt men medför även negativa konsekvenser i och med en stor andel tung trafik som passerar genom samhället. Endast en liten del av den tunga trafiken har Ryd som primär målpunkt. Åtgärder har genomförts i syfte att få förbipasserande att välja väg 126 i stället för Storgatan vid resor i nord-sydlig riktning.

Det finns idag fyra entréer till Ryds tätort men upplevelsen av var samhället börjar och slutar är oklar på grund av entréernas placering. Entréerna är utspridda i förhållande till samhällets centrum och viktiga målpunkter. I arbetet med att skapa en sammanhållen känsla i samhället spelar entréerna samt kopplingen mellan dessa och mellan olika målpunkter stor roll. Lämpliga åtgärder kan vara cirkulationsplatser, grönstruktur och individuella teman utifrån de olika entréernas fysiska karaktär.

Väg 126 och 648 tillsammans med Brunngatan och Smedjegatan utgör de största barriärerna för samhället, men är samtidigt de mest trafikerade stråken. Då liv och rörelse är en förutsättning för ett levande centrum ligger utmaningen i att skapa en balans mellan trafik, allmänna platser och människorna.

Lokalnätet i Ryd utgörs till största delen av lokalgator i bostadskvarter och industriområden. Vissa av de gator som ingår i det lokala gatunätet är överdimensionerade för sitt ändamål vilket kan leda till att bilister håller en högre hastighet än vad som är lämpligt.

Över Idekullabron i söder har Trafikverket upprättat en så kallad bygdeväg. Bygdevägen är den första i Kronobergs län. Syftet är att öka säkerheten för gång- och cykeltrafikanter genom breda vägrenar och ett smalt körfält i mitten för motorfordon.

Parkeringsmöjligheterna inom Ryd är goda. De butiker och verksamheter som vänder sig mot Storgatan och andra centrala stråk och platser är beroende av goda möjligheter att stanna till för att kunna locka även förbipasserande.

Gång- och cykelväg

Avstånden till samhällsservice och mellan olika målpunkter i övrigt inom Ryd är korta, vilket gör det enkelt att ta sig fram till fots eller med cykel. För de som bor en bit från de centrala delarna av samhället är dock bilen det huvudsakliga färdalternativet. Längs de mest trafikerade

gatorna i Ryd finns separat gång- och cykelbana, i övrigt utgörs flertalet av gatorna av blandtrafik. Längs gatorna i det sammanhållande nätet bör separat gång- och i vissa fall cykelbana finnas. Längs flertalet lokalgator är blandtrafik ett bra alternativ, vilket sänker hastigheten och skapar en trafikmiljö med bra samspel mellan bilisten och den som vistas eller färdas som oskyddad trafikant.

Sydostleden är en nästan 30 mil lång cykelled mellan Simrishamn och Växjö som sträcker sig genom Ryds samhälle. Cykelleden bidrar såväl till en god cykelturism som arbetspendling.

Vid exploatering av nya bebyggelseområden söderut krävs även en utveckling av det sammanhängande gång- och cykelvägnätet, för att säkerställa en fortsatt god tillgänglighet till viktiga målpunkter.

Kollektivtrafik

Idag trafikeras Ryd av busslinjer som går mellan Tingsryd och Olofström, Ryd och Älmhult samt Tingsryd och Fridafors. Busstrafikens utbredning i Ryds tätort upplevs idag som tillfredsställande. Däremot är turtätheten inte frekvent till alla områden och under dygnets alla timmar. Det bidrar till att kollektivtrafiken inte blir lika attraktiv och att fler väljer bilen som transportmedel. Det finns planer på att i framtiden göra om Ryds terminal, med en omplanering av hela ytan då den är onödigt stor och enslig. Ytan som är tillägnad kollektivtrafiken är större än vad som används och behövs, och här är tanken att omfördela ytan och skapa annat användningsområde för del av ytan, eventuellt en park.

Grön- och blåstruktur

Ryds läge vid Hönshyltefjorden är en del av samhällets attraktivitet och identitet. Sjön tillsammans med tätortsnära naturområden med gångstigar ger möjligheter till rekreation och naturupplevelser. Grönstrukturen i samhället består mestadels av gräsytor.

Det saknas variation och genomtänkt struktur för specifika ändamål. Området längs med banvallen skapar ett grönt stråk genom bebyggelsen, i övrigt saknas sammanhängande gröna stråk men flera större centrala grönområden finns. Det finns visioner om att inrätta ett kommunalt naturreservat centralt i tätorten i syfte att skydda värdefull natur och tillgängliggöra ett tätortsnära rekreativområde.

Trots tätortens läge vid vatten finns det få platser där man har visuell vattenkontakt. Tillgängligheten till stränderna är begränsad, främst på grund av barriäreffekter i form av vägar, verksamhetsbebyggelse och otillgänglig natur. Kommunens strategi är att vattnet och dess stränder tydligare ska bli en del av samhället. Vegetation bör gallras för att skapa tydliga siktlinjer från befintlig bebyggelse och stråk till och längs vattnet. Ett led i denna utveckling har varit att rusta upp strandpromenaden utmed Hönshyltefjordens västra och östra strand samt anlägga belysning, badplats med badbrygga och utegym.

Strax söder om samhället ligger Koppersjön med populär badplats. Badplats finns även vid Norraryd camping samt i Ryds samhälle. Befintliga badplatser bör rustas upp och fler utpekade rastplatser för kanotturister skapas, både i naturskönt läge men även med bra tillgänglighet till Ryds centrum. För att öka rekreativiteterna vid vatten föreslås båtbygggar, grillplatser och rastplatser med mera. Nya vattenanknutna målpunkter föreslås bland annat i form av rekommenderade platser för bygggar för småbåtar på båda sidor om Idekullabron i söder. I dagsläget finns stora bestånd av sjögull i närområdet. Det finns stor risk för spridning av arten om båttrafiken ökar vilket gör det olämpligt att anlägga fler bygggar. En förutsättning för ovan utveckling är därmed att den invasiva arten sjögull bekämpas i hela vattensystemet.

Grön- och blåstruktur

Kring Rävemåla finns öppna fält och skogsmiljöer, vilket gör att de boende i Rävemåla har god tillgång till natur. Rävsjön är ett viktigt område för friluftsliv och rekreation och föreslås därmed värnas och utvecklas.

Rävemåla hembygdspark i söder och idrottsplatsen i norr är även viktiga platser för samvaro, rekreation och lek. Dessa ska värnas om i planeringen och framtida utveckling av tätorten.

Ett grönt stråk väster om väg 122 och ska fungera som en spridningskorridor för växt och djurliv samt barriär mellan bostäder och väg.

Urshult

Urshults tätort är belägen i kommunens västra del vid sjön Åsnens södra spets och utgör den södra porten till Nationalparksdestination Åsnen. I Urshult bor omkring 900 invånare. Tätortens ursprung speglas av naturgeografiska förutsättningar, Åsnen har här gjort en utstickare söderut och i denna del placerades samhället helt naturligt.

Urshult erbjuder offentlig service i form av bland annat förskola, skola årskurs F-6 och äldreboende. I tätorten finns även dagligvarubutik, drivmedelsförsäljning och restaurang. Det finns flera företag etablerade i tätorten men många boende pendlar även till jobb utanför tätorten. I tätorten finns möjlighet till aktivitet genom bland annat idrottsplats samt motionsspår.

Bebyggelse

Sammanhängande bebyggelse

Urshults ursprungliga bykärna sträckte sig från det gamla järnvägsområdet och norrut. Senare har även bebyggelse vuxit ut längs med Åsnens strand och söder om väg 120. Bebyggelsen består främst av småhus, men det finns även ett antal flerbostadshus i centrala delen av Urshult. I utkanten av tätorten finns inslag av gårdar och även fritidshusbebyggelse vid Åsnens strand.

Urshult tillhör den tätorten förutom centralorten som har högst bebyggelsestryck, mycket beroende av läget utmed Åsnen. Det finns förutsättningar för ny sammanhängande bebyggelse genom förtätning av småhus och flerbostadshus i sjönära läge.

I översiktsplanen pekas tre större planlagda områden för bostäder ut som idag är outbyggda. Ett intill sjön i norr, ett söder om skolan och ett område intill

idrottsplatsen. Området intill idrottsplatsen kan med det höga markläget ge en liten visuell kontakt med sjön. Två nya områden för sammanhängande bebyggelse pekas ut i västra delen av tätorten vid Åsnen. Området utmed Åsnen skulle utöver bostäder även kunna lämpa sig väl för etablering av verksamhet för besöksnäring så som ett hotell etc.

Verksamheter och industri

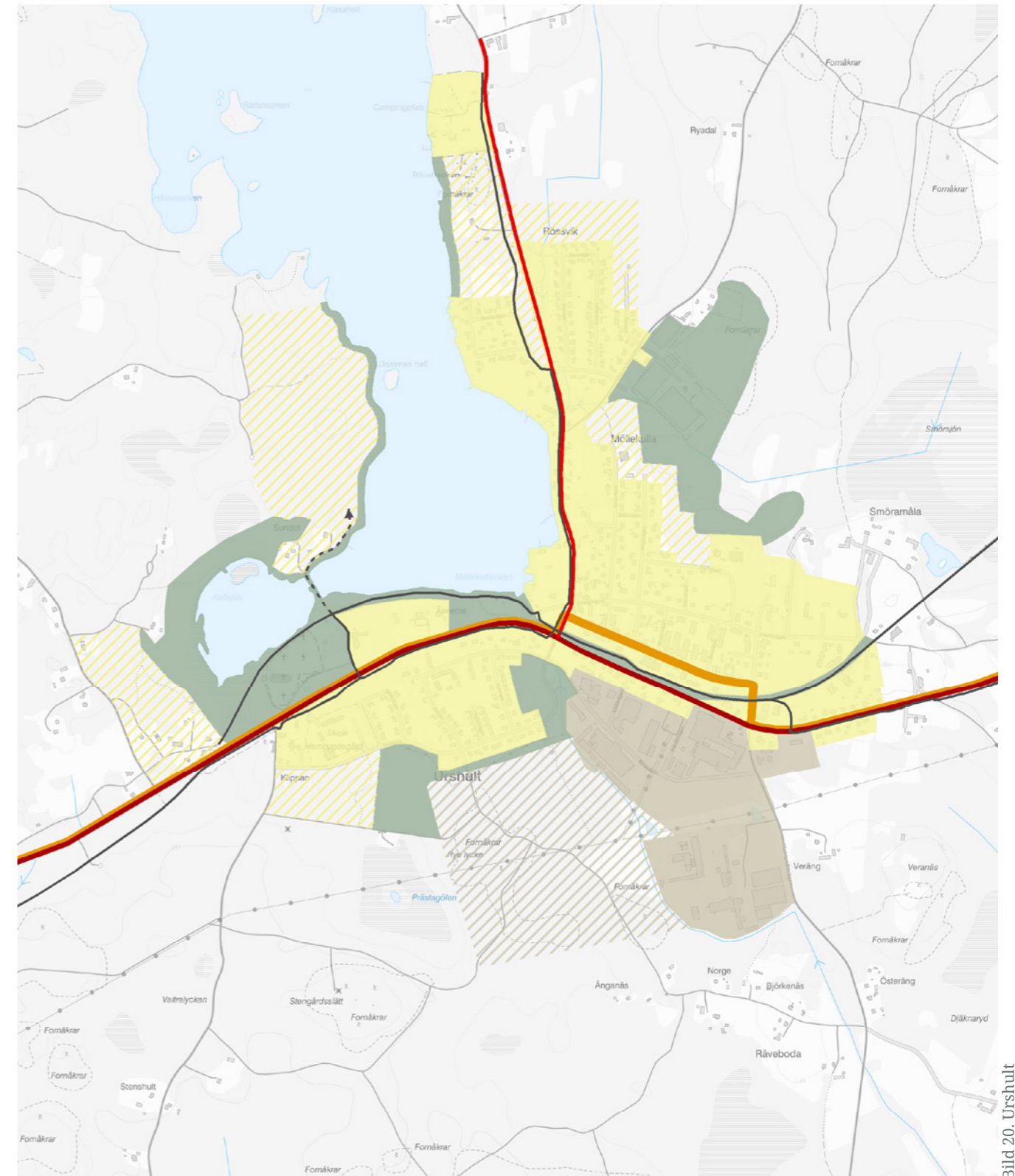
Merparten av verksamheterna ligger samlade i den södra delen av tätorten och är därmed relativt avskilda från övrig bebyggelse. Hänsyn behöver dock fortsatt tas till närliggande bostadsbebyggelse.

Verksamhetsområdets närhet till väg 120 skapar goda förutsättningar för arbetspendling och transporter. Det finns obebyggd planlagd mark för industri i direkt anslutning till befintlig industri. I området föreslås ytterligare mark avsättas för verksamheter och industri. Det är fördelaktigt om grönområde mellan bostadsområde och verksamhetsområdet bevaras som barriär.

Transportinfrastruktur

Huvudväg och huvudgata

Väg 120 har sin sträckning genom samhället och förbinder Urshult med Tingsryd och Ryd. Vägen trafikeras av personbilar men utgör även primärväg för farligt gods. Trafikbelastningen är relativt hög vilket kan medföra en del problem i form av bullerstörningar och säkerhetsrisker. Väg 120 har genomgått vissa åtgärder mellan Urshult och Ryd för att förbättra trafiksäkerheten men det krävs fortfarande åtgärder inom tätorten. Vägen delar upp samhället i en nordlig och sydlig del och utgör därmed en barriär för gående och cyklister.

Sammanhängande bebyggelse

- Pågående Sammanhängande bebyggelse
- Utvecklad Sammanhängande bebyggelse

Verksamheter och industri

- Pågående Verksamhet och industri
- Utvecklad Verksamhet och industri

Grönområde

- Pågående Grönområde

Vattenområde

- Pågående vattenområde

Gång- och cykelväg

- Pågående Gång- och cykelväg
- Utvecklad Gång- och cykelväg

Vägar och Gator

- Pågående Huvudväg
- Pågående Huvudgata

Kollektivtrafikstråk

- Pågående Kollektivtrafikstråk

Gång- och cykelväg

Genom tätorten sträcker sig Sydostleden och Banvallsleden som har separat gång- och cykelväg. Det finns ett par övergångar att använda över väg 120 för att ta sig över på ett trafiksäkert sätt. Det finns behov av att se över och utveckla ett sammanhängande gång- och cykelnät samt övergångar för att öka trafiksäkerheten och tillgängliggöra viktiga målpunkter.

Vid exploatering av nya bebyggelseområden krävs en utveckling av det sammanhängande gång- och cykelvägnätet, för att säkerställa en fortsatt god tillgänglighet till viktiga målpunkter.

Kollektivtrafik

Urshult trafikeras av en busslinje som går till Tingsryd och Olofström, via Ryd. Busstrafikens utbredning i Urshult upplevs som tillfredsställande. Däremot är turtätheten inte frekvent till alla områden och under dygnets alla timmar. Det bidrar till att kollektivtrafiken inte blir lika attraktiv och att fler väljer bilen som transportmedel.

Grön- och blåstruktur

Urshult är beläget vid sjön Åsnen och omringat av jordbruksmark och skogsmark med höga naturvärden. Tillgången till natur- och rekreationsområden är god. Längs med Åsnens strandremsa finns möjlighet till rekreation men tillgängligheten kan förbättras. Vid strandremsan i söder finns badplats och promenadstråk längs med vattnet. Möjlighet till att förlänga promenadstråket i väst och östlig riktning är önskvärt. I tätortens östra utkant finns idrottsplats och motionsspår. Ett långt järnvägsområde i mitten av samhället skapar en sammanhållen grön korridor.

Väg 831 mot Lessebo förbinder kommunen med den nordöstra delen av länet.

Gång- och cykelväg

Gång- och cykelvägarna i Linneryds tätort är utbyggda längst med Kyrkvägen och Lindvägen. Det finns också en gång- och cykelväg till Nabbens badplats. Resterande vägar består av blandtrafik där gående och cyklister samsas med motorfordon.

I samband med utbyggnad av utvecklingsområdena i söder krävs en naturlig förlängning av befintlig gång- och cykelväg längs Kyrkvägen.

Kollektivtrafik

Linneryd trafikeras idag av en busslinje som går mellan Tingsryd och Växjö, via Rävemåla och en busslinje som går mellan Tingsryd och Linneryd. Busstrafikens utbredning i Linneryd upplevs idag som tillfredsställande. Däremot är turtätheten inte frekvent till alla områden och under dygnets alla timmar. Det bidrar till att kollektivtrafiken inte blir lika attraktiv och att fler väljer bilen som transportmedel. För väg 831 mellan Linneryd och Lessebo saknas idag tillräckligt underlag för kollektivtrafik.

Grön- och blåstruktur

Linneryds tätort är omgiven av jordbruksmark i norr och i väster. Öster om tätorten ligger Linnerydssjön och Ljuvåmons naturreservat. Naturreservatet är känt för sin vackra tallskog och består av åsryggar, kullar, terrasser, sänkor och tallmossar. Området ska skyddas och bevaras obebyggt men möjlighet finns att utveckla rekreation.

I tätorten finns grönområde kring Linnerydssjön med möjlighet till rekreation. Området är viktigt att bevara och hållas tillgängligt för allmänheten att vistas vid. För att möjliggöra bättre vattenkontakt bör området röjas från sly. Vid Linnerydssjön finns badplats, motionsspår och camping. Vid delar av motionsspåret har utbyggnadsområde för bostäder pekats ut. Vid exploatering är det viktigt att säkerställa att motionsspåret kan behållas eller vid behov dras om.

Konga

Konga är beläget i kommunens sydöstra del, cirka 10 kilometer från Tingsryds tätort. I Konga bor omkring 450 personer. Tätorten växte fram under mitten av 1700-talet som en bruksort. Den första etableringen i samhället startade på en plats utmed Ronnebyån där kraften till industrin kunde utvinnas. Idag finns flertalet företag etablerade här. I Konga finns service i form av förskola, skola årskurs F-3 samt äldreboende. Det finns även dagligvarubutik och Tingsryds enda bio. I Konga finns möjligheter till rekreation och fritidssysselsättningar genom bland annat idrottsplats, motionsspår, fritidsgård och utomhusbassäng.

Bebyggelse

Sammanhängande bebyggelse

Idag består bebyggelsen till största del av småhus som främst är samlad längs med Ronnebyvägen. I tätorten finns ett antal lediga lucktomter samt ett större område med planlagd mark för bostäder. Trots tätortens läge vid vattnet finns det få platser där man har visuell vattenkontakt. Med tanke på närheten till grönområde och Krokfjorden finns förutsättningar för en attraktiv boendemiljö.

Delar av Konga tätort är utpekade i länets kulturmiljöprogram. Området omfattar kulturmiljöerna kring Ronnebyån inom byarna Dångebo, Dångemåla samt den tidigare byn och bruket Örho. Området belyser hur en bygd förvandlats från jordbrukssamhälle till industricentrum. De bevarade byggnaderna i Konga representerar många av de i dag försvunna verksamheterna. Förutom äldre industribyggnader och ruiner är bruksherrgården från 1800-talets mitt bevarad jämte flera arbetarbostäder och

förrådsbyggnader. Bruksmiljön omges av ett öppet odlingslandskap med långa rösen. Det är viktigt att vårda kulturhistoriskt värdefulla byggnader och anpassa ny bebyggelse till den kulturhistoriska bebyggelsen samt främja ett aktivt jordbruk i de delar som fortsatt utgör odlingslandskap.

Verksamheter och industri

Industrin har under generationer växlat mellan järn-, trä och sågverksindustri till verkstadsindustri. Nuvarande verkstadsindustri är en av de större arbetsplatserna i kommunen. Det finns etablerade industriområdena i den sydöstra och sydvästra delen av tätorten. Inom båda områdena finns planlagd mark för industri som i dagsläget är outbyggd. Vid utveckling av området måste hänsyn tas till bostäder belägna i närheten.

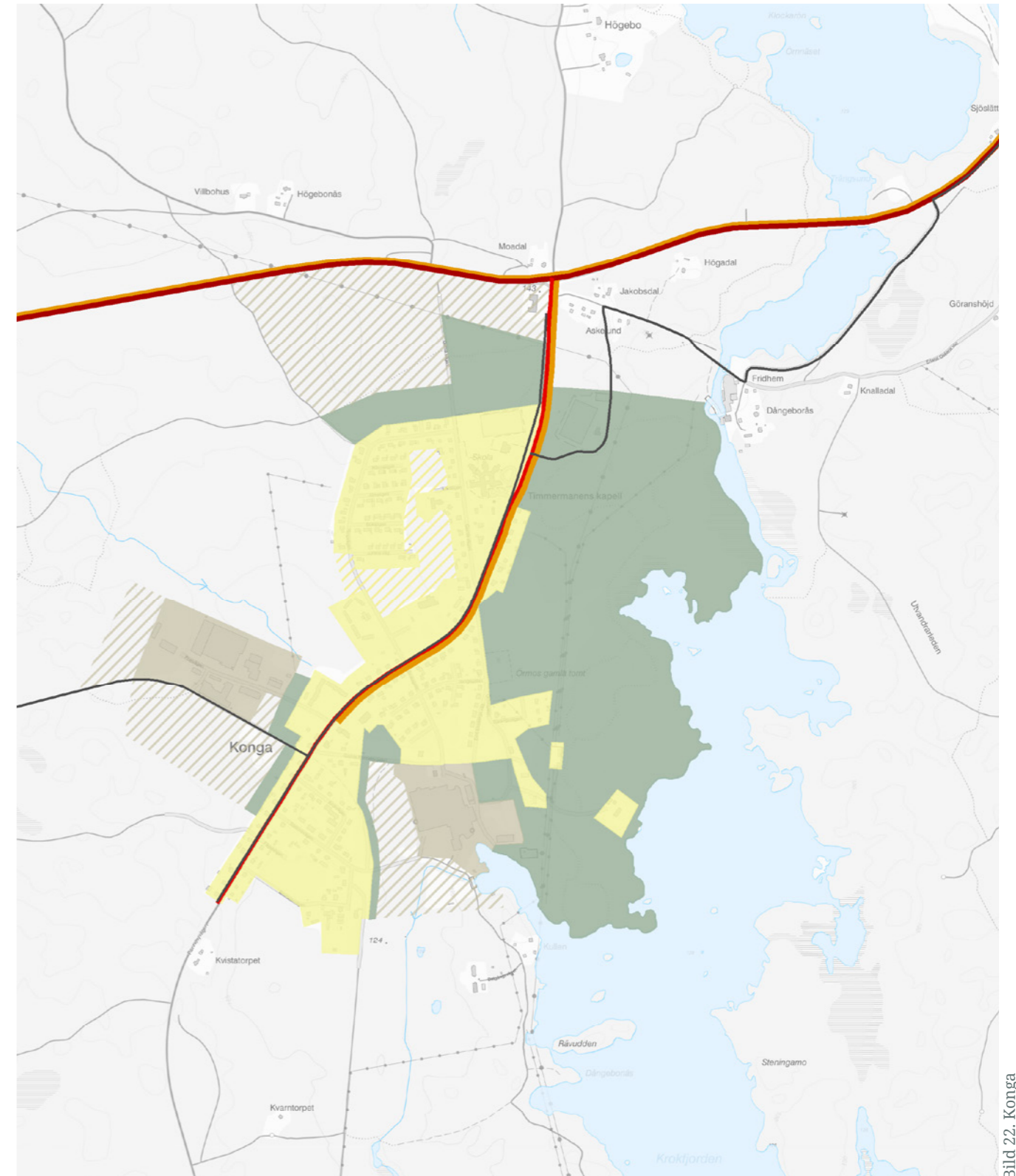
Ett nytt verksamhetsområde föreslås i norra delen av tätorten i anslutning till väg 120. Området har bra skyltläge och lämpar sig för störande och transportintensiva verksamheter.

Transportinfrastruktur

Huvudväg och huvudgata

Genom samhället sträcker sig Ronnebyvägen som leder söderut till Blekinge och norrut mot Linneryd. Denna tillfart används i hög grad av dem som kommer söderifrån och arbetar i verkstadsindustrin. Ronnebyvägen delar av samhället i en västlig och östlig del och kan därmed uppfattas som en barriär.

Norr om tätorten passerar väg 120 som förbinder Konga med Tingsryd och Emmaboda. Väg 120 är även primär transportväg för farligt gods.

Sammanhängande bebyggelse

■ Pågående Sammanhängande bebyggelse

■ Utvecklad Sammanhängande bebyggelse

Verksamheter och industri

■ Pågående Verksamhet och industri

■ Utvecklad Verksamhet och industri

Grönområde

■ Pågående Grönområde

Vattenområde

■ Pågående vattenområde

Gång- och cykelväg

— Pågående Gång- och cykelväg

- - - Utvecklad Gång- och cykelväg

Vägar och Gator

— Pågående Huvudväg

— Pågående Huvudgata

Kollektivtrafikstråk

■ Pågående Kollektivtrafikstråk

Gång- och cykelväg

Gång- och cykelvägnätet i Konga är i dag väl utbyggt. År 2025 färdigställdes en separat gång- och cykelväg längs med Ronnebyvägen. Den separata gång- och cykelvägen skapar en säker miljö för cyklisterna och främjar användningen av cykel som transportmedel till viktiga målpunkter inom tätorten som skola och idrottsplats. Bostadsgatorna består av blandtrafik där gående och cyklister samsas med motorfordon.

Kollektivtrafik

Konga trafikeras av en busslinje som går mellan Tingsryd och Växjö, via Rävemåla och Linneryd. Busstrafikens utbredning i Konga upplevs idag som tillfredsställande. Däremot är turtätheten inte frekvent till alla områden och under dygnets alla timmar. Det bidrar till att kollektivtrafiken inte blir lika attraktiv och att fler väljer bilen som transportmedel.

Grön- och blåstruktur

Konga är beläget vid Krokfjorden och omringat av skog och jordbruksmark. Intill Krokfjorden finns höga naturvärden som är knutna till strandområdet. Mellan tätorten och vattnet finns ett värdefullt lövskogsområde, Sörängen, som är en viktig plats för samvaro, rekreation och lek. Här finns även motionsspår. I tätortens norra del finns en idrottsplats. Dessa områden är viktiga att värna om i planeringen och framtida utveckling av tätorten.

Riksintressen och andra värden

I det här kapitlet redovisas områden som pekas ut som riksintressen samt andra värden och skydd som planeringen behöver ta hänsyn till.

Riksintressen

Områden eller objekt som inrymmer speciella värden eller har speciella förutsättningar som gör dem betydelsefulla för riket kan klassas som område av riksintresse enligt miljöbalken. Områden utpekade som riksintressen ska så långt som möjligt skyddas mot åtgärder som påtagligt kan försvåra att de utnyttjas för ett visst ändamål respektive åtgärder som påtagligt kan skada ett områdes värde.

Tingsryds kommun berörs av riksintresse för yrkesfiske, friluftsliv, kulturmiljövård, kommunikationer, totalförsvarets militära del, totalförsvarets civila del, naturvård, Natura 2000, rörligt friluftsliv och skyddade vattendrag. Flera riksintressen överlappar varandra. I huvudsak förstärker riksintresse för friluftsliv, kulturmiljövård och naturvård varandra.

För flera riksintressen finns en fördjupad riksintressebeskrivning och kartredovisning. Riksintressebeskrivningen anger och motiverar de värden som legat till grund för utpekandet. I beskrivningen framgår hur områdets värden kan bevaras och utvecklas samt vilka objekt, strukturer och egenskaper som inte får påtagligt skadas.

Det bedöms vara möjligt att tillgodose riksintressena vid genomförande av översiktsplanen, men det kan innebära krav på anpassning av bebyggelse och infrastruktur, och ytterligare miljöbedömning enligt 6 kap. Miljöbalken.

Riksintresse yrkesfisket

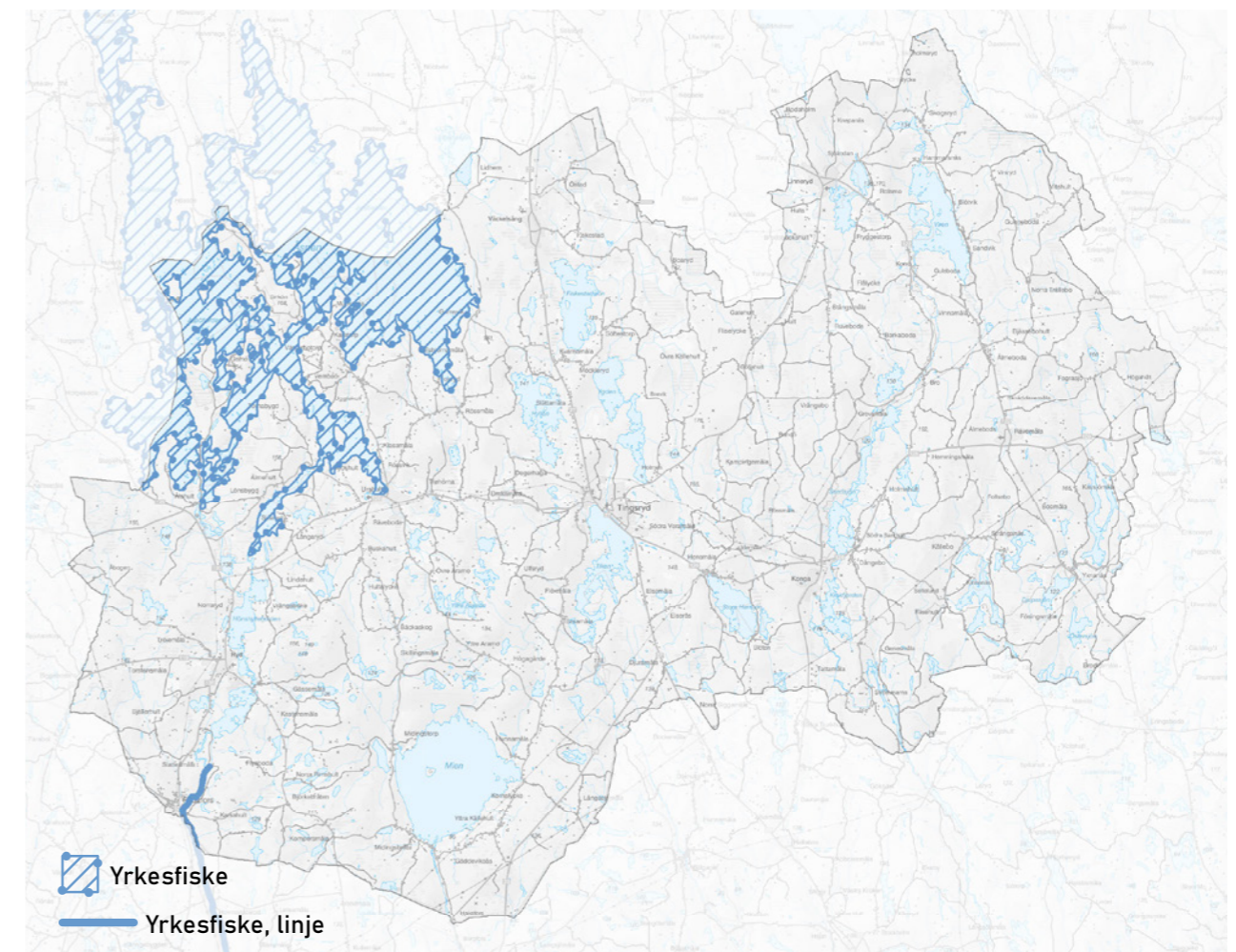
Områden som är av riksintresse för yrkesfisket pekas ut i 3 kap. 5 § miljöbalken. Havs- och vattenmyndigheten lämnar uppgifter om områden som är av riksintresse för yrkesfiske och det berör havsområde, sjöar och vattendrag samt fiskehamnar.

Planeringen ska säkerställa fiskesektorns tillgång till fångstområden i både havet och inlandsvatten. Det är också avgörande att planeringen säkerställer nödvändig infrastruktur av hamnar med service för fiskefartygen och som erbjuder lämpliga möjligheter för landning av fångsten.

I kommunen finns ett område definierat, Åsnen och området runt sjön. Även grannkommunerna Växjö och Alvesta berörs av detta riksintresse.

Ställningstagande:

- Kommunen avser att skydda områden av riksintresse för yrkesfisket mot åtgärder som kan försvåra näringens bedrivande.
- Kommunen vill främja åtgärder för att avlägsna vandringshinder.
- Kommunen vill främja en god balans mellan riksintresse för yrkesfiske och friluftsliv.
- Vid planering och bygglov eller övriga åtgärder ska hänsyn tas till riksintressets värdebeskrivning.

Riksintresse friluftsliv

Riksintresse för friluftsliv pekas ut i 3 kap. 6 § miljöbalken och pekas ut av Naturvårdsverket. Syftet med riksintresset är att mark- och vattenområden som har betydelse ur ett friluftsperspektiv på grund av sina natur- och kulturvärden så långt det är möjligt ska skyddas mot åtgärder som kan påtagligt skada natur- eller kulturmiljön.

I kommunen finns ett område definierat, Åsnen och området runt sjön. Även grannkommunerna Växjö och Alvesta berörs av detta riksintresse.

Ställningstagande:

- Områden ska undantas från exploatering och andra ingrepp, om dessa bedöms kunna orsaka skada på natur- och landskapsvärdena.
- Kommunen ska värna och stärka områdets upplevelsevärden, tillgängligheten till och inom området, möjligheterna till friluftsjaktiverter samt tillgången till övernattningsställen och service.
- Kommunen vill främja en god balans mellan riksintresse för friluftsliv, naturvård och kulturmiljövård.
- Vid planering och bygglov eller övriga åtgärder ska hänsyn tas till riksintressets värdebeskrivning.

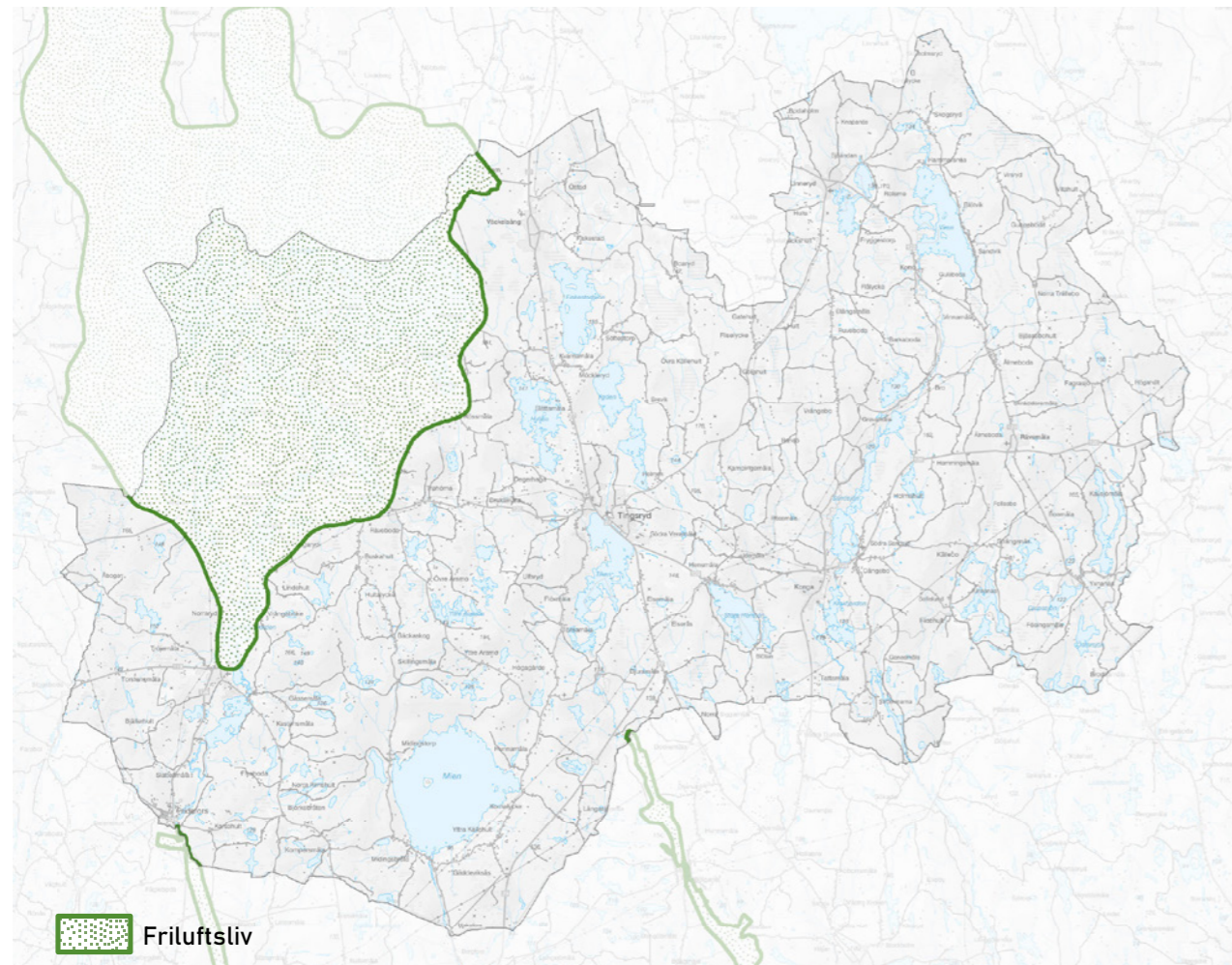

Bild 24. Riksintresse friluftsliv

Riksintresse kulturmiljövård

Riksintresse för kulturmiljövården pekas ut i 3 kap. 6 § miljöbalken. Riksintresse för kulturmiljövården pekas ut av Riksantikvarieämbetet.

Områden av riksintresse för kulturmiljövården är områden som särskilt tydligt berättar om kulturhistoriska sammanhang i landskapet. Områden ska skyddas mot åtgärder som påtagligt kan skada kulturmiljövården. Det handlar om att utgå från platsen och i planeringen tydliggöra var och vad som är lämpligt att bygga inom riksintresset.

Blidingsholm, Korrö och Ängsfruktsodlingsområdet kring södra Åsnen är utpekade som riksintresse för kulturmiljövård i Tingsryds kommun.

Ställningstagande:

- Kommunen ska värna om och framhäva de kulturhistoriska värdena. Områden ska undantas från exploatering och andra ingrepp, om dessa bedöms kunna orsaka skada på kulturvärdena.
- Kommunen ska eftersträva att bebyggelsemiljöns och landskapets karaktär bibehålls. Byggnader bör placeras och utformas efter rådande bebyggelsestruktur och lokal byggnadstradition.
- Kulturhistoriskt värdefull bebyggelse ska inte förvanskas. Vid upprustning och ombyggnation ska hänsyn tas till byggnadernas kulturhistoriska värden.
- Kommunen vill främja en god balans mellan riksintresse för kulturmiljövård, naturvård och friluftsliv.
- Vid planering och bygglov eller övriga åtgärder ska hänsyn tas till riksintressets värdebeskrivning.

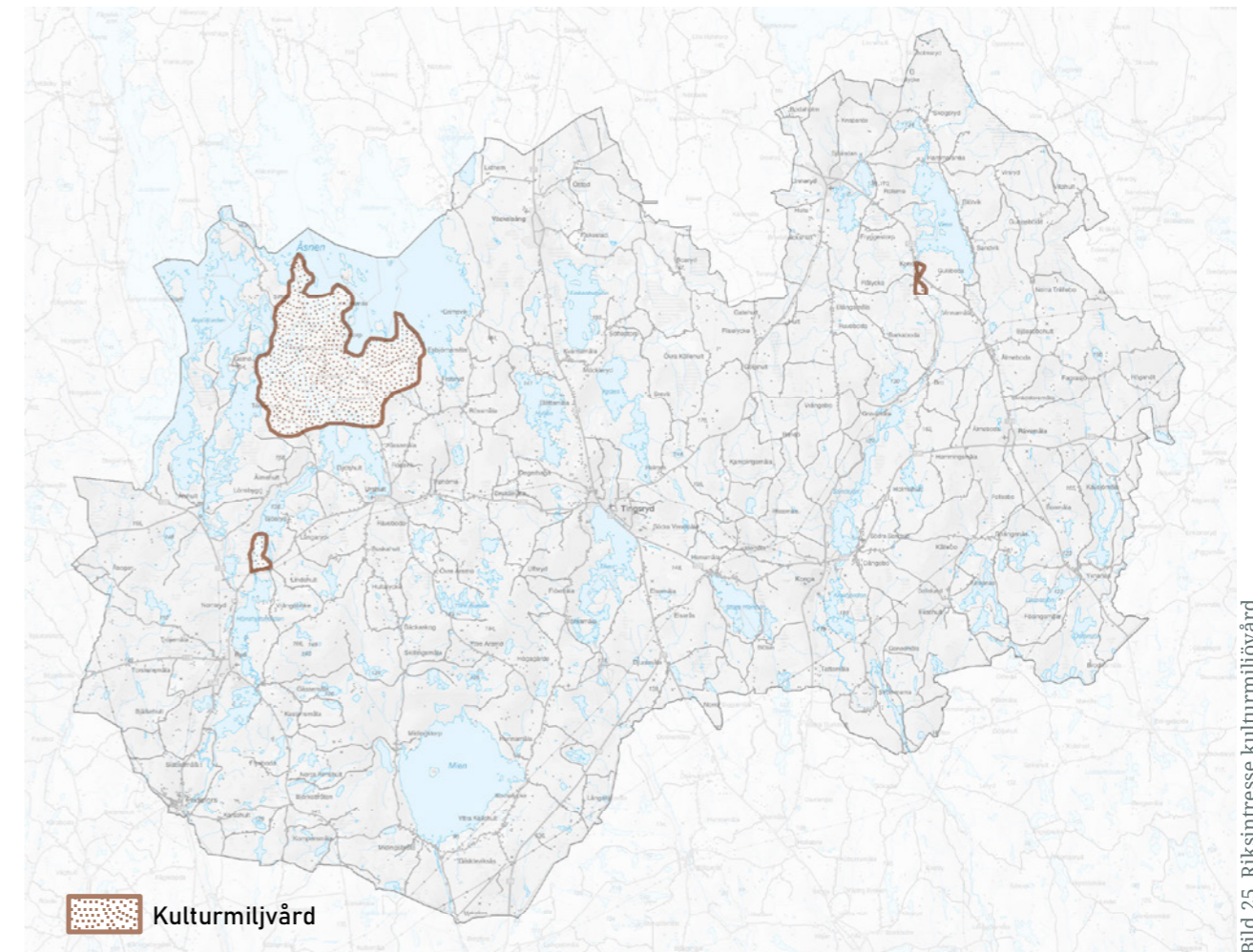

Bild 25. Riksintresse kulturmiljövård

Riksintresse kommunikationer

Riksintresse för kommunikationer beskrivs i 3 kap. 8 § miljöbalken och utgör områden med stor nationell vikt. Trafikverket och Luftfartsverket bedömer vilka områden som är av riksintresse för kommunikationer.

Vägar

Riksväg 27 och 29 utgör riksintressen för väg i Tingsryds kommun. Utpekade riksintressen ska skyddas mot åtgärder som kan försvåra tillkomsten eller utnyttjandet av anläggningarna nu och i framtiden. Det sammanlagda område som bevakas i planprocessen är riksintressets anläggning inklusive det markanspråk som behövs för skyddande av infrastrukturen och eventuellt framtida utbyggnad samt de områden som påverkar eller påverkas av riksintresset.

För utpekade riksintressen finns en funktionsbeskrivning som beskriver riksintressets värden och funktion. Funktionen för Riksväg 27 och Riksväg 29 avser:

- Funktionellt prioriterat vägnät för godstransporter
- Funktionellt prioriterat vägnät för långväga personresor
- Rekommenderad färdväg för farligt gods
- Vägar som binder samman anläggningar av riksintresse.

Byggnadsfritt avstånd på 30 meter från vägområdesgränsen för Riksväg 27 och Riksväg 29 är beslutat.

Flyg

Ronneby, Växjö och Kalmar flygplatser utgör påverkansområde för riksintresseområde för den civila luftfarten. MSA-område (Minimum Sector Altitude) utgörs av område inom vilket hinder kan påverka flygprocedurer till och

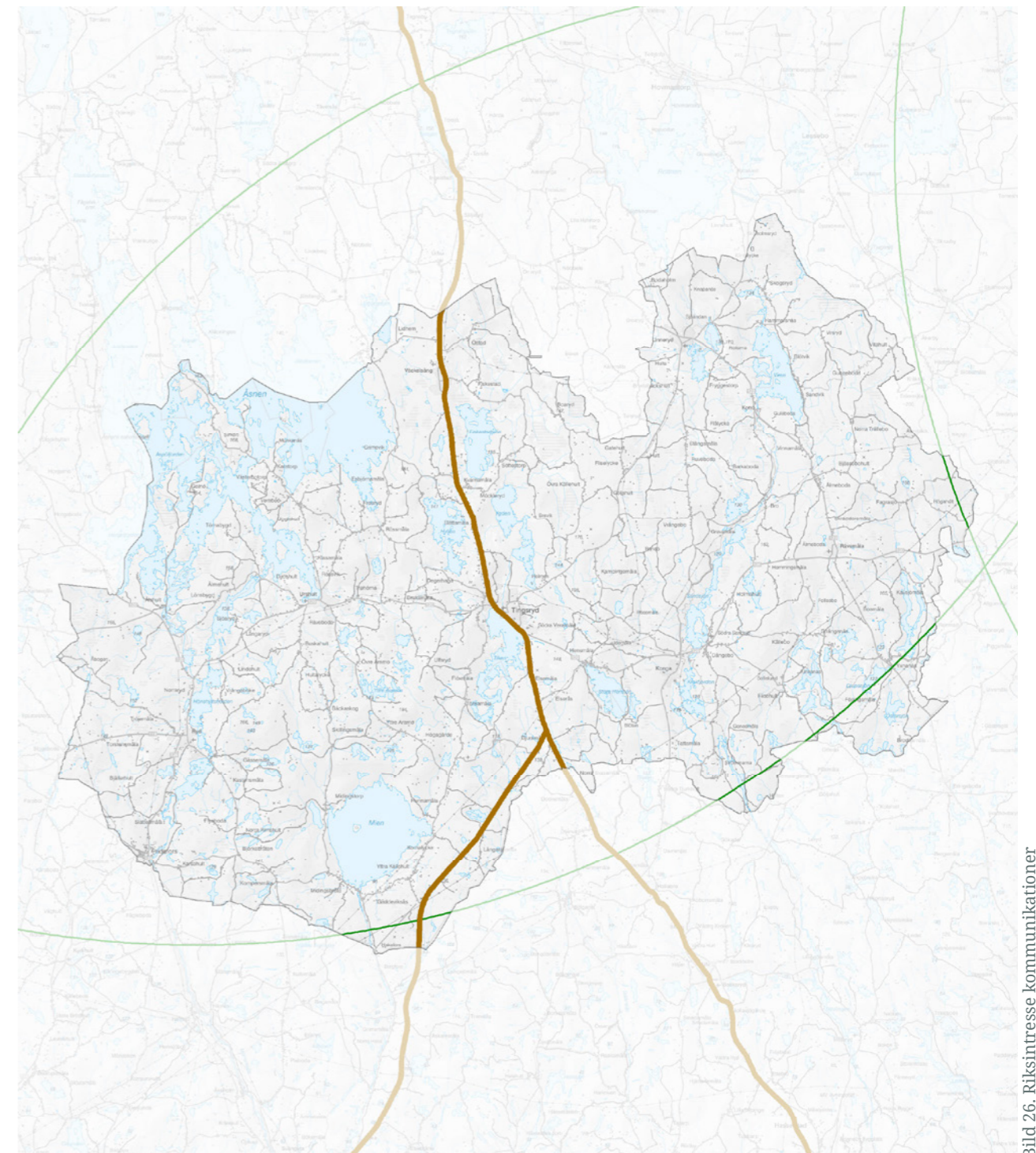
från flygplatserna. Höga fasta installationer som är högre än den fastställda MSA-höjden får inte förekomma. Alla byggnadsobjekt oavsett typ som master, torn, pyloner, vindkraft, skyltar, konstverk, byggnader etcetera som är högre än 20 meter inom tätorten och 45 meter utanför tätorten ska remitteras till Luftfartsverket och berörda flygplatser. Detta gäller oavsett position på svenskt territorium och även om objektet innefattas i kommunala planer.

För utpekade riksintressen finns en funktionsbeskrivning som beskriver riksintressets värden och funktion. Riksintressenas funktion avser:

- Nationellt basutbud (Ronneby)
- Grundläggande tillgänglighet (Växjö & Kalmar)

Ställningstagande:

- Exploatering nära Riksväg 27 och 29 får inte påverka möjligheterna till drift, underhåll och framtida utveckling av dessa.
- Där Riksväg 27 och 29 passerar tätbebyggda områden är det viktigt att prioritera en god trafiksäkerhet. Om trafikbullernivåerna överstiger rekommenderade riktvärden kan särskilda åtgärder behöva vidtas.
- MSA-område ska skyddas mot åtgärder som kan påverka flygprocedurer till och från flygplatserna.
- Kommunen ska samverka med Trafikverket och Luftfartsverket i ärenden som berör riksintresse för kommunikationer.
- Vid planering och bygglov eller övriga åtgärder ska hänsyn tas till riksintressets funktionsbeskrivning.

- Väg
- Flygplats MSA-område

Riksintresse totalförsvarets militära del

Riksintresse för totalförsvaret militära del beskrivs i 3 kap. 9 § miljöbalken och utgör områden som behövs för totalförsvarets militära anläggningar. Riksintressena kan redovisas öppet såvida de inte berörs av sekretesskäl. Försvarsmakten bedömer vilka områden som är av riksintresse för totalförsvarets militära del.

Områdena skall skyddas mot åtgärder som påtagligt kan försvåra tillkomsten eller utnyttjandet av anläggningarna. Behövs ett område för totalförsvarets anläggningar, så ska försvarsintresset ges företräde framför andra riksintressen.

Lågflygningsområde med påverkansområde

Kommunen berörs av ett lågflygningsområde, i behov av hinderfrihet, som är av betydelse för Försvarsmaktens militära del.

Påverkansområde MSA-område (Minimum Safe Altitude)

Kommunen berörs även av MSA-område för militär luftfart för Ronneby flygplats. MSA-område (Minimum Sector Altitude) utgörs av område inom vilket hinder kan påverka flygprocedurer till och från flygplatsen. Höga fasta installationer som är högre än den fastställda MSA-höjden får inte förekomma. Alla byggnadsobjekt oavsett typ som master, torn, pyloner, vindkraft, skyltar, konstverk, byggnader etcetera som är högre än 45 meter inom sammanhållen bebyggelse och 20 meter utanför sammanhållen bebyggelse ska remitteras till Försvarsmakten. Detta gäller oavsett position på svenskt territorium och även om objektet innefattas i kommunala planer.

Påverkansområde väderradar

Kommunen berörs av påverkansområde väderradar för Blekinge, Kalmar och Kronoberg.

Påverkansområde Stoppområde för höga objekt

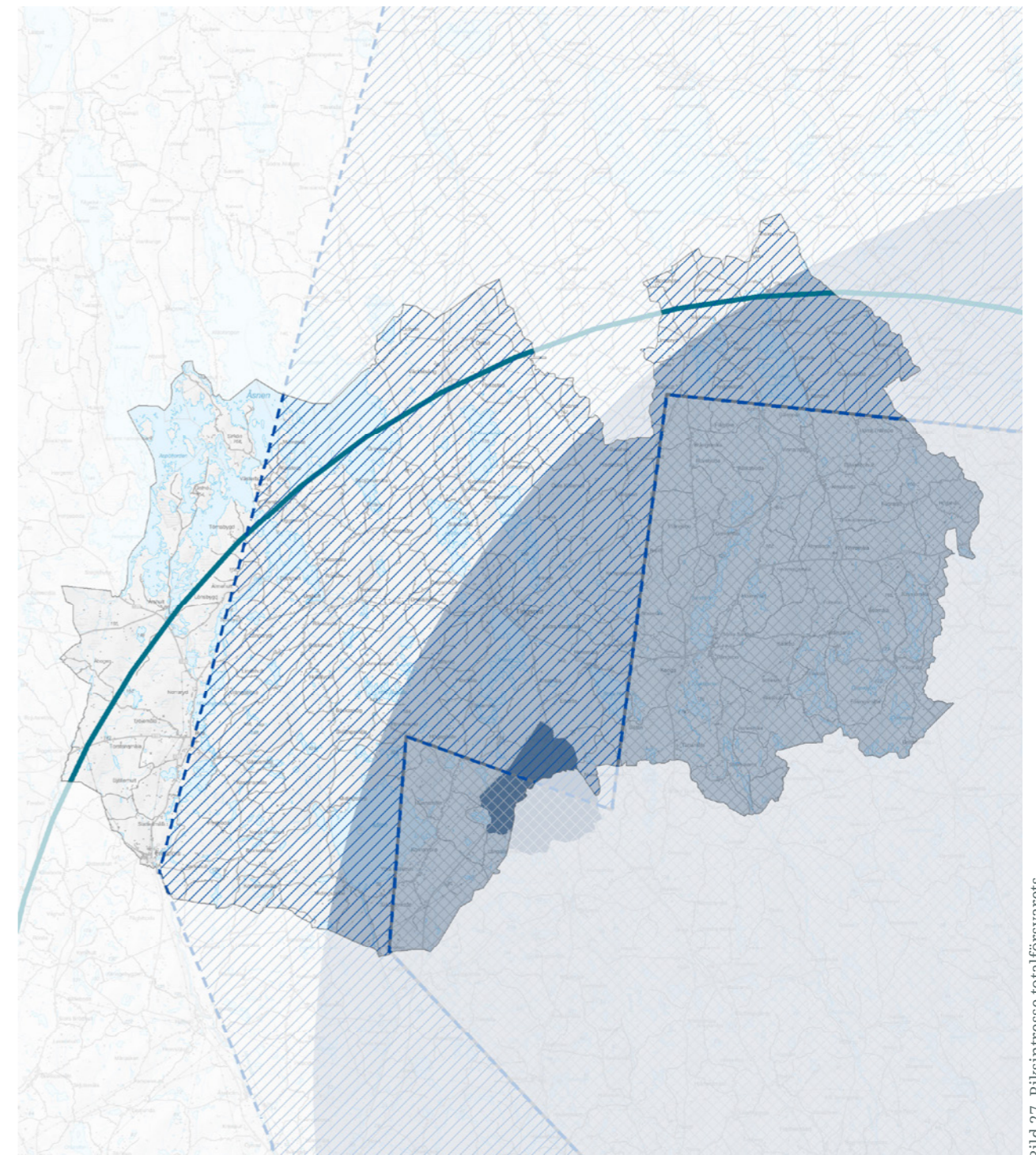
Kommunen berörs av stoppområde för höga objekt, tillhörande Ronnebys flottflygplats. Flygplatsen har ett behov av hinderfrihet, vilket medför att inom stoppområdet kan inga höga objekt uppföras. Höga objekt är 20 meter (utanför tätort) respektive 45 meter (inom tätort).

Påverkansområde Övrigt influensområde

I kommunen finns även ett övrigt influensområde. Riksintressets funktion och placeringen omfattas dock av försvarssekretess.

Ställningstagande:

- Anläggningarna ska skyddas mot åtgärder som påtagligt försvårar tillkomsten eller utnyttjandet av anläggningarna.
- Kommunen ska samverka med Försvarsmakten i ärenden som berör riksintresse för totalförsvarets militära del.

- Lågflygningsområde med påverkansområde
- Påverkansområde MSA-område luftrum
- Påverkansområde väderradar
- Påverkansområde stoppområde höga objekt
- Påverkansområde övrigt influensområde

Riksintresse totalförsvarets civila del

Riksintresse för totalförsvaret civila del beskrivs i 3 kap. 9 § miljöbalken och utgör områden som behövs för totalförsvarets civila anläggningar. Myndigheten för civilt försvar (MCF) har beslutat att transmissionsnätet (stamnätet) för el utgör områden av riksintresse för totalförsvarets civila del.

Riksintresset för luftledning avser transmissionsnätets ledningsgator som är 50 meter plus ytterligare cirka 50 meter, som krävs för att förnya eller förstärka den befintliga ledningen. För två eller flera parallella luftledningar kan området för riksintresse vara större än 100 meter.

Påverkansområde för luftledning omfattar 160 meter på vardera sida om ledningens riksintresseområde. Ett påverkansområde är det geografiska område där elnätet på transmissionsnivå kan påverka eller påverkas av omgivningen.

I Tingsryds kommun har Svenska kraftnät två 400 kV-ledningar tillhörande transmissionsnätet för el. En ledning tangerar kommunens sydvästra del och går mellan Karlshamns kommun och Alvesta kommun. Den andra ledningen går genom kommunens sydöstra del mellan Karlshamns kommun och Nybro kommun. Svenska kraftnät har sökt och erhållit koncession för en tredje luftledning som kommer gå parallellt med den befintliga sydöstra ledningen. För närvarande pågår entreprenad av ledningen som preliminärt beräknas driftsättas under 2027. I kartan visas de två befintliga ledningarna.

Övergripande information rörande Svenska kraftnäts framtida planer för transmissionsnätet för el finns att ta del av i Nätutvecklingsplan 2024-2033.

Ställningstagande:

- Åtgärder eller markanvändning som påtagligt kan försvåra tillkomsten eller utnyttjandet av anläggningen bör undvikas.
- Vid planläggning och byggnation ska hänsyn tas till Elsäkerhetsverkets föreskrifter och allmänna råd.
- Samråd ska hållas med Svenska kraftnät när åtgärder planeras inom 500 meter från transmissionsnätet.

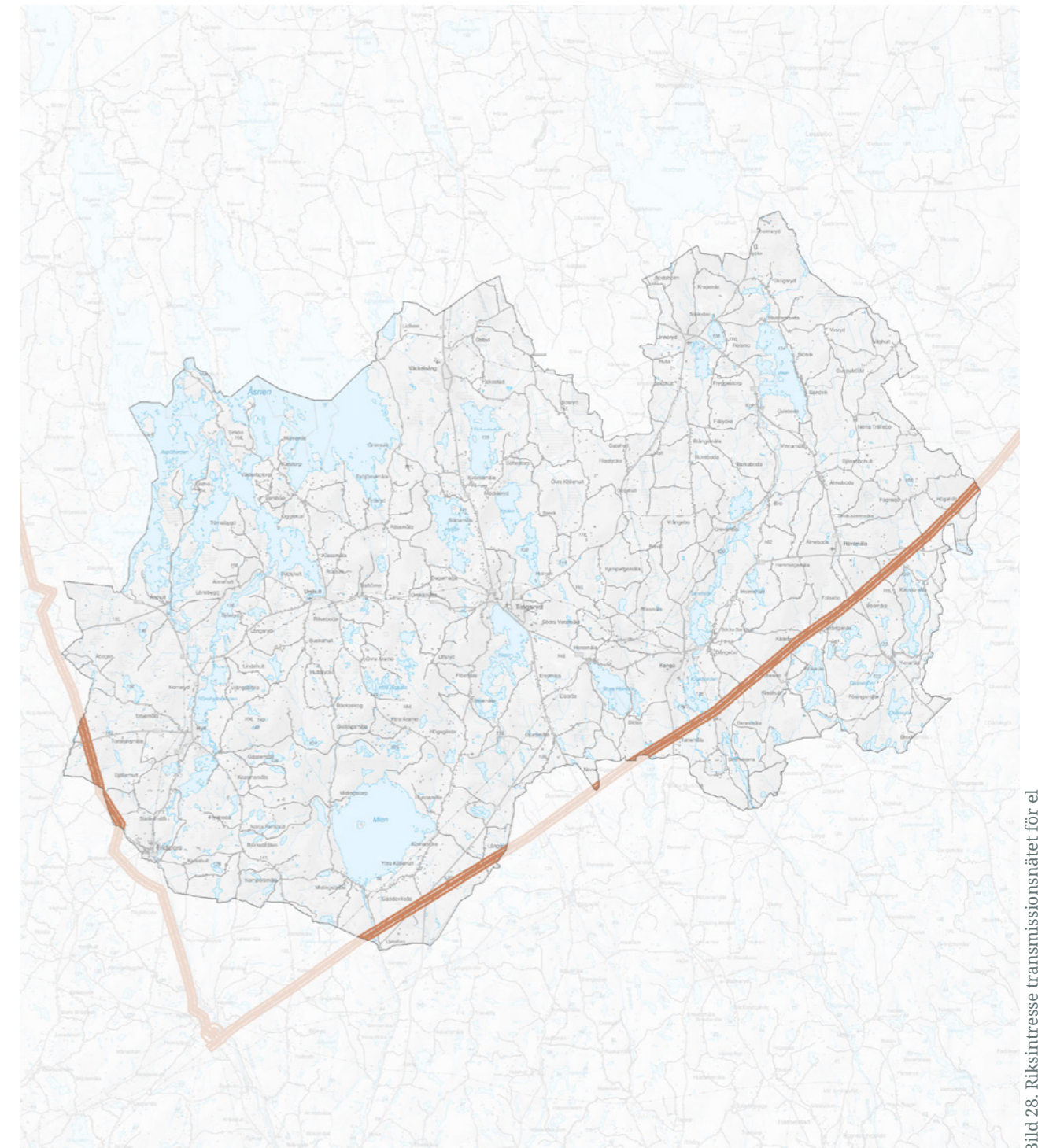

Bild 28. Riksintresse transmissionsnätet för el

— Transmissionnät för el (400 kV)

Riksintresse naturvård

Riksintresse för naturvård pekas ut i 3 kap. 6 § miljöbalken. Naturvårdsverket är ansvarig myndighet för riksintresse naturvård.

Områden av riksintresse för naturvården ska representera huvuddragen i svensk natur, belysa landskapets utveckling och visa mångfalden i naturen ur ett nationellt perspektiv. Riksintresseområdet visar på viktiga natur- och kulturlandskap. Områden som utgörs av riksintresse naturvård ska så långt det är möjligt skyddas mot åtgärder som påtagligt skadar riksintressets värden och kommunen ska se till att värdena tillgodoses.

I kommunen är fem områden utpekade som riksintresse för naturvård: Åsnenområdet, Mien-Mieån, Brorsmåla, Korrö-Ronnebyån samt Videsjön utpekade som riksintresse för naturvård.

Ställningstagande:

- Områden ska undantas från exploatering och andra ingrepp, om dessa bedöms kunna orsaka skada på natur- och landskapsvärdena.
- Kommunen vill främja en god balans mellan riksintresse för naturvård, friluftsliv och kulturmiljövård.
- Vid planering och bygglov eller övriga åtgärder ska hänsyn tas till riksintressets värdebeskrivning.

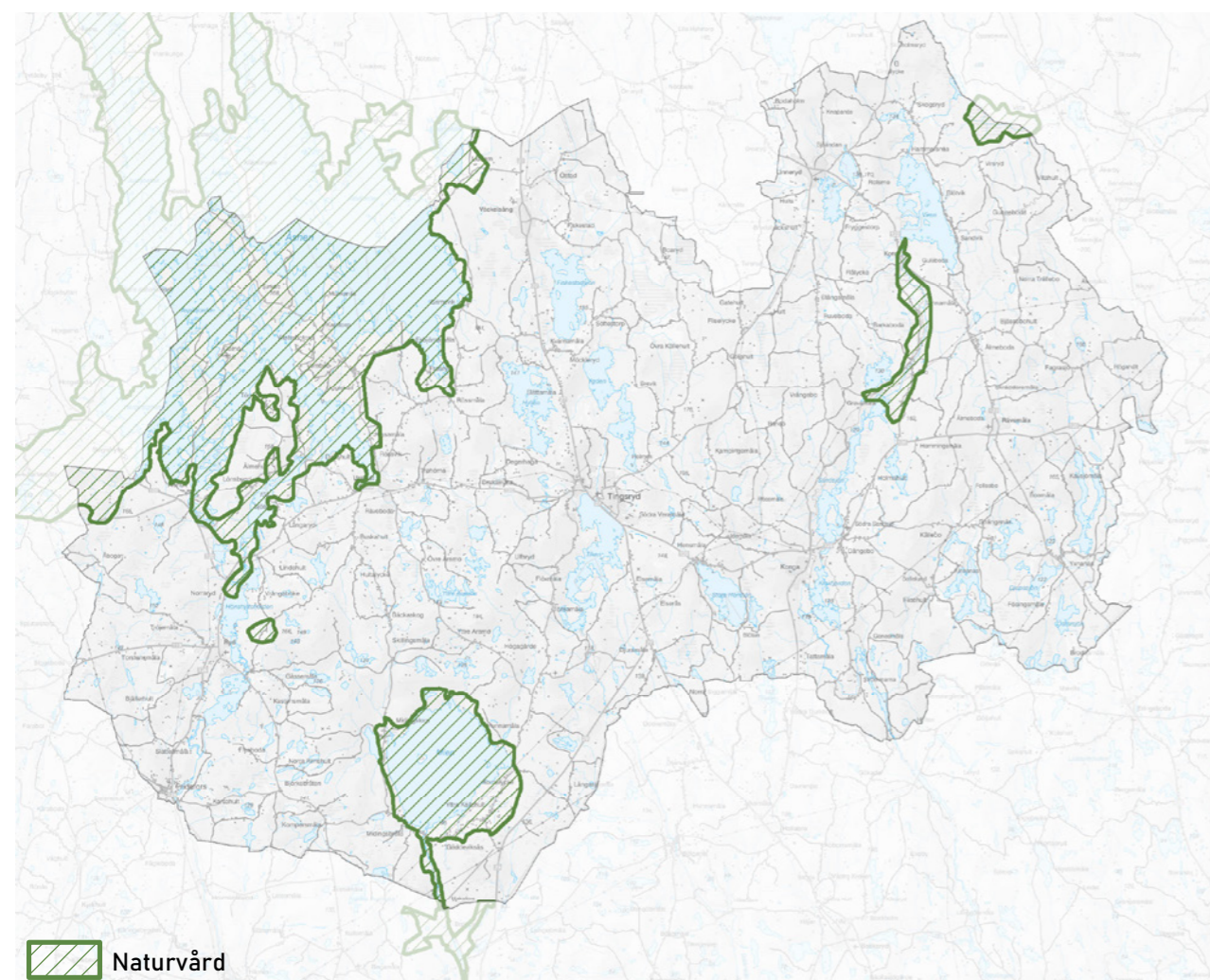

Bild 29. Riksintresse naturvård

Natura 2000-område

Natura 2000-områden är utpekade som riksintressen enligt 4 kap. 8 § miljöbalken. Natura 2000 är ett nätverk av värdefulla naturområden inom EU som kommit till med stöd av EU:s art- och habitatdirektiv samt EU:s fågeldirektiv. Länsstyrelsen lämnar förslag på Natura 2000-områden och regeringen beslutar i sin tur att föreslå områden som ska ingå i det europeiska nätverket.

Syftet med ett Natura 2000-område är att bevara den biologiska mångfalden, skydda arter och naturtyper. Inga åtgärder får vidtas som kan medföra påtaglig skada på riksintresset och även åtgärder utanför riksintresseområdet kan omfattas av tillståndsplikt.

I kommunen finns 18 Natura 2000-områden med habitatdirektiv och i några fall även fågeldirektiv. För alla Natura 2000-områden finns en bevarandeplan som ska följas.

Ställningstagande:

- Natura 2000-områden ska enligt EU:s art- och habitatdirektiv och fågeldirektiv ges ett sådant skydd att områdets värden inte skadas av åtgärder inom eller i anslutning till området.
- Vid planering och bygglov eller andra åtgärder ska hänsyn tas till områdets bevarandeplan.

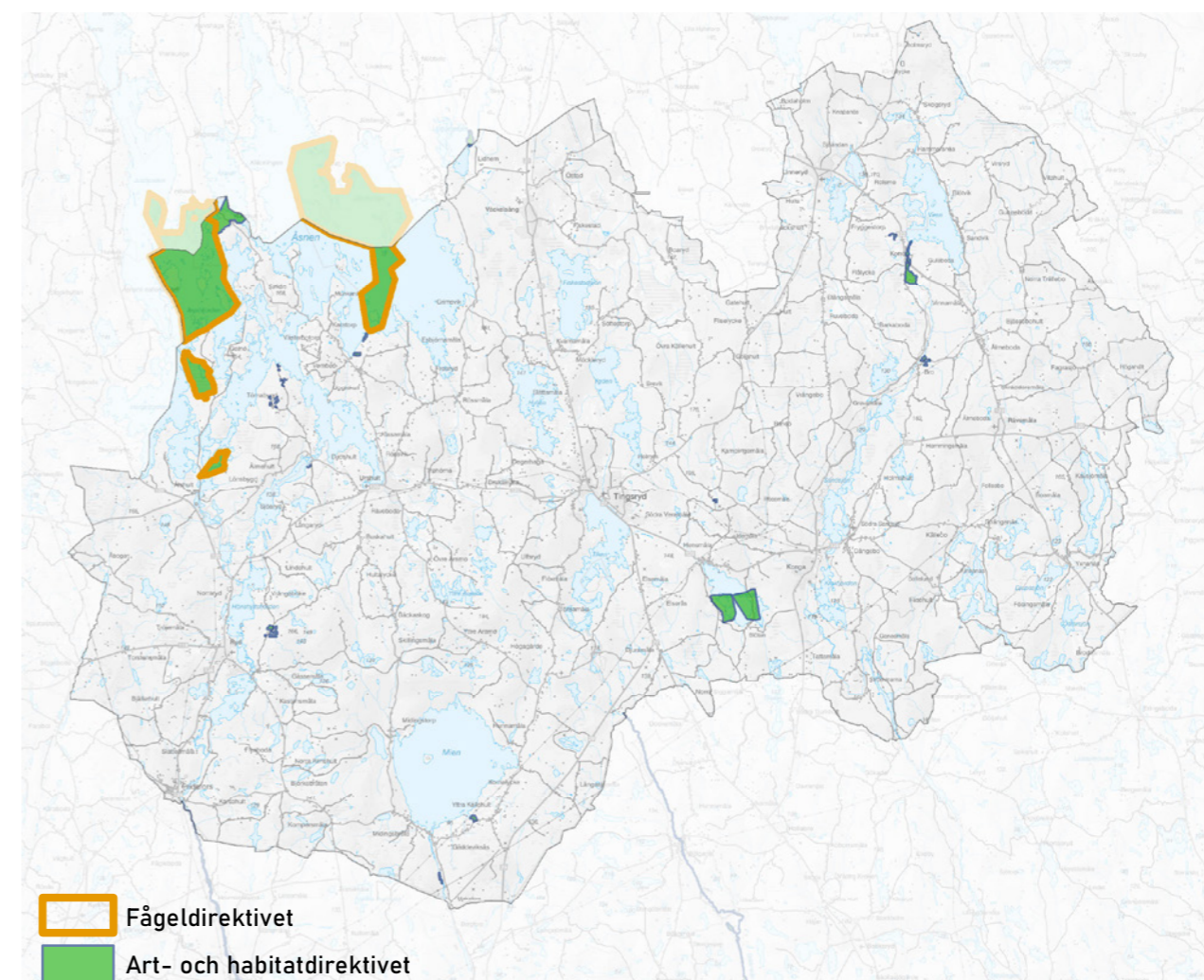

Bild 30. Natura 2000-område

Riksintresse rörligt friluftsliv

Riksintresse för det rörliga friluftslivet pekas ut i 4 kap. 2 § miljöbalken. Riksintresse för rörligt friluftsliv pekas ut av Naturvårdsverket.

Område som berörs av riksintresse för rörligt friluftsliv ska fortsatt vara tillgängliga för strövande i skogen, bär- och svamplockning, bad och andra former av friluftsliv som inte kräver utbyggnad av stora rekreationsanläggningar.

Åsnen med öar och strandområden och områdena söder därom utmed Mörrumsån och vid sjön Mien till Pukaviksbukten och Listerlandet är utpekade som ett riksintresse för det rörliga friluftslivet.

Ställningstagande:

- Områden ska undantas från exploatering och andra ingrepp, om dessa bedöms kunna orsaka skada på natur- och landskapsvärdena.
- Kommunen ska värna och stärka områdets upplevelsevärden, tillgängligheten till och inom området, möjligheterna till friluftaktiviteter samt tillgången till övernattningsställen och service.
- Vid planering och bygglov eller övriga åtgärder ska hänsyn tas till riksintressets värdebeskrivning.

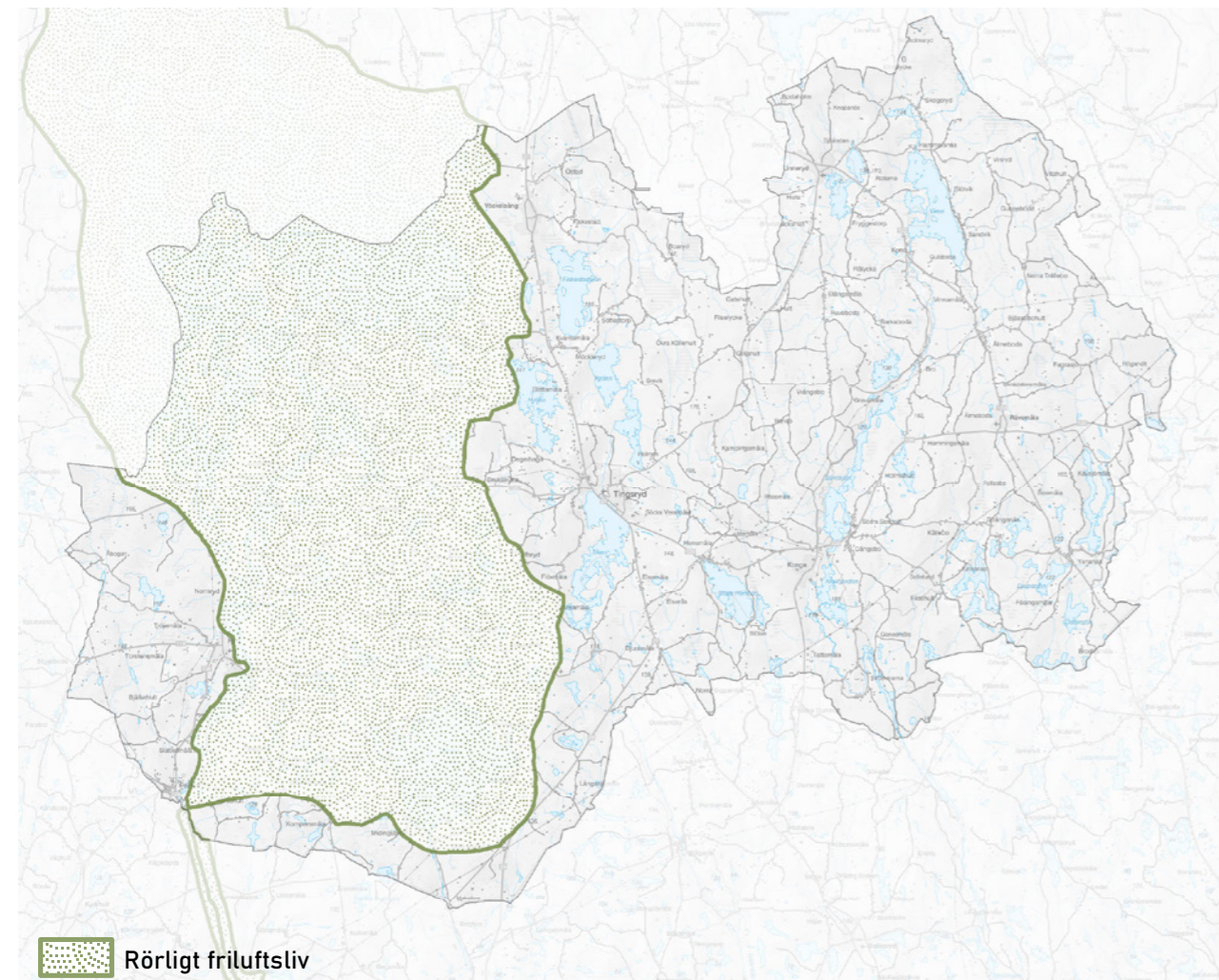

Bild 31. Riksintresse rörligt friluftsliv

Riksintresse skyddade vattendrag

Riksintresse för skyddade vattendrag pekas ut i 4 kap. 6 § miljöbalken. Riksintresse för skyddade vattendrag pekas ut av Havs- och vattenmyndigheten.

Vattenkraftverk samt vattenreglering eller vattenöverledning för kraftändamål får inte utföras här med tillhörande käll- och biflöden om inte vattenverksamheten endast förorsakar obetydlig miljöpåverkan.

I kommunen är Bräkneån och Mörrumsån med tillhörande käll- och biflöden utpekade som riksintresse för skyddat vatten.

Ställningstagande:

- Kommunen avser att skydda områden av riksintresse för skyddade vatten mot åtgärder som kan påverka miljön negativt.
- Vid planering och bygglov eller övriga åtgärder ska hänsyn tas till riksintressets värdebeskrivning.

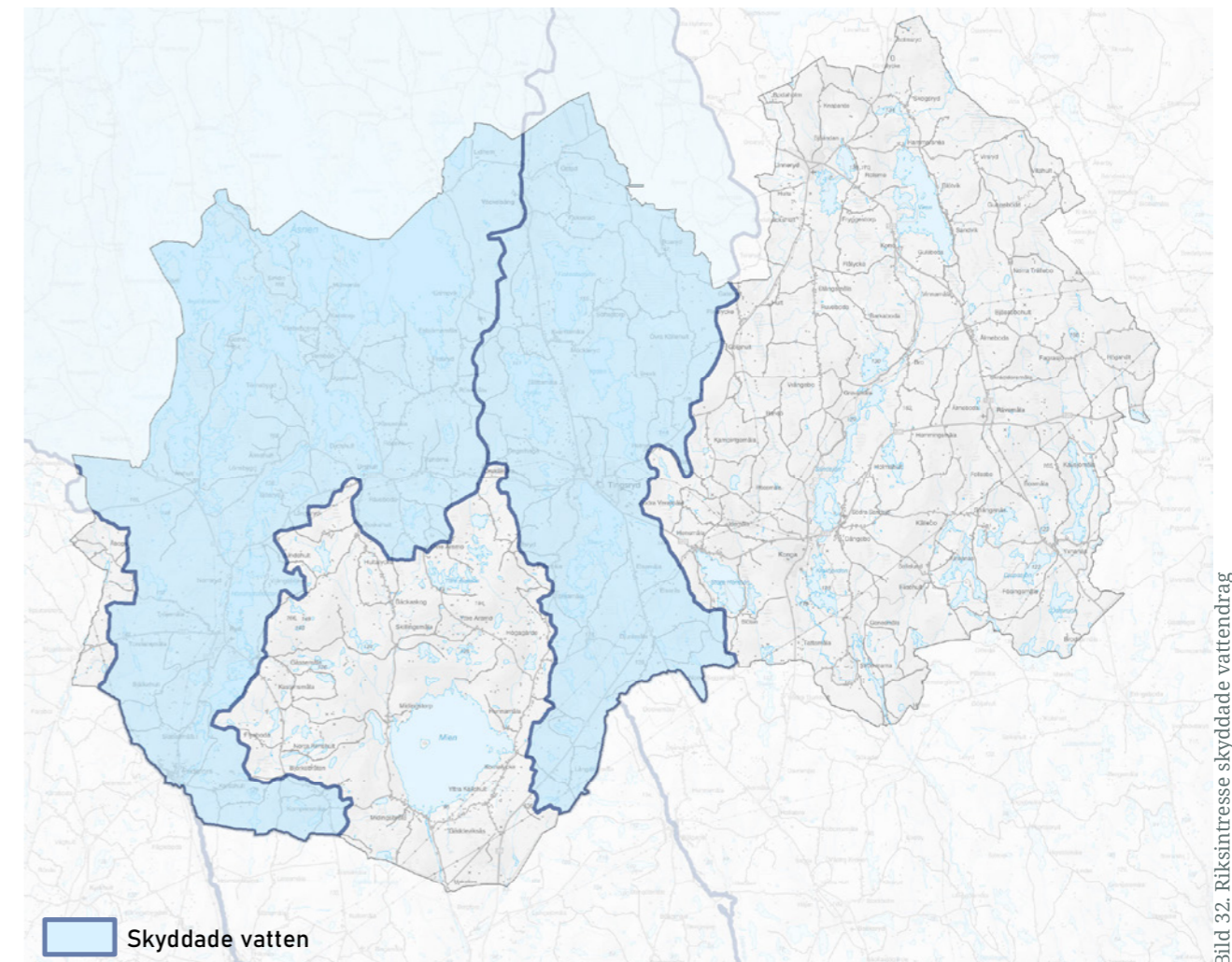

Bild 32. Riksintresse skyddade vattendrag

Angränsade riksintressen

Tingsryds kommun gränsar till ett antal riksintressen i de omkringliggande kommunerna. Bräkneån, Mörrumsån och Mieån i Ronneby kommun och Karlshamns kommun är utpekade som riksintresse för friluftsliv och naturvård. Mörrumsåns dalgång i Olofströms kommun berörs även av riksintresse för naturvård. Mörrumsån och Bräkneån är dessutom utpekade som Natura 2000-område och skyddat vattendrag. Mörrumsån är av nationellt intresse för jord- och skogsbruk samt utgör riksintresse för yrkesfiske. I Växjö kommun är området Jät utpekat som riksintresse för kulturmiljö. Liksom området Ire i Karlshamns kommun. Kommunen berörs även av MSA-område för Ronneby, Växjö och Kalmar flygplatser. Dessa flygplatser är av riksintresse för den civila luftfarten.

Mer information och ställningstaganden redovisas i de avsnitt som behandlar riksintresset.

Ställningstagande:

- Områden ska undantas från exploatering och andra ingrepp, om dessa bedöms kunna orsaka skada på natur- och landskapsvärdena.
- Vid uppförande av höga objekt inom MSA-område för Ronneby, Växjö och Kalmar flygplatser ska kommunen samråda med Luftfartsverket och Trafikverket.
- Vid planering och bygglov eller övriga åtgärder ska hänsyn tas till riksintressets värdebeskrivning.

Naturmiljö

Inom kommunen finns många områden med höga naturvärden och som är värdefulla ur ekologisk synpunkt. Flera av de viktiga naturvärdena är reglerade i miljöbalken.

Nationalpark

Ett mark- eller vattenområde som tillhör staten får efter riksdagens medgivande av regeringen förklaras som nationalpark enligt 7 kap. 2 § miljöbalken. Syftet med en nationalpark ska vara att bevara ett större sammanhängande område av viss landskapstyp i dess naturliga tillstånd.

Naturvårdsverket får efter samråd med länsstyrelsen, kommunen och Havs- och vattenmyndigheten meddela föreskrifter om vård och förvaltning samt om inskränkningar i rätten att använda mark eller vatten inom nationalparken.

I kommunen finns en nationalpark vid namn Åsnens Nationalpark, som utgörs av ett betydande orört skogs- och sjölandskap. Nationalparken är 1873 hektar och ligger både i Alvesta och Tingsryds kommun med

angränsning till Växjö kommun. 75 procent av ytan består av vatten. Området har höga naturvärden kopplade till naturtillståndet i såväl land- som vattenmiljöerna och ett rikt växt- och djurliv. Områdets fastlandsdelar är lättillgängliga och innehåller intressanta och vackra naturmiljöer liksom utblickar över övärlden.

Ställningstagande:

- Nationalparken ska skyddas i enlighet med de föreskrifter som finns.
- Kommunen ska värna och stärka områdets upplevelsevärden, tillgängligheten till och inom området, möjligheterna till friluftaktiviteter, samt tillgången till övernattningsställen och service i anslutning till området.
- Kommunen är positiv till att skydda mer värdefull natur omkring Åsnens nationalpark i syfte att gynna den biologiska mångfalden och främja mer besöksvänliga skogar.

Naturresevat

Länsstyrelsen eller kommunerna får förklara ett mark- eller vattenområde som naturresevat enligt 7 kap. 4 § miljöbalken i syfte att bevara biologisk mångfald, vårda och bevara värdefulla naturmiljöer eller tillgodose behov av områden för friluftslivet. Även ett område som behövs för att skydda, återställa eller nyskapa värdefulla naturmiljöer eller livsmiljöer för skyddsvärda arter får förklaras som naturresevat.

I Tingsryds kommun finns totalt 24 naturresevat.

Det finns visioner om att inrätta ytterligare ett kommunalt naturresevat i Stora Ryd med syfte att skydda värdefull natur och möjliggöra ett tätortsnära rekreationsområde.

Ställningstagande:

- Naturresevatena ska skyddas i enlighet med de föreskrifter som finns.
- Kommunen vill främja förbättrad tillgängligheten inom och till naturresevat som är värdefulla för friluftsliv och rekreation.
- Nya naturresevat ska vid behov inrättas för att långsiktigt skydda natur-, kultur- och rekreationsvärdena.
- Vid bildande eller ändringar i naturresevatets föreskrifter och skötselplaner är det viktigt att möjliggöra för rekreation och friluftsliv.

Naturminne

Länsstyrelsen eller kommunen får med stöd av 7 kap. 10 § miljöbalken förklara ett särpräglat naturföremål som naturminne om det behöver skyddas eller vårdas särskilt. Naturminne är en av de äldsta skyddsformerna för natur i Sverige.

I Tingsryds kommun finns ett flertal naturminnen, exempelvis flyttblock, jättegyttor, äldre träd och andra intressanta naturföreteelser.

Ställningstagande:

- Naturminnena ska skyddas i enlighet med de föreskrifter som finns.

**KARTA
NATURLIVSMILJÖ**

- Nationalpark
- Naturreservat
- N** Naturminnen, punkt
- N** Naturminne, område

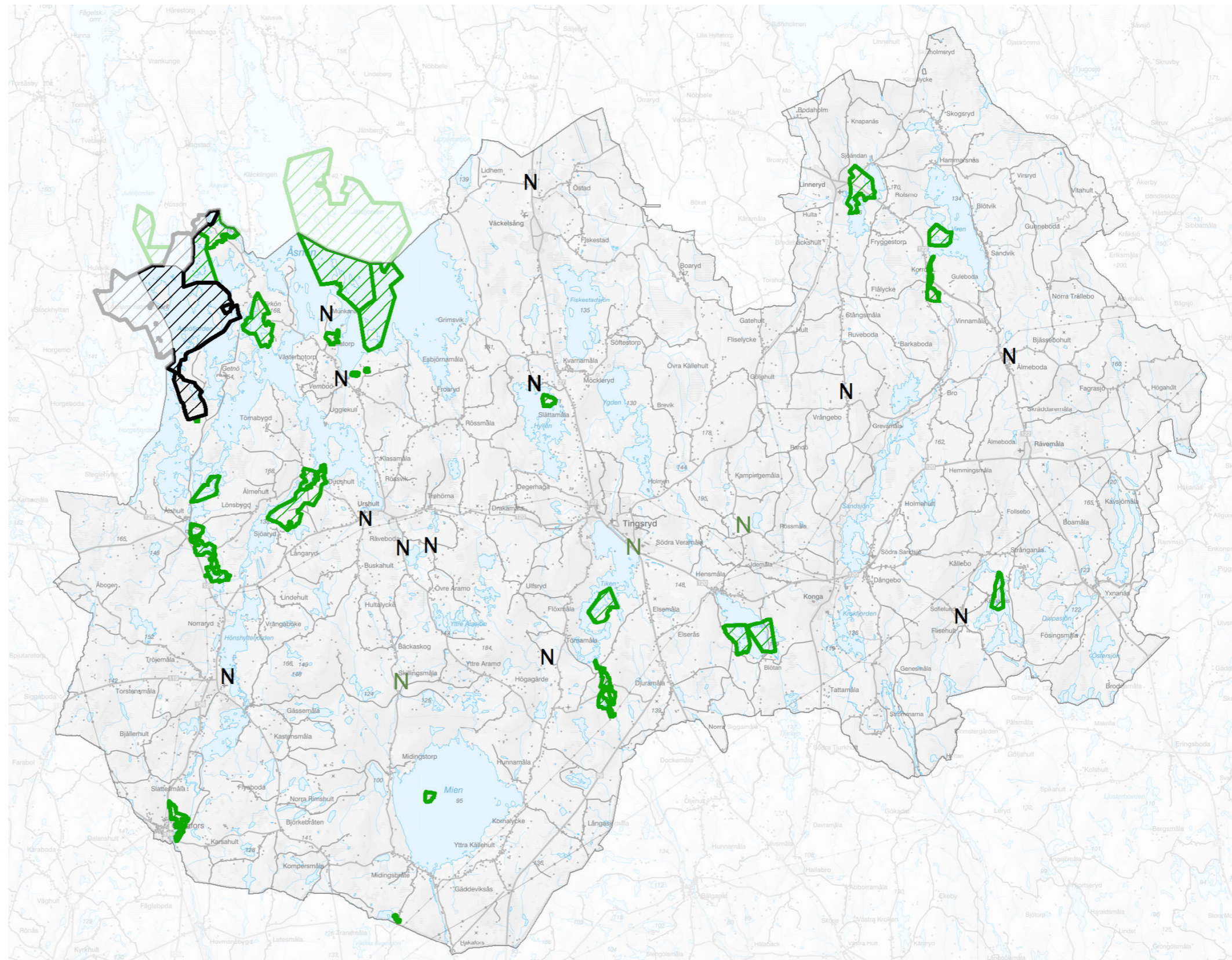

Bild 33. Nationalpark, naturreservat och naturminne

Biotopskyddsområde

Biotopskyddsområden hanteras i 7 kap. 11 § miljöbalken och förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken med mera.

Biotopskyddsområden är mindre mark- och vattenområden som har höga naturvärden. Det finns två sorters biotopskydd, ett generellt och ett som gäller för ett särskilt område.

Det generella biotopskyddet avser små biotoper som har minskat starkt, och är värdefulla för växt- och djurarter i ett ofta ensartat eller fragmenterat landskap. De flesta av dem finns i jordbrukslandskapet så som stenmurar, odlingsröse samt källa och småvatten med omgivande våtmark, men det rör även alléer, åkerholmar och pilevall. För de generellt skyddade biotoperna får länsstyrelsen i enskilda fall besluta om att göra undantag från biotopskyddet, men endast om det finns särskilda skäl.

Den andra formen av biotopskydd är biotoper som länsstyrelsen, Skogsstyrelsen eller en kommun får besluta ska utgöra ett särskilt biotopskyddsområde. De finns i skogs- och jordbrukslandskapet och i sjöar, vattendrag, kust och hav. Syftet är bland annat att bevara små biotoper som är värdefulla livsmiljöer och tillflyktsorter för hotade djur- eller växtarter, bevara variationen i jordbrukslandskapet, bevara spridningskorridorer och gynna ekosystemtjänster. Dessa miljöer får inte skadas eller tas bort i landskapet. Om det finns särskilda skäl, får dispens från förbudet ges i det enskilda fallet av den myndighet eller kommun som har bildat biotopskyddsområdet.

I Tingsryds kommun finns flera områden som omfattas av biotopskydd.

Ställningstagande:

- Områdena ska skyddas mot åtgärder som kan påtagligt skada naturmiljön.
- Vid behov av undantag från det generella biotopskyddet ska dialog föras med Länsstyrelsen.
- Vid behov av undantag från det särskilda biotopskyddet ska dialog föras med den myndighet som bildat biotopskyddsområdet.
- Nya biotopskyddsområden ska vid behov inrättas för att långsiktigt skydda natur.

Nyckelbiotoper

En nyckelbiotop är ett område som i och med sina höga naturvärden har en mycket stor betydelse för skogens växter och djur. I en nyckelbiotop kan det finnas hotade eller sällsynta arter som behöver området för sin överlevnad.

Det finns både skyddade och oskyddade nyckelbiotoper. Att en nyckelbiotop är registrerad hos Skogsstyrelsen betyder inte att den har ett juridiskt skydd. Däremot finns ofta nyckelbiotoper i skyddade områden som naturreservat och biotopskyddsområden.

Ställningstagande:

- Nyckelbiotoper ska skyddas mot åtgärder som påtagligt kan skada naturmiljön.
- Nyckelbiotoper ska vid behov långsiktigt skyddas genom biotopskydd eller naturreservat.

Naturvårdsavtal

Naturvårdsavtal är ett nyttjanderättsavtal som kan tecknas mellan markägare och staten genom Skogsstyrelsen eller länsstyrelserna. Även kommuner kan teckna naturvårdsavtal.

Syftet med ett naturvårdsavtal är att utveckla och bevara de höga naturvärden som redan finns.

Ställningstagande:

- Områden som omfattas av naturvårdsavtal ska skyddas i enlighet med de avtal som finns.
- Kommunen uppmanar att nya naturvårdsavtal inrättas för att utveckla och långsiktigt skydda natur.

Naturvärde

Skogsstyrelsen har registrerat ett flertal objekt som har naturvärden, men som inte når upp till samma kvalitet som en nyckelbiotop. Det handlar om områden som omfattar ädellövskog, alsumpskog mm.

Ställningstagande:

- Naturvärdesobjekt ska skyddas mot åtgärder som påtagligt kan skada naturmiljön.
- Vid exploatering i områden som omfattas av naturvärde ska hänsyn tas till de natur- och kulturvärden som finns.

Sumpskog

Sumpskog är ett samlingsnamn för all skogsklädd våtmark som indelas i tre typer, myrskog, fuktskog och strandskog. Områdena har pekats ut av Skogsstyrelsen och är ett underlag till var det kan finnas höga naturvärden.

Ställningstagande:

- Sumpskog ska skyddas mot åtgärder som påtagligt kan skada naturmiljön.
- Vid exploatering i områden som omfattas av sumpskog ska hänsyn tas till de natur- och kulturvärden som finns.

**KARTA
NATURMILJÖ**

- Biotoskyddsområde
- Nyckelbiotoper (skogsstyrelsen)
- Nyckelbiotoper (storskogsbruket)
- Naturvärde
- Naturvårdsavtal
- Sumpskog

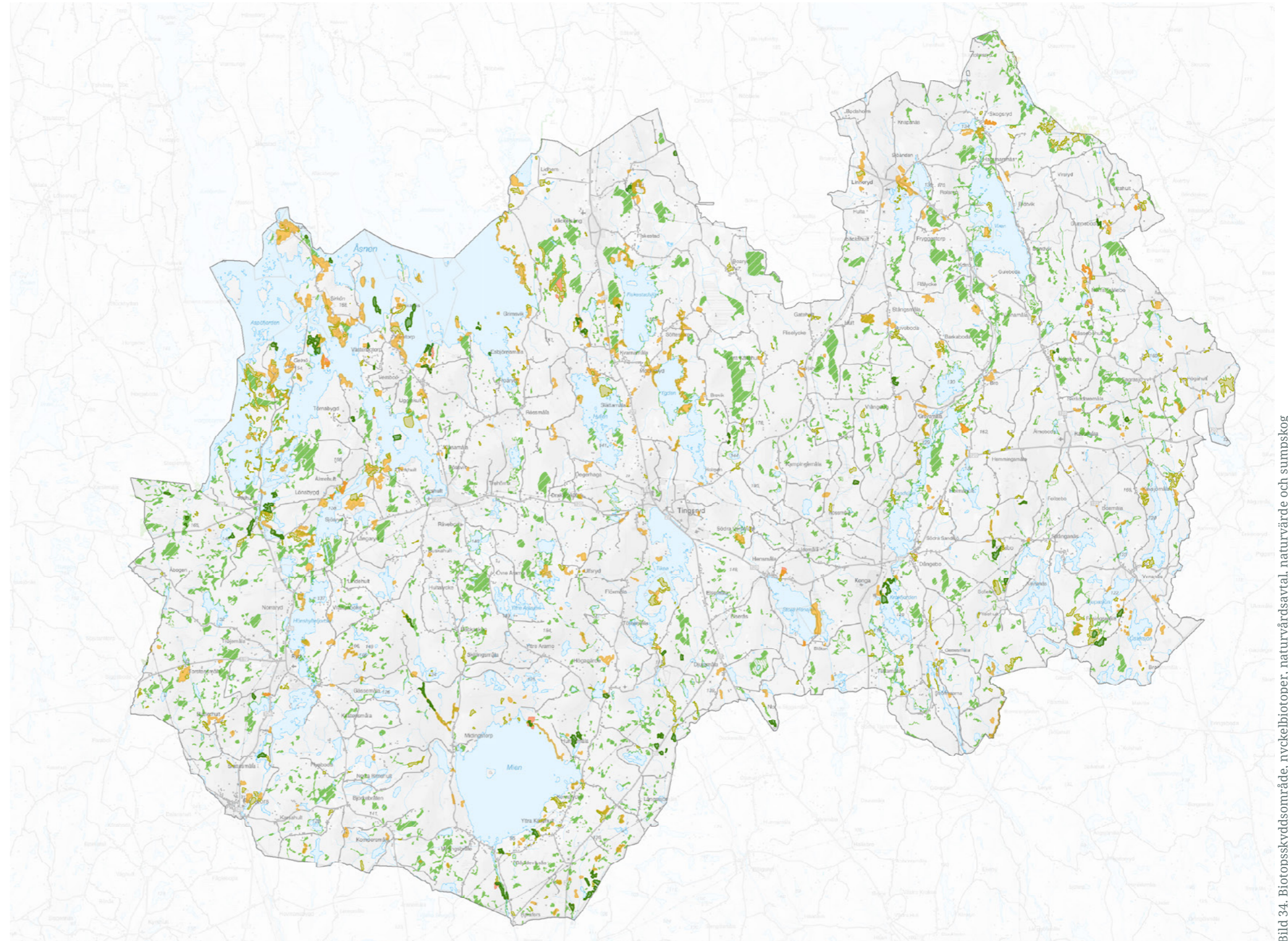

Bild 34. Biotopsskyddsområde, nyckelbiotoper, naturvårdsavtal, naturvärde och sumpskog

Strandskydd

Strandskyddsbestämmelserna regleras i 7 kap. miljöbalken. Strandzonen i anslutning till sjöar och vattendrag är viktig för rekreation, friluftsliv och biologisk mångfald. Strandskyddet finns till för att trygga friluftslivet och för att bevara goda livsvillkor för djur och växter på land och i vatten.

Åtgärder som kräver dispens från strandskyddets bestämmelser är till exempel att uppföra en ny byggnad, göra en tillbyggnad eller att anlägga en brygga. Det finns möjlighet att söka strandskyddsdispens hos kommunen. Dispens kan dock bara lämnas om det finns särskilda skäl och om strandskyddets syften inte motverkas. Som särskilt skäl för dispens kan anges:

- Redan ianspråktaget område
- Område väl avskilt från stranden
- Anläggning som för sin funktion måste ligga vid vattnet
- Utvidga en pågående verksamhet
- Angeläget allmänt intresse
- Annat mycket angeläget intresse
- Landsbygdsutveckling i strandnära läge

Allmänhetens tillgång till strandområden och goda livsvillkor för djur- och växtliv måste alltid tryggas. Strandskydd återinträder när en äldre detaljplan upphävs eller ersätts av en ny detaljplan.

Om det särskilda skälet att tillgodose ett angeläget allmänt intresse för att upphäva strandskyddet används ställs krav på att ta fram en lokaliseringstudie som visar att en annan lokalisering är omöjlig eller orimlig. Om åtgärden kan lokaliseras utanför strandskyddat område ska den

lokaliseringen väljas i stället. Om sådan lokalisering inte är möjlig behöver man undersöka om åtgärden kan lokaliseras till ett område inom strandskydd där den får mindre påverkan på strandskyddets syften.

I Tingsryds kommun finns ett flertal sjöar och vattendrag som omfattas av strandskydd. Mien, Stora Hensjön och Åsnen har ett utökat strandskydd med 200 meter inåt land och 100 meter ut i vattnet. Övriga sjöar och vattendrag har strandskydd på 100 meter inåt land och 100 meter ut i vattnet. Generellt strandskydd har tagits bort vid insjöar mindre än en hektar och vattendrag smalare än två meter. Länsstyrelsen kan dock införa strandskydd för områden vid sådana vatten som har särskild betydelse för att säkerställa något av strandskyddets syften.

Kommunen antog 2011 en LIS-plan som redovisar områden som anses lämpliga för landsbygdsutveckling i strandnära lägen. Läs mer under kapitel mark- och vattenanvändning.

Ställningstagande:

- Vid planering och bygglov eller övriga åtgärder i områden som omfattas av strandskydd måste det finnas särskilt skäl för dispens.
- Om strandskyddet ska upphävas för att tillgodose ett angeläget allmänt intresse är det krav på att ta fram en lokaliseringstudie.
- Strandskyddets syften ska beaktas i områden som omfattas av strandskydd.
- Kommunen ska samarbeta med Länsstyrelsen för att skydda mindre sjöar och vattendrag.

Landskapsbildsskydd

Genom den numera upphävda naturvårdslagen hade länsstyrelsen en möjlighet att besluta om att det inom vissa utpekade landskapsavsnitt krävdes länsstyrelsens tillstånd för att uppföra nybyggnader eller vidta vissa andra arbetsföretag. Genom en övergångsbestämmelse i miljöbalken gäller besluten fortfarande om länsstyrelsen inte har upphävt dem. Begreppet landskapsbildsskydd finns inte längre i miljöbalken utan ersätts successivt med andra skyddsformer.

I Tingsryd kommun finns ett landskapskydd utpekade vid Bro. Inom detta område får följande inte utföras utan länsstyrelsens tillstånd: nybyggnad, upplag, schaktning, utfyllnad, dragande av luftledning samt skogsplantering.

Ställningstagande:

- Landskapsbildsskyddet vid Bro ska skyddas i enlighet med de föreskrifter som finns.

Naturvårdsprogram

I Naturvårdsprogrammet Kronobergs natur (1989) identifieras områden med särskilt stora naturvärden (Klass 1), mycket stora naturvärden (Klass 2) och stora naturvärden (Klass 3). Naturvårdsprogrammet omfattar ämnesområdena geologi, biologi, landskapsbild och friluftsliv.

Ställningstagande:

- Områden som är utpekade i naturvårdsprogrammet ska skyddas mot åtgärder som kan påtagligt skada natur- och kulturmiljön.

**KARTA
NATURVÅRDSPROGRAM**

- Klass 1
- Klass 2
- Klass 3

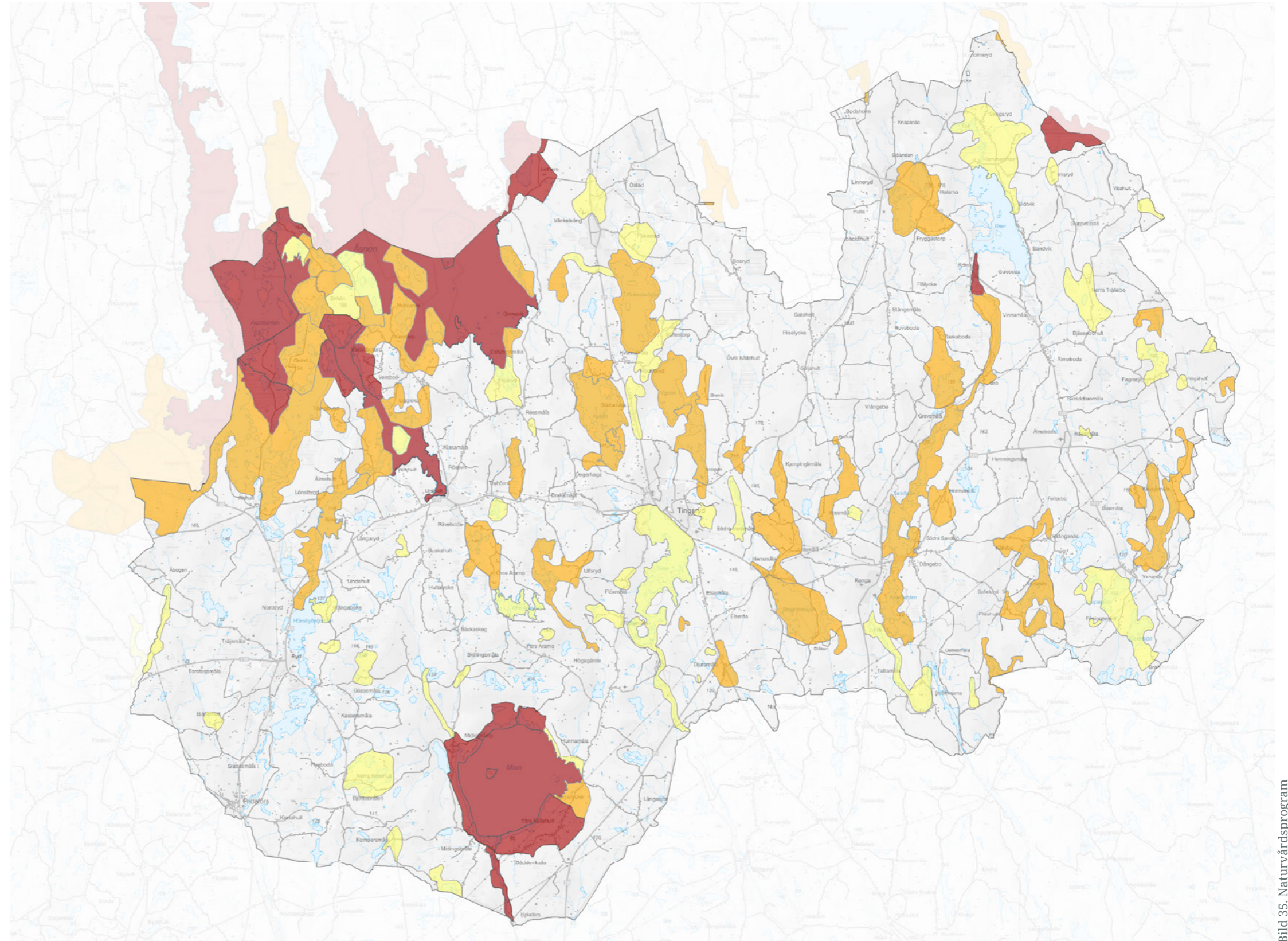

Bild 35. Naturvårdsprogram

Våtmarker

Våtmarksmiljöer är viktiga ur ett ekologiskt perspektiv. De kan omhänderta stora mängder vatten vid skyfall samt rena vatten från näringsämnen och föroreningar. Genom utdikningar och sjösänkningar har våtmarkerna minskat kraftigt. I större delen av södra och mellersta Sverige, samt i utpekade Ramsar-områden, är det förbud mot markavvattning. Syftet med förbudet är att kraftigt begränsa eller sätta stopp för utarmningen av våtmarker. Förbudet betyder att en markavvattning först ska ha fått dispens från förbudet innan tillstånd till markavvattning kan ges.

Våtmarksinventering

Våtmarksinventeringen som utförts av Länsstyrelsen i Kronobergs län redovisas i kartan och berör Tingsryds kommun med ca 140 objekt. Planeringsunderlaget innehåller ytor där våtmarker potentiellt kan restaureras. Restaurering av våtmarker innebär att inga nya våtmarker anläggs genom invallning och schakt på en plats där det aldrig funnits en våtmark, utan att ytor som historiskt varit våtmark återställs.

År 2024 genomförde Tingsryds kommun ett LOVA-projekt i syfte att utreda potentiella våtmarksrestaureringar närmre. Inventeringen resulterade i ett planeringsunderlag med 3414 ytor där våtmarker potentiellt kan restaureras. Kommunen påbörjade under 2025 ett nytt LONA-projekt med syfte att fortsätta prioritera och filtrera i planeringsunderlaget. Målet är att genomföra ett antal återställningar av våtmark.

Sedan år 2024 pågår ett EU-projekt (Improve Aquatic LIFE) som är ett av Europas största vattenvårdsprojekt. Arbetet i Tingsryds kommun är kopplat till Bräkneån och innebär bland annat att vandringshinder ska åtgärdas på tre platser. Strömmande vattendragmiljöer ska restaureras vilket bland annat innebär att den biologiska mångfalden förbättras genom återskapande av naturliga livsmiljöer. Dessutom finns en partiell restaurering av Östadsjön som ligger uppströms Fiskestadsjön med i projektet vilket ska medföra stora förbättringar i vattenkvalitet, minskad klimatpåverkan och att vattenflöden nedströms utjämnas under året. Projektet kommer att pågå fram till år 2031.

Ramsar-områden

Sverige har skrivit under Ramsarkonventionen som handlar om bevarande och hållbart nyttjande av våtmarker. Förutom att medlemsländerna förbinder sig att förvalta sina våtmarker väl ska de även utse och bevara särskilt värdefulla våtmarker. Från början inriktades utpekandet av ramsarområden på våtmarksområden med naturvärden kopplade till fåglar, men därefter har urvalsprinciperna breddats. Ett områdes ekologiska, botaniska eller zoologiska betydelse kan vara motiv för utpekande, liksom speciella vattenförhållanden eller viktiga vattenhushållande funktioner. Målet är att bevara de speciella biologiska värden som finns i grunda vegetationsrika områden.

Åsnen är utpekade som ett Ramsarområde. Det är en stor grund sjö som tillsammans med omgivande stränder har en mångformighet och variation i naturen som bl.a. ger förutsättningar för ett rikt fågelliv.

Ställningstagande:

- Kommunen ska verka för att bevara befintliga våtmarker och stärka de ekologiska värdena.
- Kommunen ska om möjligt återställa tidigare våtmarker eller anlägga nya våtmarker.
- Tingsryds kommun ska årligen ha minst ett löpande projekt inom lokala naturvårdssatsningar (LONA), lokala vattenvårdsprojekt (LOVA) eller ett motsvarande projekt.

Särskilt värdefullt vatten

Naturvårdsverket, Fiskeriverket och Riksantikvarieämbetet har tillsammans med länsstyrelserna sammanställt områden med Sveriges mest värdefulla sötvattensmiljöer utifrån antingen naturvärden, fisk/fiskevärden eller kulturvärden. Dessa områden bedöms vara nationellt särskilt värdefulla och viktiga att bevara för att så att inte värdena går förlorade. På sikt förväntas dessa vattenmiljöer få ett formellt skydd som, exempelvis natur- eller kulturresevat.

Naturvårdsverket har pekat ut Åsnen som ett område med särskilt värdefullt vatten samt Mien och Mieån med tillflöden samt Bräkneån nedströms Tiken. Bräkneån och Mörrumsån med tillhörande käll- och biflöden är även utpekade som riksintresse för skyddat vatten. Vattenkraft samt vattenreglering eller vattenledning för kraftändamål får inte utföras i dessa år med tillhörande käll- och biflöden.

Ställningstagande:

- Områden med särskilt värdefullt vatten ska skyddas mot åtgärder som kan påtagligt skada vattenmiljön.

Vattenskyddsområde

Enligt 7 kap. 21 § miljöbalken kan länsstyrelsen eller kommunen besluta om att inrätta så kallade vattenskyddsområden för att skydda viktiga råvattenresurser mot föroreningsrisker. Vattenskyddsområden har särskilda föreskrifter till skydd för en grund- eller ytvattentillgång som utnyttjas eller kan antas komma att utnyttjas som vattentäkt.

Alla vattentäkter i Tingsryds kommun omfattas av skyddsföreskrifter inom fastställda vattenskyddsområden. I kommunen finns totalt sju vattenskyddsområden, varav sex hör till kommunens egna vattentäkter och ett tillhör Karlshamns kommun.

Ställningstagande:

- Kommunen ska arbeta för att successivt se över och förnya vattenskyddsområden och tillhörande föreskrifter så att kommunens dricksvattentäkter på sikt får ett ändamålsenligt skydd.
- Vid byggnation i eller i anslutning till ett vattenskyddsområde ska hänsyn tas till skyddsföreskrifterna.
- I det löpande arbetet som berör vatten ska kommunen bland annat ta hänsyn till de regionala vattenförsörjningsplanerna för Kronobergs och Blekinges län.
- Nya vattenskyddsområden ska inrättas vid behov.

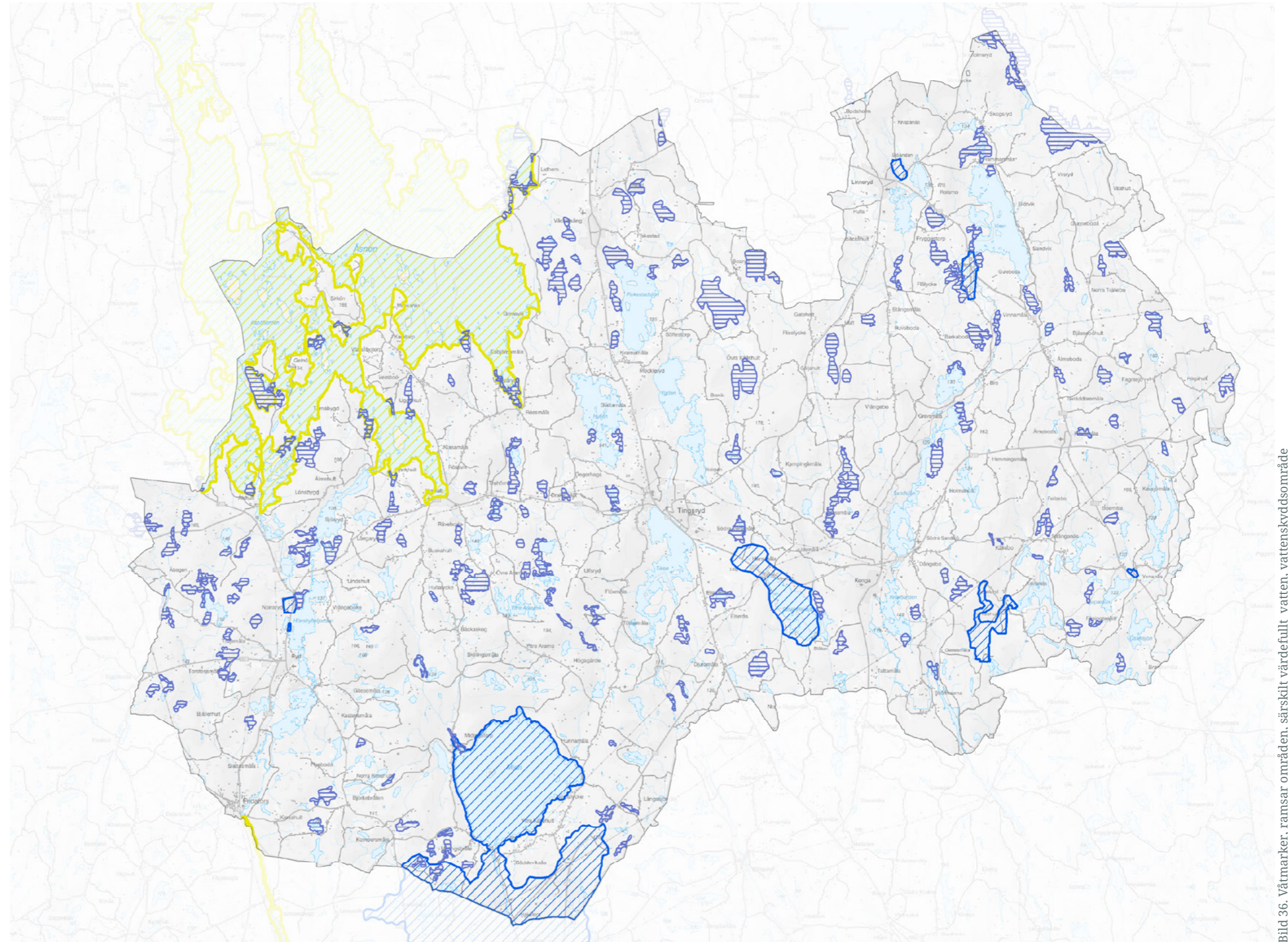

Bild 36. Våtmarker, ramsar områden, särskilt värdefullt vatten, vattenskyddsområde

Opåverkade områden

Enligt 3 kap. 2 § miljöbalken ska stora opåverkade mark- och vattenområden, som inte alls eller endast obetydligt är påverkade av exploateringsföretag eller andra ingrepp i miljön, så långt som möjligt skyddas mot åtgärder som kan påverka området karaktär. Syftet är att värna en biologisk mångfald och slå vakt om stora sammanhängande områden för rekreation och friluftsliv och att ha en resursreserv för kommande generationer.

Områden som avses i lagtexten redovisas inte som riksintressen, utan berörs av de grundläggande hushållningsbestämmelserna. Varje gång ett område planeras eller tas i anspråk för ny bebyggelse ska denna hushållningsaspekt prövas.

Ställningstagande:

- Stora opåverkade mark- och vattenområden ska värnas i den fysiska planeringen.
- Kommunen ska identifiera stora opåverkade områden genom en kartanalys.

Djur- och växtskyddsområde

Enligt 7 kap. 12 § miljöbalken kan kommunen eller länsstyrelsen inrätta områdesskydd för att skydda sällsynta eller störningskänsliga djur- eller växtarter. Det är aktuellt om bestämmelser i jakt- respektive fiskelagstiftningen inte räcker för att skydda en art från störningar.

Föreskrifterna innebär att allmänheten, och i vissa fall även markägaren, inte får vistas inom området under en viss tid av året.

I Åsnen finns fyra fiskgjuseboplatser som omfattas av områdesskydd.

Ställningstagande:

- Djur och växtskyddsområdena ska skyddas i enlighet med de föreskrifter som finns.
- Vid behov bör fler djur- och växtskyddsområden inrättas.

Hotade djur- och växtarter

Hotade arter skyddas med stöd av Miljöbalken och artskyddsförordningen. Artskyddsbestämmelserna är en förbudslagstiftning som kan innebära förbud mot vissa åtgärder om de riskerar att påverka arter som listats i artskyddsförordningens bilagor.

Om vissa kriterier uppfylls kan i vissa fall dispens erhållas av länsstyrelsen. Dock ska skälen till dispens bedömas restriktivt.

Ställningstagande:

- I första hand bör områden med skyddade arter undvikas. I andra hand ska åtgärder genomföras för att utesluta eller minska negativa effekter för de skyddade arterna.

Kulturvärden

I Tingsryds kommun finns flera byggnader och områden som är särskilt kulturhistoriskt värdefulla och som är skyddade på olika sätt. Inom ramen för kulturmiljölagen skyddas fornlämningar, kyrkor och byggnadsminnen. Plan- och bygglagen och miljöbalken är viktiga verktyg för att ta tillvara kulturhistoriskt värdefull bebyggelse och värdefulla kulturmiljöer.

Kulturmiljö

Flera viktiga kommunikationsleder har sedan förhistorisk tid korsat landskapet i Tingsryd och än idag kan vissa följas till stora delar. Flera vackra stenvalvsbroar finns också bevarade från dessa tider. Utmed lederna växte gästgiverier och skjutssystem fram. Den äldsta bevarade gästgiverigården är Kvarnamåla från 1700-talets mitt.

Flera orter bär också spår efter tidig industrialisering där små glashyttor och mindre järnbruk fanns. Senare växte större industrier fram i bland annat Konga. Verksamheter som inte kan benämnas industrier är de kvarnar och sågar som funnits vid varje vattenfall av betydelse alltifrån medeltiden och till modern tid.

Under sent 1800-tal gjorde järnvägen entré i kommunen. Järnvägarnas tillkomst gjorde att flera byar växte till tätorter tex Ryd, Urshult, Kvarnamåla och Hensmåla. Idag finns ingen järnväg kvar men mycket vittnar om dess betydelse för kommunen.

Under 1800-talets lopp revs alla de äldre kyrkorna inom kommunen. Dessa ersattes efter hand av nya kyrkor byggda efter 1800-talets stilideal. Invid kyrkorna uppfördes kyrkstallar, sockenstugor, tiondelador och sockenmagasin. Alltsedan medeltiden har också prästgårdar funnits, ofta i anslutning till kyrkan.

Den småländska trähustraditionen har under lång tid präglat bebyggelsen i byarna och topografi har påverkat var byggnaderna lokaliserats.

Särskilt värdefull kulturmiljö

I översiktsplanen ska kommunen redovisa särskilt värdefulla byggnadsverk, allmänna platser och bebyggelseområden. Genom att ta ställning till vilka byggnader och bebyggelseområden som har särskilda värden och vad de består i, har kommunen möjlighet att skydda och bevara dessa värden genom utökad lovplikt.

För att en byggnad ska anses särskilt värdefull krävs att dess bevarande utgör ett allmänt intresse. Det gäller inte bara monumentala eller historiskt betydelsefulla byggnader, utan även byggnader eller miljöer som representerar olika epoker eller sociala sammanhang. Ålder i sig är inget kriterium, men eftersom få byggnader från tiden före 1920-talets bebyggelseexpansion finns bevarade och många har förändrats, är chansen stor att en välbevarad byggnad från denna tid uppfyller kraven på att vara särskilt värdefull.

Strandområden, parker, grönområden och naturområden är även en del av kulturarvet. Överallt där människor levt eller färdats har vi påverkat växtligheten, medvetet eller indirekt. Floran kan därför berätta mycket om människans historia och kan ha ett långlivat biologiskt kulturarv.

De underlag som kan vara till hjälp i bedömningen av särskilt värdefull kulturmiljö är det regionala och kommunala kulturmiljöprogrammet och den kulturhistoriska inventeringen över Tingsryds centrum. Utpekade riksintressen för kulturmiljö med tillhörande värdebeskrivningar, liksom gällande detaljplaner och områdesbestämmelser, kan också utgöra ett stöd i bedömningen.

Ställningstagande:

- Vid planering och bygglov eller övriga åtgärder ska hänsyn tas till landskapets terräng- och naturförhållanden samt

befintlig bebyggelse och lokal byggnadstradition.

- Kulturhistoriskt värdefull bebyggelse ska inte förvanskas. Vid upprustning och ombyggnation ska hänsyn tas till byggnadernas kulturhistoriska värden.
- För att säkerställa kulturmiljöernas värde bör äldre detaljplaner ses över för att vid behov ge dessa områden ett starkare skydd.
- Vid planering och bygglov eller övriga åtgärder ska hänsyn tas till Kronobergs kulturmiljöstrategi.
- Kunskapen om kulturmiljöer bör stärkas, bland annat genom att lyfta fram deras värde inom besöksnäringen.

Regionalt kulturmiljöprogram

I länets kulturmiljöprogram (2012) pekas 16 särskilt kulturhistoriskt värdefulla områden ut i Tingsryds kommun. I kommunen finns några av länets mest särpräglade kulturmiljöer, som äppeldistriktet i Urshult och den välbesökta hantverksbyn Korrö. Tre utpekade områden utgör riksintressen för kulturmiljövården - Blidingsholm, Korrö och Ängsfruktsodlingarna kring Åsnen.

Att ett område finns med i ett regionalt kulturmiljöprogram, innebär inte att det finns ett juridiskt bindande skydd för detta. Det är att betrakta som ett kunskapsunderlag med utpekade bevarandevärda områden och övergripande riktlinjer.

Ställningstagande:

- Vid planering och bygglov eller övriga åtgärder ska hänsyn tas till Kronobergs kulturmiljöprogram.

Kommunalt kulturmiljöprogram

I Tingsryds kommuns kulturmiljöprogram (1992) har 41 områden utpekats som särskilt värdefulla ur kulturhistorisk synvinkel.

Utöver utpekade områden pekas även flera enstaka byggnader ut som anses vara av särskilt stort värde. Det handlar om alltifrån kyrkor, prästgårdar, skolbyggnader, mangårdsbyggnader, kvarnar och ruiner. I programmet finns också allmänna råd avseende utformning och byggnadsteknik vid byggande på landsbygden som kan vara till vägledning vid planering och bygglov.

Ställningstagande:

- Vid planering och bygglov eller övriga åtgärder ska hänsyn tas till Tingsryd kommuns kulturmiljöprogram.

**KARTA
KULTURMILJÖPROGRAM**

- Kulturmiljöprogram länsstyrelsen
- Kulturmiljöprogram kommunen

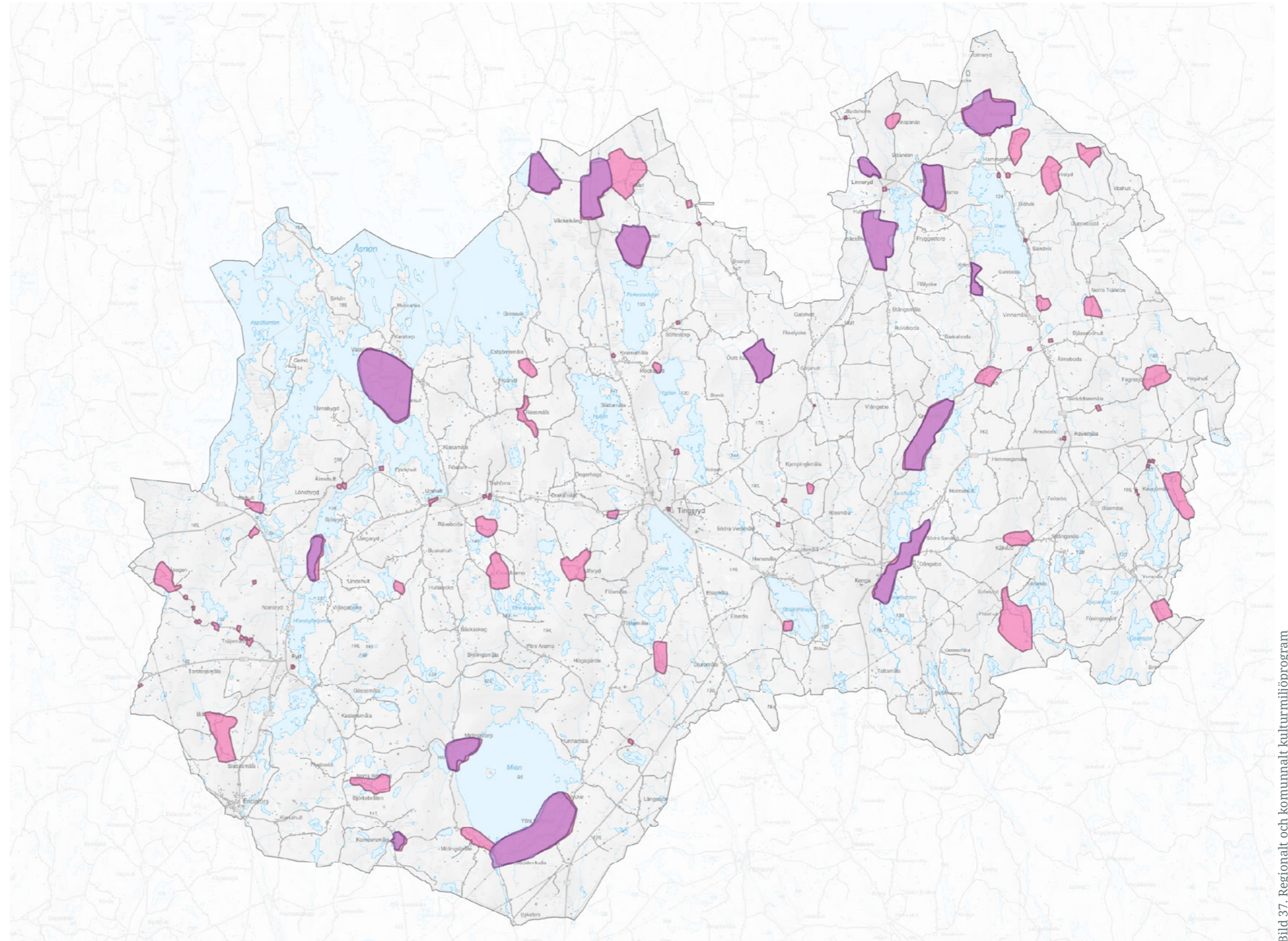

Bild 37. Regionalt och kommunalt kulturmiljöprogram

Kulturhistorisk inventering

Smålands museum har gjort en kulturhistorisk inventering av Tingsryds centrum (2013). Denna lyfter fram de olika särdrag som finns inom orten och pekar ut särskilt värdefulla byggnader.

Bedömningen av fastigheternas kulturhistoriska värde preciseras i två kategorier, rött eller blått. Röd markering innebär att byggnaden besitter ett så högt värde att uttryckliga skyddsbestämmelser och rivningsförbud enligt PBL 8 kap. 13§ förutsätts. Blå markering innebär

att särskild varsamhet ska känneteckna plan- och bygglovshandlingen där husens karaktär och utformning tillvaratas. Värderingen baseras i huvudsak på graden av autenticitet men även byggnadernas samhällshistoriska samt miljö- och identitetsmässiga värden beaktas.

Ställningstagande:

- Vid planering och bygglov eller övriga åtgärder ska hänsyn tas till kulturhistorisk inventering av Tingsryds centrum.

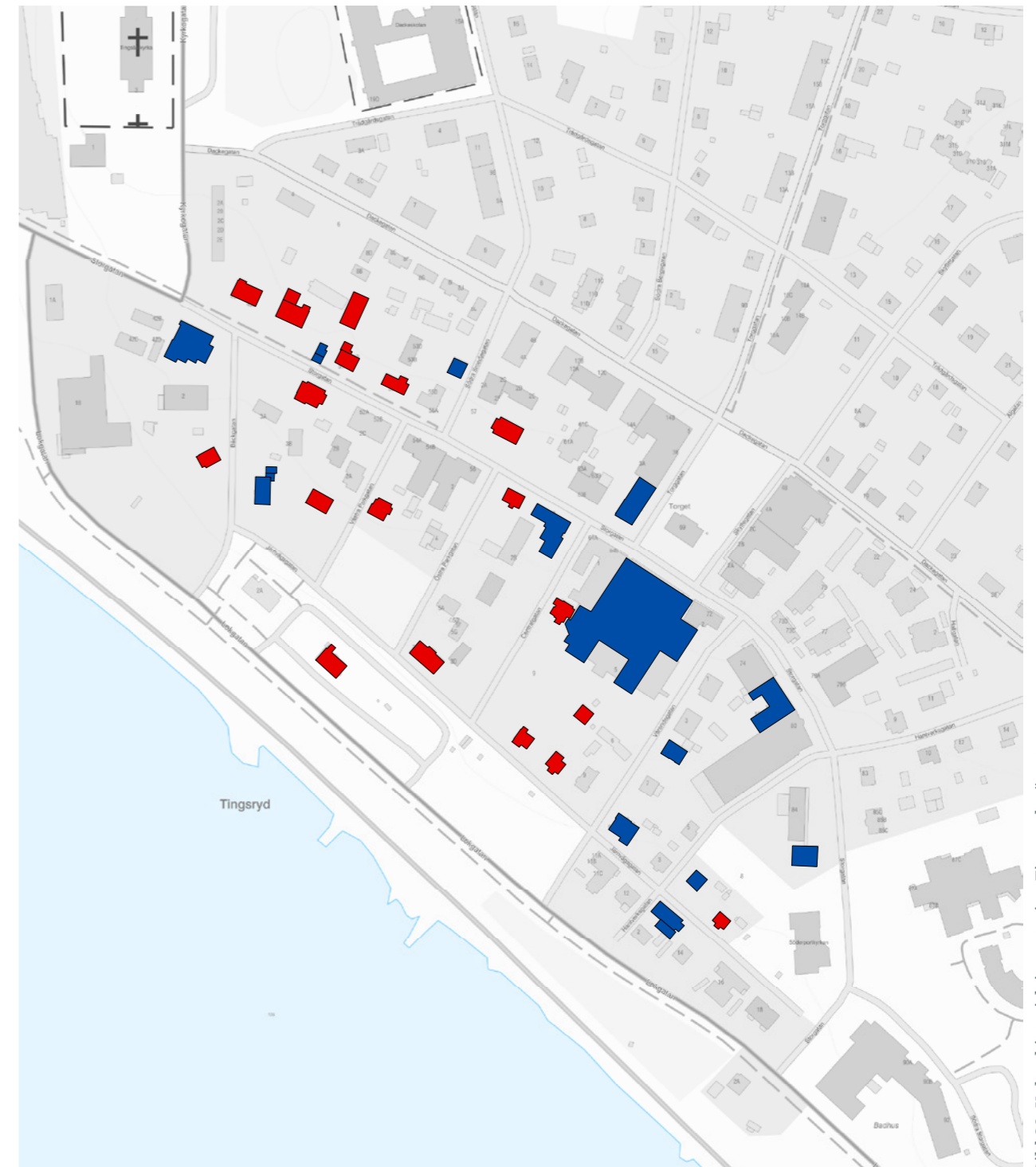

Bild 38. Kulturhistorisk inventering Tingsryds tätort

■ Särskild varsamhet
■ Högt värde

Fornlämningar

Alla fornlämningar är skyddade enligt 2 kap. kulturmiljölagen och får inte skadas. Med begreppet fornlämning avses lämningar efter människors verksamhet under forna tider, som har tillkommit genom äldre tiders bruk och som är varaktigt övergivna. För att lämningen ska bedömas som fornlämning krävs också att den kan antas vara tillkommen före år 1850. Vissa yngre lämningar kan förklaras som fornlämning genom beslut av länsstyrelsen.

Skyddet innebär att det är förbjudet att utan tillstånd ändra eller skada en fornlämning. Skyddet omfattar inte enbart själva fornlämningen utan även ett så stort område på marken eller sjöbotten som behövs för att bevara den och för att ge den ett tillräckligt utrymme.

Det är Länsstyrelsen som fattar beslut om tillstånd till ingrepp i fornlämningar och som avgör vilka eventuella arkeologiska insatser som krävs då tillstånd till ingrepp i fornlämning medges.

Tingsryds kommun har historiskt sett varit bebodd under mycket lång tid. Alltifrån tidig stenålder och framåt har fynd gjorts och av dessa nämns ett urval här. Mer än 40 stenåldersboplatser är registrerade från Fridafors i söder till Sirkön i norr, varav knappt hälften är bestämbara till jägarstenåldern (ca 9000 – 4000 f Kr). Även Mien, Bräkneåns sjösystem och Ronnebyån har dragit till sig tidig befolkning. Ca 15 boplatser inom kommunen har material som kan dateras till bondestenåldern (ca 4000 – 1800 f Kr). Ca 75 gravrösen utgör lämningar från bronsåldern (1800 – 500 f

Kr). Järnålderfynden (500 f Kr – 1050 e Kr) från kommunen är ytterst få. Detta beror troligen på en påtaglig klimatförsämring vilken påverkade människans levnadssätt. Några exempel på medeltida (1050 – 1520 e Kr) lämningar är de fyra borgruiner som finns vid Bosgård och längs Mörrumsån. Borgarna har sannolikt varit i bruk på 1300-talet och utgjort bevakningspunkter vid den viktiga handelsleden söderut till blekingestäderna.

Fossil åker, även kallad fornåker, är en samlande benämning på spår från olika typer av övergivna odlingssystem i Sverige. Definitionsmässigt är det en åkermark som är varaktigt övergiven och formad genom äldre tiders brukningsmetoder. Inom kommunen finns ett stort antal fornåkrar.

Med Riksantikvarieämbetets sök- och karttjänst Fornsök kan du få information om alla kända registrerade fornlämningar och övriga kulturhistoriska lämningar som finns utpekade i kartan.

Ställningstagande:

- Vid planering och bygglov eller övriga åtgärder i områden som omfattas av fornlämningar ska samråd ske med Länsstyrelsen.
- Kommunen avser att bevara och integrera fornlämningar i bebyggelsemiljön samt i största möjliga mån skydda dem i detaljplaner.
- Om fornlämningar hittas i samband med markarbete skall arbetet omedelbart avbrytas och Länsstyrelsen underrättas.

Kyrkliga kulturminnen

Kyrkomiljöer i form av kyrkobyggnader och kyrkogårdar byggda innan 1940 är skyddade enligt 4 kap kulturmiljölagen. För att ändra i ett kyrkligt kulturminne krävs tillstånd från Länsstyrelsen. I Tingsryds kommun är 8 kyrkomiljöer tillståndspliktiga enligt kulturmiljölagen:

- Almundsryds kyrka och begravningsplats
- Linneryds kyrka och begravningsplats
- Södra Sandsjö kyrka och begravningsplats
- Tingsås kyrka och begravningsplats
- Urshults kyrka och begravningsplats
- Väckelsångs kyrka och begravningsplats
- Älmeboda kyrka och begravningsplats
- Älmeboda gamla begravningsplats

Ställningstagande:

- Vid planering och bygglov eller övriga åtgärder som påverkar kyrkomiljöer är det viktigt att ta hänsyn till landskapets terräng- och naturförhållanden samt befintlig bebyggelse och lokal byggnadstradition.
- Vid planering och bygglov eller övriga åtgärder som påverkar kyrkomiljöer ska kommunen samråda med Länsstyrelsen.

**KARTA
FORNLÄMNINGAR**

- Fornlämning
- Möjlig fornlämning
- Övrig kulturhistorisk lämning
- Ingen antikvarisk bedömning
- Fornlämning
- Möjlig fornlämning
- Övrig kulturhistorisk lämning
- Ingen antikvarisk bedömning
- Fornlämning
- Möjlig fornlämning
- Övrig kulturhistorisk lämning
- Ingen antikvarisk bedömning
- Byggnadsminne

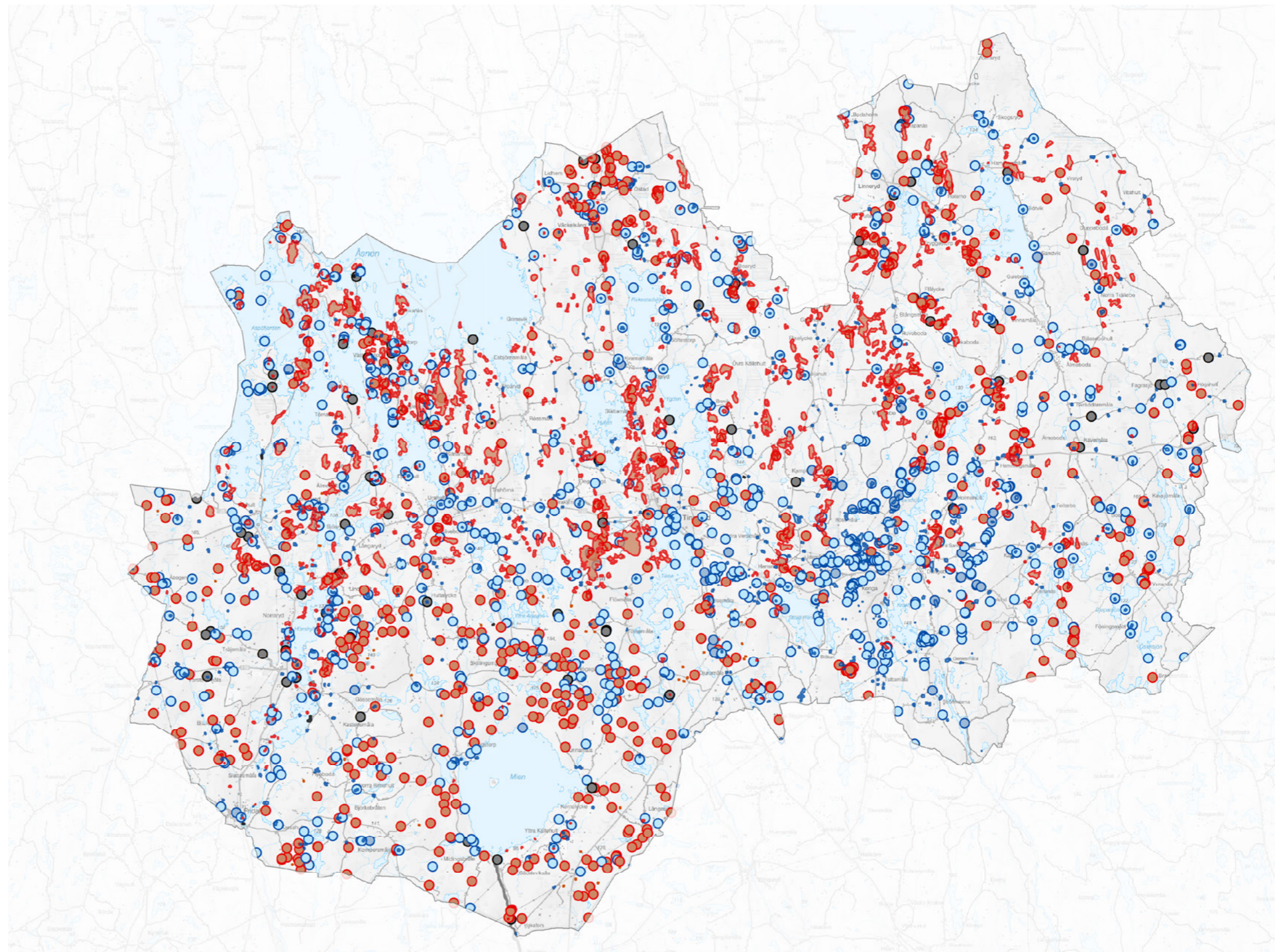

Bild 39. Fornlämningar

Byggnadsminnen

Byggnadsminnen är kulturhistoriskt värdefulla byggnader, miljöer och anläggningar som byggnadsminnesförklarats enligt 3 kap kulturmiljölagen. Det betraktas vanligen som det starkaste kulturhistoriska skyddet bebyggelse i Sverige kan få.

Det finns två utpekade byggnadsminnen inom kommunen, Lidhems säteri och Linneryds kyrkstallar, sockenstuga samt sockenmagasin.

Länsstyrelsen anger genom skyddsbestämmelser på vilket sätt byggnaden ska vårdas och underhållas samt i vilka avseenden den inte får ändras. Föreskrifterna kan också innehålla bestämmelser om att ett område kring byggnaden skall hållas i sådant skick att byggnadsminnets utseende och karaktär inte förvanskas.

Ställningstagande:

- Vid planering och bygglov eller övriga åtgärder som påverkar byggnadsminnen ska hänsyn tas till beslutade skyddsbestämmelser.
- Vid planering och bygglov eller övriga åtgärder som påverkar byggnadsminnen ska kommunen samråda med Länsstyrelsen.

Vattenanknutna kulturmiljöer

Vattnet har varit en förutsättning för var människor valt att leva och verka. Det har försett människor med dricksvatten, möjliggjort transporter och använts som kraftkälla. I många fall går det att utläsa av miljön att det till exempel har funnits en kvarn, dammar, kraftverk eller annat.

Länsstyrelsen har inventerat vattenanknutna kulturmiljöer i länet. Kunskapsunderlagen stödjer arbetet med att hitta lösningar på vandringshinder och att genomföra biotopvård, samtidigt som viktiga kulturmiljöer beaktas.

För Tingsryds kommun finns det rapporter som berör Mieån, Mörrumsån och Bräkneån. Rapporterna finns tillgängliga hos Länsstyrelsen.

Ställningstagande:

- Vid planering och bygglov eller övriga åtgärder som påverkar vattenanknutna kulturmiljöer ska samråd ske med Länsstyrelsen.

Skogs- och jordbruk

De areella näringarna jord- och skogsbruk har stor betydelse för natur- och kulturvärden, ekosystemtjänster, landskap och produktion. Det är värdefullt att behålla och utveckla det jord- och skogsbruk som finns för att möjliggöra lokal livsmedelsförsörjning, för att vårda skogen och hålla landskapet öppet.

Skogsbruk

Skogsvårdslagen reglerar hur skog och skogsmark skall skötas med hänsyn till en långsiktig och uthållig virkesproduktion samt med hänsyn till naturen, kulturmiljön och andra intressen.

Idag täcks ca 70 procent av Smålands yta av skog vilket gör skogen till en viktig del av vårt samhälle. I Tingsryds kommun betyder det att skogen bidrar med bland annat ekonomisk tillväxt, arbetstillfällen, unika naturmiljöer och viktiga ekosystemtjänster.

I Tingsryds kommun är det hög andel skog där gran och tall är de dominerande trädslagen. Smålands skogar är kända för att vara mycket tätbevuxna och ha hög tillväxt. Det beror delvis på det gynnsamma klimatet med tillräckligt med regn och sol under sommaren. Dessutom finns det gott om varierande marktyper som gör det möjligt för olika typer av träd och naturmiljöer att växa här.

Idag är skogen i Småland en viktig resurs för både industri, naturturism och rekreation. Skogarna är rika på djurliv och växtarter och utgör tillsammans med de många sjöarna och vattendragen en unik och värdefull naturmiljö.

Det är viktigt att bevara en god balans mellan skogen som resurs för produktion, biologisk mångfald och rekreation. Skogsbruket ska i enlighet med den regionala skogsstrategin bidra till en utveckling där företagande med koppling till skogens resurser stärks och där fler av skogens värden nyttjas på ett hållbart sätt.

Ställningstagande:

- Skogsmark som har betydelse för skogsnäringen ska så långt möjligt skyddas mot åtgärder som kan påtagligt skada eller försvåra ett rationellt skogsbruk.
- Den kommunala skogspolicyn och handlingsplanen för skogsstrategin ska vara vägledande i det framtida skogsbruksarbetet.

Jordbruk

Betes- och jordbruksmark är en viktig del av ett hållbart samhälle och ska så långt som möjligt hållas öppna. Det genererar flertalet viktiga ekosystemtjänster och en ökad biologisk mångfald. Jordbruksmarken utgör även en del av Sveriges livsmedelsförsörjning är en viktig del av näringslivet och som bidrar till en levande landsbygd. I takt med klimatförändringarna och det osäkra säkerhetspolitiska läget är den lokala livsmedelsproduktionen ännu viktigare för att kunna möjliggöra för självförsörjning och säkerställa en god beredskap för kriser.

I Tingsryds kommun är odlingslandskapet småskaligt. Det har skett en kraftig minskning av jordbruksmarker då många gårdar lägger ner och marker tas ur bruk. En del betesmark har även omvandlats till skogsmark. Jordbruket är därför viktigt att värna och stärka, men samtidigt kan det på vissa platser finnas intresse av bebyggelse på jordbruksmark, framför allt i anslutning till kommunens tätorter och områden med sammanhållen bebyggelse.

Enligt 3 kap. 4 § miljöbalken får brukningsvärd jordbruksmark tas i anspråk för bebyggelse eller anläggningar endast om det behövs för att tillgodose väsentliga samhällsintressen om detta behov inte kan tillgodoses på ett från allmän synpunkt tillfredsställande sätt genom att annan mark tas i anspråk. Kommunens utgångspunkt är att mark som utgör brukningsvärd jordbruksmark ska värnas om och att exploatering ska undvikas. Nedan följer en beskrivning av riktlinjer för byggande på jordbruksmark som både kan användas vid handläggning av detaljplan, förhandsbesked och bygglov.

Riktlinjer för byggande på jordbruksmark

Brukningvärd jordbruksmark

Vid handläggning av ärenden som berör jordbruksmark är det första steget att bedöma om det är brukningsvärd jordbruksmark. Vid bedömningen av om marken omfattas av brukningsvärd jordbruksmark utgår Tingsryds kommun ifrån mark som ingår i Jordbruksverkets blockdatabas eller i Jordbruksverkets ängs- och betesmarksinventering. I Jordbruksverkets blockdatabas finns kartdata över mark som erhåller eller har erhållit jordbruksstöd enligt EU:s definitioner. Till jordbruksblock räknas både åkermark och betesmark. Mark som inte är stödberättigade eller mark som inte har sökt stöd finns inte med i blockdatabasen. I vissa fall kan mark som inte erhåller stöd finnas med anledning av att de senare ska följas upp. I ängs- och betesmarksinventering finns mark som Jordbruksverket i samarbete med Länsstyrelsen inventerat som betesmarker eller slåtterängar. Markerna har både höga natur-, kultur- och brukningsvärden.

Brukningvärdet baseras på dess produktionsvärde, det vill säga hur lämpad marken är för jordbruksproduktion. Brukningvärdet avgörs av markens läge, beskaffenhet och övriga förutsättningar.

Vid bedömning av läge studeras bland annat faktorer som hur stor marken är, hur många väderstreck marken är tillgänglig från samt om marken är del av ett sammanhängande jordbrukslandskap. För att marken ska kunna gå att bruka med nutida rationella jordbruksmetoder krävs att marken är framkomlig och har en viss storlek. Förhållandena kan variera och behöver därför bedömas utifrån lokala förutsättningar. Sammanhängande fält har ett högre värde än små och isolerade fält.

Vid bedömning av beskaffenhet studeras bland annat faktorer som områdets markförhållanden samt när marken senast brukades. Markens jordart påverkar jordens bördighet och har en stor påverkan på produktionsvärdet. Olika grödor trivs i olika jordarter. Lerhalten är en av de stora påverkanskällorna till jordens bördighet. Brukningvärd jordbruksmark inkluderar både mark som brukas och mark som har brukats. Att mark tas ur produktion eller att det för tillfället inte finns någon som brukar den innebär inte att den saknar brukningsvärde. Avgörande för brukningsvärdet är om det finns potential att bruka marken för jordbruksproduktion i framtiden.

Vid bedömning av övriga förutsättningar studeras bland annat faktorer som om marken erhåller jordbruksstöd från Jordbruksverket samt om fastigheten är taxerad som lantbruksenhet. Mark som erhåller jordbruksstöd är värdefulla eftersom det ekonomiska jordbruksstödet ofta är en viktig faktor för jordbruksföretagets ekonomi.

KARTA
JORDBRUKSBLOCK

- Jordbruksblock
- Äng och betesmark

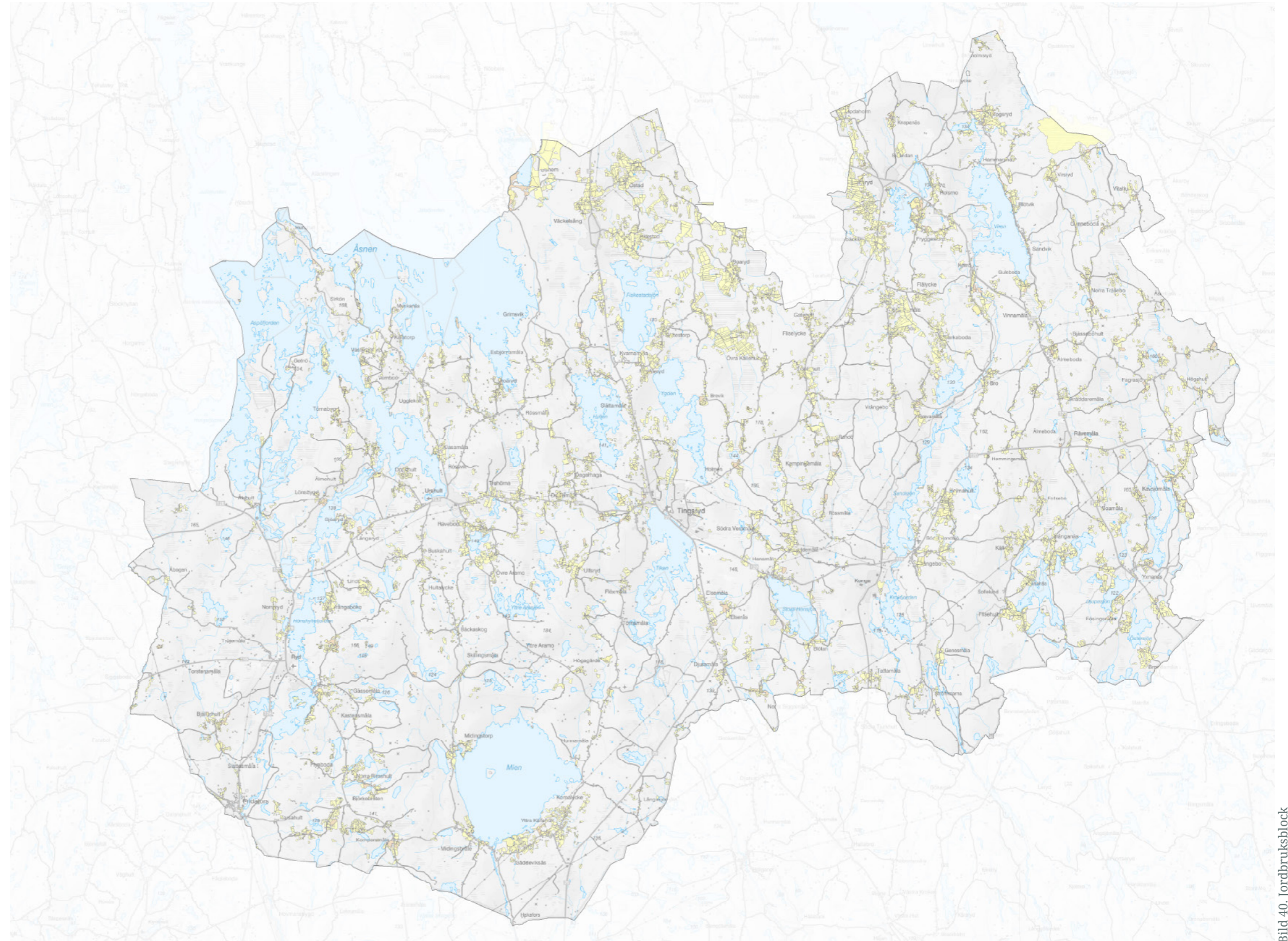

Bild 40. Jordbruksblock

Väsentligt samhällsintresse

Brukningsvärd jordbruksmark får endast bebyggas såvida bebyggelsen utgör ett väsentligt samhällsintresse och intresset inte kan tillgodoses på annan mark.

För att exploatering ska räknas som väsentligt samhällsintresse bör det bidra till en långsiktigt hållbar samhällsutveckling. Exploateringen ska främja kommunens utvecklingsinriktning i form av en sammanhållen bebyggelsestruktur som är belägen intill befintliga tätorter, infrastruktur och kommunikationsstråk samt bidrar till ett resurseffektivt markutnyttjande. Större exploateringar av bostadsbebyggelse i syfte att möta efterfrågan på bostäder, exploatering av industri för att möta efterfrågan på arbetsplatser, exploatering av viktig infrastruktur eller exploateringar som kan bidra till att uppfylla miljömål kan utgöra väsentliga samhällsintressen.

Enskilda intressen, exempelvis bygglov eller förhandsbesked för enstaka bebyggelse utgör oftast inget väsentligt samhällsintresse. Undantagsfall kan vara om enstaka bebyggelse behöver komma till för att underlätta generationsväxling eller kompletterande bebyggelse intill brukningscentrum i syfte att säkerställa ett rationellt jordbruk.

I de fall det redan finns en detaljplan som möjliggör för exploatering behöver inte kommunen ta ställning till frågan.

Alternativ lokalisering

När det är fastställt att jordbruksmarken är brukningsvärd och uppfyller krav om väsentligt samhällsintresse ska alternativ lokalisering utredas. I bedömningen beaktas påverkan på allmänna intressen så som riksintressen och andra natur- och kulturmiljövärden. Alternativ lokalisering ska vara tillfredsställande ur samhällsbyggnadssynpunkt, teknisk synpunkt, funktionellt lämplig samt ekonomiskt rimlig.

Konsekvenserna för alternativa placeringar och motiv till vald placering ska redovisas i en lokaliseringsutredning. Lokaliseringsutredningen bör göras i ett tidigt skede av processen.

Kompensationsåtgärder

Om brukningsvärd jordbruksmark tas i anspråk för bebyggelse bör krav ställas på lämpliga kompensationsåtgärder. Det är svårt att helt kompensera ianspråktagen jordbruksmark men det finns vissa åtgärder som kan vidtas för att i viss mån kompensera exploateringen.

Kommunen bedömer från fall till fall vilka kompensationsåtgärder som skulle kunna vidtas. Förslag på kompensationsåtgärder är restaurering av betesmark eller nyodling, dvs restaurering eller tillskapande av ny åkermark. Ett annat alternativ är att återställa tidigare brukad jordbruksmark, vilket handlar om att ta jordbruksmark som ligger i träd i bruk igen.

Kompensationsåtgärder påverkar dock inte bedömningen att ta jordbruksmark i anspråk för exploatering och kan inte användas för att motivera ianspråktagande av jordbruksmark.

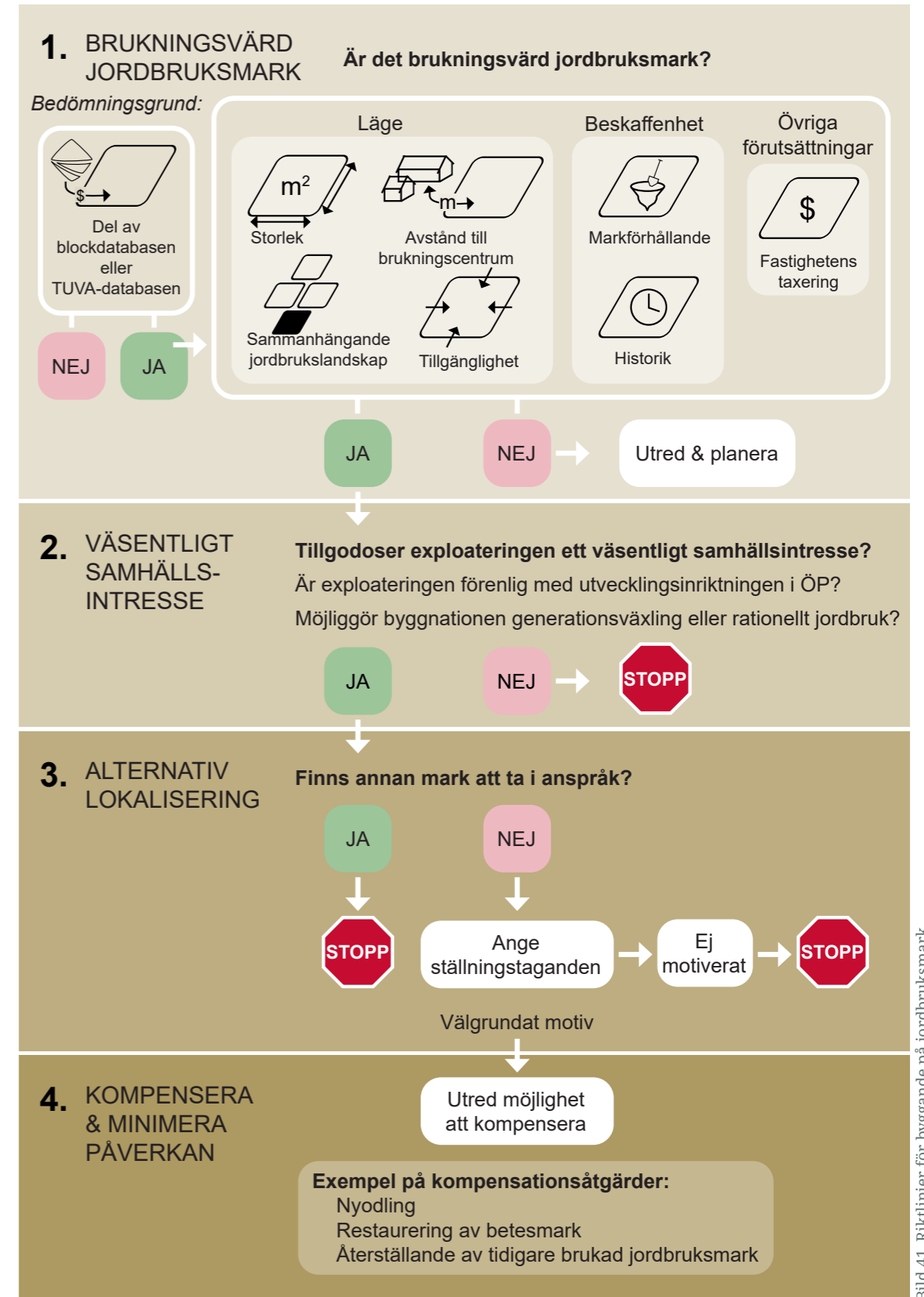

Bild 41. Riktlinjer för byggande på jordbruksmark

Kommunala hänsynsområden

I det här kapitlet redovisas kommunala
hänsynsområden som planeringen
behöver ta hänsyn till.

7

Teknisk försörjning

Kommunalt dricksvatten och spillvatten

I dagsläget finns fem vattenverk och sex avloppsreningsverk i kommunen. Avloppsreningsverken är belägna i Ryd, Korrö, Yxnanäs, Linneryd, Urshult och Tingsryd. Kommunens vattenverk är belägna i Ryd, Korrö, Yxnanäs, Linneryd samt det största i Hensmåla. Vid bedömning av antal och lokalisering av anläggningar ska robusthet, redundans och dricksvattensäkerhet beaktas. Det är även viktigt att planera för reservvattenförsörjning som kan sättas in i händelse av att ordinarie vattentäkt inte kan nyttjas.

Kartan visar vilka områden som omfattas av kommunalt verksamhetsområde för dricksvatten och spillvatten. För att kunna säkerställa framtida anslutning behöver VA-utbyggnaden planeras i god tid, både avseende ledningsnät och kapacitet i vattenverk och reningsverk. Verksamhetsområden för VA-försörjning föregås av en behovsbedömning och fastställs genom politiska beslut.

Den regionala vattenförsörjningsplanen för Kronobergs län ska användas som underlag i planeringen. I Tingsryds kommun lyfts ytvattenförekomsterna Mien och Stora Hensjön samt grundvattenförekomsten Fliesehult fram som regionalt viktiga.

Vattentjänstplanen ska visa på kommunens långsiktiga planering för att tillgodose allmänna vattentjänster. När kommunens vattentjänstplan antas ersätter den VA-planen, som då upphör att fungera som styrande dokument.

Ställningstagande:

- Vid planering och byggnation ska hänsyn tas till VA-planen eller till Vattentjänstplanen när denna har antagits.

- Vid planering och byggnation ska tidig dialog ske med VA-avdelningen för att säkerställa att det finns tillräckligt med kapacitet i ledningsnät, verk och vattentäkt.
- Vi strävar efter en hållbar utveckling genom att se till att bebyggelseutvecklingen sker genom att förtäta eller bygga ut större områden där kostnaden för att bygga ut VA-systemet är rimlig.
- Vi ska undvika ny bebyggelse i områden där det finns risk för olägenhet för människors hälsa eller miljön utifrån VA-situationen.
- Kommunen ska arbeta för att säkerställa att utpekade utvecklingsområden har tillgång till kommunalt dricksvatten och spillvatten.
- Kommunen ska ställa högre krav på att verksamheter och abonnenter ska ta till vattenbesparande åtgärder.
- Fram tills att åtgärder för den framtida vattenförsörjningen presenterats och i vissa fall genomförts kan kommunen behöva vara restriktiv vid utveckling av befintliga och nya vattenkrävande verksamheter som är i behov av kommunalt vatten.

Enskilt dricksvatten och små avlopp

Utanför kommunens verksamhetsområde för dricksvatten och spillvatten utövar kommunens miljökontor tillsyn över små avlopp och hanterar tillståndsansökningar för nyanläggningar av små avlopp. Inom de flesta VA-planområden som identifierats

i VA-planen har kommunen inventerat och ställt krav på fastighetsägare att åtgärda bristfälliga avlopp. Kommunen har tagit fram en prioriteringsordning för tillsyn, där fokus ligger på de äldre typer av avloppsanläggningar som inte uppfyller gällande reningskrav samt avlopp som ligger nära vattenförekomster, inom vattenskyddsområden och vid badplatser.

Dricksvattenförsörjningen är upp till fastighetsägarna att lösa och kommunen utövar endast tillsyn på större anläggningar eller de som försörjer en kommersiell verksamhet. Kommunen eftersträvar dock att informera alla medborgare om brunnsregistrering och vattenbesparande åtgärder.

Ställningstagande:

- Vid tillsyn och provning av små avlopp ska hänsyn tas till VA-planen eller till Vattentjänstplanen när denna har antagits.
- Kommunen ska undvika ny bebyggelse i områden där det finns risk för olägenhet för människors hälsa eller miljön utifrån VA-situationen.
- Kommunen ska fortsätta att inventera och ställa krav på bristfälliga små avlopp.
- Vid provning av små avloppsanläggningar inom vattenskyddsområden ska höga krav på skyddsnivå tillämpas

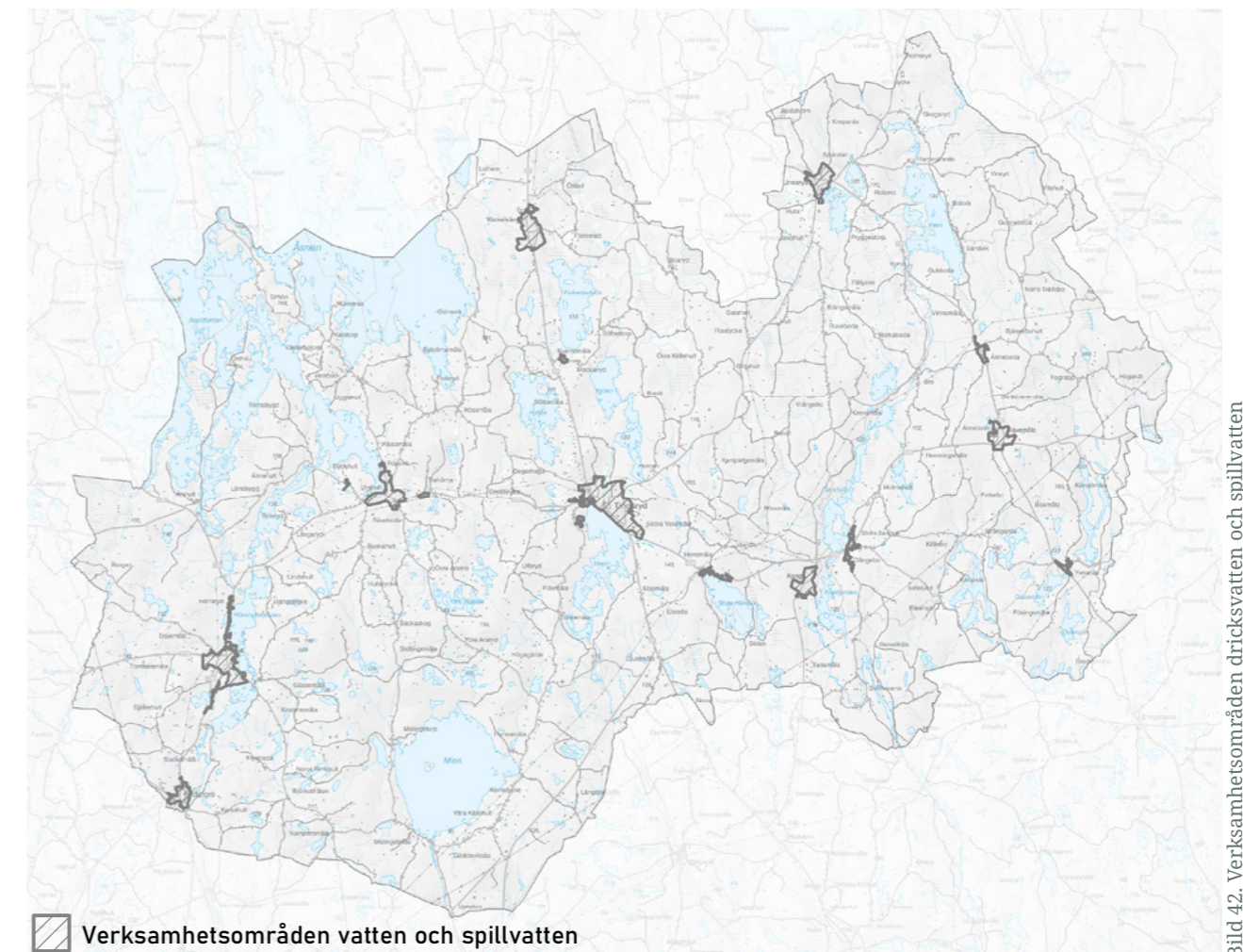

Bild 42. Verksamhetsområden dricksvatten och spillvatten

Dagvatten

Dagvatten är tillfälligt avrinnande vatten från tak- och markytor. Det utgörs till största del av regnvatten, smältvatten och framträngande grundvatten. Dagvatten behöver tas om hand och hanteras på rätt sätt för att inte orsaka skador så som översvämning. Framtidens ökade nederbörds mängder samt ökad andel hårdgjord yta gör att större volymer måste tas om hand och det ställer även högre krav på fördröjning för att minimera risken för översvämning och spridning av miljöfarliga föroreningar till våra sjöar och vattendrag. Utmaningarna kring dagvattenhantering är ofta störst inom befintlig bebyggelse eftersom den inte är anpassad till ett förändrat klimat, utrymmet för att göra åtgärder är ofta begränsat och det är inte säkert att kommunen har rådighet över marken.

Dagvattnet kan hanteras i dagvattenledning eller i diken som leder vattnet till vattendrag och sjöar. Det bästa är att hantera dagvattnet lokalt, genom rening, fördröjning och infiltration. Efter att dagvattnet har runnit på våra gator och

tak så blir det ofta förorenat innan det når sjöar och vattendrag. Kommunen har ett antal anlagda dagvattendammar som fördröjer dagvattnet.

Tingsryds kommun har ingen dagvattenplan men det finns ett behov av att ta fram en för att skapa gemensamma principer för hur dagvattnet ska hanteras. Dagvattnet hänger ihop med flera delar i samhällsutvecklingen och det är därför viktigt att kommunala enheter samverkar för att skapa en hållbar dagvattenhantering.

I kommunens VA-plan finns strategier för dagvattenhantering. I strategierna belyses att utsläpp av dagvatten inte ska påverka recipientens vattenkvalitet eller status negativt. Ansvaret för dagvattenhantering behöver förtydligas och dagvatten ska ses som en resurs och nyttjas vid gestaltning. Ytor för dagvatten behöver avsättas tidigt i planeringsskedet och dagvattenanläggningar ska klimatanpassas för att bibehålla sin funktion vid ett förändrat klimat.

För mer information se avsnittet klimat.

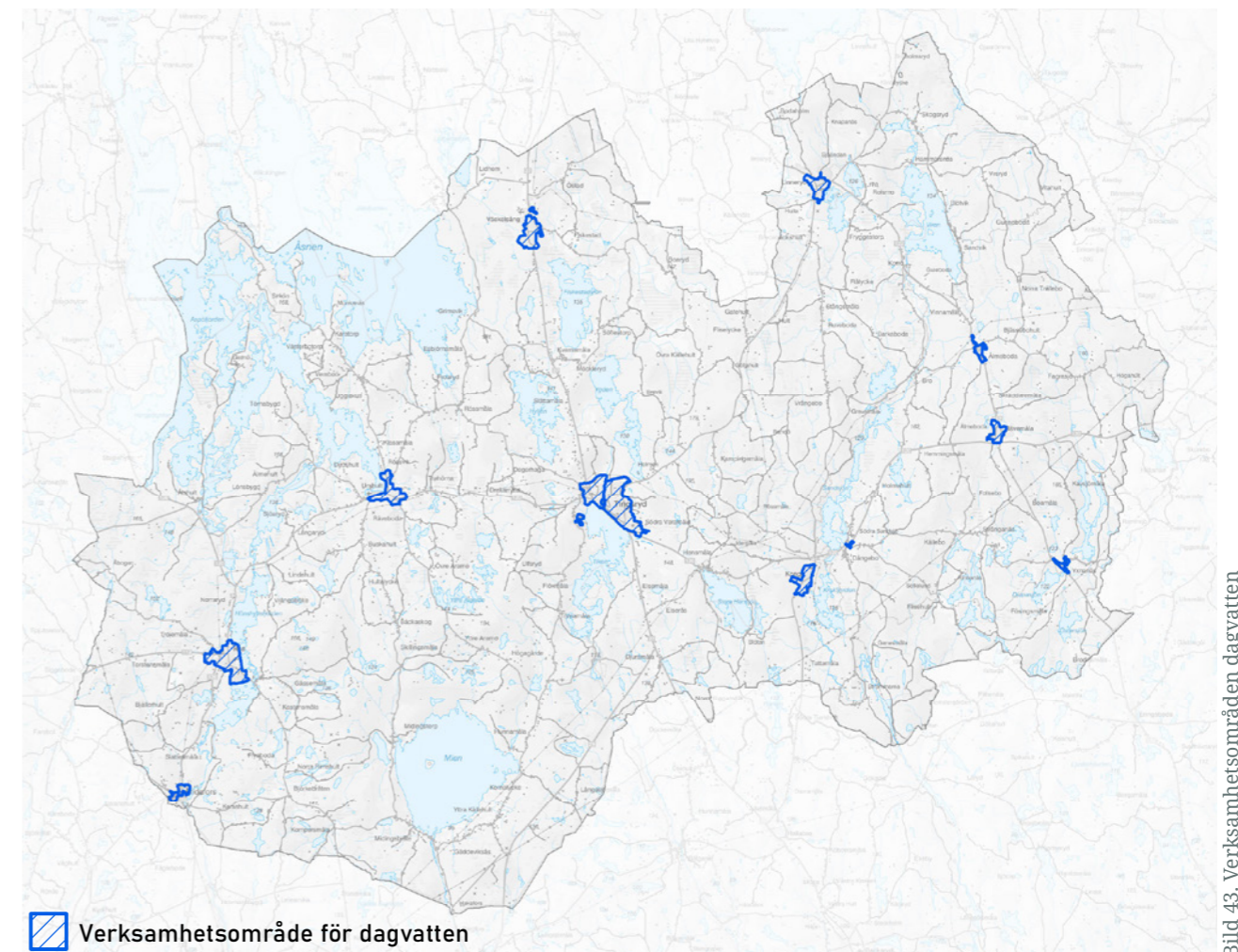

Ställningstagande:

- Kommunen ska ta fram en vattentjänstplan inklusive skyfallskartering som ska vara vägledande för den fortsatta planeringen.
- Kommunen ska ta fram en dagvattenplan där riktlinjer för dagvattenhantering i den fortsatta planeringen ska fastställas.
- Dagvatten ska i första hand omhändertas lokalt så nära källan som möjligt, genom rening, fördröjning och infiltration.
- Kommunen ska eftersträva öppna dagvattensystem eftersom

de är mindre sårbara vid extrem nederbörd och tillför estetiska värden och stärker ekosystemtjänster.

- Kommunen ska inventera befintliga fördröjningsdammar för att säkerställa att de fyller sin funktion. Om möjligt ska befintliga dammar utvecklas för att även ha reningsfunktion.
- Egenkontrollprogram ska tas fram för såväl befintliga som nya dammar.
- Kommunen har som ambition att nya dagvattendammar i större utsträckning ska ha en reningsfunktion.

Energiproduktion och energiförsörjning

Energiförsörjningen är grunden i det moderna samhället och samhället är beroende av att det finns tillräckligt med kapacitet. Energiförsörjningen är även starkt kopplat till miljöpåverkan och en central del i den gröna omställningen. För att minska klimatpåverkan och utsläpp av växthusgaser behöver användningen och produktionen av fossila bränslen fasas ut. Omställningen till hållbar energianvändning behöver göras med flera åtgärder och i flera led. Det handlar både om att ställa om till förnybar energiproduktion men även om att minska den totala energianvändningen genom både energieffektivisering och minskad konsumtion av energi.

Elektrifieringen är en stor del i omställningen mot fossilfria bränslen, vilket resulterar i ökad användning av energi. Elområde 4 som Tingsryds kommun ingår i har ett stort underskott av elproduktion. Kommunen behöver arbeta för en ökad utbyggnad av lokal energiproduktion och lagring.

I dagsläget finns flera olika källor av förnybar energiproduktion, däribland energi från vind, sol och vatten.

Vindkraft

Kommunen tog år 2011 fram en Vindkraftsplan, ett tematiskt tillägg till översiktsplanen, som redovisar områden där vindkraft kan vara lämpligt. Det krävs ytterligare analyser om lämpligheten för varje enskilt fall. Kommunen beslutar om bygglov och har vetorätt vid prövningar av miljötillstånd enligt miljöbalken för vindkraftverk. Med anledning av att dagens vindkraftverk är betydligt högre än när vindkraftsplanen togs fram har Kommunfullmäktige tagit beslut om att ta fram en ny Vindkraftsplan.

Solenergi

I kommunen finns potential att utveckla solenergi och kommunen ska främja fler installationer av solceller. Vid etablering av större markbaserade solcellsanläggningar ska områdets lämplighet för solcellsanläggningar bedömas. Hänsyn ska tas till bland annat riksintressen, skyddade områden, strandskydd, värdefull natur- och kulturmiljö, brukningsvärd jordbruksmark, översvänningsrisk, allmänhetens rörelsefrihet samt befintlig bebyggelse. Ytor som kan vara lämpliga för solcellsanläggningar är ytor där kommunen för tillfället ser ett lägre bebyggelsetryck, ytor med låg bonitet, tidigare påverkad mark samt ianspråktaga markområden med utrymme för kompletterande användning. Det är till fördel om större solcellsanläggningar lokaliseras intill regionnät eller ställverk. Solcellsanläggningar kan kräva olika typer av prövningar, t.ex. 12:6 samråd enligt miljöbalken om väsentlig ändring av naturmiljön. Det krävs bygglov för transformatorstationer och tillhörande byggnader. Frivilligt tillstånd enligt 9 kap. miljöbalken kan också sökas.

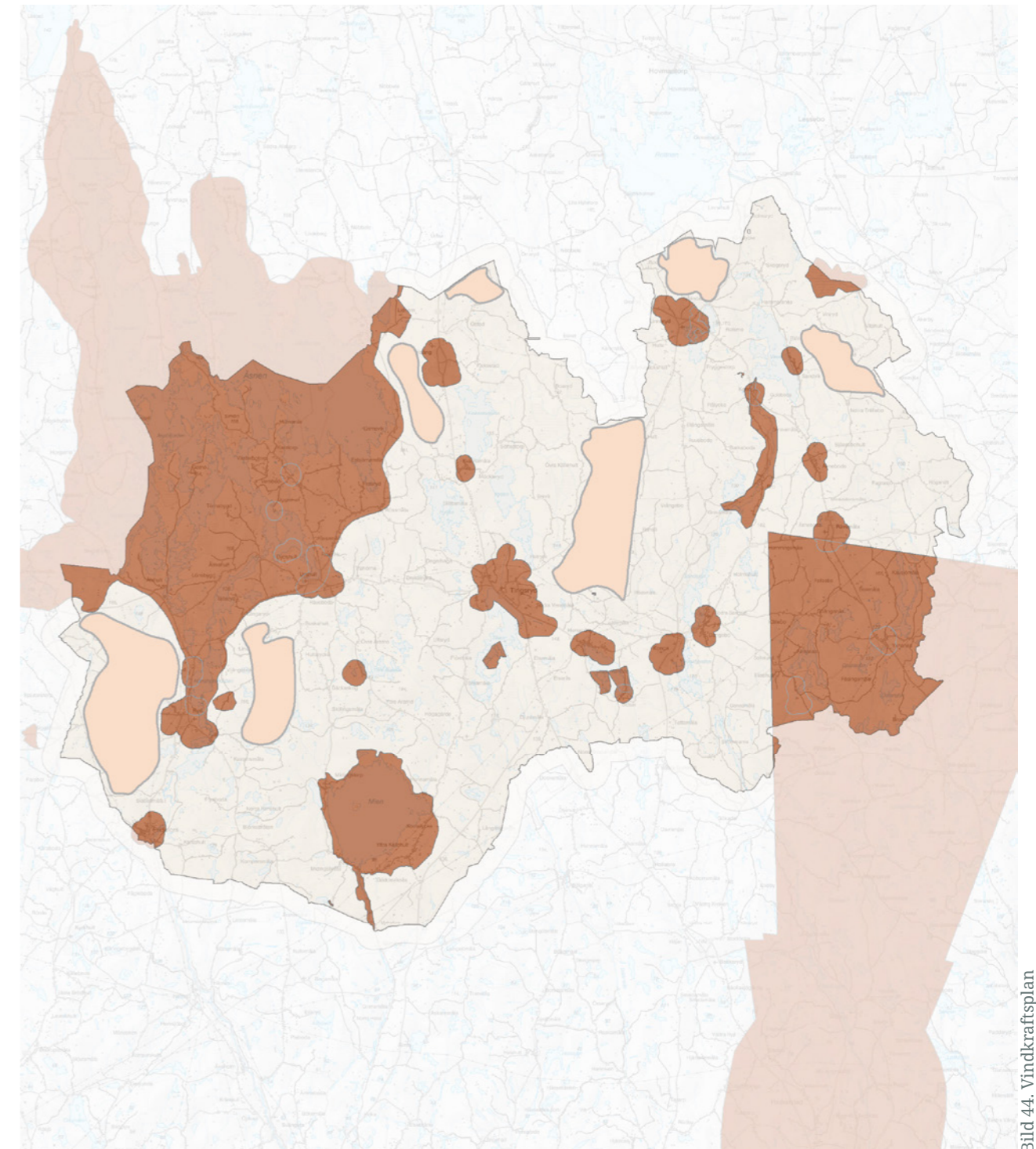

Bild 44. Vindkraftsplan

- Prioriterade områden vindkraft
- Lämpliga områden vindkraft
- Olämpliga områden vindkraft

Vattenkraft

I Tingsryds kommun finns vattenkraft inom Bräkneåns, Mörrumsåns, Mieåns och Ronnebyåns avrinningsområde. Även om vattenkraften är förnybar kan vattenkraften påverka ekosystem och arter som är förknippade med strömmande vatten på ett ofördelaktigt sätt. Historiskt har liten hänsyn tagits till miljöaspekter när vattenkraften byggdes ut. Vid utveckling av vattenkraft måste hänsyn tas till natur- och djurliv.

Fjärrvärme

Fjärrvärmesystem är utbyggt i Tingsryd, Ryd, Väckelsång, Urshult och Linneryd. Det är det kommunala bolaget Tingsryds energi AB (TEAB) som producerar och distribuerar fjärrvärme till både privatpersoner och företag i alla tätorter förutom Ryd. All fjärrvärme kommer från biobränslen. Kommunen vill främja en fortsatt utbyggnad av fjärrvärme och att befintliga bostäder och verksamheter ska kunna ansluta sig. Ny bostadsbebyggelse kan med fördel lokaliseras i anslutning till befintligt fjärrvärmenät.

Anläggningar för energilagring

Energilagring är ett sätt att lagra energi för att kunna förbruka energi i ett senare tillfälle när efterfrågan finns. Syftet med energilagring är dels att lagra el när elpriset är lägre, överbrygga korta avbrott i elnätet men också att balansera kraftsystemet. Med ökad andel sol-, vind- och vattenkraft blir det svårare att balansera tillgång och efterfrågan på el. Omställningen mot elektrifiering av industrin och ökat användande av elbilar ställa nya krav på vårt elsystem för att möta behovet av el och effekt. Olika former av lagringstekniker blir allt viktigare. Batterier och vätgas är två typer av energilagring som finns på den svenska marknaden.

Anläggningar för energilagring kan vara ytkrävande och miljöfarliga. Storskaliga anläggningar bör i första hand placeras i områden som inte påtagligt påverkas

negativt och med avstånd från befintlig bebyggelse med hänsyn till risk för brand, buller och påverkan på stads- och landskapsbilden.

Hänsyn ska tas till bland annat riksintressen, skyddade områden, strandskydd, värdefull natur- och kulturmiljö, brukningsvärd jordbruksmark, översvänningsrisk, allmänhetens rörelsefrihet samt befintlig bebyggelse. Ytor som kan vara lämpliga för storskaliga anläggningar är områden där kommunen för tillfället ser ett lägre bebyggelsetryck, ytor med låg bonitet, tidigare påverkad mark samt ianspråktagna markområden med utrymme för kompletterande användning. Det är även till fördel om större anläggningar för energilagring lokaliseras intill regionnät eller ställverk.

Om fristående småskaliga energilagring etableras i tätbebyggda områden bör de i första hand placeras inom verksamhets- eller industriområden, med hänsyn till risk för brand, buller samt påverkan på stads- och landskapsbilden. Fastighetsnära energilagring för enskilda byggnader bedöms generellt kunna inrymmas inom fastigheten.

Ställningstagande:

- Kommunen ska verka för en ökad användning och produktion av förnybar och klimatneutral energi samt fasa ut användningen av fossila bränslen.
- Kommunen ska verka för en minskad energianvändning genom att effektivisera energiförsörjningen och skapa insatser för energirådgivning.
- Kommunen ska ta fram en energiplan i syfte att främja hushållning med energi samt verka för en säker och tillräcklig energitillförsel.

Elnät

Det svenska elnätet är uppdelat i tre nivåer: transmissionsnät, regionnät och lokalnät. Transmissionsnätet ägs av staten genom Svenska Kraftnät, medan E.ON ansvarar för regionnätet i Tingsryds kommun. Lokalnätet ägs i sin tur av både E.ON och Kraftringen.

Transmissionsnätet och större delen av regionnätet består av luftledning. I vissa fall, där det inte är möjligt att dra luftledningar, exempelvis i tätbebyggda områden, används markkablar i regionnätet. Lokalnätet består av en kombination av luftledningar och markkablar, men på senare år har en stor del ersatts med markförlagda kablar. Detta arbete pågår fortfarande och syftar till att göra elförsörjningen mer vädersäker.

I kartan visas befintliga kraftledningar som sträcker sig genom Tingsryds kommun. En ny kraftledning mellan Nybro kommun och Olofströms kommun är beslutad att byggas genom Tingsryds kommun.

E.ON:s utgångspunkt i den fysiska planeringen är att sträva efter att behålla befintlig infrastruktur i nuvarande utförande och i ianspråktaget läge. Det är särskilt viktigt att bibehålla utrymme för regionnätets ledningar och anläggningar som står för försörjningen av hela regionen. Ledningsstråken utgör strategiska korridorer som försörjer de växande kommunerna med el. Inom dessa stråk måste ofta framtidens elförsörjning säkerställas genom att förstärka och förnya ledningarna, vilket blir särskilt angeläget när samhällets behov av el påtagligt ökar. Det är ofta svårt att skapa nya lägen för större ledningar i tätbebyggd miljö.

Kapaciteten i elnätet är inte statisk utan påverkas av samhällets utveckling. Anslutning av stora konsumenter eller produktionsanläggningar i närområdet och förändrade energibehov kan kräva ny infrastruktur, vilket förutsätter en gemensam planering mellan kommun och

nätbolag med lång framförhållning. Om en beställning av ökad effekt blir nödvändig bör den göras i mycket god tid då de ombyggnader av regionnätet som kan bli följden är väldigt tidskrävande.

Vid exploatering måste hänsyn tas till elektromagnetiska fält i enlighet med strålskyddslagen, miljöbalken och ansvariga myndigheters rekommendationer.

Ställningstagande:

- Vid planering ska tidig dialog ske med elnätsägare för lokal- eller regionnät för att säkerställa att det finns tillräckligt med kapacitet i elnätet.
- Förändringar i elförsörjningen, som är anmälningspliktiga enligt elberedskapslagen, ska i ett så tidigt skede som möjligt anmälas till Svenska kraftnät för att de ska kunna vidta de åtgärder som krävs för att säkerställa en robust elförsörjning i Sverige.
- Samråd ska hållas med Svenska kraftnät när åtgärder planeras inom 500 meter från transmissionsnätet.
- Stora produktions- och uttagsanläggningar kan med fördel placeras nära regionnätet.
- Vid exploatering ska lämpliga skyddsavstånd beaktas.
- Kommunen ska sträva efter att utforma eller placera nya kraftledningar och andra elektriska anläggningar så att exponering för magnetfält begränsas.
- Kommunen ska undvika att placera nya bostäder, skolor och förskolor nära elanläggningar som ger förhöjda magnetfält.
- Kommunen ska sträva efter att begränsa fält som starkt avviker från vad som kan anses normalt i hem, skolor, förskolor respektive aktuella arbetsmiljöer.

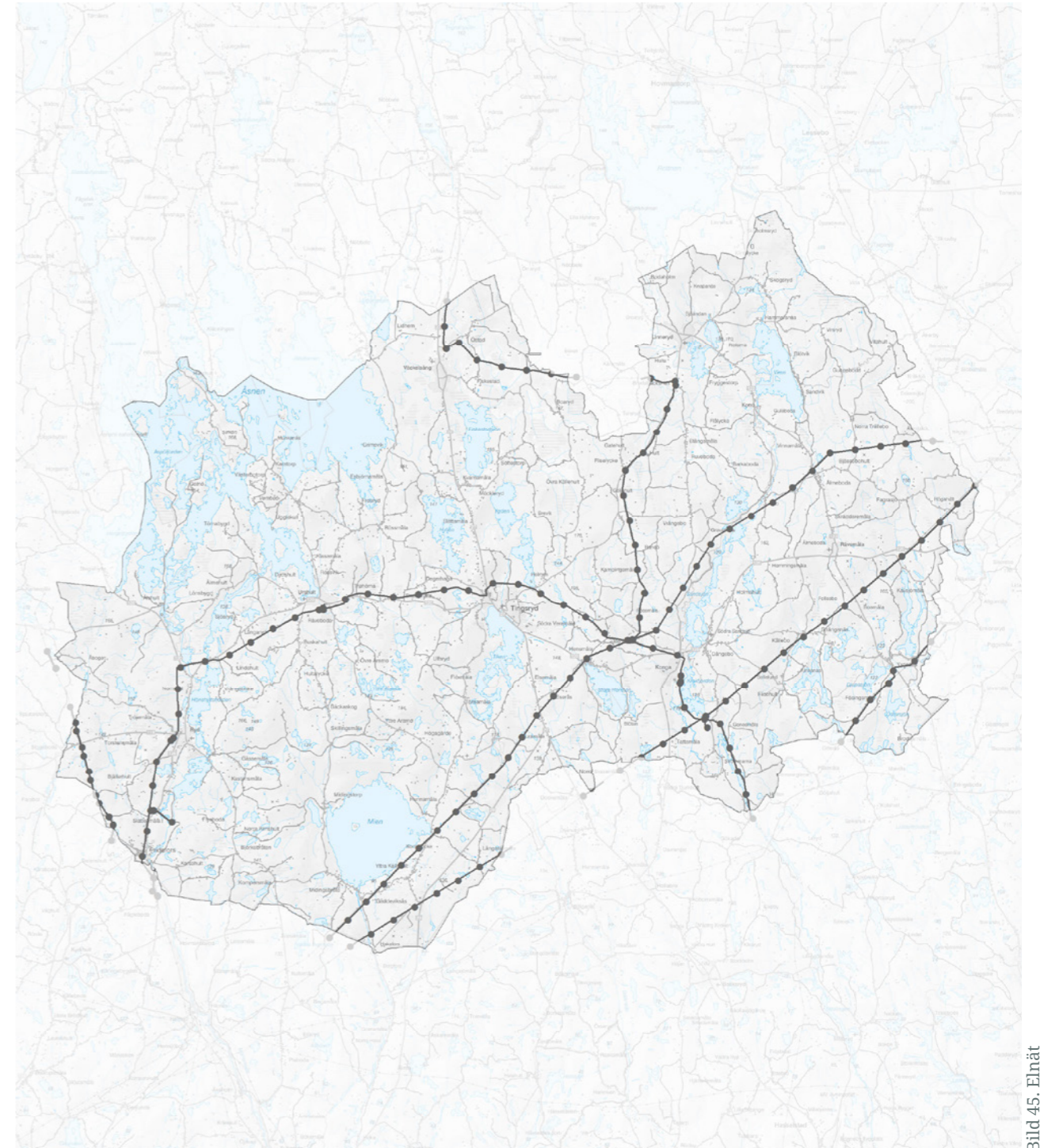

Bild 45. Elnät

Digital infrastruktur

Tillgången till bredband är en förutsättning för både boende och verksamhetsutövare i kommunen. Att kommunen verkar för en utveckling av bredbandsinfrastruktur skapar möjlighet för en levande landsbygd. Arbetet med utbyggnad av bredband ger även positiva ekonomiska effekter då det är av stor betydelse för att locka företagare, turister och nya invånare till kommunen. Idag finns bredband utbyggt i stora del av kommunen men det saknas fortfarande i vissa delar av kommunen.

Tingsryds kommun påbörjade år 2020 ett projekt med att anlägga smart sensornät i kommunen. Att förutom bredband ha tillgång till den här tekniken, ger större möjligheter för människor och företag att leva, verka och utvecklas här.

Ställningstagande:

- Vid planering ska tidig dialog ske med telebolagen.
- Kommunen ska verka för att bredbandskapacitet säkerställs i hela kommunen.
- Kommunen ska i samverkan med lokala föreningar fortsätta arbeta med utveckling av fibernätet enligt kommunens bredbandsstrategi.
- Kommunen ska fortsätta främja utbyggnaden av teknik, så som smart sensornät.

Avfall

I Sverige är det kommunerna som ansvarar för att se till att avfall återvinns och förbränns på ett lämpligt sätt. En hållbar avfallshantering är viktig och kommunen behöver säkerställa att det finns lämpliga ytor och logistik så att avfallshanteringen blir välfungerande.

I Tingsryds kommun finns det fyra återvinningscentraler i Elsemåla, Ryd, Rävemåla och Väckelsång. I takt med att samhällen växer kommer bostäder och verksamheter närmare återvinningscentralerna, vilket kan medföra störningar i form av buller, lukt och tung trafik. Det är viktigt att se till att skyddsavstånd till återvinningscentralerna finns kvar samt säkerställa god tillgänglighet för tunga fordon.

Huvudregeln för förpackningsavfall samt livsmedels- eller köksavfall är fastighetsnära insamling, dvs avfallet ska samlas in från den fastighet eller från en plats i nära anslutning till en fastighet där ett hushåll har avfall eller där avfallet produceras. Detsamma gäller verksamheter vars avfallshantering är samlokaliserad med hushållens, om verksamheten har valt kommunal insamling. Det ställer krav på att det finns tillräckligt med utrymme inom den egna fastigheten att hantera avfall samt framkomlighet för avfallsfordon.

Södra Smålands avfall och miljö (SSAM) ansvarar för avfallshanteringen i Tingsryds kommun. Bolaget ägs av Växjö, Lessebo, Tingsryd, Älmhult och Markaryds kommuner och tar hand om sophämtning, återvinningscentraler och slamtömning i samtliga fem kommuner. SSAM strävar efter att avfallshanteringen i kommunerna ska utformas för att främja ett cirkulärt och hållbart samhälle.

Tingsryd har, tillsammans med fyra andra kommuner i länet, antagit en gemensam avfallsplan med mål och åtgärder för att bland annat förebygga att avfall uppstår samt omhänderta mer avfall till återvinning.

Ställningstagande:

- Kommunen ska följa gällande avfallsplan. Utgångspunkten är en långsiktigt hållbar planering gällande avfall.
- Avfallshanteringen ska bedrivas på ett kostnadseffektivt och miljöriktigt sätt enligt gällande myndighetstillstånd.
- Utrymmen för sortering av avfall, transportvägar samt vändplatser etc. ska följa "Handbok för avfallsutrymmen" och "Avfallsföreskrifter för Tingsryd kommun".
- Avfallsfrågan ska integreras i ett tidigt skede av planeringen genom att säkerställa tillräckligt med utrymme inom den egna fastigheten att hantera avfall samt framkomlighet för avfallsfordon.

Utvinning av naturresurser

Täktverksamheternas miljöpåverkan ska minimeras samtidigt som hänsyn ska tas till pågående verksamhet. Det är viktigt att vi säkerställer en god hushållning av naturresurser. Täkt innefattar brytning och bearbetning av berg, naturgrus, torv och andra jordarter.

Ställningstagande:

- Naturgrus är en ändlig resurs, täkter för naturgrus bör därför ersättas med täkter för bergkross, morän eller återvunnet material.
- Lokaliseringen av en ny täkt ska vara lämplig med hänsyn till det intrång i miljön som verksamheten innebär. Negativ påverkan på miljö, friluftsliv samt riksintressen ska så långt som möjligt undvikas.
- Ny bebyggelse intill täkterna kan sannolikt störas av buller eller hindra täktverksamheten. Det är därför ur allmän synvinkel olämpligt att ny bebyggelse tillkommer i anslutning till täktområde, utom för exploateringsföretagets eget behov.

Miljö kvalitetsnormer

Miljö kvalitetsnormer för vatten

Miljö kvalitetsnormer är ett juridiskt instrument som beskriver den kvalitet en vattenförekomst ska ha vid en viss tidpunkt. Syftet med normerna är att säkra Sveriges vattenkvalitet. Kommuner har enligt miljöbalken ansvar för att miljö kvalitetsnormerna följs (MB 5 kap. 3 §) och en skyldighet att inom sina ansvarsområden vidta de åtgärder som behövs enligt ett fastställt åtgärdsprogram. Miljö kvalitetsnormer för vatten omfattar ytvatten (sjöar, vattendrag och kustvatten) och grundvatten.

Huvudregeln är att alla vattenförekomster ska uppnå det som inom vattenförvaltning kallas god status. Vattenförekomsten får inte påverkas av en verksamhet på så sätt att kvaliteten blir sämre än den status som anges i normen. Det är vattendelegationen vid Vattenmyndigheten i respektive distrikt som beslutar om miljö kvalitetsnormerna, åtgärdsprogram och förvaltningsplaner. Tingsryds kommun ingår i Södra Östersjöns vattendistrikt. Genom normerna ställer delegationerna krav på ekologisk och kemisk kvalitet i ytvatten, och krav på kemisk kvalitet och kvantitet för grundvatten. Vattenmyndigheten arbetar i cykler, där statusklassningen görs var 6:e år.

I Länsstyrelsernas vatteninformations-system VISS redovisas information om alla vattenförekomster i Sverige, här finns bland annat uppdaterad information om vattenförekomsternas status och förslag på åtgärder.

Statusklassning

Kommunen ligger huvudsakligen inom huvudavrinningsområdena för Mörrumsån, Mieån, Bräkneån, Ronnebyån och Nättrabyån. Hur marken planeras och används inom dessa avrinningsområden påverkar vattenkvaliteten, inte minst de åtgärder som genomförs i direkt anslutning till vattenförekomsterna. Att uppnå god status i ytvattenförekomster

är en stor utmaning som kräver både administrativa och ekonomiska förutsättningar för att genomföra åtgärder. Vissa av vattenförekomsterna är endast delvis belägna inom kommunen, andra påverkas kraftigt av flöden från områden uppströms. Kommunen saknar därav rådighet över en stor del av den påverkan som sker på ytvattnet. Kommunen ska dock fortsätta ta ansvar för belastning och bedriva ett aktivt arbete för att uppnå miljö kvalitetsnormen för vattenkvalitet. Som stöd i arbetet med att uppnå eller upprätthålla kvalitetskraven kan kommunen utgå från kommunens VA-plan eller vattentjänstplan samt den regionala vattenförsörjningsplanen för Kronobergs län.

Den kemiska statusen i kommunens sjöar och vattendrag uppnår inte god status. Det beror på kvicksilver och kvicksilverföreningar och bromerade difenyletrar, där EU:s gränsvärden överskrids i alla ytvattenförekomster i Sverige. Detta innebär att även om den övergripande statusen är god, finns det risker kopplade till bioackumulering av kvicksilver i fisk, vilket kan påverka både ekosystem och livsmedelssäkerhet. Tungmetaller och andra kemiska föreningar härrör från gamla verksamheter innan det fanns lagstiftning som begränsar att föreningar sprids. För att inte försämra statusen är det därför viktigt att genomföra tillsyn av de miljöfarliga verksamheter som kommunen ansvarar för. Det är även viktigt att utreda potentiellt förorenade områden samt sanera områden som är förorenade för att undvika att föreningar fortsätter att spridas till vattenförekomsterna. Den ekologiska statusen uppnår bara god status för cirka 22 % av sjöarna och vattendragen i kommunen. Den ekologiska statusen är framför allt kopplad till hydromorfologiska tillståndet som påverkas av vattenuttag, dammar och vandringshinder för fiskar och andra

vattendjur. Övergödning och försurningar påverkar också den ekologiska statusen. Övergödning uppstår när vattnet får för höga halter av framför allt kväve och fosfor. Jordbruket är den största källan, men även små avloppsanläggningar, reningsverk, skogsbruk, dagvatten och industriella verksamheter bidrar till problemet. Försurning orsakas av utsläpp av fossila bränslen samt intensivt skogsbruk med stort uttag av skogsråvaror. För att förbättra statusen är det viktigt att minska utsläpp från små avlopp, förbättra reningsprocesser i avloppsreningsverk samt sanera förorenade områden. Samhällsplaneringen är ett viktigt verktyg där det dels handlar om att utreda lämplig plats för en miljöfarlig verksamhet, driva frågan om att ny sammanhållen bebyggelse

ska ha tillgång till kommunalt dricksvatten och spillvatten samt möjliggöra för en hållbar dagvattenhantering. Vattenförekomsterna för Mieån, Bräkneån: Lillån - Tiken och Ronnebyån: Lillån - Bäck från Stora Hensjön är främst i behov av åtgärder för att åtgärda dålig ekologisk status. Med tanke på det höga exploateringsstrycket och naturvärdena vid Åsnen är det även prioriterat med åtgärder här i syfte att förbättra statusen.

För mer information och ställningstaganden kopplade till specifika sakfrågor hänvisas till avsnitten dricksvatten och spillvatten, enskilt dricksvatten och små avlopp, dagvatten samt förorenad mark.

Ställningstagande:

- Kommunen ska samverka med berörda kommuner, instanser och aktörer för att förbättra vattenstatusen och tillsammans arbeta med de åtgärdsförslag som finns i förvaltningsplanen för Södra Östersjön.
- Enligt förvaltningsplanen för Södra Östersjön 2022-2027 ska kommunerna arbeta med förvaltningsövergripande planering för åtgärdsprogrammets genomförande, prövning, tillsyn av miljöfarlig verksamhet och förorenade områden, dricksvattenskydd, fysisk planering, VA-plan inklusive dagvatten samt dioxiner från småskalig förbränning.
- Kommun ska årligen ha minst ett löpande projekt inom lokala naturvårdssatsningar (LONA), lokala vattenvårdsprojekt (LOVA) eller motsvarande projekt.
- Kommunen ska tillsammans med berörda aktörer och expertmyndigheter arbeta för att skydda källflöden och öka kunskapen om samtliga vattenmiljöer i kommunen.

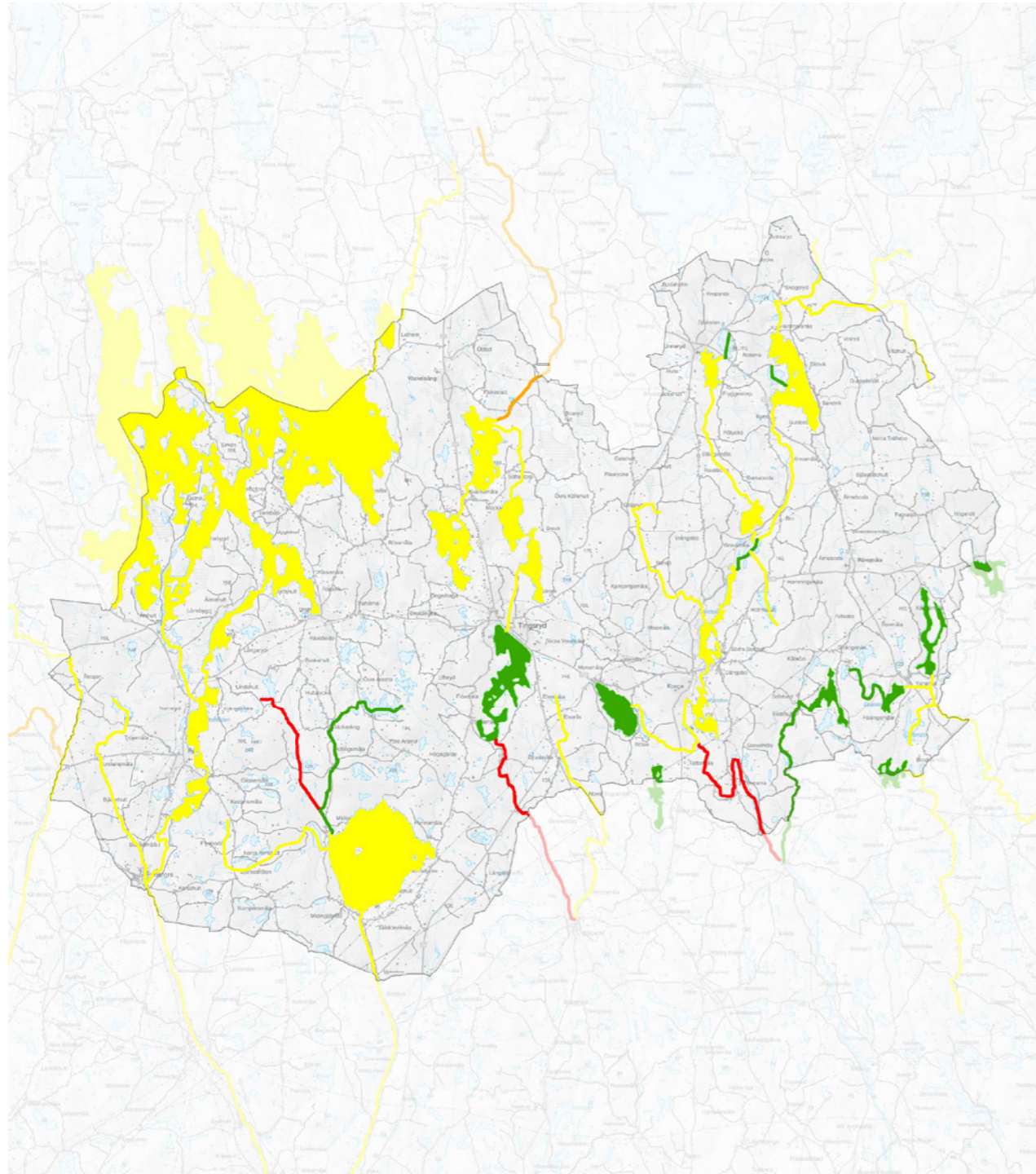

Bild 46. Ekologisk status på sjöar och vattendrag

EKOLOGISK STATUS

- Hög status
- God status
- Måttlig status
- Otillfredsställande status
- Dålig status
- Ej klassad (aktiv klassning)
- Oklassad

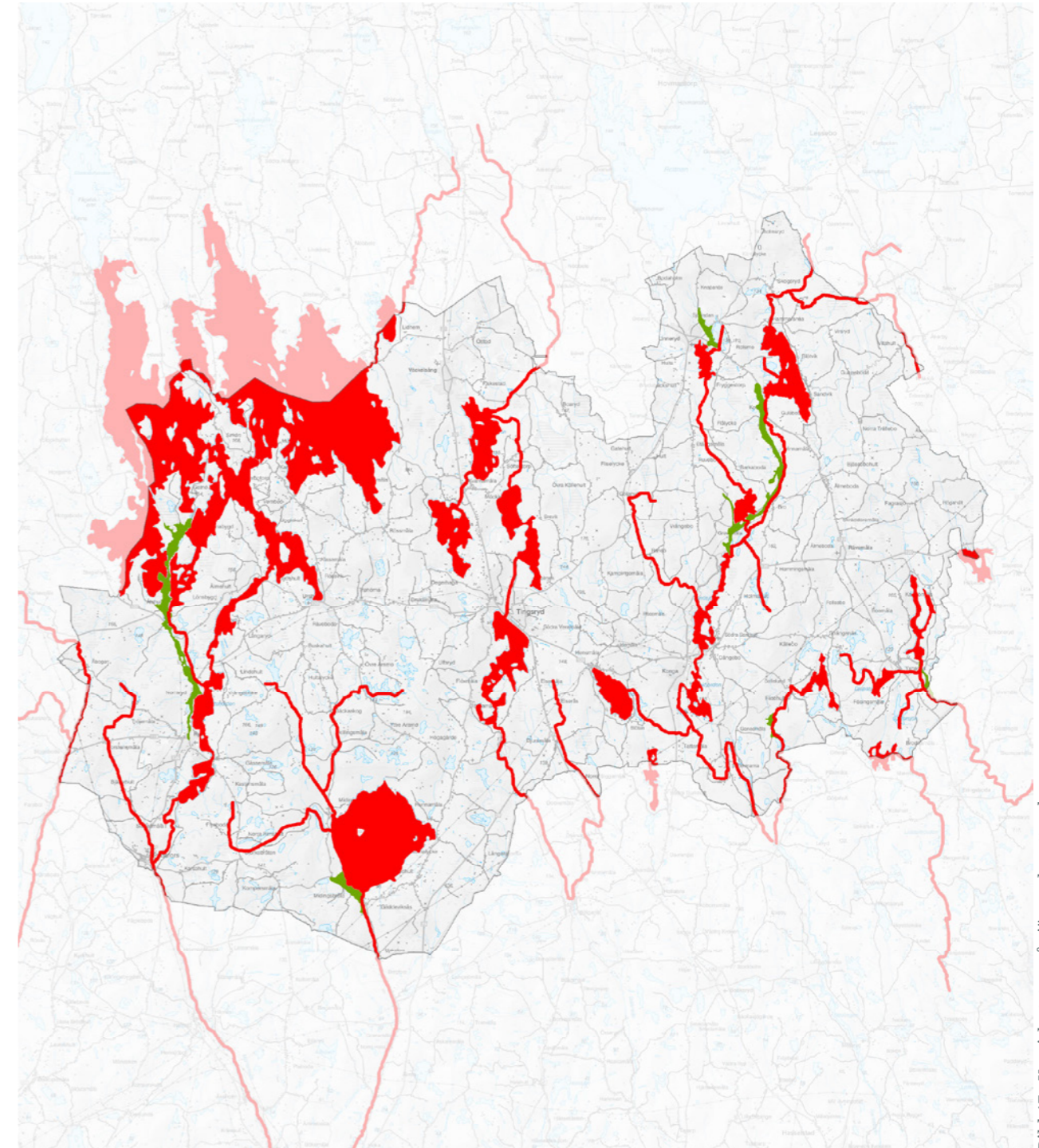

Bild 47. Kemisk status på sjöar och vattendrag

KEMISK STATUS

- God status
- Uppnår ej god status
- Ej klassad (aktiv klassning)
- Oklassad
- Grundvatten**
- God status

Miljö kvalitetsnormer för fisk- och musselvatten

I vattenområden som har pekats ut som särskilt värdefulla fiskevatten eller vatten för skaldjursodling för livsmedelsproduktion finns MKN för fisk- och musselvatten. MKN för fisk- och musselvatten är i första hand inriktade på utsläpp från avloppsreningsverk och andra miljöfarliga verksamheter, men kan i vissa fall vara relevanta för exempelvis dagvattenutsläpp från bebyggelse. MKN anger gränsvärden eller riktvärden för ett tiotal olika kemiska och fysiska parametrar.

MKN för fisk- och musselvatten infördes i syfte att dels upprätthålla vissa fiskebestånd i sötvatten, dels trygga kvaliteten på musslor och snäckor från havet som används som livsmedel.

I Tingsryds kommun omfattas Mörrumsån av miljö kvalitetsnormer för laxfiskevatten och Åsnen av annat fiskevatten.

Ställningstagande:

- Kommunen ska samverka med berörda kommuner, instanser och aktörer för att förbättra vattenstatusen och tillsammans arbeta med de åtgärdsförslag som finns i förvaltningsplanen för Södra Östersjön.
- Enligt förvaltningsplanen för Södra Östersjön 2022-2027 ska kommunerna arbeta med förvaltningsövergripande planering för åtgärdsprogrammets genomförande, prövning, tillsyn av miljöfarlig verksamhet och förorenade områden, dricksvattenskydd, fysisk planering, VA-plan inklusive dagvatten samt dioxiner från småskalig förbränning.
- Kommunen ska årligen ha minst ett löpande projekt inom lokala naturvårdssatsningar (LONA), lokala vattenvårdsprojekt (LOVA) eller motsvarande projekt.
- Kommunen ska tillsammans med berörda aktörer och expertmyndigheter arbeta för att skydda källflöden och öka kunskapen om samtliga vattenmiljöer i kommunen.

Miljö kvalitetsnormer för utomhusluft

Miljö kvalitetsnormerna för utomhusluft anger både gräns- och målvärden för luft. Det finns alltså både normer för hur hög koncentrationen av olika ämnen och partiklar i luften får vara som högst och normer för vilken koncentration av olika ämnen och partiklar som ska eftersträvas.

Det finns krav i lagstiftningen att varje kommun ska kontrollera sin luftkvalitet. Kronobergs Luftvårdsförbund är samordnare för mätningar i Tingsryds kommun. För Tingsryds kommun är målet att mätningarna ska genomföras vart tredje år.

I kommunen är utomhusluften överlag god. Det finns dock risk för att höga halter av partiklar och kvävedioxider i utomhusluften tidvis kan uppstå i kommunens tätorter.

Ställningstagande:

- Kommunen ska ta hänsyn till miljö kvalitetsnormerna för luftkvalitet vid planering och prövning.
- Vid planläggning av större verksamhets- och bebyggelseområden och infrastruktur ska konsekvenser för utomhusluften särskilt beaktas.

Hälsa och säkerhet

Krisberedskap och civilt försvar

Ett förändrat klimat kan göra att översvämningar blir vanligare och grundvattentillgången blir sämre. Händelser i omvärlden kan ge brist på livsmedel och störningar i IT-system kan påverka elförsörjningen. Att ha en god förberedelse för oönskade händelser är grunden för att samhället ska kunna fungera i samband med kriser.

Civilt försvar handlar om hela samhällets motståndskraft vid krigsfara och krig. Civilt försvar är den samverkan som sker mellan statliga myndigheter, kommuner, regioner, privata företag och frivilligorganisationer i syfte att skydda civilbefolkningen.

Ett sätt att skydda civilbefolkningen på är att säkerställa att det finns skyddsrum. Myndigheten för civilt försvar (MCF) utreder ifall det ska byggas fler skyddsrum eller om nuvarande skyddsrum ska kompletteras med andra former av skydd. En annan viktig del handlar om att stärka samhällets funktionalitet och den enskilde medborgarens robusthet.

Det finns samhällsviktiga funktioner som är nödvändiga för samhällets grundläggande behov, värden och säkerhet, dessa funktioner upprätthålls och säkerställs av samhällsviktiga verksamheter. Verksamheter som är särskilt skyddsvärda, är exempelvis vård, livsmedelsdistribution, förskolor och skolor, boende för äldre och samlingslokaler. I samhället finns det också anläggningar vars verksamhet medför risker för omgivningen. Exempel på sådana anläggningar är flygplatser, industrier, kylanläggningar m.fl. Vid detaljplanering och exploatering i närheten av sådana anläggningar ska särskild hänsyn till risker beaktas.

Ställningstagande:

- Kommunen ska i samverkan med andra aktörer verka för att samhällsviktig infrastruktur är robust och fungerar även vid kriser som elavbrott, översvämning, torka eller krig.
- Frågan kring krisberedskap och civilt försvar ska beaktas i samband med exploatering.
- Kommunen ska ta fram metoder och rutiner för att kontinuerligt beakta totalförsvarets civila behov i planering och tillståndsprövning.
- Kommunen ska beakta behovet av skyddsrum vid exploatering.

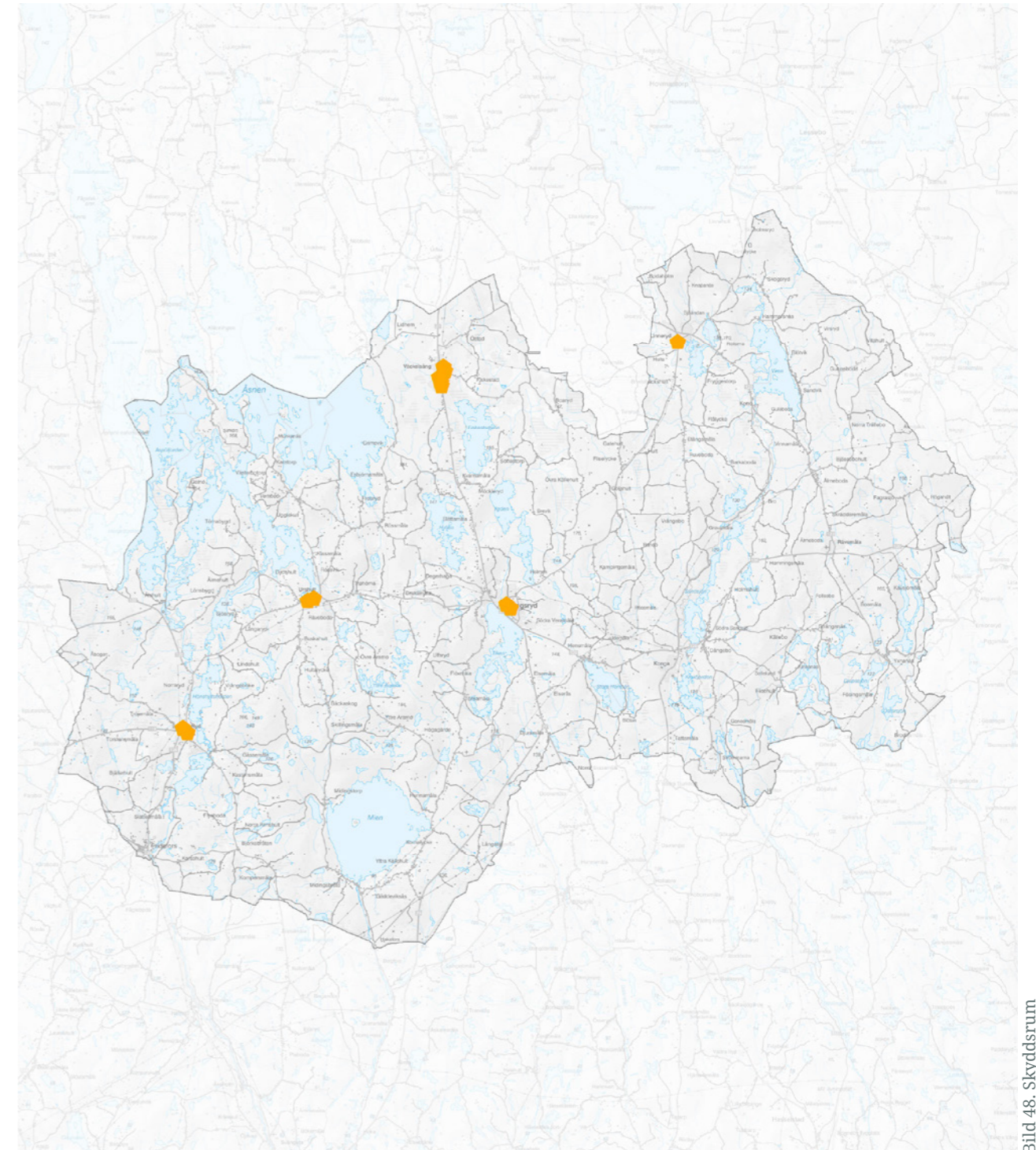

Bild 48. Skyddsrum

Miljöfarliga verksamheter

Miljöfarlig verksamhet är all användning av mark, byggnader eller anläggningar som kan medföra störningar för människors hälsa eller miljön. Regler för miljöfarlig verksamhet finns i miljöbalken. För vissa miljöfarliga verksamheter krävs tillstånd från länsstyrelsen (B-verksamhet) eller mark- och miljödomstol (A-verksamhet). C-verksamheter ska anmälas till kommunens miljö- och byggnadsnämnd, som oftast ger verksamheterna ett antal försiktighetsmått att ta hänsyn till. U-anläggningar är mindre verksamheter som inte är prövningspliktiga, men som kan orsaka störningar. U-anläggningar ska följa kraven i miljöbalken och kommunens miljönämnd utövar tillsyn över dem.

Eftersom A- och B-anläggningar är miljöprövade och har givits tillstånd för sin verksamhet med vissa angivna villkor, har de erhållit en rättighet att störa omgivningen i viss utsträckning. Om en sådan verksamhet stör omgivningen utöver vad tillståndet anger har tillsynsmyndigheten möjlighet att lägga restriktioner på verksamheten så att störningarna begränsas till vad som är acceptabelt. Detsamma gäller störningar från C- eller U-verksamheter

Det finns ett stort antal verksamheter i Tingsryds kommun med omgivningspåverkan och som har tillsyn av miljö- och byggnadsförvaltningen.

Verksamheter som lagrar och hanterar farliga kemikalier kan vara berörda av lagen om åtgärder för att förebygga och begränsa följderna av allvarliga kemikalieolyckor (Sevesolagen). I Tingsryds kommun finns flera så kallade Seveso-klassade verksamheter i form av tåktverksamheter.

Ställningstagande:

- Vid planering och bygglov eller övriga åtgärder som berör miljöfarliga verksamheter ska hänsyn tas till störningsrisken.

Förorenad mark

Föroreningar kan finnas i mark, ytvatten, grundvatten eller sediment och kan vara skadliga för miljön, människor och djur. Föroreningar sker huvudsakligen genom utsläpp, spill, läckage eller olyckshändelser. Många förorenade områden har uppkommit genom gamla industrier, verkstäder, deponier eller andra miljöfarliga verksamheter. I miljöbalken anges vem som har ansvaret för att utreda och sanera förorenade områden.

Länsstyrelsen i Kronobergs län har gjort en inventering över potentiellt förorenade områden. Efter inventeringen tilldelades objekten olika riskklasser på en skala 1-4. Riskklass 1 är mycket stor risk, 2 stor risk, 3 måttlig risk och riskklass 4 är liten risk. Kommunens potentiellt förorenade områden utgörs bland annat av nedlagda deponier, sågverk eller glasbruk. Utöver de objekt som riskklassats finns ytterligare objekt som är identifierade men som inte är inventerade och riskklassade. Kunskapen kring utbredning av föroreningar och vilka föroreningar som finns är fortfarande bristfällig.

Kommunen har tagit fram en handlingsplan för förorenade områden. I handlingsplanen redovisas vilka objekt som tilldelats riskklass 1 och 2 som ska prioriteras.

Förorenade markområden och miljöfarlig verksamhet är extra känsliga för ökade vattenflöden eftersom det kan bidra till att föroreningarna förflyttar sig. Pågående klimatförändringar med ökad risk för skyfall och höga flöden bör därför beaktas vid hantering av förorenad mark. Det kan bli aktuellt att utföra riskanalys över områden som är särskilt utsatta för höga vattenstånd.

Ställningstagande:

- Handlingsplanen för förorenade områden i Tingsryds kommun ska följas vid arbete med förorenade områden.
- Vid planering och byggnation i områden som misstänks vara förorenade ska närmare utredningar göras och vid behov ska föroreningarna avhjälpas.
- I särskilt känsliga områden såsom vattenskyddsområden och områden som har risk att utsättas för översvämning med anledning av skyfall eller höga flöden ska åtgärder prioriteras.

Farligt gods

Farligt gods är ett samlingsbegrepp för ämnen och föremål som har sådana farliga egenskaper att de kan orsaka skador på människor, miljö eller egendom, om de inte hanteras på rätt sätt under en transport.

Länsstyrelsen i Kronobergs län har beslutat att riktlinjer för riskhänsyn i samhällsplaneringen (RIKTSAM), framtagna av Länsstyrelsen i Skåne län, ska tillämpas i riskhanteringsprocessen i Kronobergs län. Enligt riktlinjerna ska riskhanteringsprocessen beaktas inom

150 meters avstånd från en transportled för farligt gods. Det minsta bebyggelsefria avståndet som eftersträvas mellan transportled och bebyggelse är 30 meter.

I kommunen har riksväg 27, 29 samt väg 119, 120, 122, 126 och 116 pekats ut som rekommenderade primärvägar för farligt gods. Några av de utpekade vägarna för farligt gods bedöms vara mer känsliga för olyckor, exempelvis de vägar som går igenom vattenskyddsområde. De vattenskyddsområden som berörs är Ryd, Tingsryd, Korrö, Linneryd, Yxnanäs samt Långasjön. Här kan åtgärder krävas för att skydda vattentäkterna. Det kan till exempel handla om trafiksäkerhetsåtgärder så som sänkt hastighet, breddning och avåkningskydd.

Ställningstagande:

- Vid exploatering i anslutning till rekommenderade vägar för farligt gods kan det behövas närmare utredningar för att avgöra eventuella risker och identifiera behovet av säkerhetsåtgärder. Exempel på åtgärder kan vara att förlägga den nya bebyggelsen inom lämpligt avstånd från vägen eller ställa krav på byggnadernas utformning.
- Kommunen ska föra dialog med Trafikverket för att säkerställa nödvändiga säkerhetsåtgärder för transport av farligt gods inom vattenskyddsområden.

**KARTA
HÄLSA OCH SÄKERHET**

Potentiella förorenade områden:

- Ej riskklassad
- Klass 1
- Klass 2
- Klass 3
- Klass 4
- Tillståndspliktiga miljöfarliga verksamheter
- Rekommenderad väg farligt gods

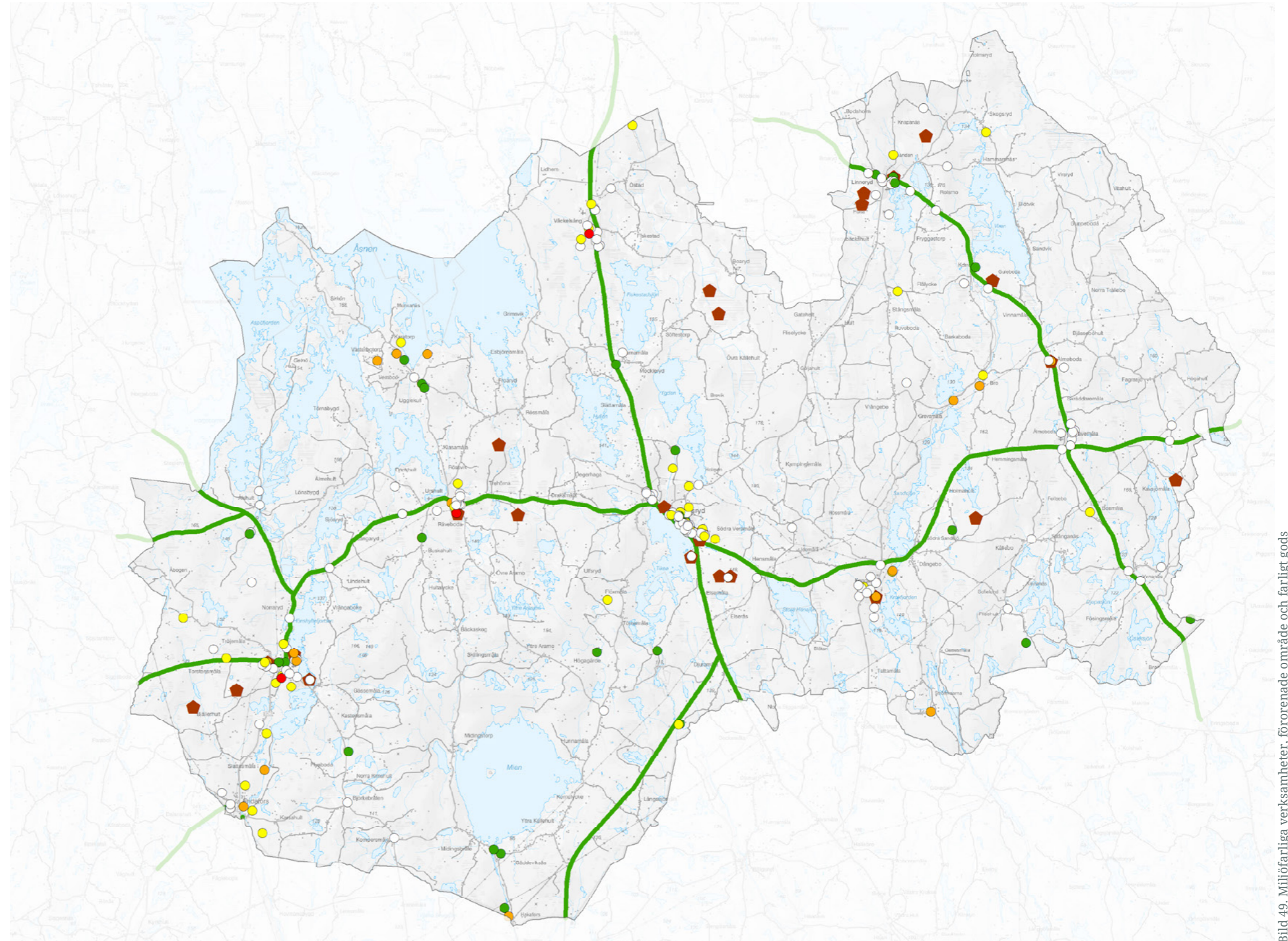

Bild 49. Miljöfarliga verksamheter, förorenade område och farligt gods

Buller

Regler om buller finns i såväl plan- och bygglagen som miljöbalken och förordningar. För olika kategorier av buller finns också riktvärden för bullernivåer vid bostadsbyggnader.

Eftersom buller från trafik eller verksamheter kan påverka människors sömn och koncentrationsförmåga negativt är det olämpligt att bostäder och offentliga verksamheter såsom förskolor, skolor och vårdanläggningar etableras intill trafikerade vägar eller verksamheter som alstrar störande ljud.

Buller är inte ett stort problem i Tingsryds kommun. Det finns många tysta och opåverkade områden som inte är berörda av buller från trafik eller verksamheter. För vissa tätorter kan dock trafiken och närliggande verksamheter periodvis ge upphov till bullerstörningar.

För allmänna vägar som inte ligger inom detaljplan och som inte kräver bygglov gäller generellt ett byggnadsfritt avstånd på 12 meter från vägområdet. Länsstyrelsen har för vissa större vägar beslutat om utökat byggnadsfritt avstånd. Med hänsyn till risk för buller kan ytterligare säkerhetsavstånd krävas.

Ställningstagande:

- Vid planläggning av bostäder i bullerutsatta lägen ska bullerberäkningar eller mätningar göras vid planläggning. Bullermätningar görs även i samband med klagomål. Det är den som är verksamhetsutövare som är skyldig att utreda bullerstörningar.
- Ny bebyggelse ska förläggas så att den uppfyller gällande riktvärden för buller. Genom planbestämmelser kan krav ställas på byggnadernas eller uteplatsernas utformning samt särskilda skyddsåtgärder så som bullerskydd.
- Om riktvärdena för buller överstigs för befintlig bebyggelse kan bullret minimeras genom exempelvis bullerplank, vegetation eller hastighetssänkande åtgärder.

Radon

Radon är en luktfri och osynlig radioaktiv gas som bildas i jord och berg. Radon kan transporteras till markytan och därifrån tränga in i byggnader genom otäta grundkonstruktioner. Det kan även komma från fyllnadsmassor, äldre byggmaterial eller från vatten som pumpas upp ur bergbörade brunnar. Höga halter av radon i inomhusluften kan leda till hälsorisker och på sikt till cancer i lungor och luftvägar.

Radon i mark och vatten utgör inget hinder för byggnation men med tanke på de negativa hälsoeffekterna bör gällande gränsvärden för radon i inomhusluft och vatten inte överskridas. Riktvärdet för radon i inomhusluften är 200 Bq/m³. Enda sättet att veta om du har radon i ditt hus är att mäta. Ansvaret att mäta radonhalten ligger på fastighetsägarna. Kommunen är vid ny- och ombyggnationer av byggnader tillsynsansvarig för att gränsvärdena för radon i inomhusmiljö inte överskrids.

Det är ovanligt med radon i det kommunala hushållsvattnet men vatten från bergbörade brunnar kan innehålla radon. Privata brunnar och mindre anläggningar omfattas inte av föreskrifterna men Livsmedelsverket avråder från att använda vattnet som dryck eller till livsmedelshantering om radonhalten överstiger 1 000 Bq/l.

Kommunen ligger i huvudsak i ett lågriskområde för radon. På Sveriges geologiska undersöknings (SGU) hemsida finns en schematisk kartering av gammastrålning (uran) som kan användas för att översiktligt bedöma risken för radon. Högre uranhalt utgör riskområde för radon. Inom kommunen har ingen översiktlig radonriskartering utförts. De mätningar som gjorts i tätorten visar oftast på normala värden, på några platser har förhöjda värden påträffats.

Ställningstagande:

- Vid planering och bygglovsprövning ska kommunen ta hänsyn till riskområden för radon. Vid behov utförs mätning av radonhalt i marken.
- Mätning av radonhalt i inomhusluften samt i dricksvatten från bergbörade brunnar i privata bostäder och i offentliga byggnader där människor stadigvarande vistas bör intensifieras. Vid förhöjda värden bör lämplig åtgärd vidtas.

Ras, skred och erosion

Ras och skred är exempel på snabba massrörelser i jord eller berg. Erosion är den nednötning och borttransport av jord och berg i landskapet som orsakas av bland annat rinnande vatten, vågor, vind och is. Dessa rörelser kan orsaka olyckor med risk för människors hälsa och säkerhet liksom stora skador på mark och byggnader inom det drabbade området. Översvämningsförebyggande åtgärder, till exempel uppfyllnader och vallar, kan även medföra geotekniska risker.

Tingsryds kommun har i stort låg risk för ras, skred och erosion. Marken i kommunen utgörs huvudsakligen av morän och berg samt stråk med isälvsavlagringar, vilket innebär att för stora delar av kommunen är de geotekniska förhållandena gynnsamma. Finkorniga jordar förekommer dock och även relativt omfattande områden med torv och gytta.

Statens geologiska undersökning (SGU) har undersökt förutsättningar för skred i finkornig jordart (aktsamhetsområden) samt strändernas eroderbarhet. Enligt kartan finns det vissa aktsamhetsområden och eroderkänsliga områden, främst längs med sjöar och vattendrag. De tätortsnära områden som berörs är bland annat Bräkneån i Tingsryd, Kallsjön i Urshult, Linnerydssjön i Linneryd samt den norra infarten till Ryd. För att undvika ny bebyggelse i aktsamhetsområden och eroderkänsliga områden har en buffert med grönområde lagts ut längs med aktuella strandremsor.

Enligt SGU:s karta över inträffade skred, ras och övriga jordrörelser finns inga dokumenterade i Tingsryd.

Om kommunen bedömer att det finns risk för ras eller skred i samband med exploatering behöver fördjupade geotekniska utredningar genomföras. Sveriges geotekniska institut (SGI) ger vägledning om vilka typer av utredningar som kan vara aktuella.

Ställningstagande:

- Byggnation bör undvikas i områden med risk för ras och skred, erosion, blocknedfall och bergras.
- Vid exploatering i riskområden bör närmre utredningar genomföras. Vid behov ska krav ställas på byggnadernas lokalisering och utformning.
- Kommunen ska analysera risken för skador på samhällsviktig verksamhet till följd av ras, skred och erosion samt föreslå lämpliga åtgärder för att minska eller utesluta risken.

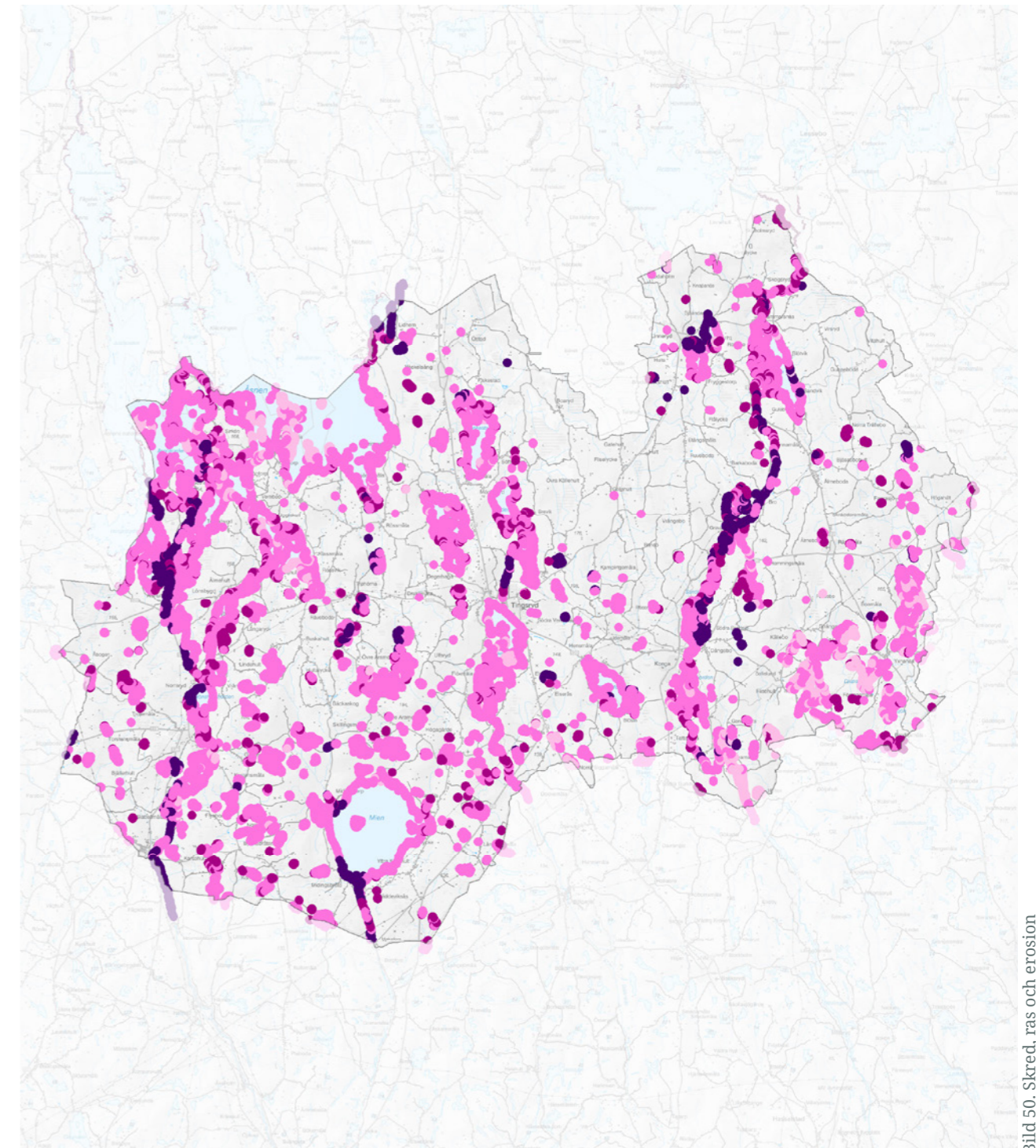

Bild 50. Skred, ras och erosion

- Ingen eller mycket låg eroderbarhet
- Låg eroderbarhet
- Viss eroderbarhet
- Potentiellt hög eroderbarhet
- Skred finkorning jordart

Invasiva arter

Främmande arter är djur, växter eller svampar som tagit sig till Sverige med hjälp av människan. Några av dessa främmande arter trivs för bra i sin nya miljö. De kan öka kraftigt och på så sätt påverka den biologiska mångfalden. Sådana arter brukar kallas invasiva främmande arter eller invasiva arter. De kan skada arter och ekosystemet och ha negativa effekter på jord- och skogsbruk. Invasiva främmande arter kan även orsaka ekonomisk skada eller påverka hälsan hos djur och människor negativt.

Problemen med invasiva främmande arter i Sverige ökar i takt med att vi blir fler människor, och att vi reser mer. Vi har också en ökad världshandel där vi både medvetet och omedvetet flyttar arter mellan ekosystem. En del av den ökningen av invasiva främmande arter har en direkt koppling till klimatförändringarna där varmare temperaturer gör att främmande arter etablerar sig snabbare.

För att skydda miljö och samhället mot utbredning och skador av invasiva arter finns en EU-förordning. I EU-förteckningen står vilka djur och växter som inte får introduceras i landet, spridas i naturen eller gynnas att bli fler. Det är också förbjudet att ha, sälja, byta och importera dessa arter. Listan uppdateras regelbundet med nya arter. På Naturvårdsverket finns information om invasiva främmande arter med särskild betydelse för oss i Sverige, utbredning, vilka problem de skapar, regler de omfattas av och vad man kan göra åt dem.

Den som äger en fastighet har ett eget ansvar att vidta åtgärder för att bekämpa invasiva arter om det finns EU-listade invasiva främmande arter vid den egna fastigheten. Vid upptäckt av en invasiv art är det bra att rapportera in den på Artportalen.

Kommunen har tagit fram en handlingsplan för invasiva arter i syfte att stötta kommunala tjänstepersoner, privata markägare och övriga aktörer i arbetet med att hantera och bekämpa invasiva arter. Kommunen arbetar både förebyggande för att inte plantera arter som kan bli invasiva och med att bekämpa invasiva arter som redan fått spridning. Jätteloka, jättebalsamin och sjögull är exempel på invasiva arter som förekommer runt om i kommunen.

Bekämpning av den invasiva främmande arten sjögull pågår på flera platser i Åsnen och Mörrumsån. Sjögull konkurrerar ut naturligt förekommande växter och djurlivet påverkas negativt. En allmän uppmaning är att vara försiktig och undvika områden med sjögull vid vistelse på sjön eller i dess strandzoner.

Ställningstagande:

- Handlingsplanen för invasiva främmande arter ska följas vid hantering och bekämpning av invasiva arter.
- Kommunen ska arbeta för att skapa en helhetsbild över utbredningen och vilka invasiva arter som finns i kommunen.
- Kommunen ska aktivt arbeta för att minska förekomsten av invasiva arter och arbeta för att förebygga spridning av nya invasiva arter.
- Kommunen ska arbeta för att hantering av växtavfall från invasiva arter tas om hand på ett bra sätt.
- Kommunen ska arbeta med informations- och utbildningsinsatser och andra åtgärder för att öka kunskapen och engagemanget om invasiva arter hos allmänheten.
- Frågan om invasiva arter ska beaktas på ett tidigt stadium när kommunen gör markförvärv, markförsäljning, vid bygglov, marklov samt när kommunen tar fram nya detaljplaner.
- I arbete med detaljplanering bör kommunen ha i åtanke att förekomst av invasiva främmande arter kan påverka var verksamheter och anläggningar bör lokaliseras eller inte, samt vilka markarbeten som bör undvikas.
- Vid markarbeten och schakthantering som exempelvis VA-arbeten ska kommunen ha risk för spridning av invasiva arter i åtanke.
- Kommunen ska arbeta för samverkan mellan olika aktörer för att bekämpa invasiva arter. Vid förekomst av invasiva arter i vatten bör exempelvis arten bekämpas i hela vattendraget och dess tillrinningsområden för att bekämpningsarbetet inte ska vara ojämnt.

Djurhållning och lantbruk

Djurhållning och lantbruk bidrar till en levande landsbygd och är viktiga ur många aspekter. Närhet mellan bostäder och djurhållning eller lantbruk kan däremot medföra problem i form av spridning av allergener, lukt eller andra olägenheter för närboende. I kommunen förekommer djurhållning i form av tex. hästverksamhet på flera ställen i anslutning till tätorterna. Kommunen är positiv till etablering av ny djurhållning och lantbruk men där hänsynstagande tas till relevanta skyddsavstånd.

Lokalisering och utformning av gödselhantering, ventilation, rasthagar mm är viktiga frågor som med rätt åtgärder kan ge stora förbättringar. Viktiga aspekter vid lokalisering av djurhållning är också säkerheten; ridvägar och vägar för gång- och cykeltrafik och biltrafik ska så långt möjligt separeras för att minimera riskerna för olyckor.

Ställningstagande:

- Vid planläggning och nybyggnation ska avstånd till djurhållning och lantbruk vara tillräckligt för att undvika störningar och konflikter mellan lantbruket och boenden i närområdet.
- Skyddsavstånd mellan bostäder och djurhållning eller lantbruk bör anpassas till den aktuella platsen, exempelvis är det viktigt att ta hänsyn till vindriktning, förekomst av vegetation samt antal djur och typ av verksamhet.
- Kortare avstånd mellan bostad och djurhållning eller lantbruk på landsbygden bör accepteras.

Klimat

Höga flöden och skyfall

Klimatförändringarna förväntas medföra ökat skyfall och höga flöden i sjöar och vattendrag, vilket medför ökad översvämningsrisk. Översvämningar kan bidra med konsekvenser för bebyggelse, begränsa framkomligheten på vägarna, medföra överbelastade spillvattenledningar och orsaka spridningar av föroreningar till våra vattentäkter. Samhällsviktiga verksamheter är extra känsliga för översvämningar, då det kan innebära risker för människors liv och hälsa. Utmaningarna är ofta störst inom befintlig bebyggelse eftersom den inte är anpassad till ett förändrat klimat, utrymmet för att göra åtgärder är ofta begränsat och det är inte säkert att kommunen har rådighet över marken.

Översvämning på grund av höga flöden innebär att långvarigt regn eller snösmältning får vattnet i vattendrag och sjöar att stiga och svämmas över. Det är framför allt låglänta områden långs med vattendrag som kan översvämmas. Myndigheten för civilt försvar (MCF) har identifierat områden i Tingsryds kommun som kan vara föremål för översvämningar vid 100-årsflöde, 200-års flöde samt beräknat högsta flöde. Ronnebyåns, Mörrumsåns och Mieåns vattensystem ingår i de vattendrag som har karterats och dess påverkan på samhällena Ryd, Urshult, Linneryd, Konga och Dångebo behöver bland annat beaktas i planeringen. Tingsryds kommun har även genomfört en översvämningskartering för sjön Tiken som visar vilka områden som kan vara föremål för översvämning vid 100-årsflöde, 200-års flöde samt beräknat högsta flöde. Översvämningskarteringarna redovisas i kartan.

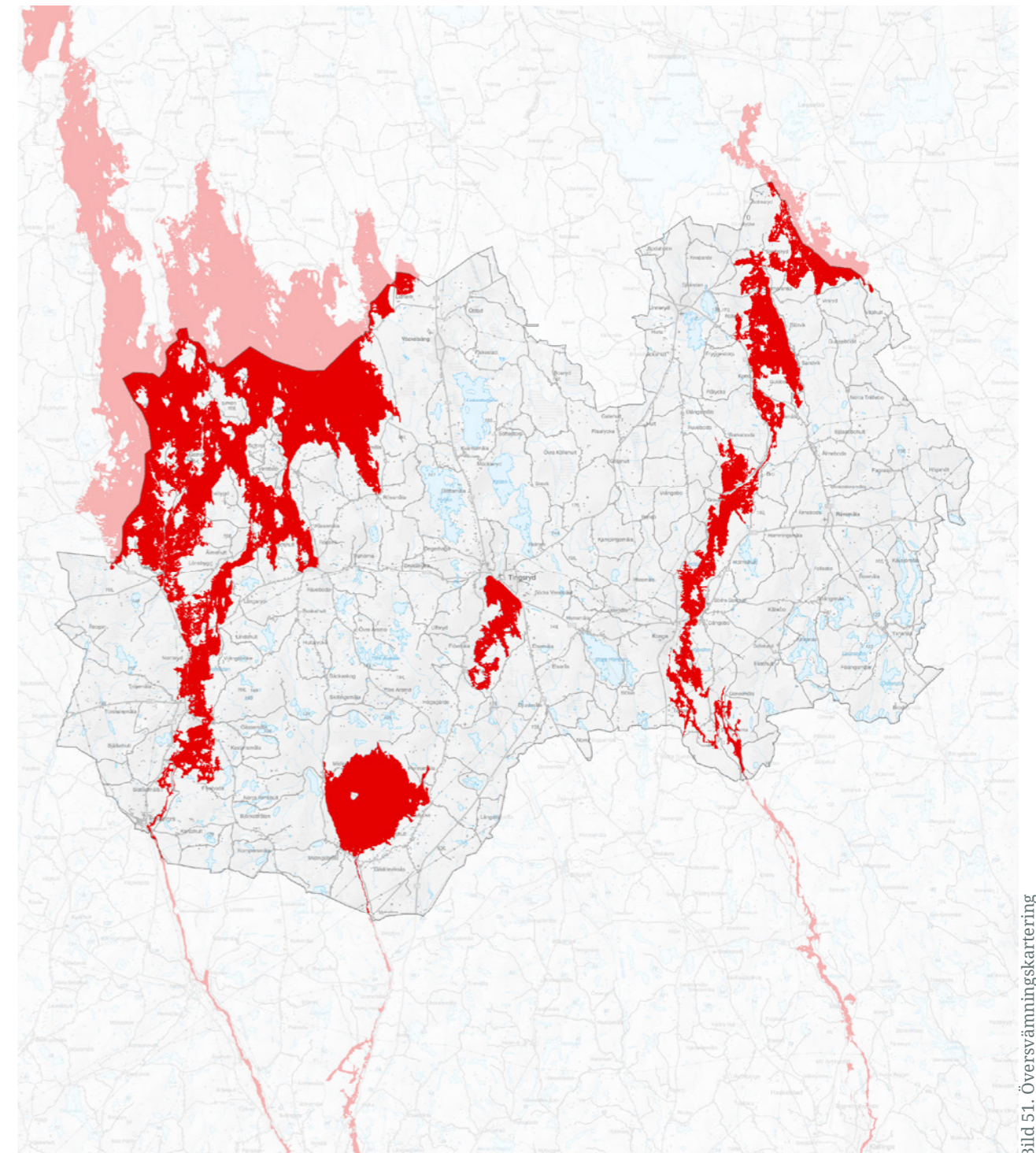
Risken för översvämning vid skyfall är störst i lågpunkter, i gamla våtmarksområden och i instängda områden som saknar naturlig avrinning samt intill vattendrag. Länsstyrelsen har

identifierat områden i kommunen som kan vara föremål för översvämningar vid skyfall. På ett antal ställen förekommer en del lågvattenpunkter där problem med dagvattenhanteringen har påvisats vid extrema skyfall. Länsstyrelsen har även identifierat områden i kommunen som har varit föremål för översvämning på grund av höga flöden och skyfall ur ett historiskt perspektiv. Områden som berörs är bland annat Bräkneån, Blidingsholm, Korror, Södra Sandsjö och Ryds brunnsområde.

Utöver ovan identifierade områden finns det andra områden som kan vara föremål för översvämningar. Genom att undersöka markförutsättningarna närmre kan kommunen på egen hand skapa sig en uppfattning om översvämningsrisken. I lågpunkter, områden med högt grundvatten eller hög markfuktighet samt i områden med känsliga jordarter kan det finnas risk för översvämningar på grund av skyfall eller höga flöden. Ökad nederbörd kan inte omhändertas i kommunens dagvattensystem då ledningsnätet inte är dimensionerat för det. Skyfall behöver därför omhändertas genom infiltration i markytan. Kommunen behöver arbeta förebyggande för att förhindra översvämning.

Ställningstagande:

- Byggnation bör undvikas i områden med risk för översvämningar vid skyfall och höga flöden.
- Vid exploatering i områden som inte är karterade, men med stor sannolikhet skulle kunna vara föremål för skyfall eller höga flöden, bör närmre utredningar göras.
- Vid exploatering i riskområden bör krav ställas på byggnadernas lokalisering och utformning. Exempelvis kan det vara lämpligt att förlägga byggnader på höjden eller ställa krav på byggnadernas höjdsättning.

■ Beräknat högsta flöde

- Riskområden kan med fördel nyttjas i natur och fritidssyfte, exempelvis som park eller idrottsplats, vilket inte medför lika stora konsekvenser som skador på byggnader och människors hälsa.
- Kommunen vill bevara och öka andelen grönområde, vegetation och träd i tätorterna för att minimera de negativa effekterna av skyfall och höga flöden.
- Samhällsviktiga verksamheter och infrastruktur i områden med risk för höga flöden och skyfall ska identifieras och lämpliga åtgärder ska föreslås för att hantera översvämningar.
- Kommunen ska verka för att minska mängden ovidkommande vatten i spillvattensystemet samt öka lokalt omhändertagande av dagvatten. Detta för att klara högre flöden och minska risken för breddningar med eventuell spridning av föroreningar.
- Kommunen ska ta fram en vattentjänstplan inklusive en skyfallskartering som kan vara vägledande för hur risk för översvämning inom befintlig och framtida bebyggelse kan hanteras.
- Kommunen ska ta fram en dagvattenplan där riktlinjer för dagvattenhantering i den fortsatta planeringen ska fastställas.

Varmare klimat

Det förändrade klimatet kommer att ge upphov till fler och längre värmeböljor vilket medför hälsoproblem, ökad dödlighet och hot mot många ekosystemtjänster.

Långvariga värmeböljor i samband med ökad vind kan komma att öka sannolikheten för skogsbränder. Kronobergs län domineras av skog och drabbas varje år av mer eller mindre omfattande skogsbränder. De områden som anses särskilt riskfyllda är områden längs populära friluftsområden, vandringsleder och grillplatser där många människor vistas. I anslutning till tätortsnära områden kan det vara till fördel att ha en skyddszon mellan bostadsfastigheter och skog. Att verka för mer blandskog kan minska risken för spridning av bränder eftersom lövträd inte sprider eld lika lätt som barrträd.

Även livsmedelsproduktion riskerar att påverkas negativt vid värmeböljor och torka. Skaderiskerna ökar genom att insekter och sjukdomar gynnas av ett varmare och fuktigare klimat. Det kan medföra att nya bekämpningsmedel används, som i sin tur kan spridas och påverka våra vattentäkter negativt.

Problematiken kring låga grundvattennivåer kan även bli påtagligare i samband med det förändrade klimatet. Den torra våren och förlängda vegetationsperioden kan minska tillgången till grundvatten ytterligare under sommarhalvåret. Det påverkar förutsättningarna för jordbruk, skogsbruk, dricksvattenförsörjning och djur- och växtlivet.

Även tätorterna påverkas av varmare klimat genom så kallade värmeöar som uppstår på platser med stor andel

hårdgjord yta. Vegetation minskar effekterna av värmeböljor och bidrar till att reglera temperaturen genom att ge skugga. Myndigheten för civilt försvar har tagit fram en karttjänst som visar högsta markytetemperatur under olika årsintervall. Kartorna kan användas för att identifiera områden med höga temperaturer och svalkande effekt.

Ställningstagande:

- Vid exploatering ska ett varmare klimat beaktas.
- Tillgången till dricksvatten ska särskilt beaktas, med hänsyn till ökad risk för torka och minskad grundvattenbildning.
- I områden där utsatta grupper vistas såsom boende för äldre, skolor och förskolor ska ett varmare klimat särskilt beaktas.
- Kommunen vill bevara och öka andelen vegetation och träd i tätorterna för att minimera de negativa effekterna av ett varmare klimat.
- Verksamheter som kan ge upphov till skogsbränder eller som kan försvåra ett släckningsarbete bör identifieras och förebyggande åtgärder kan behöva vidtas.

Mellankommunala frågor

Gränsöverskridande samverkan

Tingsryds kommun gränsar till Växjö, Alvesta, Älmhult och Lessebo i Kronobergs län, Emmaboda i Kalmar län samt Ronneby, Karlshamn och Olofström i Blekinge län. Många planeringsfrågor, såsom infrastruktur och vattenförsörjning, sträcker sig över administrativa gränser och kan innebära ett behov av samordning på olika nivåer. Idag samverkar Tingsryds kommun på flera olika sätt med region Kronoberg, angränsande kommuner och regioner.

För information och ställningstagande om specifika planeringsfrågor hänvisas till det kapitel där frågan behandlas.

Ställningstagande:

- För att främja en hållbar utveckling och tillväxt samt skapa förutsättningar för att hantera klimatrelaterade utmaningar ska Tingsryds kommun fortsätta att samverka på regional, nationell och internationell nivå.

Bild 52. Grannkommunerna

Kommunikationer

Fungerande transportstråk mellan kommunens tätorter till grannkommunerna och till omvärlden är viktiga för att kunna transportera personer, varor och gods. För att förbättra transportstråken krävs samarbete både inom regionen, mellan regioner och på nationell nivå.

Riksväg 27 utgör stommen i kommunens tillväxtstråk och är en av kommunens viktigaste transportstråk. Vägen är i behov av omfattande åtgärder för ökad framkomlighet och säkerhet för såväl godstransporter som persontrafik. Genom åtgärder på riksväg 27 kan belastningen på väg 122 minska. Idag går mycket tung trafik till Karlskrona via väg 122, vilket den inte är byggd för.

Riksväg 29 är även ett viktigt stråk för godstransporter och persontrafik. Vägen upprätthåller god standard men sträckan bör förses med utökad kollektivtrafik för att underlätta arbetspendling mellan Tingsryd och Karlshamn.

Väg 120 är en viktig transportled för arbetspendling mellan kommuner såsom Älmhult, Olofström, Tingsryd och Emmaboda och vidare till Nybro och Kalmar. Vägen är i behov av omfattande åtgärder för ökad framkomlighet och säkerhet för såväl godstransporter som persontrafik.

Näringsliv och arbetsmarknad

Tingsryd bildar gemensam arbetsmarknadsregion med Växjö, Alvesta och Lessebo men har även tillgång till flera starka arbetsmarknader med olika inriktning. Däribland Kalmar, Karlskrona, Kristianstad-Hässleholm och Älmhult-Osby.

Växjö är den så kallade tillväxtmotorn i länet, vilket är till fördel för Tingsryd som ligger inom nära avstånd. Sambandet till övriga omkringliggande tillväxtmotorer (Karlskrona, Kalmar) och regionala kärnor (Älmhult, Karlshamn) är svagare med anledning av längre avstånd samt sämre infrastruktur och kollektivtrafikförbindelser.

Både för arbetsmarknaden och för utvecklingen av näringslivet är det viktigt att fler företag etablerar sig i regionen. Samverkan mellan kommuner i etableringsfrågor gör utbudet av verksamhetsområden, bostäder och service i regionen mer synligt. Detta ökar chanserna för att företag kommer till regionen.

Utbildning

För att tillgodose företagets behov av arbetskraft är det viktigt att det finns en stor bredd av utbildningar i närområdet. Detta omfattar allt från gymnasieprogram, vuxenutbildning, folkhögskolor, YH-utbildningar till högskolor. Samverkan mellan skolor, kommuner, näringsliv och Arbetsförmedling krävs för att kunna anpassa utbildningsutbudet efter invånarnas förutsättningar och företagets behov.

Friluftsliv och turism

I Tingsryds kommun finns många natur- och friluftsområden samt vandrings-, cykel- och kanotleder som sträcker sig utanför kommungränsen. En cykelled som sträcker sig genom kommunen är Sydostleden som löper mellan Simrishamn och Växjö. Nationalparken Åsnen är också en tilldragande destination i regionen. Kommunen gränsar till glasriket, stenriket, Blekinge skärgård med flera områden. En samverka inom turism och friluftsliv där styrkor och kvaliteter lyfts fram i respektive kommun stärker näringen i hela regionen.

Riksintressen

Tingsryds kommun gränsar till ett antal riksintressen i de omkringliggande kommunerna. Bräkneån, Mörrumsån och Mieån i Ronnebys och Karlshamns kommuner är utpekade som riksintresse för friluftsliv och naturvård. Mörrumsåns dalgång i Olofströms kommun berörs även av riksintresse för naturvård. Mörrumsån och Bräkneån är dessutom utpekade som Natura 2000 område och skyddat vattendrag. Mörrumsån är av nationellt intresse för jord och skogsbruk samt utgör riksintresse för yrkesfiske. I Växjö kommun är området Jät utpekade som riksintresse för kulturmiljö. Liksom området Ire i Karlshamns kommun. Kommunen berörs även av MSA-område för Ronneby, Växjö och Kalmar flygplatser. Dessa flygplatser är av riksintresse för den civila luftfarten.

I Tingsryds kommun finns två 400 kV-ledningar som utgör riksintresse för totalförsvarets civila del. En ledning tangerar kommunens sydvästra del och går mellan Karlshamn kommun och Alvesta kommun. Den andra ledningen går genom kommunens sydöstra del mellan Karlshamns kommun och Nybro kommun.

Teknisk försörjning

Teknisk försörjning innefattar funktioner som energidistribution och energiproduktion, vattenförsörjning samt avloppsrening med mera. Dagens samhälle är beroende av fungerande flöden av material, energi och avfall. En hållbar utveckling kräver effektivisering av dessa flöden så att de resulterar i kretslopp där inget avfall uppstår och all använd energi är förnybar. För att komma fram till innovativa lösningar krävs det samverkan över gränserna.

Vatten

Vattenflöden styrs av topografi och markförhållanden inom avrinningsområden och är oberoende av administrativa gränser. För att säkra vattenförsörjning, återveta tidigare diken och våtmarker samt förebygga översvämningrisker är det därför viktigt att samarbeta över kommungränserna. I det arbetet är det bland annat angeläget att ta hänsyn till befintliga anläggningar och markavvattningsföretag. Då klimatförändringarna förväntas leda till minskade grundvattenförekomster kommer det bli ännu viktigare med gränsöverskridande samarbete.

Det finns ett gemensamt vattenskyddsområde, för ytvattentäkten Långassjön, mellan Tingsryds kommun och Karlshamn kommun. Långassjön utgör Karlshamn kommuns huvudvattentäkt och försörjer invånarna i Karlshamns tätort med dricksvatten.

Krisberedskap och civilt försvar

Att ha en god förberedelse för oönskade händelser är grunden för att samhället ska kunna fungera i samband med kriser. Genom kunskapsutbyte, gemensam planering och resursdelning kan samhället hantera större störningar mer effektivt och agera mer handlingskraftigt.

Miljökvalitetsnormer

Tingsryds kommun berörs av flera huvudavrinningsområden som är utpekade vattenförekomster med fastställd miljökvalitetsnorm god ekologisk status 2033 samt god kemisk status. För att uppnå beslutade miljökvalitetsnormer för luft och vatten krävs samverkan både på regional och mellankommunal nivå.

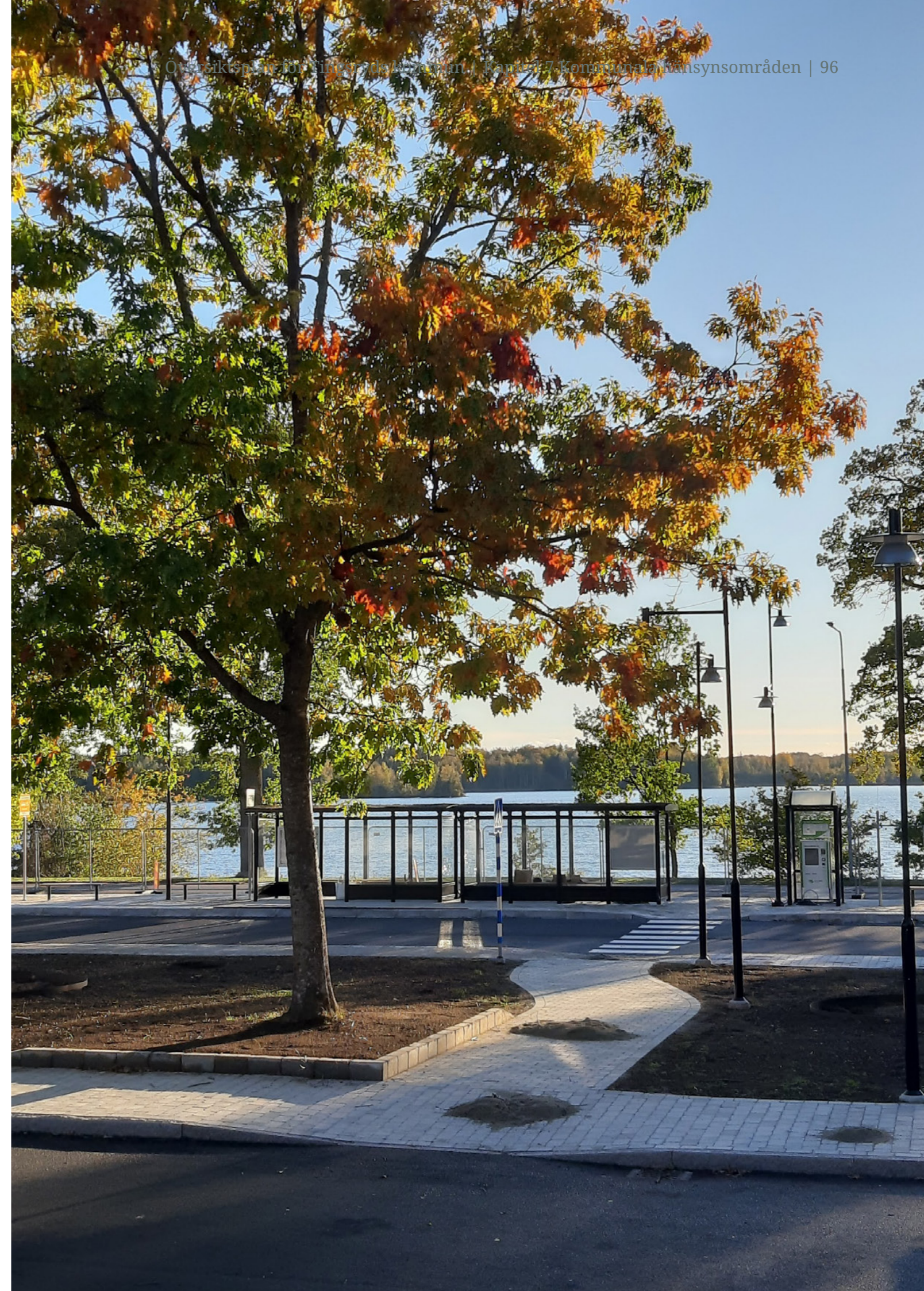
I Tingsryds kommun finns t.ex. vattenkraft inom Mörrumsåns och Ronnebyåns avrinningsområde. Vid utveckling av vattenkraft måste hänsyn tas till växt- och djurliv i kommunerna nedströms.

Tingsryds kommun är medlem i Mieåns-, Bräkneåns- och Mörrumsåns vattenråd samt Bräkneåns- och Ronnebyåns vattenförbund i syfte att samverka och verka för en förbättrad vattenkvalitet.

Räddningstjänst

Räddningstjänsten Östra Kronoberg är ett kommunalförbund som bedriver räddningstjänst. Medlemmarna i Räddningstjänsten Östra Kronoberg är Tingsryd, Lessebo och Uppvidinge kommuner.

Då klimatrelaterade händelser sällan följer kommun, läns- eller ens nationsgränser kommer ökande krav att ställas på såväl räddningstjänsten som myndigheter och organisationers förmåga att samverka såväl förbyggande som under pågående händelser.

Konsekvenser

Beskrivning av miljömässiga, ekonomiska och sociala konsekvenser som kan tänkas att uppstå vid ett genomförande av översiktsplanen.

8

Hållbarhetsbedömning

Under processen med att ta fram översiktsplanen har en strategisk miljöbedömning genomförts. Miljömässiga, ekonomiska och sociala aspekter har integrerats i översiktsplanen och konsekvenserna av planen har utvärderats.

Som en del av den strategiska miljöbedömningen har en miljökonsekvensbeskrivning tagits fram. Miljökonsekvensbeskrivningen har utvecklats och inkluderar även en hållbarhetsbedömning med miljömässiga, ekonomiska och sociala konsekvenser - Hållbarhetsbedömning inklusive miljökonsekvensbeskrivning.

Hela dokumentet finns att tillgå i ett separat dokument som du når via nedan länk.

[Hållbarhetsbedömning](#)

Sammanfattning

I översiktsplanen redovisas en målbild för hur kommunen kan tänkas att utvecklas i framtiden. Som hjälp för att uppnå målbilden har övergripande principer tagits fram som på ett strukturerat sätt stödjer sig på kommunens befintliga förutsättningar avseende befolkningsutvecklingen, bostadsförsörjningsbehovet, kommunikationer och näringslivet.

Kommunen strävar efter att skapa en god planberedskap som ska möjliggöra drygt 700 nya bostäder till 2050. Utvecklingstakten ska kunna variera mellan olika år.

Oavsett om befolkningen åter ökar i Tingsryds kommun så finns det behov av nya bostäder, såsom trygghetsbostäder, gruppboende och servicebostäder för personer med funktionsnedsättning samt vanliga lägenheter för att stimulera flyttkedjor.

Översiktsplanens intentioner är att

ny exploatering i huvudsak ska ske i anslutning till transportstråk och befintliga orter. Detta bedöms ha en positiv inverkan på miljömål som begränsad klimatpåverkan. Det innebär begränsat markbehov vilket i sin tur har en positiv påverkan på andra miljömål. Utveckling av hållbara transporter har positiv inverkan på miljömålen begränsad klimatpåverkan och frisk luft.

Kommunens ambitioner om att ta fram en vattentjänstplan samt att se över den tekniska infrastrukturen avseende kommunens VA-system innebär ökade förutsättningar för levande sjöar och vattendrag och grundvatten av god kvalitet, vilket i sin tur stärker förutsättningar för mål gällande kvalitet i naturområden och biologisk mångfald.

En levande landsbygd där lantbrukens landskapspåverkan fortgår är en förutsättning för flera miljömål, såsom ett rikt odlingslandskap och ett rikt växt- och djurliv.

Översiktsplanens påverkan på miljömålen är till stor del beroende av hur planens intentioner genomförs i praktiken, och i vilken mån som anpassningar i det enskilda fallet görs för att värna om miljöaspekter och en hållbar utveckling.

Vid ett jämförande av konsekvenser för huvudalternativet, sido- och nollalternativet bedöms huvudalternativet vara det alternativ som är mest önskvärt ur miljösynpunkt såväl som med hänsyn till sociala och ekonomiska aspekter.

I sammanhanget bör poängteras att översiktsplanen i allmänhet medger många möjliga utvecklingsscenarioer och att en detaljerad framtidsprognos över hur utvecklingen kommer te sig inte är möjlig. Så är även fallet för översiktsplanen, sido- och nollalternativet. MKB:ns beskrivningar och bedömningar visar dock att översiktsplanen jämförelsevis medför ett flertal fördelar i strävan mot en långsiktigt hållbar samhällsplanering.

Barnkonsekvenser

I samband med att framtagandet av översiktsplanen har även en barnkonsekvensanalys tagits fram.

Hela dokumentet finns att tillgå i ett separat dokument som du når via nedan länk.

[Barnkonsekvensanalys](#)

Sammanfattning

Översiktsplanen skapar förutsättningar för en god livsmiljö för barn och ungdomar. Gång- och cykelstråk ska utvecklas för att underlätta för barn och ungdomar att transportera sig på ett säkert och tryggt sätt till skolor och fritidsaktiviteter. Grönområden och värdefull natur ska bevaras, utvecklas och tillgängliggöras för att skapa förutsättningar för lek, bättre hälsa och fler möten i vardagen. Ett varierat bostadsutbud ska bidra till minskad segregation och mer jämlika uppväxtmiljöer i kommunen.

Som landsbygdskommun kvarstår dock vissa utmaningar, inte minst med tillgängligheten till skolor och fritidsaktiviteter för de som bor på landsbygden, vilket begränsar barn och ungdomar i deras vardag. Genom att huvuddelen av ny bebyggelse tillkommer i tillväxtorterna och serviceorterna kan vi säkerställa att tillgängligheten är densamma i olika kommundelar.

I samband med planläggning och exploatering måste barnrättsperspektivet fortsatt beaktas för att säkerställa att översiktsplanens intentioner efterlevs.

Ungdomarna i årskurs 9 på Dackeskolan har fått förslaget presenterat för sig, haft möjlighet att ställa frågor och lämna synpunkter på översiktsplanen. Det är viktigt att fortsätta skapa förutsättningar för barn och ungdomar att vara delaktiga i beslut som berör dem.

